

Bundel van de Gemeenteraad van 28 oktober 2021

- A 19:30 - Algemeen
- A.1 19:30 - Opening/moment stilte
- A.2 19:31 - Loting volgorde stemming
- A.3 19:32 - Vaststelling agenda
Agenda_Gemeenteraad_28_oktober_2021.docx
- A.4 19:33 - Ingekomen stukken en mededelingen
Dagelijks ontvangt de raad brieven van inwoners, organisaties etc. Bij de ingekomen stukken bepaalt de raad wat er met deze ingekomen stukken gebeurt. Daarom worden in de lijst voorstellen gedaan om de ingekomen stukken:
Cat. I Voor kennisgeving aannemen.
Cat. II De afdoening aan het college overlaten en de raad hierover informeren.
Cat. III Het college verzoeken om nadere informatie of voorstellen te leveren.
De raad neemt een besluit over deze voorstellen.
Ingekomen stukken raad 28 oktober 2021.docx
Ingekomen stukken raad 28 oktober 2021 MUTATIEVOORSTELLEN.docx
- A.5 19:34 - Vaststellen van de besluitenlijst van de openbare vergadering van de raad d.d. 30 september 2021
01 Concept-Besluitenlijst raad 30 september 2021.pdf
02 Bijlage bij Besluitenlijst Gemeenteraad 9 september 2021.pdf
- A.6 19:35 - Motie GL e.a. Naar een Round-up vrij Medemblik 2
Motie GroenLinks e.a. Naar een Round-up vrij Medemblik 2.pdf
- B 19:45 - HAMERSTUKKEN
- B.1 19:45 - Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland (pfh. H. Nederpelt)
Westfriesland wil in 2040 een energie neutrale regio zijn. De gemeenten stelden deze ambitie vast in het Pact van Westfriesland 7.1. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden. In het Pact is afgesproken om deze ambitie samen met regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Dit programma richt zich op de periode 2021-2025. Het bevat een eerste overzicht van activiteiten die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland.
De raad wordt voorgesteld het Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland vast te stellen.
Dossier 1140 voorblad
00 DOC-21-431496 - Raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
01 DOC-21-434158 - Bijlage 1
02 Beantwoording commissievragen CDA raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
03 Beantwoording Commissievragen HvM raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
04 Beantwoording Commissievragen D66 raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
05 Beantwoording Commissievragen PWF raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
- B.2 19:47 - Kapitaalversterking Alliander (pfh. H. Nederpelt)
Alliander is verantwoordelijk voor de vitale energie infrastructuur in onze gemeente. De gemeente Medemblik is aandeelhouder van Alliander. Alliander deed eind mei jl. alle aandeelhouders het verzoek voor kapitaalversterking. Alliander is van plan hiervoor een reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen uit te geven onder de aandeelhouders. Het concrete verzoek van Alliander aan de gemeente Medemblik is om voor minimaal € 1.254.000,- te verstrekken.
De raad wordt voorgesteld deel te nemen in de reverse converteerbare hybride obligatielening van Alliander voor een bedrag van afgerond € 1.254.000,- en de bereidheid uit te spreken om dit bedrag tot maximaal 25% te verhogen, mocht er onvoldoende bereidheid zijn bij de andere aandeelhouders om pro-rata deel te nemen.
Dossier 1143 voorblad

00 DOC-21-433240 - Raadsvoorstel

01 DOC-21-415167 - Bijlage 1: Achtergrondinformatie versterking kapitaalstructuur Alliander.

02 DOC-21-436053 - Bijlage 2: Letter of comfort KPMG

03 DOC-21-436054 - Bijlage 3: Comfort Letter Stek

04 Beantwoording Commissievragen HvM raadsclie. 7-10 agendapunt 9.2 Kapitaalversterking Alliander.docx

05 Beantwoording Commissievragen GroenLinks raadsclie. 7-10 agendapunt 9.2 Kapitaalversterking Alliander.docx

C 19:50 - BESPREEKSTUKKEN

C.1 19:50 - Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie de Zeehoek (pfh. F. Streng)

Burgers kunnen een initiatief nemen om een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad te zetten. Daar stelt de Verordening Burgerinitiatief Medemblik eisen aan. Thans is er een initiatief ingediend door 416 burgers die met de gemeente het plan voor woningbouw en nieuwbouw zwembad "Ontwikkelcombinatie De Zeehoek" willen bespreken en onderzoeken. De initiatiefnemer is in de raadsvergadering uitgenodigd om dit initiatief toe te lichten. Als de raad constateert dat aan de eisen wordt voldaan, kan het initiatief geldig worden verklaard en kunnen vervolgstappen worden genomen, wat betekent dat het initiatief in de commissie kan worden geagendeerd, waar inhoudelijke besluitvorming door de raad kan worden voorbereid.

00 DOC-21-450451Raadsvoorstel Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek.docx

01 Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek.docx

C.2 20:00 - Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder (pfh. D. Kuipers)

Vanaf februari 2023 loopt het huidige contract van de JeugdzorgPlus af en zijn de achttien NoordHolland-Noord gemeenten het verwervingstraject gestart voor de inrichting van JeugdzorgPlus in de periode na 2023. In voorliggende transformatievisie stellen wij met elkaar vast hoe wij JeugdzorgPlus zien in NHN, dat een gecontroleerde afbouw nodig is omwille van de jeugdigen en dat er een gezamenlijke opdracht ligt voor gemeenten en andere betrokkenen om instroom in de JeugdzorgPlus te voorkomen.

De raad wordt voorgesteld de Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder vast te stellen.

Dossier 1098 voorblad

00 DOC-21-426035 - Raadsvoorstel Vaststellen transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf

01 DOC-21-426276 - Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

02 DOC-21-420116 - Advies ARSD

03 DOC-21-429749 - Reactie op advies ARSD Medemblik

04 Beantwoording Commissievragen CDA raadsclie. 7-10 agendapunt 8.1 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf

05 Beantwoording Commissievragen PW2010 raadsclie. 7-10 agendapunt 8.1 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf

06 Beantwoording Commissievragen GroenLinks raadsclie. 7-10 agendapunt 8.pdf

A C.2 Motie ChristenUnie Voorkomen is beter dan genezen.docx

D 20:20 - ALGEMEEN

D.1 20:20 - Moties Vreemd aan de orde van de dag

B D.1 Motie VAO CDA Adopteer een naam Holocaust monument.docx

C D.1 Motie VAO GB Gratis verstrekken Energiebox en inzet energiecoaches.docx

D.2 20:50 - Sluiting

Agenda Gemeenteraad

Datum	28-10-2021
Tijd	19:30 - 20:50
Locatie	Raadzaal (MBG06)
Voorzitter	F. Streng
Toelichting	De in de agenda genoemde tijden zijn richttijden

A Algemeen

19:30

A.1 Opening/moment stilte

19:30

A.2 Loting volgorde stemming

19:31

A.3 Vaststelling agenda

19:32

A.4 Ingekomen stukken en mededelingen

19:33

Dagelijks ontvangt de raad brieven van inwoners, organisaties etc. Bij de ingekomen stukken bepaalt de raad wat er met deze ingekomen stukken gebeurt. Daarom worden in de lijst voorstellen gedaan om de ingekomen stukken:

Cat. I Voor kennisgeving aannemen.

Cat. II De afdoening aan het college overlaten en de raad hierover informeren.

Cat. III Het college verzoeken om nadere informatie of voorstellen te leveren.

De raad neemt een besluit over deze voorstellen.

A.5 Vaststellen van de besluitenlijst van de openbare vergadering van de raad d.d. 30 september 2021

19:34

A.6 Motie GL e.a. Naar een Round-up vrij Medemblik 2

19:35

B HAMERSTUKKEN

19:45

B.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland (pfh. H. Nederpelt)

19:45

Westfriesland wil in 2040 een energie neutrale regio zijn. De gemeenten stelden deze ambitie vast in het Pact van Westfriesland 7.1. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden. In het Pact is afgesproken om deze ambitie samen met regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Dit programma richt zich op de periode 2021-2025. Het bevat een eerste overzicht van activiteiten die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland.

De raad wordt voorgesteld het Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland vast te stellen.

B.2 Kapitaalversterking Alliander (pfh. H. Nederpelt)

19:47

Alliander is verantwoordelijk voor de vitale energie infrastructuur in onze gemeente. De gemeente Medemblik is aandeelhouder van Alliander. Alliander deed eind mei jl.

alle aandeelhouders het verzoek voor kapitaalversterking. Alliander is van plan hiervoor een reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen uit te geven onder de aandeelhouders. Het concrete verzoek van Alliander aan de gemeente Medemblik is om voor minimaal € 1.254.000,- te verstrekken.

De raad wordt voorgesteld deel te nemen in de reverse converteerbare hybride obligatielening van Alliander voor een bedrag van afgerond € 1.254.000,- en de bereidheid uit te spreken om dit bedrag tot maximaal 25% te verhogen, mocht er onvoldoende bereidheid zijn bij de andere aandeelhouders om pro-rata deel te nemen.

C BESPREEKSTUKKEN

19:50

C.1 Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie de Zeehoek (pfh. F. Streng)

19:50

Burgers kunnen een initiatief nemen om een onderwerp op de agenda van de gemeenteraad te zetten. Daar stelt de Verordening Burgerinitiatief Medemblik eisen aan. Thans is er een initiatief ingediend door 416 burgers die met de gemeente het plan voor woningbouw en nieuwbouw zwembad “Ontwikkelcombinatie De Zeehoek” willen bespreken en onderzoeken. De initiatiefnemer is in de raadsvergadering uitgenodigd om dit initiatief toe te lichten. Als de raad constateert dat aan de eisen wordt voldaan, kan het initiatief geldig worden verklaard en kunnen vervolgstappen worden genomen, wat betekent dat het initiatief in de commissie kan worden geagendeerd, waar inhoudelijke besluitvorming door de raad kan worden voorbereid.

C.2 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder (pfh. D. Kuipers)

20:00

Vanaf februari 2023 loopt het huidige contract van de JeugdzorgPlus af en zijn de achttien NoordHolland-Noord gemeenten het verwervingstraject gestart voor de inrichting van JeugdzorgPlus in de periode na 2023. In voorliggende transformatievisie stellen wij met elkaar vast hoe wij JeugdzorgPlus zien in NHN, dat een gecontroleerde afbouw nodig is omwille van de jeugdigen en dat er een gezamenlijke opdracht ligt voor gemeenten en andere betrokkenen om instroom in de JeugdzorgPlus te voorkomen.

De raad wordt voorgesteld de Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder vast te stellen.

D ALGEMEEN

20:20

D.1 Moties Vreemd aan de orde van de dag

20:20

D.2 Sluiting

20:50

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld tijdens de openbare raadsvergadering van 28 oktober 2021.

Griffier,

Voorzitter,

Ingekomen stukken raad 28 oktober 2021

Cat. I Voor kennisgeving aannemen.

Cat. II De afdoening aan het college overlaten en de raad hierover informeren.

Cat. III Het college verzoeken om nadere informatie of voorstellen te leveren.

Cat. IV Overig

De raad neemt een besluit over deze voorstellen.

ID	Datum	Afzender	Titel	DOC-nummer	Zaaknummer	Categorie
1818	18-10-2021	Gemeente Simpelveld	Motie vreemd aan de orde van de dag borstonderzoek bij vrouwen	DOC-21-448636	Z-21-171940	I (voor kennisgeving aannemen)
1820	18-10-2021	Radboud bestuur	Behoud van (breedte) sport budget Gemeente Medemblik	DOC-21-449553	Z-21-172229	I (voor kennisgeving aannemen)
1819	18-10-2021	Commissie NLG Provincie Noord-Holland	IJsselmeergebied	DOC-21-449500	Z-21-172219	I (voor kennisgeving aannemen)
1816	14-10-2021	Gemeente Harlingen	Motie vreemd aan de orde van de dag over periodiek borstonderzoek	DOC-21-447878	Z-21-171707	I (voor kennisgeving aannemen)
1817	14-10-2021	Nederlands Centrum Jeugdgezondheid	Handreiking 'Omgaan met armoede in de Jeugdgezondheid'	DOC-21-448559	Z-21-171929	I (voor kennisgeving aannemen)
1814	07-10-2021	Veiligheidsregio NHN	Raadsinformatiebrief Taakstelling 2022 VRNHN	DOC-21-445905	Z-21-170969	I (voor kennisgeving aannemen)
1815	07-10-2021	Bekend bij de griffie	Apartheid 2021	DOC-21-445083	Z-21-170712	I (voor kennisgeving aannemen)
1813	06-10-2021	De bewoners van de Verversgilde en Lakenkopersgilde Medemblik	Groenverzorging Verversgilde en Lakenkopersgilde te Medemblik	DOC-21-445231	Z-21-170753	II (In handen stellen van het college ter afdoening)
1812	04-10-2021	Bekend bij de griffie	Vervangen brug door duiker	DOC-21-441894	Z-21-169764	II (In handen stellen van het college ter afdoening)
1804	04-10-2021	Regioteam Pact van Westfriesland	Halfjaar rapportage Pact van Westfriesland, 1e helft 2021	DOC-21-443563	Z-21-170258	I (voor kennisgeving aannemen)
1806	04-10-2021	Dorpsraad Abbekerk-Lambertschaag	Brief inzake dorpshuis Abbekerk	DOC-21-443132	Z-20-109921	II (In handen stellen van het college ter afdoening)
1805	04-10-2021	Recreatieschap Westfriesland	Terugkoppeling besluitvorming jaarstukken 2020 en conceptbegroting 2022	DOC-21-443305	Z-21-157733	I (voor kennisgeving aannemen)

1808	04-10-2021	VNG	Wijziging VNG Model Erfgoedverordening 2016 ivm Omgevingswet	DOC-21-443128	Z-21-170145	I (voor kennisgeving aannemen)
1811	04-10-2021	Bekend bij de griffie	onvrede besteding geld aan tweede dijkhellings te Medemblik en verwijdering rotonde nabij Meelmolen	DOC-21-443581	Z-21-170269	I (voor kennisgeving aannemen)
1803	30-09-2021	Gemeente Heerhugowaard	Adhesiebetuiging bevolkingsonderzoek borstkanker	DOC-21-442395	Z-21-169907	I (voor kennisgeving aannemen)
1802	29-09-2021	Gemeente Schagen	Amendement Jeugdzorg Plus	DOC-21-442802	Z-21-170047	I (voor kennisgeving aannemen)
1800	29-09-2021	Gemeente Nissewaard	Motie Oproep tot wetwijziging afschaffing 6-maandentgermijn toetsing huur	DOC-21-441999	Z-21-169773	I (voor kennisgeving aannemen)
1801	29-09-2021	VNG	Lbr. 21/069 - VNG-reactie op de Rijksbegroting 2022	DOC-21-442805	Z-21-170052	I (voor kennisgeving aannemen)
1797	28-09-2021	Gemeente Woensdrecht	Adhesiebetuiging motie Borstonderzoek elke 2 jaar	DOC-21-440344	Z-21-169219	I (voor kennisgeving aannemen)
1799	28-09-2021	Bekend bij de griffie	Voortgang oplossing verkeerssituatie winkelcentrum Zwaagdijk-Oost	DOC-21-442006	Z-21-169806	II (In handen stellen van het college ter afdoening)
1796	28-09-2021	College B&W Medemblik	Beantwoording schrijven 2e sporthal Wognum	DOC-21-441290	Z-18-044289	I (voor kennisgeving aannemen)
1798	28-09-2021	VNG	Beleid op coronacrisis jaar 2021	DOC-21-440759	Z-21-169360	I (voor kennisgeving aannemen)

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld tijdens de openbare raadsvergadering van 28 oktober 2021

Griffier,

Voorzitter,

Ingekomen stukken raad 28 oktober 2021 MUTATIEVOORSTELLEN

Verzoeker	Nr.	Afzender	Onderwerp	Van	Naar	Toelichting
T. Beerepoot	1799	bekend bij de griffie	Voortgang oplossing verkeerssituatie winkelcentrum Zwaagdijk-Oost	II	III	Gevraagde toezegging: het leveren van een informatienota die aangeeft wat de huidige status is resp. hoe het college hier mee omgaat.
G. Gringhuis				II	III	Gevraagde toezegging: nadere informatie verstrekken aan de raad. ¹
T. Beerepoot	1796	College B&W Medemblik	Beantwoording schrijven 2e sporthal Wognum	I	III	Gevraagde toezegging: het leveren van een informatienota die aangeeft wat de huidige status is resp. hoe het college hier mee omgaat.

¹ Toelichting: de briefschrijver zou voor 1 oktober een reactie krijgen. Deze datum wordt ook aangehaald in schriftelijke vragen vanuit onze zijde. In september zou het college een besluit nemen, welke variant verder uitgewerkt zou worden. De variant in samenspraak met omwonenden, dorpsraad en winkeliers of de originele variant vanuit de gemeente. Dit is niet terug te vinden in de collegebesluiten, ook omdat deze enkel gepubliceerd zijn tot en met 17 augustus.

Concept-Besluitenlijst Gemeenteraad

Datum 30-09-2021
Tijd 19:30 - 22:00
Locatie Raadzaal (MBG06)
Voorzitter F. Streng
Griffier H. Wammes

Aanwezig

VVD: M. Raat, J. de Vries, J. Stam, D. Steltenpool, T. Beerepoot
CDA: P. Ligthart, E. Meester, E. van den Bosch, S. Commandeur,
S. Schouten, C. Selders
GB: R. Paarlberg, G. Gringhuis, L. Plekker, R. Braaksma, P. Mosch
PWF: P. Koning, S. Zeilemaker
D66: Y. Nijsingh, G. Mos
PvdA: T. Beuker (vanaf 20:25 uur)
GroenLinks: R. Manshanden
PW2010: C. Neefjes
CU: S. Visser
BAMM: A. Meester
HvM: T. Berlijn

College: F. Streng, D. Kuipers, H. Nederpelt, J. Fit en A. van Langen

Van de vergadering zijn audio- en video-opnamen beschikbaar op de site.

A	Algemeen
A.1	Opening/moment stilte
De voorzitter opent de vergadering. Een moment stilte wordt in acht genomen.
A.2	Loting volgorde stemming
Hoofdelijke stemmingen starten bij R. Braaksma.
A.3	Vaststelling agenda
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.
A.4	Ingekomen stukken en mededelingen
De lijst van ingekomen stukken wordt vastgesteld met inachtneming van de verzochte mutaties: - Ingekomen stuk 1783 in categorie III te plaatsen. Het college zegt daarbij toe met een reactie te komen wanneer een oordeel over de casus gevormd is;- Ingekomen stuk 1795 in categorie III te plaatsen. Het college zegt toe bereid te zijn tot een gesprek. Dit is ook aangekondigd in een brief aan de verenigingen.
A.5	Vaststellen van de besluitenlijst van de openbare vergadering van de raad d.d. 9 september jl.
De besluitenlijst wordt ongewijzigd goedgekeurd en vastgesteld.

B HAMERSTUKKEN

B.1 Zienswijze beleidsplan WerkSaam 2022-2025 (pfh. H. Nederpelt)

Het raadsvoorstel “Zienswijze beleidsplan WerkSaam 2022-2025” wordt zonder stemming aangenomen.

De raad besluit:

Een positieve zienswijze af te geven op het beleidsplan 2022-2025 van WerkSaam Westfriesland ‘Meedoen telt!’

C BESPREEKSTUKKEN

C.1 Beleidsnota Biodiversiteit (pfh. A. van Langen)

19:40 De volgende moties worden ingediend:

Bijlage	Motie/ amendement	Titel
A	Motie	Wees een goede buurman
B	Motie	Naar een Round-up vrij Medemblik 2

Het raadsvoorstel Beleidsnota Biodiversiteit wordt zonder stemming aangenomen.

De raad besluit:

Vast te stellen de Beleidsnota Biodiversiteit gemeente Medemblik.

De motie *Wees een goede buurman* (bijlage A) wordt in stemming gebracht. Dit motie wordt bij handopsteken aangenomen met de stemmen van CDA (6), HvM (1), BAMB (1), CU (1), en VVD (5) voor en de stemmen van PWF (2), PvdA (1), PW2010 (1), GroenLinks (1), D66 (2) en GB (5) tegen (totaal 14 stemmen voor en 12 stemmen tegen)

De motie *Naar een Round-up vrij Medemblik 2* (bijlage B) wordt in stemming gebracht.

Er wordt als volgt gestemd: PWF (2), PvdA (1), PW2010 (1), HvM (1), GroenLinks (1), D66 (2) en GB (5) stemmen voor en CDA (6), BAMB (1), CU (1) en VVD (5) stemmen tegen (totaal 13 stemmen voor en 13 stemmen tegen).

Het nemen van een beslissing wordt daardoor uitgesteld tot een volgende vergadering, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend.

D ALGEMEEN

D.1 Moties Vreemd aan de orde van de dag

20:10

De motie *Opvang evacués uit Afghanistan* (bijlage C) wordt ingediend.

De portefeuillehouder zegt desgevraagd toe dat als er ontwikkelingen zijn richting Westfriesland of anderszins iets te melden valt, de raad wordt geïnformeerd.

R. Manshanden trekt de motie in.

De motie *Communicatie over ingrijpende verkeersmaatregelen* (bijlage D) wordt ingediend.

T. Berlijn trekt de motie in na de beraadslagingen.

De motie *Benutten overschot 10 mln. van Westfrisiaweg* (bijlage E) wordt ingediend.

L. Plekker wijzigt de tekst van de motie *Benutten overschot 10 mln. van Westfrisiaweg* (bijlage E).

De gewijzigde motie wordt zonder stemming aangenomen.

D.2 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 22.00 uur.

Gewijzigd/ongewijzigd vastgesteld in de vergadering van 28 oktober 2021

.....
griffier

.....
voorzitter

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
14	12	
paraaf		aangenomen

MOTIE

Onderwerp: Wees een goede buurman
Agendapunt: C.1 Beleidsnota Biodiversiteit
Ingediend door: E. van den Bosch (CDA)
Ondersteund door: J. de Vries (VVD), S. Visser (CU)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021; gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- De voltallige gemeenteraad positief is over de beleidsnota biodiversiteit;
- Het belang van biodiversiteit steeds beter binnen de maatschappij wordt onderkend;
- College en gemeenteraad de biodiversiteit willen behouden en waar mogelijk vergroten.

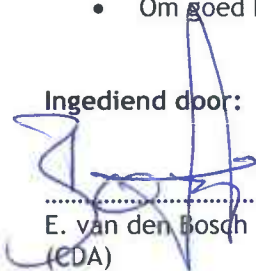
Overwegende dat:

- Aandacht voor het ondersteunen van biodiversiteit op gemeentelijke gronden wenselijk is, waardoor zaden en pollen vrij spel hebben;
- Er in het beleid rekening gehouden dient te worden met de belangen van agrarische producenten;
- Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen ten gevolge van overwaaiende onkruidzaden dient te worden voorkomen.

Roept het college op:

- Om goed buurmanschap te tonen richting onze agrarische producenten.

Ingediend door:

 E. van den Bosch
 (CDA)

Ondersteund door:

.....
 J. de Vries
 (VVD)

.....
 S. Visser
 (CU)

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-442863/Z-21-163668

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
13	13	
paraaf		gestaan

HART VOOR
Medemblik

ARCHIEFEXEMPLAAR

MOTIE

Onderwerp: Naar een Round-up vrij Medemblik 2
Agendapunt: C.1 Beleidsnota Biodiversiteit
Ingediend door: R. Manshanden (GroenLinks), S. Zeilemaker (PWF), G. Mos (D66), C. Neefjes (PW2010)
Ondersteund door: T. Berlijn (Hart voor Medemblik)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021; gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- Er sinds jaren een discussie gaande is over het wel of niet kankerverwekkend zijn van het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat (in de volksmond Round-up);
- Het gebruik hiervan zeker niet goed is voor het behoud en versterken van de biodiversiteit;
- Het Bayer concern al sinds 2019 heeft aangekondigd 5 miljard te willen investeren in alternatieven voor glyfosaat (Bron: Noordhollands dagblad van 15 juni 2019);
- Dit middel nog steeds door diverse agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers gebruikt wordt om onkruid te bestrijden (zie bijlage);
- Dit product in winkels nog altijd te koop is.

Overwegende dat:

- De Beleidsnota Biodiversiteit op brede steun kan rekenen en zodoende ook binnen dit kader aandacht geschonken dient te worden aan het gebruik van glyfosaat;
- Het ministerie van landbouw, natuur en visserij (LNV) aanstuurt op een circulaire, natuurinclusieve agrarische sector;
- Ook steeds meer burgers het belang zien van het behoud en versterken van biodiversiteit;
- Het college gaat samenwerken met diverse partners.

Spreek uit:

- Het van belang te vinden het gebruik van glyfosaat op alle fronten (agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers) terug te dringen;

En verzoekt het college:

- Alle ter beschikking staande mogelijkheden en middelen (bijvoorbeeld via gemeentelijke publicaties, gesprekken met agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers) aan te pakken en dit, als het aan de orde is, aan te kaarten en te wijzen op de risico's met betrekking tot gezondheid en biodiversiteit.

Ingediend door:

R. Manshanden
(GroenLinks)

S. Zeilemaker
(PWF)

G. Mos
(D66)

C. Neefjes
(PW2010)

Ondersteund door:

T. Berlijn
(Hart voor Medemblik)

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-442867/Z-21-163668

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
paraaf		<i>igekamer</i>

MOTIE vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Opvang evacués uit Afghanistan
Agendapunt: D.1 Moties Vreemd aan de orde van de dag
Ingediend door: R. Manshanden (GroenLinks)
Ondersteund door:

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021;
gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019,

Constateerende dat:

- Naar aanleiding van de tragedie die zich aan het voltrekken is in Afghanistan, het Kabinet vorige maand (25 augustus 2021) een oproep heeft gedaan aan besturen van provincies en gemeenten om meer opvangplekken voor asielzoekers te creëren;
- Demissionair staatssecretaris Broekers-Knol en demissionair minister Ollongren in een brief aan de 2e Kamer hebben aangegeven dat, mede door de evacués uit Afghanistan, de opvangcapaciteit van het COA binnen een aantal weken naar verwachting overbelast zal raken;
- Binnen Westfriesland zich wellicht locaties bevinden, die voor huisvesting van evacués uit Afghanistan ter beschikking gesteld kunnen worden aan het COA;
- Deze, al dan niet tijdelijk, aangewend zouden kunnen worden om een deel van de verhoogde stroom aan vluchtelingen op te vangen.

Overwegende dat:

- Gelet op de tragische en prangende situatie waar deze mensen vandaan komen het meer dan wenselijk is dat de raad zich hierover positief uitspreekt.

Verzoekt het college:

- Om in regionaal verband met het COA actief in gesprek te gaan en het signaal af te geven bereid te zijn om mee te werken aan de (tijdelijke) komst van vluchtelingen;
- En daarmee een formeel signaal af te geven bereid te zijn mee te werken aan het beschikbaar maken van geschikte locaties voor de (tijdelijke) opvang van vluchtelingen;
- De raad van de voortgang op de hoogte te houden;
- Deze motie regionaal te verspreiden.

Ingediend door:

.....
R. Manshanden
(GroenLinks)

Ondersteund door:

.....

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-444543/Z-21-170577

HART VOOR
Medemblik

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
	paraaf	

MOTIE vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Communicatie over ingrijpende verkeersmaatregelen
 Agendapunt: D.1 Moties vreemd aan de orde van de dag
 Ingediend door: T. Berlijn (Hart voor Medemblik)
 Ondersteund door: R. Manshanden (GroenLinks)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021;
 gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad
 gemeente Medemblik 2019,

Constateerende dat:

- De gemeente niet met bewoners communiceert over ingrijpende verkeersmaatregelen zoals laadpalen of een parkeerverbod (DOC-21-439754);
- Niet communiceren van ingrijpende verkeersmaatregelen voor onbegrip en tot meer verzet leidt onder inwoners .

Overwegende dat:

- Het college aangeeft dat elektrisch rijden alleen maar toeneemt waardoor er ook meer openbare laadpalen komen (DOC-21-439754);
- Communicatie tussen overheid en inwoners belangrijk is voor het verkleinen van de kloof tussen overheid en de inwoners maar ook leidt tot meer begrip en minder verzet.

Verzoekt het college:

- Bij ingrijpende verkeersmaatregelen (zoals parkeerplaatsen ombouwen met laadpalen of het instellen van een parkeerverbod) direct te communiceren met de omwonenden middels een brief.

Ingediend door:

T. Berlijn
 (Hart voor Medemblik)

Ondersteund door:

.....

R. Manshanden
 (GroenLinks)

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-444549/Z-21-170578

E

HART VOOR
Medemblik

MEDEMBLIK

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
26	0	
paraaf		Zonder stemming aangenaam

MOTIE vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Benutten overschot 10 mln. van Westfriisiaweg
Agendapunt: D.1 Moties vreemd aan de orde van de dag
Ingediend door: L. Plekker (GemeenteBelangen)
Ondersteund door: T. Berlijn (Hart voor Medemblik), E. Meester (CDA)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021;
gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad
gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- De nieuwe Westfriisiaweg 415,8 mln. heeft gekost. Dat is ruim 10 miljoen minder dan voor dit project was gereserveerd;
- De betrokken gemeenten, het Rijk en Hoogheemraadschap samen 105,55 mln. hebben bijgedragen;
- De provincie van plan is ruim 9 mln. te storten in een provinciale pot om de bereikbaarheid en mobiliteit in de provincie te verbeteren.

Overwegende dat:

- De regio Westfriesland het grootste recht zou moeten hebben op uitkering uit dit provinciale fonds, aangezien deze regio in Noord-Holland ook de grootste (financiële) bijdrage heeft geleverd aan de Westfriisiaweg;
- Ook onze gemeente een grote opgave heeft op het gebied van bereikbaarheid en mobiliteit. Denk daarbij aan het doortrekken van de parallelweg van de Markerwaardweg, de aanpak van de rotonde bij het WFO-ABC bedrijventerrein en de ontsluiting van winkelcentrum Winkelhart in Zwaagdijk-Oost;
- Het financiële overschot dus geormerkt zou moeten worden voor de regio Westfriesland.

Verzoekt het college:

- Met de regio te lobbyen bij de provincie om deze ruim 9 mln. te bestemmen voor de regio Westfriesland en de gelden te oormerken voor bereikbaarheid en mobiliteit;
- Deze motie ter kennisneming te delen met de gemeenteraden en colleges van de 7 Westfriesse gemeenten.

Ingediend door:

L. Plekker
(GemeenteBelangen)

Ondersteund door:

T. Berlijn
(Hart voor Medemblik)

E. Meester
(CDA)

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-444554/Z-21-170580

aan de Westfriisiaweg gerelateerde
projecten voor...

B

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
13	13	
paraaf		gestaan

MOTIE

Onderwerp: Naar een Round-up vrij Medemblik 2
Agendapunt: C.1 Beleidsnota Biodiversiteit
Ingediend door: R. Manshanden (GroenLinks), S. Zeilemaker (PWF), G. Mos (D66), C. Neefjes (PW2010)
Ondersteund door: T. Berlijn (Hart voor Medemblik)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 30 september 2021;
gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad
gemeente Medemblik 2019,

Constateerende dat:

- Er sinds jaren een discussie gaande is over het wel of niet kankerverwekkend zijn van het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat (in de volksmond Round-up);
- Het gebruik hiervan zeker niet goed is voor het behoud en versterken van de biodiversiteit;
- Het Bayer concern al sinds 2019 heeft aangekondigd 5 miljard te willen investeren in alternatieven voor glyfosaat (Bron: Noordhollands dagblad van 15 juni 2019);
- Dit middel nog steeds door diverse agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers gebruikt wordt om onkruid te bestrijden (zie bijlage);
- Dit product in winkels nog altijd te koop is.

Overwegende dat:

- De Beleidsnota Biodiversiteit op brede steun kan rekenen en zodoende ook binnen dit kader aandacht geschonken dient te worden aan het gebruik van glyfosaat;
- Het ministerie van landbouw, natuur en visserij (LNV) aanstuurt op een circulaire, natuurinclusieve agrarische sector;
- Ook steeds meer burgers het belang zien van het behoud en versterken van biodiversiteit;
- Het college gaat samenwerken met diverse partners.

Spreek uit:

- Het van belang te vinden het gebruik van glyfosaat op alle fronten (agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers) terug te dringen;

En verzoekt het college:

- Alle ter beschikking staande mogelijkheden en middelen (bijvoorbeeld via gemeentelijke publicaties, gesprekken met agrariërs, ondernemers, organisaties en burgers) aan te pakken en dit, als het aan de orde is, aan te kaarten en te wijzen op de risico's met betrekking tot gezondheid en biodiversiteit.

Ingediend door:

R. Manshanden
(GroenLinks)

S. Zeilemaker
(PWF)

G. Mos
(D66)

C. Neefjes
(PW2010)

Ondersteund door:

T. Berlijn
(Hart voor Medemblik)

Gemeente Medemblik

Registratie: DOC-21-442867/Z-21-163668

Bijlage bij Naar een Round-up vrij Medemblik 2

Gemeenteraad

Dossiernummer	1140
Extern Zaak ID	Z-21-166079
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	28 oktober 2021
Agendapunt	B.1
Omschrijving	Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland (pfh. H. Nederpelt)
Organisatieonderdeel	Ruimtelijke Ontwikkeling

Bijlagen
00 DOC-21-431496 – Raadsvoorstel Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
01 DOC-21-434158 – Bijlage 1
02 Beantwoording commissievragen CDA raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
03 Beantwoording Commissievragen HvM raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
04 Beantwoording Commissievragen D66 raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
05 Beantwoording Commissievragen PWF raascie. 7-10 agendapunt 10.1 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W vergadering	14 september 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Gemeenteraad	28 oktober 2021

Toelichting

Dit voorstel is via de VVRE-stukken al in het college behandeld. Ik heb e.e.a. aangepast en ingekort. Groet, Sigrid

Voorgesteld besluit

RAADSVERGADERING d.d. 28 oktober 2021

Zaaknummer	Z-21-166079
Voorstelnummer	DOC-21-431496
Onderwerp	Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Harry Nederpelt
Afdelingshoofd(en)	

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 14 september 2021;

gelet op het Pact van Westfriesland 7.1;

overwegende dat de regio Westfriesland de ambitie heeft in 2040 energieneutraal te zijn;

b e s l u i t

Het Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland vast te stellen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 28 oktober 2021.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland.

Aanleiding

Inleiding

Westfriesland wil in 2040 een energie neutrale regio zijn. De gemeenten stelden deze ambitie vast in het Pact van Westfriesland 7.1. De gemeente Koggenland stelde deze ambitie met 10 jaar uit tot 2050.

Energie neutraal

Energie neutraal betekent dat in Westfriesland de totale vraag naar energie even groot is als het aanbod aan duurzame energie. Dat is een forse opgave. Realisatie van de ambitie om energieneutraal te worden vraagt zowel om het realiseren van grootschalige energiebesparing als het zoeken naar mogelijkheden voor verduurzaming van het gebruik en het vergroten van het aanbod van duurzame energie. Westfriesland is zich bewust van de omvang en complexiteit van de ambitie om energieneutraal te worden.

In het Pact is afgesproken om deze ambitie samen met regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Dit programma richt zich op de periode 2021-2025. Het bevat een eerste overzicht van activiteiten die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland.

Het belang van een regionale aanpak

De ambitie energieneutraal kan alleen samen gerealiseerd worden. Samen met de Westfrieze gemeenten. Maar ook samen met onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. De keuze voor een regionale en samenhangende aanpak creëert daarmee ruimte voor creatieve oplossingen, over grenzen heen.

Dit betekent dat we als Westfrieze gemeenten samen uitvoering geven aan dit programma. Dit verdient vanuit kostenbesparing ook de voorkeur. De meeste Westfrieze gemeenten bevinden zich momenteel in financieel zwaar weer. Samenwerken naar een energieneutraal Westfriesland leidt daarmee tot de meest efficiënte aanpak.

Op basis van voortschrijdende inzichten en gezamenlijk opgedane ervaringen actualiseren we het uitvoeringsprogramma regelmatig. Zo werkt de regio stapsgewijs toe naar een energieneutraal Westfriesland.

We zijn al begonnen!

Dit uitvoeringsprogramma is geen startpunt. Inmiddels zetten we al een aantal belangrijke stappen. Dit deden we zowel regionaal als lokaal. Zo stelde de regio Westfriesland als onderdeel van de energieregio Noord-Holland Noord (NHN) de regionale energiestrategie NHN op. Hoorn en Medemblik kwamen met hun transitievisies warmte, de andere gemeenten volgen nog dit jaar. Het samenwerkingsverband Duurzaam Ondernemend Westfriesland werkt aan het stimuleren van de Circulaire Economie in Westfriesland én aan het verduurzamen van de Westfrieze bedrijventerreinen. Het Ondernemersloket is voor dit laatste het aanspreekpunt. Dit vormen belangrijke bouwstenen van dit uitvoeringsprogramma.

En er is ruimte voor nieuwe activiteiten

Met belangrijke samenwerkingspartners brachten we vanuit vier sectoren kansen en knelpunten in beeld bij het verduurzamen van Westfriesland. Vanuit dit beeld inventariseerden we nieuwe activiteiten die bijdragen aan het realiseren van de ambitie energie neutraal Westfriesland. Het uitvoeringsprogramma biedt overzicht en zorgt voor samenhang tussen lopende en nieuwe activiteiten. Zie verder ook onder argument 1.3.

Programmatische aanpak

Het uitvoeren van dit programma vraagt inzet en middelen van de Westfriesse gemeenten. Natuurlijk vragen we ook van betrokken samenwerkingspartners om hun bijdrage te blijven geven in het realiseren van deze ambitie. Echter, valt of staat het succes van dit programma met de inzet van capaciteit en middelen vanuit de 7 Westfriesse gemeenten. De gemeenten vormen de verbindende schakel tussen de verschillende sectoren, maar ook tussen de maatschappelijk betrokken partijen. Daarnaast kregen gemeenten vanuit het Klimaatakkoord een belangrijke rol in het realiseren van de klimaatdoelen. Hoofdstuk 9 van het uitvoeringsprogramma bevat hier voorstellen voor. In de financiële paragraaf bij dit voorstel werken we dit nader uit.

Voorstel

Het Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland vast te stellen.

Beoogd resultaat

Een energie neutraal Westfriesland.

Argumenten

1.1 Dit uitvoeringsprogramma draagt bij aan het realiseren van de ambitie van een energie neutraal Westfriesland in 2040.

In het Pact van Westfriesland 7.1 ligt de ambitie vast voor een energieneutrale regio.

1.2 Dit uitvoeringsprogramma draagt bij aan de landelijke doelstellingen van het Klimaatakkoord.

In het Nationale Klimaatakkoord ligt de doelstelling vast om in 2050 nagenoeg energieneutraal te zijn. Als tussendoel gaat het Klimaatakkoord uit van een reductie van de CO₂-uitstoot van 49% in 2030. De Europese Unie scherpste deze doelstelling aan door uit te gaan van een CO₂-reductie van 55% in 2030.

1.3 Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen in samenwerking met veel maatschappelijke partijen en ondernemers.

Per sector brachten we een (bestaande) werkgroep bij elkaar. Deze werkgroep bestond uit vertegenwoordigers van verschillende samenwerkingspartners. Hierdoor is er veel input opgehaald over kansen, belemmeringen maar ook activiteiten die bijdragen aan de ambitie energie neutraal. Daarmee bevat het uitvoeringsprogramma activiteiten die op draagvlak kan rekenen vanuit Westfriesland.

We toetsten dit op een reflectiebijeenkomst op 27 augustus jl. Hierbij waren belangrijke samenwerkingspartners aanwezig. Zij gaven ons goede input om mee te nemen in het uitvoeringsprogramma en in de uitvoering ervan. Deze samenwerkingspartners gaven aan bij de uitvoering betrokken te willen blijven. Wat natuurlijk fantastisch is. Zo blijven we samenwerken aan een energie neutrale regio.

1.4 De individuele raden besluiten over dit uitvoeringsprogramma.

Het uitvoeren van dit programma vraagt inzet van middelen. De individuele gemeenteraden besluiten hierover. Bedoeling is dat de raden hierover in oktober 2021 besluiten.

1.5 We vragen een minimale bijdrage om met dit uitvoeringsprogramma aan de slag te gaan. Het vraagt capaciteit en middelen om met dit uitvoeringsprogramma aan de slag te kunnen gaan. De huidige financiële situatie van de Westfriesse gemeenten, waaronder die van Medemblik is niet rooskleurig. Daarom vragen we alle raden voor de komende twee jaren minimaal bij te dragen in dit uitvoeringsprogramma. Daarmee willen we eer doen aan alle inbreng die samenwerkingspartijen gaven in dit programma. We willen hen laten zien dat we ook echt werk maken van een energie neutraal Westfriesland. Daarmee willen we voorkomen dat dit programma niet uitgevoerd wordt en in de la verdwijnt. In de VVRE van 2 september gaven de 7 portefeuillehouders aan dat alle colleges positief staan tegenover dit uitvoeringsprogramma.

Kanttelingen

1.1 We kunnen niet alle ambities realiseren, gezien de financiële situatie waarin de meeste Westfriesse gemeente zich bevinden.

Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is bijvoorbeeld het programma nieuwe energie. We ramen de kosten van dit programma nu op p.m. Dit programma kunnen we alleen uitvoeren wanneer hier voldoende capaciteit en geld voor beschikbaar is. Vanwege de financiële situatie van de meeste Westfriesse gemeenten, worden hier nu geen middelen voor gevraagd. Mocht vanuit bijvoorbeeld het Rijk of provincie extra (subsidie) middelen beschikbaar komen, dan kunnen we hiermee aan de slag.

Financiën

In hoofdstuk 9.3 vindt u de begroting van het uitvoeringsprogramma. Samengevat:

Bedragen * € 1.000	2022	2023
Gebouwde omgeving	135	125
Mobiliteit	8	8
Industrie en bedrijven	160	p.m.
Communicatie	p.m.	p.m.
Programmamanagement	p.m.	p.m.
Subtotaal	303	133
Reeds beschikbaar gesteld	-195	- 35
Totaal	108	98

Toelichting:

- Een aantal middelen zijn al eerder beschikbaar gesteld. Het gaat bijvoorbeeld om de bijdragen aan Circulair Westfriesland en het Ondernemersloket. Continuering van deze activiteiten en de dekking ervan volgt na de evaluatie in 2022. De activiteit informatievoorziening wordt door het Duurzaam Bouwloket uitgevoerd. Dit kan uit het bestaande budget worden gedekt.
- De Westfriesse gemeenten voeren op dit moment samen een capaciteitsonderzoek uit. De consequenties voor de benodigde (regionale) programmaorganisatie en communicatie

worden hierin meegenomen. We verwachten in het voorjaar meer inzicht te hebben in de capaciteit die nodig is voor het uitvoeren van de klimaattaken.

Daarmee is een beperkte begroting gepresenteerd die ons wel in staat stelt aan de slag te kunnen met het uitvoeren van dit regionale programma. De gevraagde middelen voor de gehele regio komen in 2022 en 2023 uit op respectievelijk € 108.000 en € 98.000 (afgerond). Voor de gemeente Medemblik betekent dit dat voor 2022 € 23.000,- en voor 2023 € 21.000,- nodig is. Deze middelen zijn aanwezig in het budget Duurzaam Medemblik.

Uitvoering/evaluatie

De Westfrieze gemeenten gaan samen aan de slag om dit uitvoeringsprogramma uit te voeren. Dit doen we samen met de maatschappelijke samenwerkingspartners. En, natuurlijk met onze inwoners en ondernemers. Alleen samen kunnen we de ambitie energie neutraal realiseren.

Communicatie

Na positieve besluitvorming in de Westfrieze raden gaan we hierover communiceren. We willen dit samen oppakken met de meewerkende samenwerkingspartners.

Bijlagen

Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland (DOC-21-434158).

Raadscommissie d.d. 7 oktober 2021

Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland

2021-2025

6 september 2021

WESTFRIESLAND

Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland

6 september 2021

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en ambitie	4
2. Leidende principes	7
2.1 We werken adaptief en bouwen het programma stapsgewijs op	7
2.2 We bouwen voort op bestaande programma's en initiatieven en creëren samenhang	7
2.3 We focussen op vier sectoren	8
2.4 We werken samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners	8
2.5 We bundelen onze krachten en willen van elkaar leren	8
3. De route naar een energieneutraal Westfriesland	9
3.1 Route naar een energieneutraal Westfriesland	9
3.2 Opgave per sector	10
4. Gebouwde omgeving	12
4.1 Opgave	12
4.2 Ambitie	14
4.3 Kansen en knelpunten	15
4.4 Activiteiten	16
4.5 Organisatie en samenwerking	20
5. Mobiliteit	22
5.1 Opgave	22
5.2 Ambitie	23
5.3 Kansen en knelpunten	24
5.4 Activiteiten	24
5.5 Organisatie en samenwerking	26
6. Industrie & bedrijven	27
6.1 Opgave	27
6.2 Ambitie	28
6.3 Kansen en knelpunten	29
6.4 Activiteiten	30
6.5 Organisatie en samenwerking	32
7. Land- en glastuinbouw	35
7.1 Opgave	35
7.2 Ambitie	36
7.3 Kansen en knelpunten	36
7.4 Activiteiten	40
7.5 Organisatie en samenwerking	42
8. Grootschalige duurzame opwek	44
8.1 Opgave	44
8.2 Ambitie	44
8.3 Activiteiten	45
8.4 Organisatie en samenwerking	45

9. Programmasturing en organisatie	46
9.1 Governance en organisatie	46
9.2 Monitoring en verantwoording	47
9.3 Begroting	48
Bijlage 1. Overzicht werkgroepen	49
Bijlage 2. Regionale activiteiten	50
Bijlage 3. Lokale activiteiten	71

1. Aanleiding en ambitie

Energieneutraal Westfriesland

Westfriesland heeft de ambitie om een energieneutrale regio te worden. Dat betekent dat de totale energie- en warmtebehoefte in Westfriesland afkomstig is van duurzame energiebronnen. Dit vraagt om het realiseren van grootschalige energiebesparing, het vervangen van fossiele bronnen door duurzame alternatieven en het vergroten van duurzame opwek in de regio.

De mogelijkheden om te verduurzamen variëren per locatie en per type energiegebruik. Voor huizen en gebouwen gaat het onder meer om de overstap van aardgas als belangrijkste bron voor de verwarming van onze huizen en gebouwen naar bijvoorbeeld (hybride) warmtepompen en warmtenetten, bijvoorbeeld gevoed door geothermie, aquathermie of restwarmte vanuit bedrijven. Daarbij is in alle gevallen isolatie van belang, om zo veel mogelijk warmte vast te houden of in de zomer juist de warmte buiten te houden.

In de glastuinbouw biedt geothermie kansen, zoals in Westfriesland al succesvol wordt toegepast in Andijk. Voor mobiliteit gaat het met name om de overstap naar *zero emissie* vervoer. Denk aan elektrische auto's of, voor langere afstanden, vrachtverkeer op waterstof. Daarbij liggen er ook kansen om de energievraag vanuit mobiliteit te verminderen, bijvoorbeeld door thuiswerken te blijven faciliteren of logistieke stromen slim te bundelen. Voor bedrijventerreinen en industrie gaat het onder meer om energie-efficiënte productie, elektrificatie van bedrijfsprocessen en het realiseren van duurzame opwek op en rondom bedrijventerreinen.

Uitvoeringsprogramma 2021-2025

De ambitie van een energieneutraal Westfriesland is, als onderdeel van het Pact van Westfriesland 7.1, in 2019 vastgesteld door de zeven Westfriesse gemeenteraden¹. Daarbij is afgesproken om deze ambitie samen met regionale bedrijven en maatschappelijke organisaties uit te werken in een uitvoeringsprogramma. Het voorliggende uitvoeringsprogramma richt zich op de periode 2021-2025 en bevat een eerste overzicht van activiteiten die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland. Het uitvoeringsprogramma beschrijft niet de volledige route naar een energieneutraal Westfriesland, maar geeft richting aan de regionale aanpak. Daarbij zijn in de afgelopen jaren al diverse zaken in gang gezet, waaronder de ontwikkeling van de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord, Duurzaam Ondernemend Westfriesland en de Actieagenda Circulair Westfriesland.

Het uitvoeringsprogramma biedt overzicht en zorgt voor samenhang tussen lopende en nieuwe activiteiten die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland. De keuze voor een regionale en samenhangende aanpak creëert ruimte voor creatieve oplossingen – over grenzen heen – en maakt het tegelijkertijd eenvoudiger om samen te werken met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners aan verduurzaming van de regio: één ambitie en één eenduidig uitvoeringsprogramma om deze ambitie te realiseren. Op basis van voortschrijdende inzichten en gezamenlijk opgedane ervaringen wordt het uitvoeringsprogramma periodiek geactualiseerd. Zo werkt de regio stapsgewijs toe naar een energieneutraal Westfriesland.

¹ De gemeenten Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Medemblik, Opmeer en Stede Broec onderschrijven de ambitie van een energieneutraal Westfriesland in 2040. Koggenland wil in 2050 energieneutraal zijn.

Meerwaarde

Het uitvoeringsprogramma draagt niet alleen bij aan een energieneutraal Westfriesland, maar geeft ook een impuls aan andere regionale, provinciale en nationale opgaven. Met het uitvoeringsprogramma levert de regio haar bijdrage aan het realiseren van de nationale doelen in het Klimaatakkoord: een CO₂-reductie van 49% in 2030 en een CO₂-uitstoot van nagenoeg 0 in 2050. Daarbij bieden investeringen in duurzame opwek en energiebesparing kansen voor het regionale bedrijfsleven, waaronder de installatiebranche en de bouw, en de ontwikkeling van nieuwe verdienmodellen. Het verduurzamen van de energievoorziening leidt tot minder uitstoot van schadelijke stoffen en draagt daarmee bij aan een verbetering van de luchtkwaliteit en een gezonder Westfriesland.

Figuur 1: meerwaarde uitvoeringsprogramma

Totstandkoming uitvoeringsprogramma

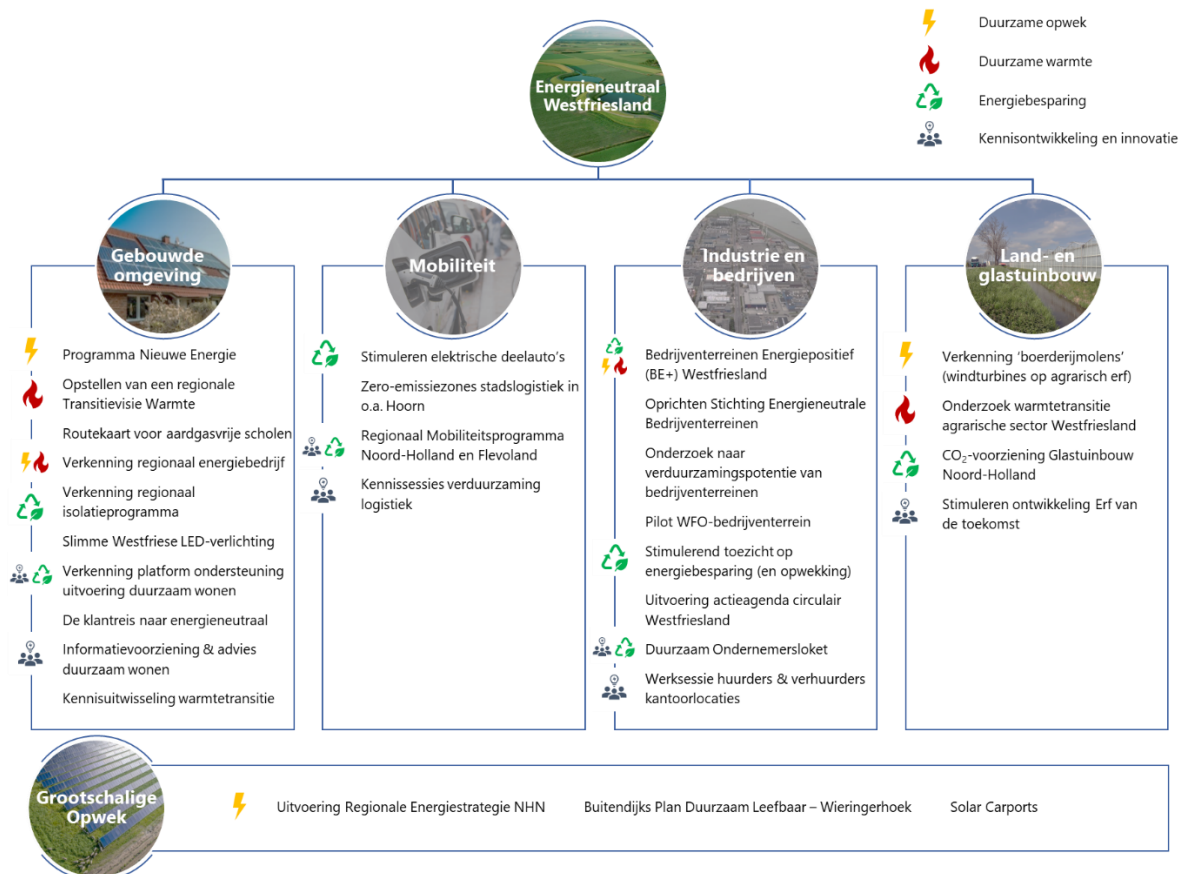
Het uitvoeringsprogramma is opgesteld in samenwerking met vertegenwoordigers vanuit vier sectoren die samen het totale energiegebruik in Westfriesland vormen:

- Gebouwde omgeving (woningen, scholen, ziekenhuizen).
- Mobiliteit (personenverkeer, vrachtverkeer en logistiek).
- Land- en glastuinbouw (akkerbouw, veehouderijen, zaadveredeling en broeierijen).
- Industrie en bedrijven (kantoren, productie van grondstoffen en materialen).

Door samen te werken kunnen we van elkaar leren – over sectoren heen –, uitvoeringskracht organiseren en slimme oplossingen realiseren. Hiertoe is per sector een werkgroep (bestaand of nieuw) bijeengebracht met verschillende belanghebbenden vanuit de regio. Mede aan de hand van digitale werksessies met deze werkgroepen zijn per sector kansen en knelpunten geïnventariseerd en activiteiten benoemd voor de komende vijf jaar. De werkgroepen spelen ook een rol in (het begeleiden van) de uitvoering en het actualiseren van het uitvoeringsprogramma. Bijlage 1 bevat een overzicht van de werkgroepen.

Uitvoeringsprogramma in één oogopslag

In navolgend overzicht zijn alle activiteiten te vinden die de regio en partners in de komende jaren met dit uitvoeringsprogramma gaan uitvoeren. In de kern gaat het om vier soorten activiteiten: (1) het realiseren van duurzame opwek, (2) de overstap naar duurzame warmte en (3) energiebesparing. Daarnaast speelt kennisontwikkeling en -deling een belangrijke rol in de regionale aanpak. Alle activiteiten in dit uitvoeringsprogramma vallen binnen deze vier categorieën. De doelen en activiteiten per sector worden nader toegelicht in de bijbehorende hoofdstukken.

Figuur 2: het uitvoeringsprogramma in één oogopslag

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 gaan we in op de leidende principes van de regio Westfriesland voor de inrichting en uitvoering van het uitvoeringsprogramma. Hoofdstuk 3 bevat een analyse van het startpunt (waar staan we nu?) en de route naar een energieneutraal Westfriesland (wat is nodig om deze ambitie te realiseren?). In de hoofdstukken 4 tot en met 7 beschrijven wij per sector de mogelijkheden om energieneutraal te worden, de doelen voor de komende vijf jaar en eerste activiteiten om deze doelen te realiseren. Hoofdstuk 8 bevat alle regionale activiteiten die zich richten op het realiseren van grootschalige duurzame opwek in de regio. Tot slot gaan we in hoofdstuk 9 in op de benodigde organisatie en samenwerking.

2. Leidende principes

Het uitvoeringsprogramma beschrijft hoe de regio in de periode 2021-2025 werkt aan de transitie naar een energieneutraal Westfriesland. Daarbij bevat het programma zowel nieuwe activiteiten als activiteiten die voortbouwen op bestaand lokaal of regionaal beleid. Voor de inrichting, uitvoering en actualisatie van het programma heeft de regio vijf leidende principes geformuleerd. Deze leidende principes geven richting aan de Westfriese aanpak:

We werken adaptief en bouwen het programma stapsgewijs op

We bouwen voort op bestaande programma's en creëren samenhang

We focussen op vier sectoren

We werken samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners

We bundelen krachten en willen van elkaar leren

2.1 We werken adaptief en bouwen het programma stapsgewijs op

Het programma richt zich op de periode 2021-2025 en is opgesteld met de kennis en mogelijkheden van nu. Het wordt uitgevoerd in een snel veranderende omgeving met een veelheid aan partijen die ieder hun eigen bijdrage leveren. Zo geldt dat diverse kaders nog in ontwikkeling zijn, waaronder wet- en regelgeving vanuit het Rijk en Europees klimaatbeleid. Daarom wordt binnen het programma de invulling en planning van concrete activiteiten jaarlijks geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. Dat maakt het programma adaptief en flexibel. Het doet recht aan de dynamiek en geeft ruimte voor samenwerking met en inbreng van partners. Als regio starten we op korte termijn activiteiten om de transitie naar een energieneutraal Westfriesland te versnellen, terwijl we tegelijkertijd inspelen op veranderende omstandigheden en gebruik maken van voortschrijdende inzichten, nieuwe kansen en innovaties. Zo bouwen we programma stapsgewijs op.

2.2 We bouwen voort op bestaande programma's en initiatieven en creëren samenhang

Het uitvoeringsprogramma geeft uitvoering aan de regionale ambitie in het Pact van Westfriesland 7.1. Er zijn diverse bestaande programma's en initiatieven die bijdragen aan deze ambitie. Hierbij gaat het niet alleen om (boven)regionale programma's en trajecten, zoals de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord (RES NHN), de Actieagenda Circulair Westfriesland, het Regionaal energiebesparingsprogramma Woningen en het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) maar ook om lokale activiteiten, zoals het opstellen van de gemeentelijke transitievisies warmte en energiebesparingsprojecten. Het uitvoeringsprogramma bouwt hierop voort, geeft overzicht en creëert samenhang. Daarom bevat het programma niet alleen regionale activiteiten, maar zijn ook overzichten van lokale activiteiten opgenomen.

2.3 We focussen op vier sectoren

Het uitvoeringsprogramma richt zich op vier sectoren die samen het Westfriesse energiegebruik bepalen:

- Gebouwde omgeving (woningen, scholen, ziekenhuizen).
- Mobiliteit (personenverkeer, vrachtverkeer en logistiek).
- Land- en glastuinbouw (akkerbouw, veehouderijen, zaadveredeling en broeierijen).
- Industrie en bedrijven (kantoren, productie van grondstoffen en materialen).

De mogelijkheden om te verduurzamen, (beleids)kaders en samenwerkingspartners verschillen per sector. Daarom kent het uitvoeringsprogramma voor iedere sector een eigen aanpak.

2.4 We werken samen met bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners

Uiteindelijk kan de transitie naar een energieneutraal Westfriesland alleen slagen wanneer alle betrokken partijen actief samenwerken. Westfriesland vraagt ondernemers, inwoners en maatschappelijke partijen niet alleen mee te denken over het uitvoeringsprogramma, maar vooral ook om mee te werken. Om de samenwerking vorm te geven zijn werkgroepen ingericht. De werkgroepen vormen het startpunt voor het bouwen aan (nieuwe) netwerken en collectieven om samen uitvoering te geven aan de ambitie van een energieneutraal Westfriesland. Hierbij maakt de regio gebruik van de kracht en expertise van regionale organisaties (zoals de WBG en LTO) om hun achterban te activeren en te ondersteunen om verduurzamingsmaatregelen te nemen.

2.5 We bundelen onze krachten en willen van elkaar leren

Met het uitvoeringsprogramma bundelen de Westfriesse gemeenten hun krachten om te werken aan een energieneutraal Westfriesland. Gemeenten werken samen om de uitvoering slimmer te organiseren en om van elkaar te kunnen leren. Dat doen zij – logischerwijs – ook vanuit hun lokale taken, rollen en verantwoordelijkheden. Dit uitvoeringsprogramma gaat over de regionale aanpak: de activiteiten die gemeenten al dan niet in samenwerking met andere partijen uitvoeren. De rol van de regio varieert per sector, maar bestaat op hoofdlijnen uit het sturen op voortgang van activiteiten, het oplossen van knelpunten en het stimuleren van initiatief en samenwerking. Daarbij treden de gemeenten samen op als gesprekspartner voor (boven)regionaal opererende ondernemers en maatschappelijke organisaties.

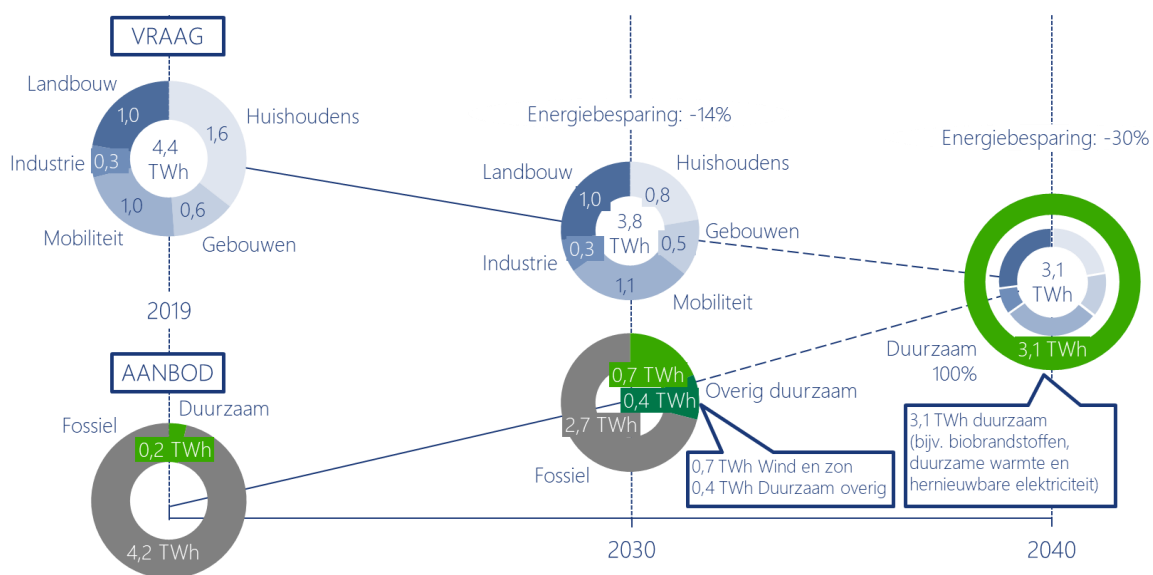
3. De route naar een energieneutraal Westfriesland

Dit uitvoeringsprogramma richt zich op de transitie naar een energieneutraal Westfriesland en is adaptief van aard. Belangrijk onderdeel van een adaptieve werkwijze is het continu aanpassen van eigen handelen op basis van opgedane ervaringen, veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten en ontwikkelingen. Dat vereist een zorgvuldige analyse van waar de regio staat in de energietransitie, het monitoren van de voortgang, resultaten en ontwikkelingen en aandacht voor leren en evalueren. Dit hoofdstuk bevat daarom een analyse van wat nodig is om energieneutraal te worden en een beknopte weergave van de opgave per sector. In de hoofdstukken 4 tot en met 7 wordt hier dieper op ingegaan.

3.1 Route naar een energieneutraal Westfriesland

Om de route naar een energieneutraal Westfriesland nader in beeld te brengen, is een analyse gemaakt van de huidige en toekomstige energievraag in Westfriesland en van het huidige en het benodigde toekomstige aanbod aan duurzame energie. De vraag naar energie is een optelsom van het regionale energiegebruik vanuit mobiliteit, landbouw, huishoudens, gebouwen en industrie. Onder het regionale aanbod aan duurzame energie worden hernieuwbare elektriciteit, duurzame warmte en biobrandstoffen verstaan.

Voor het maken van de analyse is gebruik gemaakt van het Energietransitiemodel. Figuur 3 vat de uitkomsten van de analyse samen en geeft inzicht in de route naar een energieneutraal Westfriesland. De analyse richt zich op het jaar 2040. Startpunt is het jaar 2019, omdat de meest actuele cijfers betrekking hebben op dit jaar. Vervolgens worden aan de hand van een scenarioanalyse de benodigde energiebesparing en groei van het aanbod van duurzame energie voor respectievelijk het jaar 2030 en 2040 weergegeven.

Figuur 3: route naar een energieneutraal Westfriesland

Energievraag

In 2019 bedroeg de totale energievraag in Westfriesland 4,4 TWh. Huishoudens, mobiliteit en landbouw waren de grootste energiegebruikers. De verwachting is dat in 2030 en 2040 respectievelijk 14% en 30% energie kan worden bespaard ten opzichte van 2019. Hierbij geldt dat er voor huishoudens, gebouwen en industrie een relatief grote energiebesparing wordt verwacht, terwijl voor mobiliteit geldt dat er eerder sprake is van een verschuiving van energiebronnen (van diesel en benzine naar elektriciteit en waterstof). Wel is hier sprake van efficiencywinst: elektrisch voertuigen zijn relatief energiezuinig. De totale energievraag bedraagt naar verwachting 3,8 TWh in 2030. In 2040 wordt de energievraag geraamd op 3,1 TWh.

Energieaanbod

In 2019 kende Westfriesland een duurzaam energieaanbod van 0,2 TWh (oftewel 0,6 PJ). Dit bestaat uit duurzame opwek (zoals windmolens en zonneparken), duurzame brandstoffen (bijvoorbeeld biogassen en duurzame warmtebronnen zoals geothermie). Om in 2040 energieneutraal te zijn, is in totaal circa 3,1 TWh aan duurzame energie nodig. Dat betekent een toename van 2,9 TWh. De analyse gaat uit van een toename van het aanbod aan duurzame energie naar 1,1 TWh in 2030. In lijn met het Westfriesse doel in de RES NHN is 0,7 TWh² hiervan afkomstig uit wind en zon. Het resterende deel (0,4 TWh) kan dan bestaan uit duurzame brandstoffen en duurzame warmtebronnen, zoals geothermie en aquathermie. Met name de inzet van geothermie lijkt kansrijk, vanwege het relatief grote potentieel van geothermie in de regio en de warmtevraag van de land- en tuinbouw. Hoe meer duurzame warmte in de regio wordt aangewend, hoe kleiner de opgave om duurzame energie op te wekken.

Om energieneutraal te zijn in 2040 moeten beide sporen bij elkaar komen: de totale energievraag is dan even groot als het totale aanbod aan duurzame energie. Dat betekent dat er nog een forse opgave resteert in de periode 2030-2040.

3.2 Opgave per sector

Kenmerken

Westfriesland heeft een oppervlakte van ongeveer 640 km² en telt ongeveer 210.000 inwoners. Westfriesland is een regio met relatief veel landelijk gebied en een groot aantal historische kernen. Dat biedt enerzijds ruimte voor de inpassing van duurzame opwek, maar beperkt tegelijkertijd de mogelijkheden voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Daarnaast heeft Westfriesland een relatief grote landbouwsector met onder meer bollenteelt, glastuinbouw en zaadveredelingsbedrijven. Westfriesland kent verschillende bedrijventerreinen met veel logistieke bedrijven en de bijbehorende energievraag voor transport. De regio heeft bedrijven op het gebied van voedingsmiddelen, bouw en textielindustrie, maar vergeleken met andere regio's is de industriector relatief klein. Er bevindt zich geen zware industrie in Westfriesland, met bijbehorende energievraag en complexiteit om deze te verduurzamen.

Energiegebruik en opgave per sector

Figuur 4 geeft inzicht in hoeveel energie iedere sector in Westfriesland gebruikt. Het figuur laat zien dat ongeveer de helft van de energie wordt gebruikt in de gebouwde omgeving (woningen & utiliteit). Daarnaast gebruiken de sectoren landbouw en mobiliteit ongeveer evenveel energie en is maar een relatief beperkt deel van het energiegebruik in Westfriesland afkomstig uit de industrie. De verduurzamingsopgave verschilt voor de vier sectoren die we onderscheiden: gebouwde omgeving, mobiliteit, industrie en bedrijven en land- en glastuinbouw:

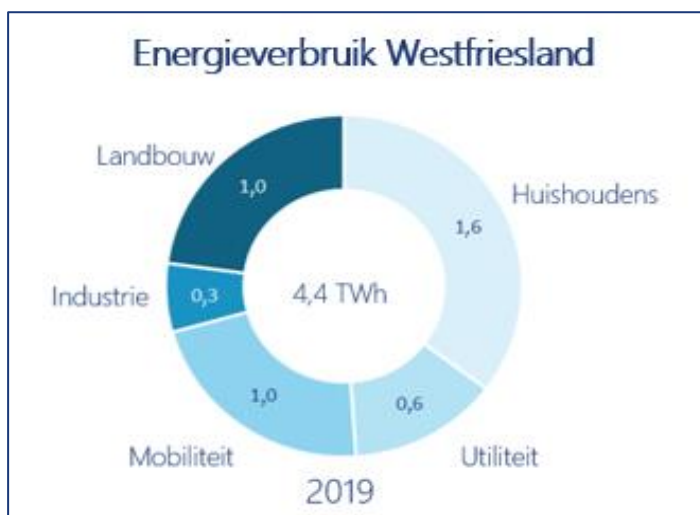
² RES Noord-Holland Noord (2021). Met elkaar naar een schone en duurzame regio.

Een grote opgave in de *gebouwde omgeving* is het op korte termijn isoleren van de woningvoorraad. Op de lange termijn speelt hier het vraagstuk in welke wijk voor welke warmtestrategie gekozen moet worden. Hiervoor stellen de gemeenten transitievisies warmte op, waarin er per buurt wordt gekeken welke verduurzamingsstrategie de laagste kosten oplevert. In de transitievisies warmte wordt ook een volgorde van aanpak aangegeven.

In de *mobilitétssector* ligt er een grote opgave in het verduurzamen van het personen-en vrachtvervoer. Voor beide vormen van vervoer ligt – uiteindelijk – elektrificatie voor de hand. Dat vraagt om de ontwikkeling van de benodigde laadinfrastructuur en mogelijk ook om netverzwaring in buurten. De overgang naar elektrisch vervoer gaat immers gepaard met een toenemende elektriciteitsvraag.

Voor *industrie en bedrijven* spelen twee belangrijke zaken: het verduurzamen van industriële processen en het verduurzamen van bedrijfsterreinen. De opgave in het verduurzamen van bedrijfsterreinen toont gelijkenis met de opgave in de gebouwde omgeving: er moet veel geïsoleerd worden en uiteindelijk moeten deze bedrijven van het aardgas af. Voor de industriële processen is het complexer. In sommige gevallen is een fossielproces namelijk niet een-op-een te vervangen door een duurzaam proces. Hier moet veel onderzoek gedaan worden naar hoe de verschillende branches kunnen verduurzamen.

De grootste opgave in de *land- en glastuinbouwsector* ligt in de glastuinbouw. De glastuinbouw is momenteel nog in grote mate afhankelijk van aardgas en warmtekrachtkoppelingsinstallaties (WKK) om kassen te verwarmen. De overstap naar geothermie kan een duurzame oplossing bieden. Daarbij zou restwarmte vanuit de glastuinbouw kunnen worden ingezet voor bedrijfsprocessen en verwarming van de gebouwde omgeving.

Figuur 4: energiegebruik in Westfriesland per sector (TWh) Bron: CE Delft (2019). systeemstudie energie-infrastructuur Noord-Holland 2020-2050

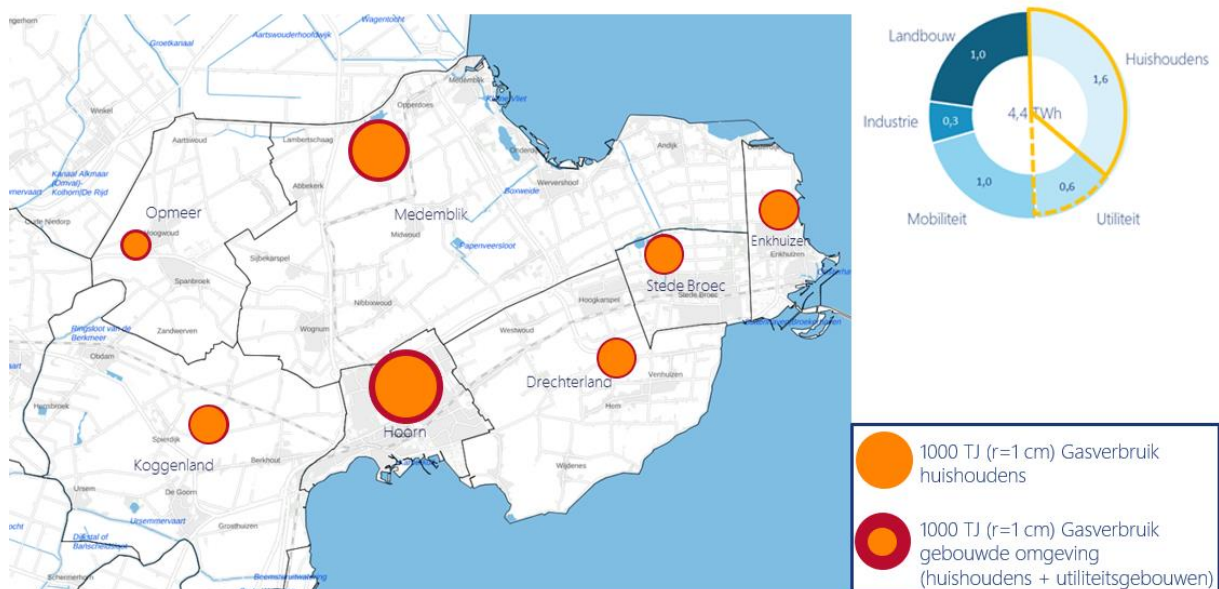
4. Gebouwde omgeving

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst de opgave en ambitie op het gebied van de gebouwde omgeving. Vervolgens benoemen we bestaande en nieuwe activiteiten die de regio Westfriesland onderneemt om in de periode 2021-2025 de gebouwde omgeving te verduurzamen.

4.1 Opgave

De gebouwde omgeving is verantwoordelijk voor ongeveer de helft van het Westfriese energiegebruik. Hierbij gaat het met name om het gebruik van aardgas voor het verwarmen van woningen en gebouwen (circa 75%). Figuur 5 laat de verdeling van het gasgebruik over de regio zien. Circa 25% van het energiegebruik in de gebouwde omgeving bestaat uit elektriciteit, onder meer voor huishoudelijke apparaten, verlichting en airconditioning. Op hoofdlijnen zijn er twee categorieën energiegebruikers in de gebouwde omgeving:

- Huishoudens: huurwoningen (sociaal en particulier) en koopwoningen.
- Utiliteit: alle gebouwen die geen woonfunctie hebben (denk aan scholen, ziekenhuizen en gemeentelijk vastgoed)³

Figuur 5: gasverbruik gebouwde omgeving (huishoudens en een deel van de utiliteit) verdeeld over de gemeenten

Huishoudens

Huishoudens gebruiken – zoals hiervoor beschreven – met name energie voor de verwarming van woningen. Westfriesland kent circa 90.000 woningen. De energievraag uit deze woningen is 1,6 TWh, wat neerkomt op 30% van de totale energievraag in de regio. De verduurzamingsopgave in deze sector is dan ook aanzienlijk.

³ Onder utiliteit verstaan we ook kantoorgebouwen. Echter, de verduurzaming van kantoorgebouwen wordt in dit uitvoeringsprogramma meegenomen onder de opgave voor ondernemers zoals beschreven in hoofdstuk 6. Industrie en bedrijven.

Ongeveer een derde van de woningvoorraad bestaat uit huurwoningen, waarvan een groot deel sociale huurwoningen betreft (25% van de totale woningvoorraad). Voor sociale huurwoningen zijn er andere uitdagingen om te verduurzamen dan voor particuliere huur- en koopwoningen. Dat vraagt ook om een andere aanpak. Denk aan aanpassingen in wet- en regelgeving en het organiseren van instemming voor renovaties. Nationaal is het de verhuurdersheffing die investeringen in verduurzamen van sociale woningbouw bemoeilijkt.

In de komende dertig jaar worden er naar verwachting nog zo'n 11.000 nieuwe woningen bijgebouwd. De nieuwe woningen worden volgens de huidige normen gebouwd, wat inhoudt dat deze van het gas af en bijna energieneutraal zijn. Met betrekking tot de opgave voor huishoudens ligt de nadruk dus hoofdzakelijk op de bestaande bouw.

Utiliteitsbouw

In de utiliteitsbouw is de energievraag in de regio Westfriesland 0,6 TWh, wat neerkomt op ongeveer 14% van de totale energievraag in de regio. De utiliteitsbouw bestaat uit een diverse groep energiegebruikers, maar deze lopen veelal tegen dezelfde uitdagingen aan, zoals beperkte ruimte of mogelijkheden voor duurzame opwek, een gebrek aan informatie over passende oplossingen en lange terugverdientijden, waardoor het moeilijk is een sluitende businesscase op te stellen.

Verduurzamingopgave en -mogelijkheden

De verduurzamingopgave voor zowel huishoudens als utiliteit bestaat uit drie onderdelen:

- Het besparen van energie door bijvoorbeeld te isoleren.
- Het duurzaam opwekken van elektriciteit.
- Het verduurzamen van warmte.

De opgave voor de gebouwde omgeving ligt in eerste instantie in energiebesparing door het uitvoeren van *no-regret*-maatregelen, zoals het isoleren van een woning of gebouw naar energielabel B. Het isoleren van een woning verlaagt de energievraag en daarmee ook de kosten voor de gebruiker. Daarnaast zorgt goede isolatie voor meer wooncomfort.

Ondanks het terugbrengen van de energievraag blijft er een grote hoeveelheid energie nodig in de regio. Daarom is het belangrijk om ervoor te zorgen dat deze energie op een duurzame manier opgewekt wordt. In de gebouwde omgeving speelt de kleinschalige opwek van zonne-energie hierin een grote rol, zoals door de aanleg van zonnepanelen op woningen.

Tot slot is vooral het verduurzamen van warmte, om uiteindelijk van het aardgas af te kunnen, een grote uitdaging in de gebouwde omgeving. Het koken op aardgas kan relatief eenvoudig vervangen worden door koken op elektriciteit, maar de verduurzaming van de warmtevraag ligt meer complex. Hiervoor zijn er verschillende verduurzamingsstrategieën, grofweg: (1) elektrificatie, (2) warmtenetten (op lage, middelhoge of hoge temperatuur), (3) duurzaam gas (waterstof of groen gas) en (4) een hybride variant. Bij iedere strategie hoort ook vaak een isolatieniveau. Volledig elektrificeren kan namelijk alleen wanneer een woning goed geïsoleerd is. Daar staat tegenover dat het niet nodig is een woning tot label A te isoleren wanneer warmte op hoge temperatuur wordt aangeleverd.

Transitievisie Warmte

Iedere gemeente stelt uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) vast waarin een tijdspad wordt beschreven voor de aanpak richting aardgasvrij. Hierbij wordt per wijk gekeken via welke strategie de warmte verduurzaamd kan worden. In de TVW wordt verder een voorzet gedaan voor de volgorde van verduurzaming van de wijken. Dit wordt nader uitgewerkt in wijkuitvoeringsplannen.

4.2 Ambitie

Ambitie

Verduurzaming van de gebouwde omgeving is complex, maar noodzakelijk voor de transitie naar een energieneutraal Westfriesland. Hiertoe wil de regio voortborduren op bestaande lokale en regionale duurzame energie-initiatieven, waarbij de nadruk ligt op het faciliteren en stimuleren van particuliere huiseigenaren om te verduurzamen. Om uiteindelijk de overstap te maken naar duurzame warmtebronnen richt de regio zich eerst op energiebesparing. Dit vraagt om nauwe samenwerking tussen de zeven Westfrieze gemeenten, bedrijven (waaronder netbeheerders en installatiebedrijven), maatschappelijke partners en inwoners

Doelen uitvoeringsprogramma 2021-2025

Het uitvoeringsprogramma richt zich voor de gebouwde omgeving in de periode 2021-2025 op:

- het stimuleren van energiebesparing en het verminderen van de energievraag, met name bij particuliere huiseigenaren
- het organiseren van kennisontwikkeling en het vergroten van inzicht in de middelen en mogelijkheden om een gebouw (woning of utiliteit) te verduurzamen
- het verminderen van knelpunten op het gebied van verduurzaming in de gebouwde omgeving
- het vergroten van de effectiviteit van besparingstrajecten.

Naast deze doelen voor het uitvoeringsprogramma hebben de zeven Westfrieze gemeenten ook nog lokale doelstellingen, waaronder in hun transitievisies warmte en wijkuitvoeringsplannen.

Inspirerend voorbeeld: Koggenland Energieneutraal - burgerinitiatief 'voor en door Koggenlanders'

Koggenland kent diverse voorbeelden van duurzame opwek. Het meest zichtbaar zijn de windmolens langs de Jaagweg, Oudendijk en Obdam. Ook liggen steeds meer daken vol met zonnepanelen. Behalve deze zichtbare voorbeelden zijn er ook veel onzichtbare duurzame initiatieven. Zo worden zorgcentra verwarmd met aardwarmte, wordt er warmte gewonnen uit het wegdek en is er al veel ervaring met warmtepompen. Een aansprekend initiatief is de gratis warmtescan van Koggenland Energie Neutraal. Bewoners worden op een laagdrempelige manier geholpen om warmtelekken te vinden en gericht actie te kunnen ondernemen. Zo wordt energie bespaard door bestaande woningen energiezuinig te maken en krijgen mensen inzicht in het verduurzamen van hun eigen energiegebruik.

4.3 Kansen en knelpunten

We zien diverse kansen om de gebouwde omgeving in Westfriesland te verduurzamen, waaronder het gebruik van geothermie als alternatieve warmteoplossing voor aardgas. Tegelijkertijd zijn er factoren die de verduurzaming bemoeilijken of kunnen vertragen. In gesprekken met maatschappelijke en professionele partners zijn de navolgende kansen en knelpunten benoemd.

Energiebesparing

De grootste kansen voor energiebesparing liggen in het goed isoleren van de gebouwde omgeving. Als de regio Westfriesland een gemiddelde isolatiegraad van B kan bereiken, wordt er in heel Westfriesland 20% minder warmte gevraagd. Daarbij is isoleren niet alleen vaak een randvoorwaarde om over te kunnen stappen op duurzame warmte, maar leidt het ook tot meer wooncomfort en een lagere energierekening voor de particuliere huiseigenaar. Het isoleren tot label B wordt dan ook gezien als 'no regret', zeker indien de verduurzaming collectief, en daarmee met lagere kosten, wordt georganiseerd. Wel zijn de aanpassingen per type woning verschillend, wat passend advies belangrijk maakt. Een kans om de conversie in handelen van de woningeigenaren te vergroten, is dan ook ondersteuning door uitvoerings- en ontzorgingstrajecten.

Knelpunt bij energiebesparing in de gebouwde omgeving is de bewustwording onder inwoners, die zich nog niet altijd bewust zijn van de mogelijkheden en voordelen van een goed geïsoleerd huis. Daarnaast vraagt het overstappen naar duurzame warmte in sommige gevallen een hogere isolatiegraad dan label B die een (veel) hogere investering vraagt.

Duurzame opwek

Tijdens de gesprekken met verschillende partijen die zich bezig houden met verduurzaming van de gebouwde omgeving bleek dat er veel kansen voor zonne-energie worden gezien in de gebouwde omgeving. Hierbij wordt gedacht aan kleinschalig zon-op-dak (bijvoorbeeld op woningen), maar ook grootschalig op daken van utiliteitsgebouwen. Ook hierbij geldt dat het collectief organiseren leidt tot lagere kosten. Bij beschikbaarheid van geschikte daken ligt er dan ook een kans voor collectieve projecten, zoals de postcoderoosprojecten die de Zonnecoöperatie West-Friesland momenteel realiseert. Een knelpunt hierbij is de capaciteit van het elektriciteitsnet, dat door de uitrol van zonne-energieprojecten kan leiden tot overbelasting van het net. Een betere balans op het net vraagt om een diversiteit van bronnen voor duurzame opwek, mede omdat de directe beschikbaarheid van duurzame energie (wind of zon) deels afhankelijk is van omstandigheden (zoals het weer of het tijdstip op een dag). Daarom is – op langere termijn – mogelijk ook ruimte voor energieopslag nodig. Ook de ontwikkeling van smart-grids biedt kansen om de vraag naar energie en aanbod van duurzame energie beter op elkaar te laten aansluiten, bijvoorbeeld door de accu's van elektrische voertuigen in te zetten om pieken in de energievraag op te vangen.

Duurzame warmte

Op het gebied van duurzame warmte zijn er in de regio Westfriesland kansen voor geothermie en aquathermie als duurzame warmtebron. In bepaalde sectoren wordt deze warmtebron al ingezet (zie ook het hoofdstuk Land- en glastuinbouw). Verder zijn er kansen voor het aanleggen van een warmtenet in Hoorn, Medemblik en Enkhuizen, vanwege de hogere dichtheid van de gebouwde omgeving. Een warmtenet kan tot verduurzaming leiden als de warmtebron duurzaam is, waar aansluiting op een fossiele bron tot een lock-in kan leiden (dat wil zeggen: een sterke afhankelijkheid van de fossiele bron waardoor overstappen naar een ander systeem bemoeilijkt wordt) en er zo voor kan zorgen dat verduurzaming uiteindelijk niet van de grond komt.

In de meer landelijke gebieden neemt de vraag naar elektriciteit naar verwachting (sterk) toe, omdat voor duurzame verwarming (en koeling) van woningen en utiliteitsbouw steeds meer gebruik zal worden gemaakt van (hybride) warmtepompen. Een knelpunt is dat dit kan leiden tot meer congestie op het laagspanningsnet.

Inspirerend voorbeeld: Zonnecoöperatie Westfriesland – Zonnepanelen voor iedereen!

Niet elke bewoner kan zonne-energie opwekken op eigen dak. Dit kan komen door de ligging van het dak, maar ook door lokale voorschriften of beperkingen van de verhuurder. Daarnaast hebben bewoners van appartementen en flats geen eigen dak.

De zonnecoöperatie Westfriesland stelt bewoners in de gelegenheid om toch hun eigen duurzame energie op te wekken. Leden van de coöperatie kunnen investeren in zonnepanelen op geschikte daken van anderen, bijvoorbeeld op garages of bedrijfspanden. Zo kunnen ze toch genieten van de voordelen van duurzame energie, bijvoorbeeld het verrekenen van de opgewekte stroom met hun energierekening. De zonnecoöperatie heeft al verschillende projecten gestart in de gemeenten Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland, Medemblik en Hoorn, en is altijd op zoek naar extra daken!

4.4 Activiteiten

Gemeenten hebben een regierol in het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Daarom is de gemeentelijke inzet om de gebouwde omgeving te verduurzamen ook groter dan bij andere sectoren. Gemeenten voeren zowel lokaal als regionaal activiteiten uit. Op lokale schaal gaat het onder meer om de ontwikkeling van transitievisies warmte, het opstellen en uitvoeren van wijkuitvoeringsplannen en het stimuleren van verduurzamingsprojecten. Regionaal zijn er afspraken gemaakt in het kader van de RES Noord-Holland Noord en hebben gemeenten samen de Regeling Reductie Energieverbruik uitgevoerd. Daarnaast vinden er in samenwerking met het Duurzaam Bouwloket acties voor particuliere wooneigenaren plaats. Voorbeelden zijn de Campagne 'Wijdoenwat' (over de stappen naar aardgasvrij wonen) en Gluren bij de Duurzame Buren (jaarlijkse duurzame open huizen route).

In de komende periode verkent Westfriesland de mogelijkheden om meer regionale activiteiten uit te voeren, in samenwerking met zowel gebruikers van energie als bewonersinitiatieven en bedrijven die bijdragen aan het realiseren van duurzame opwek en energiebesparing. Zo wil Westfriesland krachten bundelen, onderling leren en de slagkracht vergroten. Hierna wordt nader ingegaan op regionale en lokale activiteiten om de gebouwde omgeving te verduurzamen.

Regionale activiteiten

Om de gebouwde omgeving te verduurzamen voert de regio Westfriesland tussen 2021 en 2025 in ieder geval de volgende activiteiten uit. Het gaat hierbij deels om onderzoeken en verkenningen, op basis waarvan keuzes worden gemaakt over vervolgstappen. Na het overzicht worden de activiteiten nader toegelicht. Bijlage 3 bevat per activiteit een uitgebreide beschrijving van de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Categorie	Activiteit	Trekker	Planning	Resultaat
Algemeen	Programma Nieuwe Energie	Westfriesse gemeenten	2022-2026	Een opgesteld programma Nieuwe Energie.
	Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen	Westfriesse gemeenten	2021-2023	Plan van aanpak voor het opzetten van een platform om huishoudens te ondersteunen bij verduurzaming.
	Verkenning regionaal energiebedrijf	Westfriesse gemeenten	2022-2023	Besluitvorming tot het wel of niet oprichten van een Westfries energiebedrijf

	Informatievoorziening & advies duurzaam wonen	Duurzaam Bouwloket	Doorlopend	Het delen van informatie en geven van advies aan particulieren huiseigenaren.
Energiebesparing	Verkenning regionaal isolatieprogramma	Westfriesse gemeenten	2021-2022	Plan van aanpak voor het opzetten van een regionaal isolatieprogramma
	Slimme Westfriesse LED-verlichting	Westfriesse gemeenten	2021-2025	De verduurzaming van de openbare verlichting, veldverlichting en verlichting in gemeentelijk vastgoed in de Westfriesse gemeenten.
Duurzame warmte	Opstellen van regionale visie warmtetransitie	Westfriesse gemeenten	2022	Keuze in verdeling van de warmtebronnen en de inzet van de netwerkinfrastructuur en warmtenet(ten)
	Routekaart voor aardgasvrije scholen	SOHH	2021	Het creëren van toekomstbeelden voor volledig duurzame schoolgebouwen met behulp van routekaarten.
Kennis	Kennisuitwisseling warmtetransitie	Westfriesse gemeenten	2021-2023	Richting geven aan de weg naar een functionerend warmtenet
	De klantreis naar energieneutraal	Westfriesse gemeenten	2021-2022	Het inzichtelijk maken van de klantreis van particuliere huiseigenaren: per type persoon de stappen die iemand doorloopt om uiteindelijk energieneutraal te wonen.

Programma Nieuwe Energie (⚡)

Om in 2040 energieneutraal te zijn moet Westfriesland in 2030 duurzame energie opwekken (1.6 TWh) en de gebouwde omgeving duurzaam verwarmen (van het aardgas af). Dit vraagt om investeringen, ruimtelijke ingrepen en draagvlak en eigenaarschap onder inwoners en ondernemers. De regio ontwikkelt hiervoor een programmatische aanpak onder de noemer 'Programma Nieuwe Energie'.

Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen (🏠, ♻️)

Als aanvulling op het Duurzaam Bouwloket, dat zich richt op het informeren en vrijblijvend adviseren over verduurzaming van woningen, willen we particuliere huiseigenaren ook helpen in de stap daarna: de uitvoering van activiteiten om woningen te verduurzamen. Als eerste stap verkennen we mogelijkheden voor het inrichten van een platform dat ondersteunt in de realisatie van energiebesparing, duurzame opwek en duurzame warmte. Daarbij helpt het platform ook om knelpunten in de praktijk te signaleren, zoals belemmerende wet- en regelgeving. Inzicht hierin kan worden gebruikt om lokale regelgeving aan te passen of gewenste aanpassingen te agenderen in overleg met de provincie of het Rijk.

Verkenning regionaal energiebedrijf (⚡, 🔥)

Bij het realiseren van duurzame energie (warmte en elektriciteit) moeten inwoners van Westfriesland mee kunnen profiteren. Dit is een voorwaarde die is opgenomen in de RES 1.0 en daarmee ook in dit uitvoeringprogramma. Een van de mogelijke instrumenten om dit te realiseren is het oprichten van een Westfries energiebedrijf. We gaan nader onderzoeken of en in welke vorm dit kan.

Informatievoorziening & advies duurzaam wonen (♿)

Om woningeigenaren (verder) te helpen met het verduurzamen van hun woning, is het Duurzaam Bouwloket opgericht. Dit is een organisatie die in opdracht van gemeenten gratis en onafhankelijk advies aanbiedt over het energiezuinig, comfortabel en aardgasvrij maken van woningen. Duurzaam Bouwloket voert in samenwerking met gemeenten een aantal acties uit, waaronder de campagne 'Wij doen wat' (informatie en advies specifiek gericht op (de stappen naar) aardgasvrij wonen) en Gluren bij de Duurzame Buren (een duurzame open huizen route).

Verkenning regionaal isolatieprogramma (♿)

Om als regio energiebesparing te stimuleren verkennen we de mogelijkheden voor een regionaal isolatieprogramma. Dit kan bijvoorbeeld met collectieve acties vanuit de regio, of een collectief aanbod dat lokaal niveau (via de individuele gemeenten) wordt gedaan. Een mogelijke actie is het uitvoeren van warmtescans.

Slimme Westfriesse LED-verlichting (♿)

Als Westfriesse gemeenten gebruiken we ook zelf energie, bijvoorbeeld voor (openbare) verlichting. We kunnen energie én geld besparen op deze verlichting door het toepassen van 'slimme' LED-verlichting. De Europese Unie stelt via de Green deal subsidiegelden beschikbaar. Verlichtingsprojecten komen in aanmerking voor deze subsidie. De Westfriesse gemeenten starten daarom een project om gezamenlijk een aanvraag in te dienen voor het verduurzamen van de verlichting.

Opstellen van regionale visie warmtetransitie (♿)

Iedere gemeente moet een omgevingsvisie opstellen: een visie op de bescherming en ontwikkeling van de leefomgeving. De Regionale Energiestrategie en de gemeentelijke Transitievisie Warmte hebben hier invloed op. Zo heeft roept de warmtetransitie vragen op over vele (bestuurlijke) en regionale keuzes zoals de woningbouwopgave, netwerkinfrastructuur, inzet van de bodem en bestaande bronnen. Antwoorden hierop moeten gevonden worden in de op te stellen regionale warmtevisie voor Westfriesland.

Routekaart voor aardgasvrije scholen (♿)

Het verduurzamen van grote utiliteitsbouw, zoals scholen en ziekenhuizen, is een uitdaging op zichzelf. Overstap op duurzame warmtebronnen biedt perspectief, maar het is niet eenvoudig om te beginnen en keuzes te maken. Een routekaart kan hierbij uitkomst bieden en is al eerder effectief ingezet als verduurzamingsinstrument in de regio. De Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn geldt als casus om te onderzoeken hoe duurzame warmte in schoolgebouwen kan worden toegepast.

Kennisuitwisseling warmtetransitie (♿)

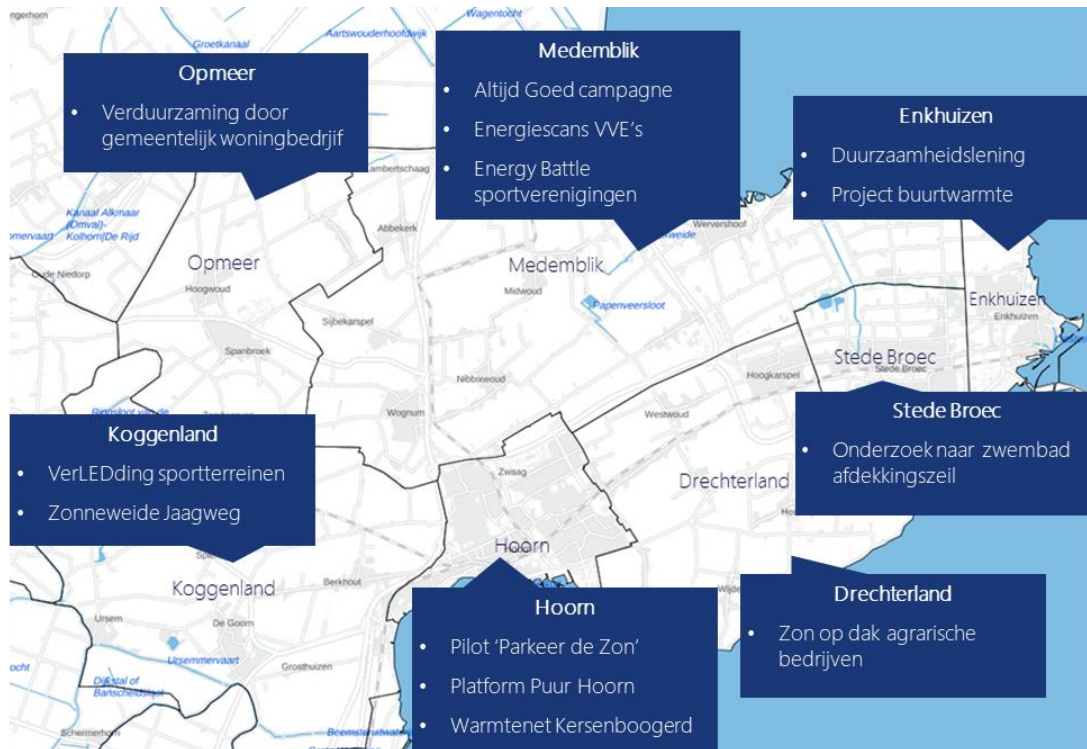
Het is belangrijk om de komende jaren op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen en innovatie op het gebied van de warmtetransitie. Lage temperatuur warmtenetten (LT-warmtenetten) lijken bijvoorbeeld een veelbelovend alternatief voor het gebruik van aardgas, maar de weg richting het breed inzetten van LT-warmtenetten is nog lang. Daarom zetten de gemeenten zich in om kennisuitwisseling over veelbelovende warmtetoepassingen op gang te brengen en de koplopers in de regio te ondersteunen bij het onderzoeken van de mogelijkheden met LT-warmtenetten.

De klantreis naar energieneutraal (,)

Binnen de regio is er veel kennis en expertise met betrekking tot het energieneutraal maken van woningen. Om deze kennis breder in te zetten en woningeigenaren inzicht te geven in verduurzamingsmogelijkheden wordt vanuit de gemeenten de klantreis naar energieneutraal in beeld gebracht, met als doel om een plan op te stellen om woningeigenaren te motiveren te verduurzamen.

Lokale activiteiten

Ook op lokale schaal werken de Westfriese gemeenten aan verduurzaming. Vrijwel alle gemeenten voeren lokale campagnes voor woningeigenaren uit met informatieavonden/webinars, adviezen en collectieve inkoop. Figuur 6 geeft enkele voorbeelden van andere lokale activiteiten om de gebouwde omgeving te verduurzamen. Bijlage 3 bevat een uitgebreid overzicht van lopende activiteiten per gemeente.

Figuur 6: voorbeelden van lokale activiteiten en lopende projecten

4.5 Organisatie en samenwerking

Rol van de regio

Gemeenten hebben op grond van het Klimaatakkoord een regierol in het verduurzamen van de gebouwde omgeving. Hierbij gaat het om een lokale verantwoordelijkheid, maar de zeven Westfriese gemeenten zien kansen om deze op onderdelen slimmer en in samenwerking in te vullen. Bijvoorbeeld op het gebied van energiebesparing bij particuliere huiseigenaren. De daadwerkelijke uitvoering van verduurzamingsmaatregelen is en blijft aan eigenaren zelf. Wel zien we als regio dat er voor het verduurzamen van de gebouwde omgeving een stimulerende en faciliterende rol nodig is vanuit de gemeenten, mede met het oog op de financiële draagkracht van inwoners en huiseigenaren. De regio wil daarom huiseigenaren faciliteren en stimuleren om verduurzamingsmaatregelen te nemen. Dit betekent dat de huiseigenaren aan de lat staan, maar dat gemeenten voorlichtingscampagnes uitvoeren, kennisuitwisseling organiseren en de uitvoering ondersteunen. Op lokaal niveau kunnen gemeenten hiervan afwijken, bijvoorbeeld bij de realisatie van warmtenetten. Dit beschrijven de gemeenten in hun Transitievisie Warmte en de hieruit voortvloeiende wijkuitvoeringsplannen.

Organisatie

Voor het opstellen van dit uitvoeringsprogramma is een werkgroep opgericht met een selectie van regionale partijen die werken aan verduurzamen van de gebouwde omgeving. Voor de uitvoering van dit programma zetten we deze samenwerking voort. De werkgroep richt zich op het ontwikkelen en delen van kennis en inzichten en

reflectie op de activiteiten in het uitvoeringsprogramma. De vorm waarin dit gebeurt wordt in samenwerking met de partijen nader uitgewerkt. Deze samenwerking wordt gefaciliteerd door de gemeenten uit de regio. De samenwerkingspartners hebben een actieve rol in het netwerk door het delen van kennis en inzichten, het bijdragen aan en het reflecteren op de regionale activiteiten op het gebied van de gebouwde omgeving en het uitbreiden van het netwerk met andere relevante partners.

Vanuit de regierol werken de zeven Westfriesse gemeenten intensief samen. Ze voeren verkenningen uit en zorgen voor randvoorwaarden, zoals financiële middelen en organisatievermogen. De samenwerking vindt plaats via het bestaande regionale samenwerkingsverband (zie hoofdstuk 8). Vanuit dit samenwerkingsverband worden projecten uitgevoerd en vindt de coördinatie van de werkgroep gebouwde omgeving plaats.

5. Mobiliteit

Dit hoofdstuk beschrijft de regionale opgave, ambitie en activiteiten die de regio Westfriesland de komende jaren onderneemt om de mobiliteitssector te verduurzamen. Hierbij sluit de regio aan bij de afspraken in het nationaal klimaatakkoord die nader zijn uitgewerkt in het *regionale mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland*.

5.1 Opgave

De mobiliteitssector is met 1,0 TWh verantwoordelijk voor bijna een kwart van het Westfries energiegebruik (zie figuur 7). De mobiliteitssector kan opgedeeld worden in personenvervoer en vrachtvervoer. Twee derde van het energiegebruik in de mobiliteitssector in Westfriesland gaat naar personenvervoer en een derde naar vrachtvervoer. Als we kijken naar personenvervoer is er een verschil tussen openbaar vervoer en privévervoer.

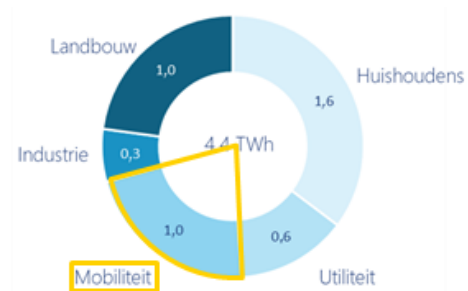
Het autobezit is per inwoner hoger dan gemiddeld in Nederland. Het aandeel elektrische auto's is in Westfriesland lager dan in andere regio's in Nederland. Daarnaast is het aantal (semi-)publieke laadpunten lager dan in andere regio's in Nederland. In de huidige situatie worden er in Westfriesland benzine, diesel en elektriciteit gebruikt in de mobiliteitssector.

Er zijn al belangrijke stappen gezet richting verduurzaming van het Westfries openbaar vervoer; de meeste bussen rijden elektrisch in Westfriesland. Voor het vrachtvervoer is de opgave nog groter, daar wordt hoofdzakelijk nog diesel gebruikt.

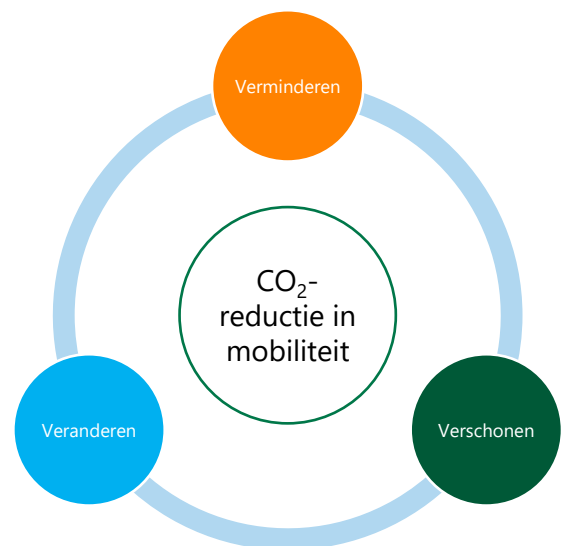
Verduurzamingsmogelijkheden: trias mobilica

Er zijn op hoofdlijnen drie soorten maatregelen om de mobiliteitssector te verduurzamen, de zogeheten *trias mobilica*:

1. **Verminderen.** Minder en kortere transportbewegingen. Bijvoorbeeld door dichterbij huis of thuis te werken, of door slim transport met minder, maar vollere vrachtauto's.
2. **Veranderen.** Verandering van vervoerswijze door duurzamere alternatieven (ook wel *modal shift*). Bijvoorbeeld door te stimuleren dat mensen met fiets of OV naar hun werk gaan in plaats van met de auto.
3. **Verschonen.** Zorgen dat vervoersmiddelen minder uitstoten. Dit kan door zuinigere voertuigen en door fossiele brandstoffen zoveel mogelijk te vervangen met duurzamere alternatieven als biobrandstoffen en waterstof en accu's in combinatie met duurzame elektriciteit.

Figuur 7: energiegebruik mobiliteitssector

Regio-overstijgend thema

Mobiliteit is een thema dat de regiogrenzen overstijgt. Er vinden tenslotte veel transportbewegingen van en naar Westfriesland plaats. En ook regelgeving van overheden elders kan van invloed zijn op de regio Westfriesland, bijvoorbeeld emissievrije zones in Amsterdam waar ook Westfrieze transporteurs zich aan moeten houden. Voor de verduurzaming van mobiliteit is bovenregionale samenwerking daarom cruciaal. Deze samenwerking vindt primair plaats binnen het Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland, dat vanuit de provincies getrokken wordt. Met het uitvoeringsprogramma Westfriesland wordt bij het RMP aangesloten.

5.2 Ambitie

Ambitie

De regio Westfriesland werkt binnen het Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland aan de transitie naar een slim en duurzaam mobiliteitssysteem dat doelen voor bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid verenigt. Daarbij ligt de focus op CO₂-reductie in Noord-Holland en Flevoland, met regionale samenhang en gezamenlijke uitvoeringskracht.

Doelen uitvoeringsprogramma 2021-2025

Binnen het Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland zijn een inhoudelijk en een procesmatig doel afgesproken:

- **Inhoudelijk doel:** vermindering van CO₂-uitstoot naar een maximale uitstoot van 4,2 megaton voor de sector mobiliteit en transport voor heel Noord-Holland en Flevoland samen in 2030. Het streven is nadrukkelijk om de CO₂-uitstoot te reduceren tot minder dan 4,2 megaton in 2030. Voor de langere termijn zal de CO₂-uitstoot door mobiliteit nog aanzienlijk verder teruggebracht moeten worden om een substantiële bijdrage te leveren aan de doelstelling uit het Klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot te reduceren tot nagenoeg 0 in 2050.
- **Procesmatig doel:** ontwikkelen van een concreet, adaptief meerjarig programma, met SMART subdoelen en maatregelen, dat uiteindelijk zicht biedt op realisatie van deze doelen. Elke partij draagt naar vermogen en draagkracht bij aan de uitvoering en een ieder is medeverantwoordelijk voor het behalen van de doelen.

Duurzaam werkgeverschap: Omring combineert duurzame mobiliteit met gezondheid

Voor zorgorganisatie Omring is duurzaam handelen onlosmakelijk verbonden met (positieve) gezondheid. Vanuit die visie betekent duurzame mobiliteit daarom niet alleen het verlagen van de CO₂-uitstoot, maar kijkt Omring ook hoe medewerkers het beste gefaciliteerd kunnen worden. De coronacrisis heeft die beweging verder versneld.

Omring, dat op 34 locaties en met ruim 4.500 medewerkers (thuis)zorg en ondersteuning levert in Noord-Holland Noord, investeerde in de veiligheid, gezondheid en welzijn van de medewerkers met persoonlijke beschermingsmiddelen, uitgebreide thuiswerkfaciliteiten, mentale ondersteuning en leuke online activiteiten. De waardering van de eigen medewerkers leverde de titel op van Beste (thuis)werkgever van het jaar 2020. Hierop voortbouwend werkt Omring nu aan een nieuw mobiliteitsbeleid: thuiswerken wordt blijvend gefaciliteerd waardoor vervoersbewegingen lager blijven. Met een nieuw fiets- en leaseplan stimuleert Omring fietsen en elektrisch rijden en daarnaast zorgt een planningssysteem in de thuiszorg voor zo min mogelijk reisbewegingen.

5.3 Kansen en knelpunten

Kansen

Westfriesse gemeenten kunnen ontwikkelingen in de verduurzaming van mobiliteit faciliteren en stimuleren. Denk daarbij aan het stimuleren van deelmobiliteit en laadinfrastructuur via (ruimtelijk) beleid, duurzaamheidseisen in de concessieverlening voor openbaar vervoer. Door regionaal de krachten te bundelen kunnen gemeenten van elkaar leren en de effectiviteit van het beleid versterken. Dit gebeurt ook al binnen het Regionaal Mobiliteitsprogramma. Bovendien biedt de ruimte van parkeerplaatsen kansen voor duurzame opwek.

De regio Westfriesland heeft tevens een sterke logistiek- en transportsector waar zowel kansen liggen om te verduurzamen. Uit gesprekken met logistiek- en transportbedrijven blijkt dat veel partijen de noodzaak zien om te verduurzamen en daar ook ambities voor hebben. Externe ontwikkelingen als de inrichting van emissievrije zones in onder meer Amsterdam en Hoorn kunnen een impuls bieden voor de verduurzaming van de Westfriesse logistieke sector. Specifieke kansen zijn te vinden in de *trias mobilia*: verminderen van transportbewegingen door optimalisatie, verandering van vervoerswijzen en verschoning van het wagenpark.

Knelpunten

Uit gesprekken met Westfriesse logistiek- en transportbedrijven blijkt dat zij voor een aantal uitdagingen staan in hun verduurzamingsopgave. Sommige partijen geven aan behoefte te hebben aan informatie over de precieze (voorgenomen) regelgeving vanuit het Rijk en de provincie. Daarnaast is voor ondernemers nog niet altijd duidelijk wat voor hen het beste alternatief voor fossiele brandstoffen is. Er is nog verdere technologische ontwikkeling gewenst van voertuigen op waterstof of batterijen.

5.4 Activiteiten

Regionale activiteiten

Om het mobiliteitssysteem te verduurzamen voeren de regio Westfriesland en partners tussen 2021 en 2025 in ieder geval de volgende activiteiten uit. Na het overzicht worden de activiteiten nader toegelicht. Bijlage 2 bevat per activiteit een uitgebreide beschrijving van de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Categorie	Activiteit	Trekker(s)	Planning	Resultaat
Algemeen	Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland	Provincies Noord-Holland en Flevoland	Jaarlijkse actualisatie	Inzicht in lopende en geplande activiteiten voor verduurzaming mobiliteit en aanvullende kansrijke mogelijkheden. Voor komende jaren wordt toegewerkt naar concrete aanvullende activiteiten.
Energiebesparing	Stimuleren elektrische deelauto's	Zonnecoöperatie Westfriesland	Doorlopende activiteit	Een uitbreiding van het aantal elektrische deelauto's in Westfriesland.
Kennis	Kennissessies verduurzaming logistiek	Westfriesse Bedrijvengroep en Regio Westfriesland	2021-2023	Bespoedigen van de verduurzaming van de Westfriesse logistieke sector door het uitwisselen van kennis.

Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Noord-Holland en Flevoland (🌱, 🏘️)

Als onderdeel van het Klimaatakkoord is in 2020/2021 zijn in heel Nederland regionale mobiliteitsprogramma's uitgewerkt. De regio Westfriesland is aangesloten bij het RMP Noord-Holland en Flevoland. Dit RMP wordt voor drie-deelgebieden uitgewerkt: Noord-Holland-Noord (inclusief Westfriesland), de Metropoolregio Amsterdam en

Flevoland Noordoost. Dit gebeurt als onderdeel van de Uitvoeringsagenda Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB).

Stimuleren elektrische deelauto's (🚗🔌)

De Zonnecoöperatie West-Friesland heeft de ambitie om in Westfriesland projecten met elektrische deelauto's op te starten. Het eerste project is gestart in Hoogkarspel. Met een buurtscan is de interesse gepeild. In samenwerking met de gemeente Drechterland zijn parkeerplaatsen met laadpalen toegewezen aan deelauto's. De eerste auto wordt in augustus 2021 op het Raadhuisplein verwacht, nabij het winkelcentrum.

Zero-emissiezones stadslogistiek in o.a. Hoorn (🚚🌱)

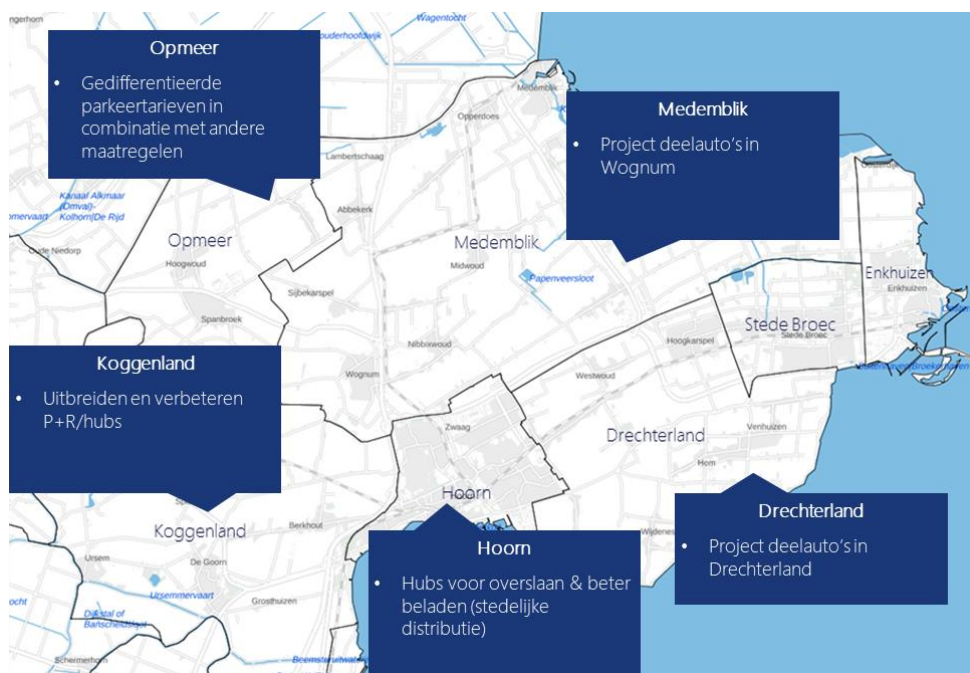
Vanuit de Uitvoeringsagenda Stadslogistiek worden emissievrije ('zero-emissie')zones voor stadslogistiek voorbereid in de dertig tot veertig grootste Nederlandse gemeenten. Verscheidene Noord-Hollandse gemeenten, waaronder Hoorn, werken hieraan mee. De gemeente Hoorn heeft de eerste plannen ontworpen voor een emissievrije zone in de binnenstad, inclusief begeleidende maatregelen. Hierover vindt naar verwachting medio 2021 bestuurlijke besluitvorming plaats.

Kennissessies verduurzaming logistiek (👥🚚)

Om de transitie naar duurzame mobiliteit te bespoedigen is het waardevol dat bedrijven en overheden onderling kennis delen en plannen afstemmen. Daarom wordt vanuit de Westfriese Bedrijvengroep en de regio Westfriesland samengewerkt met koplopers in duurzaamheid om kennissessies te organiseren over verduurzaming van de logistiek- en transportsector. Zo kunnen ondernemers leren van hoe koplopers op het gebied van duurzaamheid het hebben aangepakt. En kunnen bedrijven en overheden hun plannen voor verduurzaming en aanleg van net- en laadinfrastructuur op elkaar afstemmen.

Lokale activiteiten

Ook op lokale schaal wordt gewerkt aan het verduurzamen van mobiliteit. Deze lokale activiteiten maken ook onderdeel uit van het Regionale Mobiliteitsprogramma. Figuur 8 geeft enkele voorbeelden hiervan. Bijlage 3 bevat een uitgebreid overzicht van lokale activiteiten die zich richten op het verduurzamen van mobiliteit.

Figuur 8: voorbeelden van lokale activiteiten en lopende projecten

5.5 Organisatie en samenwerking

Rol van de regio

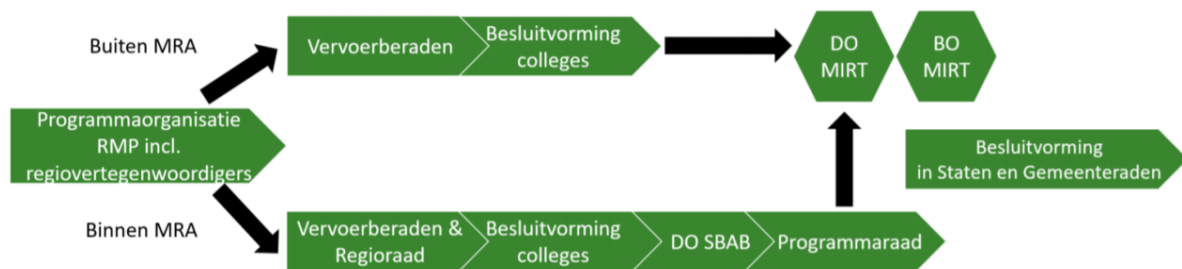
Vanuit het Klimaatakkoord en de bijbehorende Nationale Agenda Laadinfrastructuur hebben de Westfriesse gemeenten verantwoordelijkheden voor het stimuleren en faciliteren van de mobiliteitstransitie. Binnen het Regionale Mobiliteitsprogramma wordt hiervoor regionaal samengewerkt om activiteiten af te stemmen en de krachten te bundelen. Bijvoorbeeld voor het stimuleren van deelmobiliteit. Hierin neemt de regio een netwerkende rol aan, waarin overheden in de *lead* zijn en samenwerken met ondernemingen en maatschappelijke organisaties.

Aanvullend daarop ondersteunt de regio Westfriesland initiatieven van andere organisaties voor verduurzaming van de mobiliteitssector. Zo faciliteert de regio logistiek- en transportbedrijven die willen verduurzamen. Dit wordt primair getrokken vanuit het Ontwikkelingsbedrijf NHN, de Westfriesse Bedrijvengroep en Provincie Noord-Holland. De regio Westfriesland ondersteunt de partijen daarbij waar nodig.

Organisatie

Regionaal Mobiliteitsprogramma

Het Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland omvat drie regio's: Metropoolregio Amsterdam, Flevoland Noord-Oost en Noord-Holland Noord. Westfriesland is een deelregio binnen de regio Noord-Holland Noord en Provincie Noord-Holland is trekker daarvan. Figuur 9 toont hoe binnen het RMP de besluitvorming is georganiseerd.

Figuur 9: besluitvormingsproces Regionaal Mobiliteitsprogramma (DO = directeurenoverleg, BO = bestuurlijk overleg)

Verdere ambtelijke afstemming tussen Westfriesse gemeenten en Provincie Noord-Holland over het RMP en gezamenlijke activiteiten loopt via de regiocoördinator van de provincie.

Werkgroep voor logistiek- en transport

Voor het uitwerken van activiteiten voor de logistiek- en transportsector is een werkgroep ingericht met het Ontwikkelingsbedrijf NHN en de Westfriesse Bedrijvengroep. Deze samenwerking zetten we voort voor de uitvoering van de activiteiten. De werkgroep richt zich op het organiseren van kennissessies, het bijeenbrengen van relevante maatschappelijke partners, het ontwikkelen en delen van kennis en het verder ontwikkelen en bijstellen van de activiteiten in het uitvoeringsprogramma. Hiervoor wordt periodiek afgestemd over gezamenlijke en onderlinge acties en voortgang.

6. Industrie & bedrijven

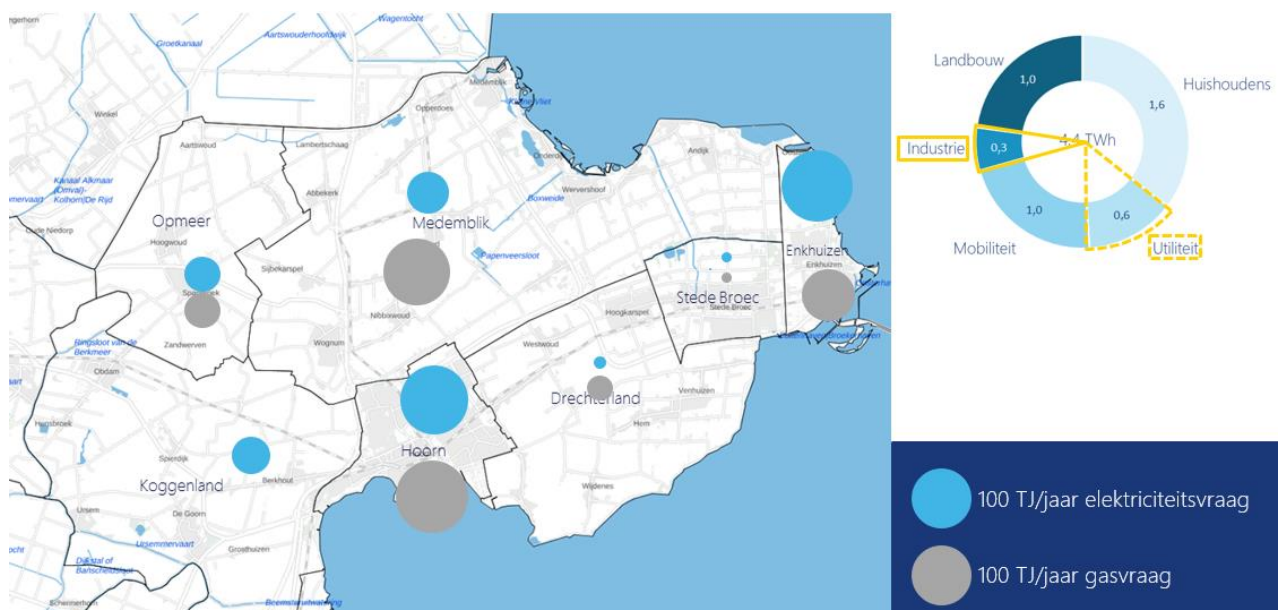
Bedrijven hebben een grote rol in de energietransitie. Hierbij gaat het niet alleen om energiebesparing en de overstap op duurzame bronnen in eigen bedrijfsprocessen, maar ook om het ontwikkelen en toepassen van slimme oplossingen om bijvoorbeeld de gebouwde omgeving en landbouw te verduurzamen. In dit hoofdstuk beschrijven we allereerst de opgave en ambitie op het gebied van industrie en bedrijven. Vervolgens benoemen we bestaande en nieuwe activiteiten die de regio Westfriesland onderneemt om in de periode 2021-2025 industrie en bedrijven(terreinen) te verduurzamen en te werken aan duurzame verdienmodellen voor de toekomst.

Focus op bedrijventerreinen

De industrie heeft met 7% een relatief klein aandeel in het totale Westfriesse energiegebruik. De omvang van de industrie is beperkt en er zijn weinig energie-intensieve processen. Een groot deel van de industrie bestaat uit de voedingsmiddelenindustrie, die een sterke link heeft met de landbouwsector. De industrie concentreert zich op bedrijventerreinen, waar logischerwijs ook veel andere bedrijven actief zijn. Met Duurzaam Ondernemend Westfriesland is er een actief netwerk dat zich onder andere richt op de verduurzaming van bedrijventerreinen. Dit uitvoeringsprogramma sluit hierop aan en legt de focus voor industrie en bedrijven op de bedrijventerreinen in de regio.

6.1 Opgave

De bedrijven in Westfriesland zijn geografisch gezien veelal geconcentreerd op bedrijventerreinen. De regio beschikt over 28 bedrijventerreinen, die in totaal ongeveer 530 hectare beslaan en waar zich ongeveer 2000 bedrijfsvestigingen bevinden. Een groot deel van deze bedrijventerreinen bevindt zich in de gemeenten Hoorn (172 hectare) en Medemblik (153 hectare). Dat blijkt ook uit de analyse van het energiegebruik. Het navolgende figuur geeft per gemeente inzicht in het energiegebruik (gas en elektriciteit) van industrie en bedrijven. Hier valt op dat ook in Enkhuizen een groot elektriciteitsverbruik aan industrie en bedrijven is toe te schrijven.

Figuur 10: energiegebruik industrie en bedrijven per gemeente

Daarbij is een recente analyse uitgevoerd van de toekomstbestendigheid van en kansen voor de bedrijventerreinen in Westfriesland.⁴ Hierbij is specifiek gekeken naar (1) economie en werkgelegenheid, (2) marktwaarde en ruimtelijke kwaliteit, (3) slimme industrie en logistiek en (4) circulariteit en duurzaamheid. Uit de analyse blijkt dat de uitgangssituatie van de regio goed is (ten opzichte van het landelijk gemiddelde) en de bedrijventerreinen zich relatief goed lenen voor verduurzaming.

Verduurzamen bedrijven en bedrijventerreinen

De mogelijkheden om bedrijven en bedrijventerreinen te verduurzamen lijken sterk op die van woningen. Een groot deel van de energie wordt gebruikt voor de verwarming van gebouwen. Hierbij is het zaak om aardgas – als belangrijkste bron voor verwarming – te vervangen door duurzame warmtebronnen. Hiervoor zijn er verschillende verduurzamingsstrategieën, grofweg: (1) elektrificatie, (2) warmtenetten (op lage, middelhoge of hoge temperatuur), (3) duurzaam gas (waterstof of groen gas) en (4) een hybride variant. Bij iedere strategie hoort ook vaak een isolatieniveau. Volledig elektrificeren kan namelijk alleen wanneer een gebouw goed geïsoleerd is. Daar tegenover staat dat het niet nodig is een gebouw tot label A te isoleren wanneer warmte op hoge temperatuur wordt aangeleverd. We zien wel dat bedrijven gemiddeld een hogere isolatiegraad hebben dan bijvoorbeeld woningen.

Verduurzamen industrie

In de industrie wordt energie vooral gebruikt voor productieprocessen. Verduurzaming van productieprocessen vraagt om maatwerk, omdat deze vaak specifiek van aard zijn (met bijbehorende technische mogelijkheden) en ook de timing van groot belang is (logisch vervangingsmoment). Er wordt apparatuur gebruikt die hoge investeringskosten met zich meebrengt en een lange levensduur heeft. Hierdoor is weinig ruimte om verschillende strategieën uit te proberen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de voedingsmiddelenindustrie, waar destillatie en bakprocessen een belangrijke rol spelen. Deze verwarmingsprocessen vinden plaats op een hoge temperaturen die heel precies geregeld zijn en waar nu vooral aardgas voor wordt gebruikt. Een deel van deze processen kan geëlektrificeerd worden, maar dit is niet altijd mogelijk. Daarom wordt er ook veel gekeken naar duurzame gassen als groen gas en waterstof als vervangende energiebron.

6.2 Ambitie

Ambitie

De regio Westfriesland werkt toe naar energieneutrale en toekomstbestendige bedrijventerreinen in 2040. Dat vraagt om energiebesparing, het realiseren van duurzame opwek en de overstap op duurzame warmtebronnen. Ook de overstap naar circulair ondernemen maakt hier onderdeel van uit. Hiertoe werken gemeenten en bedrijfsleven nauw samen onder de noemer van Duurzaam Ondernemend Westfriesland.

Doelen uitvoeringsprogramma 2021-2025

Voor de periode 2021-2025 zijn de volgende doelen geformuleerd:

- Het oprichten van de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen en twee werkmaatschappijen om bedrijven(terreinen) te helpen om energieneutraal te worden (2021).
- Het inrichten van een structureel, herkenbaar en onafhankelijk loket (vanuit de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen) waar Westfrieze bedrijven (met een focus op bedrijven op bedrijventerreinen) terecht kunnen met al hun vragen op het gebied van de energietransitie en mogelijkheden om te verduurzamen (2021).

⁴ Bron: Stec Groep. Toekomstbestendige en duurzame bedrijventerreinen: regiorapport West-Friesland. (2020)

- Het hebben van inzicht in (de ontwikkeling van) het energiegebruik op het niveau van bedrijventerreinen om de voortgang in het behalen van de doelen te monitoren (2021-2025).
- In 2025 zijn alle bedrijventerreinen benaderd vanuit de stichting over de mogelijkheden om te verduurzamen, ligt er bij 50% van de bedrijventerreinen een plan van aanpak om energieneutraal te worden en zijn er op 25% van de bedrijventerreinen al stappen gezet om te verduurzamen.

Inspirerend voorbeeld

Hoorn80 Energiepositief

Als het aan de ondernemers van Hoorn80 ligt, levert het bedrijventerrein in 2022 meer energie dan het verbruikt. Dit levert kostenbesparing, milieuwinst, maar ook een enorme impuls voor de Westfriesse economie. Het project startte begin 2017 en veel deelnemers hebben al duurzame stappen gezet: Hoorn80 is een echte koploper.

Het initiatief wordt ondersteund door het regionale bedrijfsleven via de Hoornse Ondernemers Compagnie, Westfriesse Bedrijven Groep en Parkmanagement Hoorn. De Provincie Noord-Holland en gemeente Hoorn steunen het project.

6.3 Kansen en knelpunten

We zien diverse kansen om industrie en bedrijven in Westfriesland te verduurzamen, waaronder een collectieve aanpak voor bedrijven(terreinen). Tegelijkertijd zijn er factoren die de verduurzaming bemoeilijken of kunnen vertragen. In gesprekken met Duurzaam Ondernemend Westfriesland zijn de navolgende kansen en knelpunten benoemd.

Kansen

Binnen de sector industrie en bedrijven liggen er kansen voor een collectieve aanpak, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen. Door krachten te bundelen kunnen bedrijven van elkaar leren en kosten en tijd besparen. Daarbij kan er op het niveau van bedrijventerreinen efficiencywinst worden behaald door gezamenlijke inkoop van duurzame opwek, opslag van energie of warmte-oplossingen.

Daarbij zijn er vanuit Rijk en provincies diverse financieringsmogelijkheden om verduurzaming op gang te brengen, zoals aanjaag- en processubsidies. Een voorbeeld hiervan is de subsidie vanuit de provincie Noord-Holland voor bedrijventerreinen om te verduurzamen, onder het programma 'Herstructurering Innovatief Ruimtegebruik Bedrijventerreinen 2021 Duurzaamheid'. Hierdoor zijn duurzame investeringen aantrekkelijker voor ondernemers. Tegelijkertijd biedt de energietransitie ook kansen in termen van verdienmodellen. Denk hierbij aan het verhandelen en opslaan van duurzaam opgewekte energie of het gezamenlijk inkopen/opwekken van duurzame energie. De fysieke ruimte van bedrijventerreinen (dakoppervlak en openbare ruimte) biedt hierbij mogelijkheden voor duurzame opwek.

Knelpunten

De energietransitie brengt ook grote uitdagingen met zich mee voor industrie en bedrijven. Een bekend probleem is de beperkte capaciteit van het elektriciteitsnet voor het inpassen van duurzame opwek. Dit probleem speelt momenteel bij een select aantal bedrijventerreinen in Westfriesland (De Braken I-IV, Unda Maris/Almere en Bedrijventerrein Andijk). Daarnaast vergt verduurzamen tijd en geld, waarbij de terugverdientijd van duurzaamheidsinvesteringen voor veel bedrijven langer is dan zij in de regel hanteren voor andere investeringen.

Ook hebben bedrijven niet altijd goed zicht op en begrip van de mogelijkheden om te verduurzamen. Verschillende partijen bieden verschillende oplossingen, wat vergelijken bemoeilijkt, en vanwege de snelheid van innovaties kost het veel tijd om uit te zoeken wat in een specifiek geval de beste oplossing is. Tot slot vormt het verzekeren van bedrijfsgebouwen een groeiend probleem, met hogere premies voor gebouwen met zonnepanelen vanwege risico's rondom brandgevaar.

6.4 Activiteiten

Met Duurzaam Ondernemend Westfriesland werkt de regio aan het verduurzamen van industrie en bedrijven. Duurzaam ondernemend Westfriesland is een samenwerkingsverband tussen de zeven Westfriesse gemeenten, de Westfriesse Bedrijvengroep, de Rabobank West-Friesland, het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord. Hierna beschrijven we eerst de regionale activiteiten die vanuit Duurzaam Ondernemend Westfriesland worden uitgevoerd. Vervolgens is een overzicht opgenomen van lokale initiatieven en activiteiten. Het gaat hierbij steeds zowel om bestaande en doorlopende activiteiten, als om nieuwe initiatieven voor het uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland.

Regionale activiteiten

Om de industrie en bedrijven te verduurzamen voeren de regio Westfriesland en partners tussen 2021 en 2025 in ieder geval de volgende activiteiten uit. Na het overzicht worden de activiteiten nader toegelicht. Bijlage 2 bevat per activiteit een uitgebreide beschrijving van de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Categorie	Activiteit	Trekker	Planning	Resultaat
Verduurzaming bedrijventerreinen	Oprichten Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen	Ontwikkelingsbedrijf NHN & Westfriesse Bedrijvengroep	2021	Nieuwe stichting en start van twee werkmaatschappijen in 2021-2022.
	Duurzaam Ondernemersloket	Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen	2021-2022	Start verduurzaming op drie bedrijventerreinen en vervolgstappen op tien bedrijventerreinen.
	Bedrijventerreinen Energiepositief (BE+) Westfriesland	Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen	2021-2025	Bekendheid van het aanbod vanuit BE+ Westfriesland bij alle Westfriesse bedrijventerreinen.
	Stimulerend toezicht op energiebesparing (en opwekking)	Omgevingsdienst NHN, provincie NH & Westfriesse gemeenten	2021-2025	Naleving van de energiebesparingsplicht door bedrijven.
	Onderzoek naar verduurzamingspotentie van bedrijventerreinen	MRA & Ontwikkelingsbedrijf NHN	2021-2022	Inzicht in kansen om bedrijventerreinen te verduurzamen
	Pilot WFO-bedrijventerrein	Ontwikkelingsbedrijf NHN & Westfriesse Bedrijvengroep	2021-2025	Een verduurzaamd bedrijventerrein in 2025.
Kennis	Werkssessie huurders & verhuurders kantoorlocaties	Omgevingsdienst NHN & Westfriesse gemeenten	2024-2025	Inzicht in drempels om te verduurzamen.
Energiebesparing	Uitvoering actieagenda circulair Westfriesland	Duurzaam Ondernemend Westfriesland	2021-2022	Energiebesparing door circulair ondernemen.

Oprichten Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)

Om ervoor te zorgen dat ondernemers één aanspreekpunt hebben op het gebied van de energietransitie, wordt vanuit de Westfriese Bedrijvengroep en Stichting Parkmanagement Hoorn de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen opgericht. Deze stichting dient als centraal aanspreekpunt voor ondernemers die willen verduurzamen. Vanuit de stichting worden twee werkmaatschappijen ingericht: het Duurzaam Ondernemersloket en BE+ Westfriesland.

Duurzaam Ondernemersloket (♻️, ♻️)

De Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen richt een Duurzaam Ondernemersloket op dat zich in de eerste fase richt op het ondersteunen en begeleiden van ondernemers gesitueerd op bedrijventerreinen bij het zetten van stappen in verduurzaming.

Bedrijventerreinen Energiepositief (BE+) Westfriesland (⚡, 🔥, ♻️)

De tweede werkmaatschappij vanuit de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen is het initiatief BE+ Westfriesland. Dit initiatief is, in aanvulling op het Duurzaam Ondernemersloket, niet alleen adviserend, maar helpt in opdracht ondernemers met het realiseren van hun verduurzamingsplannen.

Stimulerend toezicht op energiebesparing (en opwekking) (♻️)

Om het naleven van de energiebesparingsplicht door bedrijven te stimuleren initieert de provincie Noord-Holland het Energiebesparingsakkoord tussen de provincie en 46 Noord-Hollandse gemeenten. De Omgevingsdienst NHN heeft samen met de andere Omgevingsdiensten een basiswerkplan opgesteld. Bij de uitvoering van het akkoord wordt nauw samengewerkt met het Duurzaam Ondernemersloket.

Onderzoek naar verduurzamingspotentie van bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)

Dit onderzoek brengt in beeld welke kansen er zijn om met Westfriese bedrijventerreinen bij te dragen aan de transitie naar een energieneutraal Westfriesland. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek wordt een selectie gemaakt van de meest kansrijke bedrijventerreinen in de regio. Voor deze terreinen worden factsheets opgesteld waarop belangrijke data wordt gekoppeld aan de meest kansrijke verduurzamingsmaatregelen.

Pilot WFO-bedrijventerrein (⚡, 🔥, ♻️)

De eerste stap in de verduurzaming van bedrijventerreinen betreft vaak het aanbrengen van LED verlichting en het plaatsen van zonnepanelen op daken. Op bedrijventerrein WFO wordt een volgende stap gezet door de ontwikkeling van een smart grid. Het betreft een pilot.

Werk sessie huurders & verhuurders kantoorlocaties (♻️)

Om ondernemers, die gevestigd zijn in bedrijfsverzamel panden of huurder zijn bij een vastgoedeigenaar, te helpen bij het verduurzamen, organiseert de regio een werksessie tussen huurders en verhuurders van kantoorlocaties.

Uitvoering actieagenda circulair Westfriesland (♻️)

Om circulair ondernemen te stimuleren en te versnellen draagt Duurzaam Ondernemend Westfriesland de komende jaren bij aan diverse circulaire projecten. Overkoepelend worden er netwerkbijeenkomsten en de Westfriese week van de circulaire economie georganiseerd, een communicatieplan opgesteld, intervisie tussen gemeenten georganiseerd, kennisontwikkeling gestimuleerd en een workshop voor bedrijven gegeven. Daarnaast worden er specifieke activiteiten voor sectoren georganiseerd.

Lokale activiteiten

Ook op lokale schaal wordt gewerkt aan het verduurzamen van industrie en bedrijven. Figuur 11 geeft enkele voorbeelden van lokale activiteiten. Bijlage 3 bevat een uitgebreid overzicht van lopende activiteiten per gemeente.

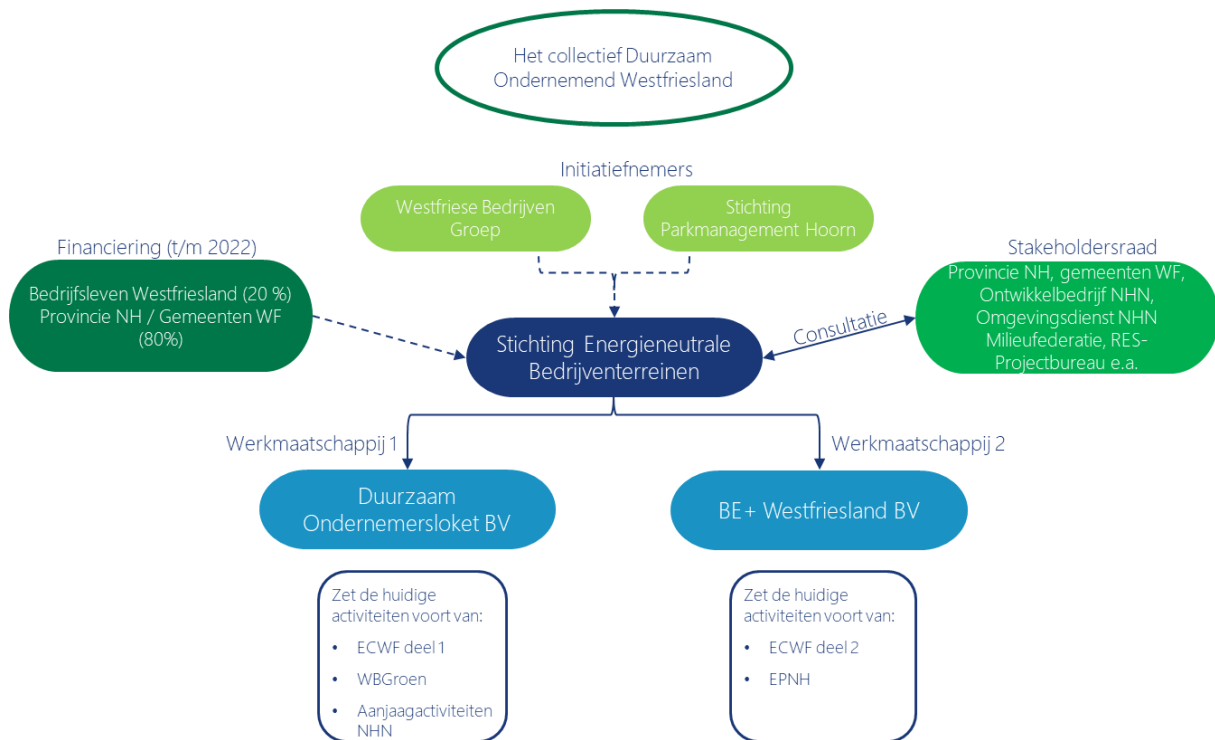
Figuur 11: voorbeelden van lokale activiteiten en projecten

6.5 Organisatie en samenwerking

Rol van de regio

De uitvoering van de genoemde activiteiten vindt plaats binnen de bestaande samenwerking Duurzaam Ondernemend Westfriesland. Voor de organisatie van de activiteiten komen de betrokken partijen in verschillende verbanden bij elkaar. Dit is schematisch weergegeven in figuur 12 en wordt hierna nader toegelicht.

De zeven Westfriesse gemeenten maken onderdeel uit van het collectief Duurzaam Ondernemend Westfriesland. Hierin werken zij samen met Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, de Westfriesse Bedrijvengroep en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord aan het verduurzamen van bedrijventerreinen. De zeven gemeenten hebben enerzijds een rol als samenwerkingspartner (als onderdeel van Duurzaam Ondernemend Westfriesland) en anderzijds een rol als bevoegd gezag. Bij dit laatste gaat het met name om vergunningverlening en toezicht op de wettelijke energiebesparingsplicht (later: CO₂-reductieplicht) voor bedrijven.

Figuur 12: schematische weergave samenwerking Duurzaam Ondernemend Westfriesland

Organisatie

Het collectief Duurzaam Ondernemend Westfriesland voert regie op de gezamenlijke activiteiten om industrie en bedrijven in de regio te verduurzamen. Hiertoe vindt er zeswekelijks overleg plaats over de uitvoering en voortgang van de activiteiten met betrekking tot energieneutrale bedrijventerreinen en de actieagenda circulair Westfriesland. Daarbij wordt ook regelmatig de wijze van samenwerking besproken, om deze waar nodig te kunnen verbeteren en in te spelen op veranderende omstandigheden.

Stakeholdersraad

De Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen richt een stakeholdersraad in waarin vertegenwoordigers van een breed palet aan betrokken partijen plaatsnemen. De stakeholdersraad komt in wisselende samenstellingen bijeen. Binnen de stakeholdersraad vindt jaarlijks op drie niveaus overleg plaats:

Bestuurlijke stakeholdersraad (1 keer per jaar)

De eerste stakeholdersraad per kalenderjaar wordt vormgegeven als bestuurlijke bijeenkomst. Voor dit overleg worden de gedeputeerde en wethouders uitgenodigd om terug en vooruit te kijken naar de regionale voortgang op het gebied van het verduurzamen van bedrijventerreinen vanuit de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen.

Ambtelijke stakeholdersraad (4 tot 6 keer per jaar)

In navolging van de bestuurlijke bijeenkomst komen ambtelijk vertegenwoordigers op reguliere basis bij elkaar om vanuit de uitvoering ervaringen te delen en vervolgacties af te stemmen. Hiertoe wordt aangesloten bij de reguliere overleggen van Duurzaam Ondernemend Westfriesland.

Brede stakeholdersbijeenkomst (1 keer per jaar)

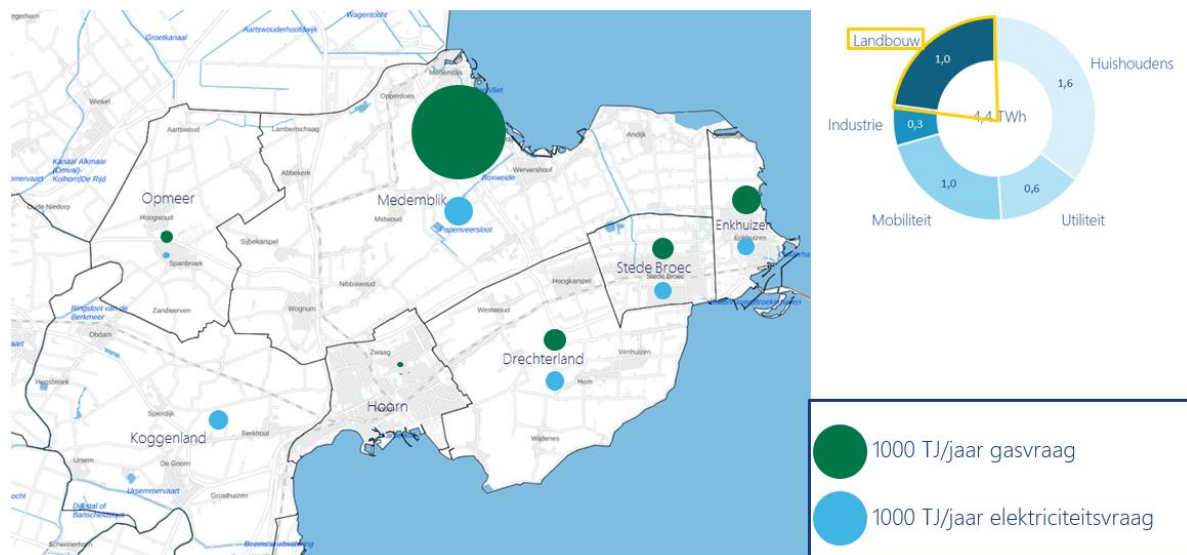
Jaarlijks organiseren de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen en Duurzaam Ondernemend Westfriesland een brede stakeholdersbijeenkomst om met bedrijven, gemeenten, maatschappelijke organisaties en andere betrokkenen bij het verduurzamen van industrie & bedrijven in Westfriesland samen te komen. De bijeenkomst biedt ruimte voor reflectie op zowel de behaalde resultaten als de organisatie en samenwerking. Naast een gezamenlijk leermoment biedt de bijeenkomst ook een uitgelezen mogelijkheid om te informeren, actualiseren en te netwerken. Dit draagt bij aan draagvlak voor verbreding en versterking van het uitvoeringsprogramma.

7. Land- en glastuinbouw

In dit hoofdstuk beschrijven we allereerst de opgave en ambitie op het gebied van land- en glastuinbouw. Vervolgens benoemen we bestaande en nieuwe activiteiten die de regio Westfriesland onderneemt om in de periode 2021-2025 land- en glastuinbouw te verduurzamen.

7.1 Opgave

Westfriesland heeft een grote agrarische sector die verantwoordelijk is voor circa 23% van het totale energieverbruik in de regio. Het grootste gedeelte van de energie wordt verbruikt in de glastuinbouw, waarvan met name een hoge concentratie is in de gemeente Medemblik. In de kassen is zowel veel lichtvraag als warmtevraag, waarvoor veel elektriciteit en aardgas wordt verbruikt. Ook de zaadveredelaars (geclusterd in Seed Valley, gemeente Enkhuizen) en bloembollenbroeierijen maken gebruik van kassen. Het aandeel van andere agrarische bedrijven, zoals veehouders en akkerbouwers, in het totale energieverbruik van de agrarische sector is relatief gering. Er liggen echter goede kansen om deze bedrijven te verduurzamen en zij kunnen een belangrijke rol spelen in het opwekken van energie.

Figuur 13: energievraag landbouwsector verdeeld over de gemeenten.

Aanpak op verschillende niveaus

Op landelijk en provinciaal niveau lopen er verschillende trajecten voor het verduurzamen van de agrarische sector, naast energie gericht op klimaat, circulaire economie en milieu en bodem. Landelijk wordt via het Klimaatakkoord invulling gegeven aan CO₂-besparing, waaronder energiebesparing en duurzame opwek. Via de Regionale Energiestrategie NHN wordt de duurzame opwek ruimtelijk uitgewerkt. Ook wordt er via netwerkorganisatie Greenport NHN gewerkt aan maatschappelijke opgaven, waaronder energie, voor de agrarische sector in Noord-Holland Noord. Ook de Westfriesse gemeenten nemen deel aan Greenport NHN. Met zaken als informatievoorziening, lobby en gemeentelijk beleid draagt de regio Westfriesland aanvullend bij aan een energieneutrale agrarische sector.

Onderscheid naar subsectoren

Westfriesland heeft een gevarieerde agrarische sector, waarin verscheidene typen land- en glastuinbouw wordt bedreven. Hiertussen zijn zowel overeenkomsten als verschillen op gebied van verduurzaming van energie. Voor dit uitvoeringsprogramma wordt onderscheid gemaakt tussen vier subsectoren:

1. Glastuinbouw.
2. Veeteelt en akkerbouw.
3. Bollenteelt.
4. Zaadveredeling.

7.2 Ambitie

Ambitie

De regio Westfriesland werkt toe naar een energieneutrale land- en glastuinbouw in 2040. Daarin gebruiken agrariërs zo min mogelijk fossiele brandstoffen, maken ze gebruik van duurzame warmte- en elektriciteitsbronnen en leveren sommige agrariërs zelfs energie aan hun omgeving. Hiermee dragen we bij aan de verdere versterking van de concurrentiekracht en toekomstbestendigheid van de Westfriese agrarische sector.

We werken samen met maatschappelijke partners en dragen daarmee ook bij aan hun duurzaamheidsambities. Zo heeft LTO zich gecommitteerd aan de taakstelling uit het Klimaatakkoord: onder voorwaarden zal de landbouwsector een besparing leveren van 3,5 Mton CO₂ per jaar. In Het Grootslag wordt door energiebedrijf ECW Geo Andijk samen met de glastuinbouwbedrijven gestreefd naar 90% duurzame warmte en bijna 70% duurzame elektra in 2030. Ook veel andere agrarische bedrijven hebben hun eigen duurzaamheidsambities.

Doelen uitvoeringsprogramma 2021-2025

Om bij te dragen aan de ambitie stelt de regio Westfriesland zich als doel om samen met zijn partners in 2025:

- De kennis over duurzame energietechnologieën voor de landbouw verder te ontwikkelen, bijvoorbeeld over energieopslagsystemen.
- De overdracht van kennis en ervaring over verduurzamingskansen te stimuleren en 60% van de Westfriese agrarisch ondernemers te hebben voorgelicht over specifieke verduurzamingskansen voor hun bedrijf.
- De warmtetransitie van broeikassen te ondersteunen en dertig glastuinbouwbedrijven te hebben geholpen met de overstap op duurzame warmte.

7.3 Kansen en knelpunten

Hierna wordt per subsector beschreven wat de opgave voor energieverduurzaming is en wat kansen en knelpunten zijn in de realisatie daarvan.

1. Glastuinbouw

Westfriesland heeft een ondernemende glastuinbouwsector die actief werkt aan het reduceren en vergroenen van het energie-, warmte- en CO₂-verbruik. De bedrijven in Het Grootslag, een glastuinbouwconcentratiegebied in de gemeente Medemblik, werken hiervoor samen met ECW Geo Andijk, een dochterbedrijf van de Energie Combinatie Wieringermeer (ECW). De bedrijven in Het Grootslag hebben inmiddels circa 70% duurzame warmte vanuit geothermie en biomassa. Elektriciteit wordt nu nog vrijwel volledig door WKK-installaties geleverd. CO₂ wordt geleverd door de WKK's en extern aangevoerde vloeibare CO₂.

Kansen en knelpunten

Duurzame warmte. De aanwezigheid van geothermie biedt veel potentie voor het verduurzamen van de warmtevraag van Westfriese kassen. De ECW heeft ervaring in het ontwikkelen en aansluiten van geothermiebronnen. Daarom zou ECW een rol kunnen spelen in het ontwikkelen van extra geothermiebronnen en het leveren van duurzame warmte aan nieuwe (grote) klanten. De glastuinbouwbedrijven buiten Het Grootslag zijn veelal kleinschaliger van aard of liggen op grotere afstand van bestaande geothermiebronnen. Dat maakt het minder rendabel om deze bedrijven hierop aan te sluiten. Het is ook mogelijk om geothermiebronnen voor andere toepassingen te gebruiken, zoals het verwarmen van de gebouwde omgeving. Hiervoor is het nodig om de warmtevraag te bundelen, bijvoorbeeld via een warmtenet, tot voldoende proporties.

Duurzame CO₂. Om de WKK's te kunnen uitschakelen is voldoende betaalbare CO₂ en betaalbare duurzame elektriciteit uit het net of uit wind en zon nodig. De WKK's kunnen worden vervangen door energie uit biomassa, zon en wind. CO₂-afvang bij HVC in Alkmaar en het Amsterdams Energiebedrijf (AEB) biedt een kans om de CO₂ te verduurzamen. Door voldoende duurzame stroom en externe CO₂ beschikbaar te krijgen ontstaan nieuwe kansen om aardgasgedreven vermogen uit te faseren.

Schaalvergroting. Momenteel is er een trend van schaalvergroting gaande binnen de Westfriese glastuinbouw. De verwachting van de Greenport is dat over 10-15 jaar nog maar de helft van alle bedrijven actief is, maar dat de overblijvers dan wel twee keer zo groot zijn. Dit biedt kansen voor verduurzaming van de glastuinbouw, omdat er met de schaalvergroting ook zal worden geïnvesteerd in (verbetering van) kassen.

2. Veeteelt en akkerbouw

Het energiegebruik van veeteelt en akkerbouw is een relatief bescheiden onderdeel van het totaal van de Westfriese land- en glastuinbouw. Het agrarisch erf biedt veel potentie voor maatregelen voor energiebesparing, -opwekking en -opslag. Verscheidene Westfriese agrariërs zijn al actief bezig om hun bedrijf te verduurzamen. LTO Noord ondersteunt hen hierin.

Als inbreng voor de RES heeft LTO Noord, samen met agrariërs, een visie ontwikkeld voor energieopwekking op het agrarisch erf: het 'Erf van de Toekomst'. Het Erf van de Toekomst bevat een overzicht van kansrijke technische mogelijkheden voor de korte en lange termijn. Samen met de achterban heeft LTO uitgewerkt aan welke randvoorwaarden hiervoor moet worden voldaan.

Kansen en knelpunten

De volgende tabel geeft een overzicht van de kansen en knelpunten die zijn opgehaald in een sessie met agrarisch ondernemers vanuit het Erf van de Toekomst. In algemene zin worden de volgende knelpunten genoemd: tekort aan netcapaciteit, financiering en afnemende SDE-subsidies.

Verduurzaming van de agrarische warmtevraag

Kassen hebben warmte, licht en CO₂ nodig om de beste groeiomstandigheden voor gewassen te creëren. Doorgaans hebben glastuinbouwbedrijven gasketels en warmtekrachtkoppel-installaties (WKK's) die aardgas verbranden en daarmee CO₂, warmte en elektriciteit produceren. Om energieneutraal te worden, zullen we de ketels en WKK's geleidelijk aan moeten vervangen met duurzame alternatieven.

Opties voor warmtelevering zijn warmte-koudeopslag (WKO) en geothermie (ook wel aardwarmte). Bij gebruik van een WKO en geothermie zullen in sommige gevallen ook andere bronnen van elektriciteit en CO₂ nodig zijn. Opties hiervoor zijn zonne- en windenergie, verbranding van biomassa, en CO₂-levering vanuit industrie of afvalverbrandingsinstallaties.

Termijn	Kans	Knelpunt
Korte termijn	Windturbines (groot, in lijnopstelling)	Maatschappelijke weerstand: agrariërs geven aan dat draagvlak in de omgeving voor hen een belangrijke randvoorwaarde is.
	'Boerderijmolen': kleine windturbine op het agrarische bouwperceel	Agrarisch ondernemers zien 'boerderijmolens', kleine windturbines op hun erf, als belangrijke maatregel voor het verduurzamen van de eigen energievoorziening, wat in toenemende mate van hen wordt geëist door hun afnemers. Uit een inventarisatie van LTO blijkt dat de meeste agrariërs turbines met een ashoogte tot 35 meter verlangen om de businesscase rond te krijgen. Losstaande windturbines zijn verwijderd in de laatste jaren ten behoeve van lijnopstellingen. Echter, het provinciale beleid zal waarschijnlijk veranderen: in de concept-omgevingsverordening Noord-Holland 2022 is bepaald dat kleine windturbines (tot 15 meter) op agrarische bouwpercelen buiten RES-zoekgebieden zijn toegestaan. Op lokaal niveau kunnen bestemmingsplannen nog een belemmering vormen. Nog onduidelijk is in hoeverre dit het geval is in de Westfriesse gemeenten. Mogelijk knelpunt is de maatschappelijke weerstand: agrariërs geven aan dat draagvlak in de omgeving voor hen een belangrijke randvoorwaarde is.
	Zonnepanelen op stallen	Door tekort aan netcapaciteit hebben sommige ondernemers niet de mogelijkheid om te salderen. Daardoor is de investering vaak niet rendabel. Ook is in sommige gevallen de dakconstructie niet sterk genoeg voor zonnepanelen. Hier liggen innovatiekansen.
	Zonnepanelen op bouwblok	Idem als voor zonnepanelen op stallen. Bovendien is dit ruimtelijk nog niet toegestaan. Sommige ondernemers gaan hier graag mee aan de slag, andere zien er weinig heil in.
	IJsbadkoeling: een methode om een beperkte hoeveelheid elektriciteit op te slaan voor eigen gebruik. Voornamelijk voor veehouders interessant.	Geen specifieke belemmeringen. Onduidelijk is in hoeverre ondernemers bekend zijn met deze mogelijkheid.
Lange termijn	Monovergister: techniek om mest te vergisten tot elektriciteit en warmte. Bijkomend voordeel is dat het digestaat geclassificeerd wordt als mest in plaats van afval.	Opkomende techniek die in sommige situaties goed toe te passen is. De mogelijkheden in Westfriesland lijken echter beperkt. Belemmering is momenteel nog de businesscase, er is nog veel subsidie nodig. Ook is een relatief grote bedrijfsomvang nodig (vanaf circa 500 runderen) en moet het vee relatief veel op stal staan.
	Waterstof-opslag: gebruik van elektriciteit om water te splitsen en waterstof op te slaan voor later gebruik.	Ondernemers geven aan dat de techniek nog niet ver genoeg en rendabel is.
	Alternatieve energiedragers voor landbouwvoertuigen (accu's, biobrandstoffen, waterstof). Accu's en waterstof kunnen worden gecombineerd met energieopslag.	Ondernemers geven aan dat de techniek nog niet ver genoeg en rendabel is.
	Warmtewinning en levering aan de omgeving	Hiervoor zijn warmtenetten vereist.

3. Bollenteelt

De bollenteelt is een belangrijk onderdeel van de Westfriesse agrarische sector. In de productieketen worden bollen geteeld op de volle grond en een deel daarvan wordt vervolgens tot bloei gebracht in kassen (het zogenaamde 'broeien') voor de verkoop als snijbloemen. Met name het bollenbroeien kost veel energie omdat er gebruik wordt gemaakt van verwarmde kassen voor het broeien en van koelcellen om de producten goed te bewaren. De kassen worden verwarmd in de winter maar hebben juist een overschot aan warmte in de zomer. In standaard-kassen worden daarom 's zomers de ramen geopend.

Kansen en knelpunten

Duurzame warmte. Een aantal Westfriesse bloembollenbroeierijen is al erg ver in het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van warmte-koudeopslag (WKO). De WKO kan in de winter gebruikt worden om de kassen te verwarmen en in deze zomer, als er een overschot aan warmte is, kan de WKO de kassen koelen. Ook kan het overschot aan warmte ondergronds worden opgeslagen voor gebruik in de winter. Door de kassen met de WKO te koelen kunnen de ramen vaker dicht blijven en kan de CO₂-behoefte gehalveerd worden. Bovendien kunnen de kassen en koelcellen slim op elkaar worden aangesloten, waardoor warmte van de koelcellen naar de kassen kan worden verplaatst en zeer hoge rendementen kunnen worden behaald. Bezitters van WKO-systemen geven aan dat zij warmte overhouden en dit kunnen leveren aan bedrijven of woningen in de buurt.

Een andere optie voor verduurzaming van de warmte in kassen is geothermie. De potentie van WKO ligt voor de bloembollenbroeierijen echter veel hoger omdat deze bedrijven ook een grote koudevraag hebben, en geothermie kan alleen warmte leveren. Bovendien is een geothermiebron te groot voor één broeierij.

De toepasbaarheid van WKO is door een aantal ondernemers aangetoond, desondanks is er een aantal knelpunten op te lossen. Zo vallen de huidige landelijke subsidies en belastingen ongunstig uit voor WKO's. Ook gaat door een WKO het elektriciteitsverbruik omhoog, waar nog niet overal de netcapaciteit voor beschikbaar is. Ondernemers geven daarnaast aan dat er nog een gebrek aan kennis is over de techniek en de besturing. De koplopers hebben dit veelal zelf ontwikkeld en zijn wel al via informele kanalen actief met het delen van hun kennis, bijvoorbeeld door het geven van rondleidingen aan andere ondernemers. Om als bedrijf over te stappen op WKO moet goed vooruit worden gedacht: bij investeringen in installaties moet al rekening gehouden worden met mogelijke aansluiting op een WKO-systeem.

4. Zaadveredeling

De zaadveredeling in Westfriesland en Noord-Holland Noord, verenigd onder de naam Seed Valley, is wereldwijd toonaangevend. Seed Valley is een gevarieerd gezelschap van bedrijven: er zitten familiebedrijven tussen maar ook grote multinationals. De meeste bedrijven hebben eigen duurzaamheidsambities maar de aanpakken daarvoor verschillen onderling. Zo hebben de multinationals in sommige gevallen een internationale blik en kijken ze grensoverschrijdend waar ze hun ambities het best kunnen realiseren.

Wat de bedrijven gemeen hebben is dat zij gebruik maken van kassen waar naast warmte ook veel elektriciteit (met name voor belichting) nodig is. Veelal wordt er voor verwarming nog gebruik gemaakt van aardgas, al dan niet in een WKK-systeem dat ook elektriciteit en CO₂ levert.

Kansen en knelpunten

Duurzame warmte. De zaadveredelingsbedrijven verduurzamen op verschillende snelheden. Familiebedrijf Gitzels, gevestigd in Het Grootslag, is aangesloten op een geothermiebron van de ECW Geo Andijk en daarmee al grotendeels duurzaam. Enza Zaden sluit een deel van de kassen aan op een WKO. Andere bedrijven onderzoeken momenteel wat voor hen de beste duurzame warmtetechnologie is. Zij hebben daarbij nog veel kennisvragen en de behoefte om dit gezamenlijk met andere grootverbruikers uit te zoeken. Zij geven aan dat WKO een rol kan spelen maar dat daarmee niet in de totale warmtevraag kan voorzien. Anderzijds lijkt geothermie nog niet altijd mogelijk door de geografische ligging ten opzichte van beschikbare bronnen en andere afnemers.

Energiebesparing. Aan energiebesparing wordt gewerkt: de nieuwe kassen zijn een stuk efficiënter dan de oude kassen en stapsgewijs wordt verlichting aangepast naar LED. Tegelijkertijd geven bedrijven aan dat ook de lichtbehoefte omhoog gaat dus dat de absolute energiebesparing op licht in de praktijk niet zo hoog is.

Elektrificatie. De zaadveredelingsbedrijven zijn in toenemende mate aan het elektrificeren. Voor duurzame elektriciteitsopwekking zijn de mogelijkheden echter beperkt. Een deel van de bedrijven heeft al zonnepanelen op hun daken gelegd, in eigen beheer dan wel via een leaseconstructie. Ook worden de mogelijkheden voor aanleg van windturbines op het eigen terrein verkend. Knelpunten daarvoor zijn nog regelgeving, rendabiliteit en het verkrijgen van draagvlak in de omgeving. Bedrijven geven tot slot aan dat het voor hen eigenlijk niet mogelijk is om voor elektriciteit energieneutraal te worden op het eigen terrein. Wel is er interesse om te participeren in windparken en de behoefte om dit in breder verband met overheden en andere grootgebruikers verder uit te werken.

Inspirerend voorbeeld

Geothermie voor Het Grootslag

In de polder 'Het Grootslag' in Andijk wordt hard gewerkt om de aanwezige glastuinbouw te verduurzamen. Het Grootslag is een concentratiegebied voor de glastuinbouw en bevat een bont gezelschap aan bedrijven voor de sierteelt, plantenteelt en vruchtgroententeelt.

Samen met ECW Geo Andijk, het dochterbedrijf van de Energie Combinatie Wieringermeer (ECW), hebben de telers de handen ineen geslagen om zich aan te sluiten op een geothermiebron.

Daarnaast maken ze gebruik van biomassa, voor de levering van duurzame warmte en CO₂. Daarmee hebben ze nu al meer dan 70% van hun warmtevraag verduurzaamd. Gezamenlijk willen ze verder toewerken naar 90% duurzame warmte en meer dan 70% duurzame elektra in 2030.

7.4 Activiteiten

Om toe te werken naar een energieneutrale Westfriese land- en glastuinbouw moeten de kansen worden benut en de knelpunten opgelost. Hiervoor worden verscheidene activiteiten ontplooid. Deze zijn onder te verdelen in regionale activiteiten en lokale activiteiten. De regionale activiteiten zijn initiatieven en projecten die in regionaal verband worden uitgevoerd, bijvoorbeeld op niveau van provincie, NHN, of regio Westfriesland. Hiervoor wordt vaak doorgaans samengewerkt door overheden en het bedrijfsleven. De lokale activiteiten zijn initiatieven die door de individuele Westfriese gemeenten worden uitgevoerd.

De regionale en lokale activiteiten worden hieronder apart beschreven. Het gaat hierbij zowel om bestaande en doorlopende activiteiten als om nieuwe initiatieven voor het uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland.

Regionale activiteiten

Om land- en glastuinbouw in Westfriesland te verduurzamen voeren de regio en partners tussen 2021 en 2025 de volgende regionale activiteiten uit. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten voor broeikassen en voor het agrarisch erf. Na het overzicht worden de activiteiten nader toegelicht. Bijlage 2 bevat per activiteit een uitgebreide beschrijving van de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Categorie	Activiteit	Trekker	Planning	Resultaat
Verduurzaming broeikassen	CO ₂ -voorziening Glastuinbouw Noord-Holland	Greenport NHN	2023-2026	De afhankelijkheid van de Noord-Hollandse glastuinbouw van WKK's te verminderen door kassen te voorzien van CO ₂ van afvalbedrijven.
	Onderzoek warmtetransitie agrarische sector Westfriesland	Regio Westfriesland	2021-2022	Een overzicht van de beste verduurzamingskansen voor de warmte- en koudevoorziening van de verschillende Westfrieze agrarische bedrijven.
Verduurzaming van en opwek op agrarisch erf	Stimuleren ontwikkeling Erf van de Toekomst	Ontwikkelingsbedrijf NHN en LTO Noord	2021-2022	Aanvullende energiebesparing, -opwekking en/of -opslag in de landbouwsector door de toegenomen toepassing van kansrijke energietechnieken.
	Verkenning 'boerderijmolens' (windturbines op agrarisch erf)	Regio Westfriesland	2021-2022	Een weloverwogen afweging van de wenselijkheid van boerderijmolens en, indien wenselijk, een stappenplan voor het mogelijk maken daarvan.

CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland (🌱)

Om WKK's te kunnen vervangen door duurzame techniek is de glastuinbouwsector op zoek naar nieuwe, zo duurzaam mogelijke CO₂-bronnen. Daarom is onderzocht of het mogelijk is om de Noord-Hollandse kassen via CO₂-leidingen aan te sluiten op de afvalenergiecentrales in Alkmaar en Amsterdam. Door OCAP (leverancier van CO₂ aan de glastuinbouw) wordt in samenwerking met de afvalbedrijven gekeken naar de realisatie van CO₂-afvang bij afvalenergiecentrales voor levering aan kassen.

Onderzoek warmtetransitie agrarische sector Westfriesland (🔥)

De regio onderzoekt welke technische oplossingen beschikbaar zijn voor verduurzaming van de agrarische warmte- en koudevraag, en wat onder welke omstandigheden de beste oplossing is. Daarbij worden factoren als bedrijfstype, omvang, de warmte- en koudevraag, locatie en beschikbare bronnen meegenomen. De activiteit sluit aan bij het programma Kas als Energiebron van LTO Glaskracht Nederland en het Ministerie van LNV. Ook wordt onderzocht welke rol de agrarische sector kan spelen in het leveren van warmte en kou aan de gebouwde omgeving. Dit wordt meegenomen in de Regionale Structuurvisie Warmte.

Stimuleren ontwikkeling Erf van de Toekomst (👥)

LTO Noord heeft met het Erf van de Toekomst uitgewerkt welke kansen agrariërs zien op hun erf om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Daarbij is gekeken naar kansen voor de korte termijn en voor de lange termijn. Middels workshops wordt de toepassing van de kortetermijnkansen gestimuleerd, in samenwerking met koplopers.

Verkenning ‘boerderijmolens’ (windturbines op agrarisch erf) (⚡)

Veel agrariërs verlangen een ‘boerderijmolen’ op hun erf voor de verduurzaming van de eigen energievoorziening. In de concept-omgevingsverordening 2022 van de provincie Noord-Holland zijn windturbines op het boeren erf met ashoogte tot 15 meter toegestaan. Daarmee hebben gemeenten de ruimte om te bepalen onder welke voorwaarden zij boerderijmolens toelaten. Besluitvorming vindt plaats in de lokale gemeenteraden. Onderdeel hiervan is een analyse van de maatschappelijke voor- en nadelen van boerderijmolens, waarbij ook onderzocht wordt wat de ervaringen zijn op plekken elders in het land waar al veel boerderijmolens staan.

Lokale activiteiten

Ook op lokale schaal wordt gewerkt aan het verduurzamen van land- en glastuinbouw. Bijlage 3 bevat een overzicht van lopende activiteiten per gemeente.

Figuur 14: voorbeelden van lokale activiteiten en lopende projecten

7.5 Organisatie en samenwerking

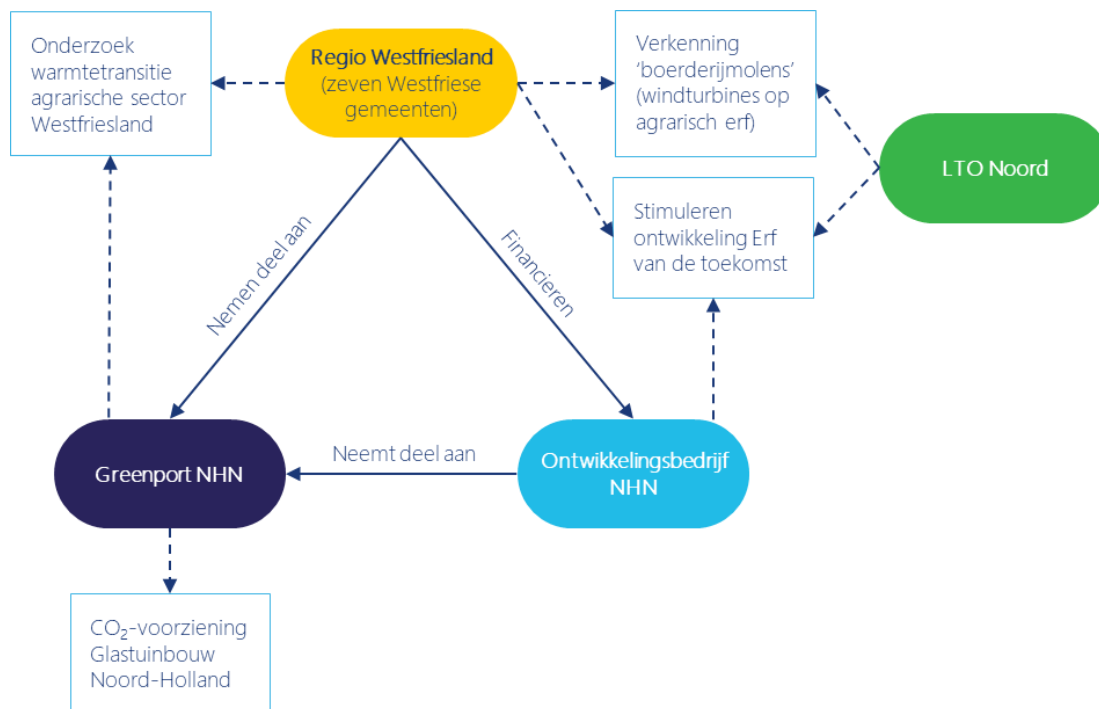
Rol van de regio

In de transitie naar een duurzame land- en glastuinbouw zijn veel partijen actief. Als overheden willen wij deze partijen faciliteren en de vrijheid geven om zelf op een eigen manier te verduurzamen. Dit houdt in dat we een responsieve rol innemen, waarbij we de activiteiten van samenwerkingspartners volgen en waar nodig ondersteunen. Daarnaast willen we, zoals blijkt uit de hiervoor beschreven activiteiten, samenwerken met de sector en verkennen waar mogelijkheden liggen om te verduurzamen.

Organisatie

Voor de uitvoering van de activiteiten voor land- en glastuinbouw werkt de regio Westfriesland samen met maatschappelijke partners. Primair wordt samen opgetrokken met het Ontwikkelingsbedrijf NHN, dat de Westfrieze gemeenten medefinancieren, en de Greenport NHN, waar de Westfrieze gemeenten en het Ontwikkelingsbedrijf aan deelnemen. Met het uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland wordt aangesloten bij de uitvoeringsagenda 'Economische en duurzame ruimtelijke ontwikkeling' van de Greenport. Deze uitvoeringsagenda bevat ook ambities en activiteiten voor verduurzaming van de agrarische sector, waaronder de Green Deal CO₂-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland. Tevens wordt samengewerkt met LTO Noord. Figuur 15 geeft de onderlinge relaties weer.

Figuur 15: organisatie en samenwerking land- en glastuinbouw

8. Grootschalige duurzame opwek

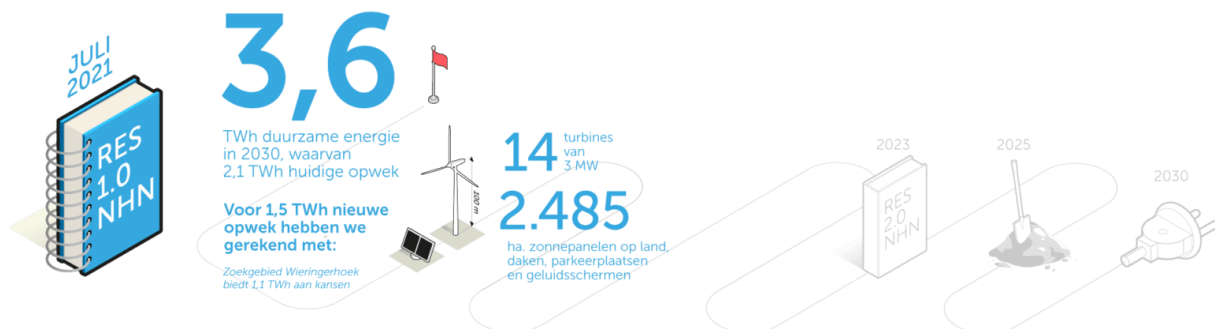
8.1 Opgave

Een van de afspraken uit het nationale Klimaatakkoord (2019) is dat dertig 'energieregio's' in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstellen om in 2030 samen 35 Terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land op te wekken. Noord-Holland Noord is een van deze energieregio's. Deze energieregio bestaat uit de deelregio's Kop van Noord-Holland, Westfriesland en de regio Alkmaar, de provincie Noord-Holland en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

In de Regionale Energiestrategie (RES) 1.0 van Noord-Holland Noord staan de plannen die overheden, netbeheerders, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners samen hebben gemaakt voor het grootschalig opwekken van wind- en zonne-energie. Daarnaast worden in de RES 1.0 de mogelijkheden verkend voor het inzetten van duurzame warmtebronnen en -technieken in plaats van aardgas. Uitvoering van de RES draagt dan ook direct bij aan een energieneutraal Westfriesland.

8.2 Ambitie

Noord-Holland Noord zet zich in voor de realisatie van 3,6 TWh zonne- en windenergie op land in 2030. Voor Westfriesland gaat het om 0,70 TWh. Dit is een optelsom van 0,23 TWh vanuit bestaande en geplande projecten en 0,47 TWh nieuw te realiseren opwekking. Daarnaast wil de regio zich samen met de Kop van Noord-Holland en de provincie inzetten voor de realisatie van natuurontwikkeling in combinatie met zonneopwek in de Wieringerhoek. De realisatie is mede afhankelijk van het Rijk. Westfriesland ziet het Buitendijks Plan Duurzaam Leefbaar als een unieke kans. Het kent veel meekoppelkansen, zoals natuurontwikkeling en recreatie. Het plan kan bijdragen in het realiseren van de ambitie van de regio om energieneutraal te zijn in 2040. Voor dit project zet de regio een stip op de horizon van 0,4 TWh.

Figuur 16: regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord

8.3 Activiteiten

Regionale activiteiten

Op het gebied van grootschalige opwek voert de regio tussen 2021 en 2025 de volgende regionale activiteiten uit. Na het overzicht worden de activiteiten nader toegelicht. Bijlage 2 bevat per activiteit een uitgebreide beschrijving van de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Categorie	Activiteit	Trekker	Planning	Resultaat
Duurzame opwek	Uitvoering Regionale Energiestrategie NHN	Westfriesse Gemeenten	2021-2030	Een EnergieSysteemActieplan en uitgewerkte zoekgebieden zoals aangegeven in de RES 1.0.
	Buitendijks Plan Duurzaam Leefbaar – Wieringerhoek	Provincie Noord-Holland	2021-2030	Het realiseren van het Buitendijks Plan Duurzaam leefbaar.
	Solar Carports	Westfriesse gemeenten	2022-2023	Een stappenplan voor realisatie van Solar Carports (zonnepanelen boven parkeerplaatsen).

Uitvoering Regionale Energiestrategie NHN (⚡)

De RES 1.0 bevat zoekgebieden voor en afspraken over de realisatie van duurzame opwek in Westfriesland. In de komende jaren wordt hier uitvoering aan gegeven, met onder meer de concretisering van plannen voor zonne-energie en het opstellen van EnergieSysteemActieplan Westfriesland. Het EnergieSysteemActieplan moet inzicht geven in de mogelijkheden en beperkingen van de energie-infrastructuur van Liander voor de overgang naar een energieneutraal Westfriesland.

Buitendijks Plan Duurzaam Leefbaar – Wieringerhoek (⚡)

Het Buitendijks Plan ‘Duurzaam Leefbaar’ combineert natuurontwikkeling en duurzame energieopwekking door zonne-atollen in de Wieringerhoek. Door de integrale aanpak combineert het energieopwekking met natuurontwikkeling en recreatieve mogelijkheden in een aantrekkelijke kuststrook ten noorden van de stad Medemblik tot Den Oever. Met het plan kan in potentie 0,4 TWh aan duurzame opwek worden gerealiseerd in de regio Westfriesland. De regio werkt nauw samen met de provincie en de gemeente Hollands Kroon om het plan te realiseren. Daarbij is ook steun van het Rijk nodig.

Solar Carports (⚡)

De Regionale Energiestrategie bevat zogenaamde generieke zoekgebieden opgenomen. Onderdeel daarvan is zonne-energie op parkeerterreinen: Solar Carports. In alle gemeenten in Westfriesland lijkt hier ruimte voor. Daarom ontwikkelen de Westfriesse gemeenten samen een stappenplan om Solar Carports te realiseren.

8.4 Organisatie en samenwerking

De RES 1.0 is tot stand gekomen op basis van een intensief samenwerkingstraject van overheden, netwerkbeheerders en maatschappelijke organisaties. Westfriesland maakt hier onderdeel van uit. De betrokken partijen willen de samenwerking continueren. Naast samenwerking met lokale en regionale partijen wordt ook de samenwerking met het Rijk verder gebracht. Dit gebeurt onder meer in het Nationaal Programma RES.

9. Programmasturing en organisatie

In dit hoofdstuk beschrijven we op hoofdlijnen de organisatie en sturing van het programma. Hierbij geldt dat uitvoering van de activiteiten in het programmaplan om samenwerking met andere programma's en organisaties vraagt, zoals de Regionale Energiestrategie Noord-Holland Noord, de Actieagenda Circulair Westfriesland, Duurzaam Ondernemend Westfriesland, het ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord en LTO Noord. Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de organisatie, monitoring en verantwoording en de inzet van capaciteit en middelen.

9.1 Governance en organisatie

Het coördineren en uitvoeren van de activiteiten in dit uitvoeringsprogramma vereist heldere afspraken over de governance en een programmaorganisatie.

Governance

Figuur 17 geeft inzicht in de verdeling van taken, rollen en verantwoordelijkheden in de aansturing en uitvoering van het programma. Het portefeuillehoudersoverleg VVRE / Duurzaamheid is bestuurlijk opdrachtgever. Het VVRE stuurt op de voortgang, bespreekt eventuele bestuurlijke knelpunten en stelt jaarlijks het geactualiseerde uitvoeringsprogramma vast. Het afdelingshoofdenoverleg duurzaamheid is ambtelijk opdrachtgever en draagt zorg voor de benodigde capaciteit en middelen. Daarbij bespreken de afdelingshoofden periodiek de voortgang van het uitvoeringsprogramma en eventuele knelpunten in de uitvoering.

De programmamanager is opdrachtnemer en secretaris van het afdelingshoofdenoverleg duurzaamheid. De programmamanager is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de regionale activiteiten in het uitvoeringsprogramma, het monitoren van de voortgang ervan en het jaarlijks actualiseren van het uitvoeringsprogramma. Hiertoe maakt de programmamanager ieder jaar afspraken over te realiseren resultaten in het betreffende jaar. Daarbij stuurt de programmanager op de bijdrage van activiteiten en projecten aan de transitie naar een energieneutraal Westfriesland.

Figuur 17: governance

Programmaorganisatie

De programmamanager stuurt een programmateam aan dat in beginsel bestaat uit twee programmamedewerkers en een communicatieadviseur. De programmamedewerkers zijn ieder verantwoordelijk voor twee programmalijnen (sectoren) en het (laten) uitvoeren van de bijbehorende activiteiten en projecten. Daarbij werken ze nauw samen met de bestaande ambtelijke werkgroep. De ambtelijk werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers uit iedere gemeente in Westfriesland en wordt ondersteund door de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.

De programmamedewerkers zijn (mede)organisator van de sectorale werkgroepen. De werkgroepen vormen de motor van het uitvoeringsprogramma: hierin werken ondernemers, maatschappelijke organisaties en ambtenaren uit Westfriesland samen om activiteiten uit te voeren, nieuwe plannen te initiëren en kennis en ervaring uit te wisselen. De aard van de werkgroepen varieert per sector, maar alle werkgroepen hadden ook een belangrijke rol bij de totstandkoming van het uitvoeringsprogramma.

De communicatieadviseur stelt in – overleg met de gemeentelijke communicatieadviseurs – een regionale communicatiestrategie op en voert deze uit. Hierbij gaat het onder om communicatie over de voortgang van het programma, bijeenkomsten en de resultaten van activiteiten en projecten.

9.2 Monitoring en verantwoording

Monitoring als essentieel onderdeel van adaptieve werkwijze

De activiteiten van de regio maken onderdeel van een groter geheel aan gedrag en activiteiten op lokaal, provincie, nationaal en internationaal in niveau om een transitie naar een duurzaam energiesysteem te realiseren en klimaatverandering tegen te gaan. Dat betekent ook dat er niet altijd een een-op-een relatie bestaat tussen een activiteit of maatregel en de beoogde maatschappelijke effecten. Dat vereist een voorzichtige interpretatie van de uitkomsten van monitoring en de sturingswaarde ervan. Toch is monitoring van zowel de ontwikkeling van de transitie naar een energieneutraal Westfriesland als de voortgang en resultaten van dit programma belangrijk. Het kan zowel leiden tot bijsturing van activiteiten in dit uitvoeringsprogramma's als tot een analyse van achterliggende en dieperliggende patronen die van invloed zijn op de resultaten. Beide hebben waarde en zijn noodzakelijk voor de adaptieve werkwijze van het programma.

Monitoring vindt plaats door tweejaarlijks zowel het aanbod aan duurzame energie als de vraag naar energie in Westfriesland in beeld te brengen, in lijn met de analyse die voor dit uitvoeringsprogramma is gemaakt. Belangrijke bron hiervoor is de Klimaat- Energieverkenning (KEV) die het PBL ieder jaar maakt in samenwerking met andere planbureaus. Daarnaast monitort de regio de voortgang van activiteiten per sector. Daarbij gaat het niet alleen om de mate waarin beoogde resultaten worden bereikt, maar ook om het beschrijven van welke lessen zijn geleerd op het gebied van proces en inhoud en in hoeverre en op welke wijze de opgedane kennis heeft geleid tot aanpassing van de koers van het programma.

Voortgangsrapportage

Op basis van de te ontwikkelen monitor stelt de regio periodiek een voortgangsrapportage op om gemeenteraden en (regionale) partners te informeren over de voortgang en resultaten van het programma Energieneutraal Westfriesland. Daarnaast worden gemeenteraden – logischerwijs – bij specifieke activiteiten van het uitvoeringsprogramma betrokken, bijvoorbeeld bij de voorbereiding van en besluitvorming over beleidskeuzes.

9.3 Begroting

Voor de organisatie en uitvoering van het uitvoeringsprogramma is voor 2022 € 302.500,- en voor 2023 € 132.500,- nodig. Hierin zijn nog niet alle bedragen ingevuld. Een aantal PM posten gaan we nog nader invullen. Enerzijds vanuit evaluaties die in 2022 volgen op Circulair Westfriesland en het Duurzaam Ondernemersloket. Anderzijds omdat we dit meenemen in een breder onderzoek naar de benodigde capaciteit voor de Klimaattaken. Tenslotte ramen we de kosten van het programma Nieuwe Energie ook PM. Hiermee kunnen we pas aan de slag wanneer we hier voldoende capaciteit en middelen voor hebben. Mocht vanuit bijvoorbeeld het Rijk of provincie extra (subsidie) middelen beschikbaar komen, dan kunnen we dit programma oppakken. Naast gemeenten leveren ook andere partijen, zoals de provincie en ondernemers, een financiële bijdrage aan specifieke activiteiten. De bijdrage vanuit andere partijen is niet opgenomen in de regiobegroting voor de periode 2022-2023, maar wel terug te vinden in de toelichting op de betreffende activiteiten (hoofdstuk 4 tot en met 8).

Tabel 1 bevat de begroting. Het merendeel van het budget wordt ingezet voor het dekken van de activiteiten. De overige middelen worden aangewend voor programmamanagement en communicatie over de activiteiten.

Voor een aantal activiteiten vindt nog overleg plaats over de dekking ervan, bijvoorbeeld voor het Stimulerend Toezicht op Energiebesparing (en opwekking) als onderdeel van het Energiebesparingsakkoord. Hierover worden nog nadere afspraken gemaakt.

Tabel 1: begroting 2022-2023

	2022	2023
Gebouwde omgeving	€ 135.000	€ 125.000
• Programma Nieuwe Energie	PM	PM
• Opstellen regionale visie warmtetransitie	€ 40.000	
• Informatievoorziening en advies duurzaam wonen	€ 35.000	€ 35.000
• Uitvoering Regionale Energiestrategie NHN	€ 25.000	€ 25.000
• Verkenning regionaal energiebedrijf		€ 35.000
• Overig	€ 35.000	€ 30.000
Mobiliteit	€ 7.500	€ 7.500
• Kennissessies verduurzaming logistiek	€ 7.500	€ 7.500
Industrie en bedrijven	€ 160.000	PM
• Duurzaam ondernemersloket	€ 100.000	PM
• Uitvoering actieagenda circulair Westfriesland	€ 60.000	PM
Land- en glastuinbouw	€ -	€ -
Communicatie	PM	PM
Programmamanagement	PM	PM
• Monitoring en verantwoording		
• Administratie en organisatie		
Totaal	€ 302.500	€ 132.500

Bijlage 1. Overzicht werkgroepen

Gebouwde omgeving 	Mobiliteit 	Industrie en bedrijven 	Land- en glastuinbouw
• Intermaris • SchoutenTechniek • Alliander • Stichting Onderwijs-huisvesting Hoorn • Woningbedrijf Opmeer • Zonnecoöperatie West-Friesland • Woon Duurzaam • Stichting Koggenland Energie Neutraal • Compleet Duurzaam B.V. • Woningstichting Het Grootslag • Dijklander Ziekenhuis	• Westfriesse Bedrijvengroep • Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord • Logistiek- en transportbedrijven	<i>Duurzaam Ondernemend Westfriesland:</i> • Westfriesse Bedrijvengroep • Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord • Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	• Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord • Greenport Noord-Holland Noord • ECW/Het Grootslag • LTO Noord, veehouders en akkerbouwers • Seed Valley-bedrijven • KAVB en bloembollentelers

Bijlage 2. Regionale activiteiten

Hierna worden alle regionale activiteiten gericht op het verduurzamen van de gebouwde omgeving nader toegelicht. Per activiteit wordt ingegaan op de aanpak, het beoogd resultaat, de betrokken partijen, de planning en de benodigde middelen.

Gebouwde omgeving

1	Programma Nieuwe Energie (⚡)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten - Omgevingsdienst NHN	Om in 2040 energieneutraal te zijn moet Westfriesland in 2030 duurzame energie opwekken (1.6 TWh) en de gebouwde omgeving duurzaam verwarmen (van het aardgas af). Dit vraagt om investeringen, ruimtelijke ingrepen en draagvlak en eigenaarschap onder inwoners en ondernemers. De regio ontwikkelt hiervoor een programmatische aanpak onder de noemer 'Programma Nieuwe Energie'. Dit programma kent drie programmalijnen: Warmte. Warmtewinning uit de bodem en oppervlaktewater (geothermie en aquathermie). Opslag. Opslag en terugwinning van elektriciteit. Bedrijventerreinen. Verduurzamen van bedrijventerreinen. Dwars door deze programmalijnen lopen thema's zoals kennisontwikkeling, betrokkenheid kennisinstellingen. In 2021 stelt de regio een plan van aanpak op voor het inrichten van het programma Nieuwe Energie.	
Planning: 2022 - 2026	Beoogd resultaat voor 2021 is een plan aanpak voor het programma Nieuwe Energie om met publiek en private partijen te werken aan de realisatie van 1.6 TWh aan duurzame energie in 2030.	
Middelen: Voor de uitvoering van deze activiteit is een verwachte investering van € 300.000,- nodig. Deze investering beogen we deels te bekostigen via een subsidie van de provincie.		

2	Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen (🏡, ♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten Samenwerkingspartners: - Servicepunt Duurzame energie - Duurzaam Bouwloket - Provincie - Omgevingsdienst NHN	Als aanvulling op het Duurzaam Bouwloket, dat zich richt op het informeren en vrijblijvend adviseren over verduurzaming van woningen, willen we particuliere huiseigenaren ook helpen in de stap daarna: de uitvoering van activiteiten om woningen te verduurzamen. Een eerste stap hierin is om de mogelijkheden te verkennen voor het opzetten van een platform dat ondersteunt in de realisatie van energiebesparing, duurzame opwek en duurzame warmte.	

2	Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen ()	Nieuwe activiteit
• Installateurs en andere uitvoeringspartijen	De verkenning bestaat uit (1) het ophalen van de behoeften die er leven onder particuliere huiseigenaren, (2) het verkennen van de mogelijkheden (zowel in capaciteit als in legitimiteit) om een regionaal platform op te zetten en (3) dit te vertalen in een plan van aanpak voor het opzetten van het platform.	
Planning: • 2021-2023	Het beoogde resultaat voor 2021 is een plan van aanpak voor het platform dat de realisatie van verduurzamingsprojecten door particuliere huiseigenaren stimuleert door te ondersteunen.	
Middelen: Voor de verkenning is naar schatting een eenmalige investering van € 30.000,- benodigd.		

3	Verkenning regionaal energiebedrijf ()	Nieuwe activiteit
Trekkers • Gemeenten Samenwerkingspartners • Servicepunt Duurzame energie • Duurzaam Bouwloket • Provincie • OD NHN	Bij het realiseren van duurzame energie (warmte en elektriciteit) moeten inwoners van Westfriesland mee kunnen profiteren. Dit is een voorwaarde die is opgenomen in de RES 1.0 en daarmee ook in dit uitvoeringprogramma. Een van de mogelijke instrumenten om dit te realiseren kan gevonden worden in een Westfries energiebedrijf. Of en in welke vorm dit mogelijk gemaakt kan worden moet worden verkend en onderzocht.	
• 2022 - 2023	Het beoogd resultaat is inzicht in de haalbaarheid om een Westfries Energiebedrijf op te richten, waarna een besluit kan worden genomen over het wel of niet oprichten van een regionaal energiebedrijf.	
Middelen: Voor deze verkenning is naar schatting een investering van € 40.000,- benodigd.		

4	Informatievoorziening & advies duurzaam wonen (♿)	Bestaande activiteit
Trekkers: - Duurzaam Bouwloket Samenwerkingspartners: - Gemeenten - Provincie - Omgevingsdienst NHN	Om woningeigenaren (verder) te helpen met het verduurzamen van hun woning, is het Duurzaam Bouwloket opgericht. Dit is een organisatie die in opdracht van gemeenten gratis en onafhankelijk advies aanbiedt over het energiezuinig, comfortabel en aardgasvrij maken van woningen. Dit helpt particuliere woningeigenaren door kennis te verstrekken en op die manier de drempel te verlagen en knelpunten op te lossen. Duurzaam Bouwloket voert in samenwerking met gemeenten een aantal acties uit, waaronder de campagne 'Wij doen wat' (informatie en advies specifiek gericht op (de stappen naar) aardgasvrij wonen) en Gluren bij de Duurzame Buren (een duurzame open huizen route). Het doel voor de komende jaren betreft het breder bekend maken van het duurzaam bouwloket door het loket actief te promoten onder particuliere woningeigenaren.	
Planning: Doorlopende activiteit	Het beoogde resultaat is een vast en bekend aanspreekpunt onder woningeigenaren dat, door middel van inzicht te geven in de middelen en mogelijkheden om te verduurzamen, helpt snellere en juiste keuzes te maken in verduurzaming.	
Middelen: Voor de uitvoering van deze activiteit is een investering van € 35.000,- per jaar nodig.	 DUURZAAM BOUWLOKET	

5	Verkenning regionaal isolatieprogramma (♿)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten Samenwerkingspartners: - Provincie - Omgevingsdienst NHN	Om als regio energiebesparing te stimuleren verkennen we de mogelijkheden tot het inrichten van een regionaal isolatieprogramma. Denk hierbij aan het starten van collectieve acties vanuit de regio of een collectief aanbod dat op lokaal niveau (via de individuele gemeenten) wordt gedaan. Het uitvoeren van warmtescans kan daar mogelijk in meegenomen worden. Deze verkenning wordt gebruikt om (1) te onderzoeken welke activiteiten geschikt zijn voor uitvoering op regionaal niveau en (2) wat dit betekent voor en vraagt van de gemeenten. Op basis van waar behoefte aan is en wat realiseerbaar is, wordt een plan van aanpak opgesteld voor een regionaal isolatieprogramma. <i>Pilot: warmtescans Westfriesland</i> Parallel aan de verkenning starten we een pilot met als doel om in de gehele regio Westfriesland warmtescans aan te bieden aan particuliere huiseigenaren. Het doel hiervan is om energiegebruik inzichtelijk te maken en tevens te laten zien waar de kansen liggen voor energiebesparing. De warmtescans zijn een bestaand initiatief van Koggenland Energieneutraal (KEN)	

5	Verkenning regionaal isolatieprogramma (🌱)	Nieuwe activiteit
	en samen met de gemeente Medemblik wordt verkend hoe deze scans in andere gemeenten mogelijk kunnen worden gemaakt. Dit initiatief loopt vooruit op en kan daarom op den duur een plek krijgen in het regionale isolatieprogramma. Bij de pilot kan gebruik gemaakt worden van de ervaringen van de Zonnecoöperatie met warmtescans uitgevoerd voor hun leden.	
Planning:	Het beoogde resultaat is een plan van aanpak voor het opzetten van een regionaal isolatieprogramma dat energiebesparing stimuleert.	
• 2021-2022		
Middelen:		
Voor deze verkenning is naar schatting een investering van € 10.000,- tot € 30.000,- nodig.		

6	Slimme Westfrieze LED-verlichting (🌱)	Bestaande activiteit
Trekkers:	De Westfrieze gemeenten gebruiken zelf ook veel energie. Denk daarbij aan energiegebruik in openbare verlichting, veldverlichting in buitensport en verlichting in gemeentelijk vastgoed.	
• Westfrieze gemeenten	Gemeenten kunnen geld besparen op deze verlichting door het toepassen van 'slimme' LED-verlichting. Slim betekent hier dat je de hoeveelheid licht aanpast aan de situatie. Ook het circulair toepassen van verlichting draagt bij aan minder CO ₂ -uitstoot.	
	De Europese Unie stelt via de Green deal subsidiegelden beschikbaar. Verlichtingsprojecten kunnen in aanmerking komen voor deze subsidie. De Westfrieze gemeenten starten een project om gezamenlijk een aanvraag in te dienen voor het verduurzamen van de verlichting.	
Planning:	Het beoogd resultaat is vervanging van bestaande gemeentelijke verlichting (openbare verlichting, veldverlichting in buitensport en verlichting in gemeentelijk vastgoed) door LED-verlichting. Dit leidt tot energiebesparing.	
• 2021-2025		
Middelen:		
Voor de financiering van het project worden subsidiegelden aangevraagd bij de Europese Unie.		

7	Regionale visie warmtetransitie (🔥)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Westfriesse gemeenten Samenwerkingspartners: - Servicepunt Duurzame energie - Provincie	Op dit moment zijn gemeenten druk bezig met het opstellen van omgevingsvisies. Hierin geven zij hun visie op de bescherming en ontwikkeling van de leefomgeving. De Regionale Energiestrategie en de Transitievisie Warmte hebben invloed op de ontwikkeling van de leefomgeving. Klimaat- en energievraagstukken stoppen niet bij de gemeentegrenzen en vormen een landelijke opgave die vanuit de lokale gemeenten wordt uitgevoerd. De warmtetransitie roept vragen op ten aanzien van vele (bestuurlijke) en regionale keuzes, zoals de woningbouwopgave, netwerkinfrastructuur, inzet van de bodem en bestaande bronnen. Hoe worden deze verdeeld binnen de regio en wie is eigenaar? Antwoorden hierop moeten gevonden worden in het opstellen van een regionale warmtevisie voor Westfriesland.	
2022-2025	In 2022 is er inzicht in de keuzes in verdeling van de warmtebronnen en de inzet van de netwerkinfrastructuur en warmtenetten.	
Middelen: Voor het opstellen van de visie is naar schatting een investering van € 40.000,- benodigd.		

8	Routekaart voor aardgasvrije scholen (🔥)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - SOHH Samenwerkingspartners: - Dijklander Ziekenhuis - Schouten Techniek - Omgevingsdienst NHN	Het verduurzamen van grote utiliteitsbouw, zoals scholen en ziekenhuizen, is een uitdaging op zichzelf. Overstap op duurzame warmtebronnen biedt perspectief, maar het is niet eenvoudig om te beginnen en keuzes te maken. Een routekaart kan hierbij uitkomst bieden en is al eerder effectief ingezet als verduurzamingsinstrument in de regio. Routekaarten maken inzichtelijk wat de mogelijke duurzame toekomstbeelden zijn van een gebouw en begeleiden zo het maken van keuzes over, en het uitvoeren van, het verduurzamingsproces. De ervaring in de regio met het opstellen van routekaarten en de technische kennis over duurzame warmte zal met dit initiatief breder worden ingezet om schooleigenaren inzicht te geven in de toekomst van hun gebouw. De Stichting Onderwijshuisvesting Hoorn geldt als casus om te onderzoeken hoe duurzame warmte in schoolgebouwen kan worden toegepast. Een mogelijk vervolg van deze routekaart aardgasvrije scholen is de verbreding naar andere utiliteitsgebouwen, dan wel naar verduurzaming door middel van energiebesparing.	
Planning: 2021	Het beoogde resultaat is een routekaart voor scholen die inzicht geeft in de te zetten stappen om van het aardgas af te gaan, gebaseerd op een methodiek die ook voor andere gebouwen ingezet kan worden. Daarnaast zijn hierbij de knelpunten inzichtelijk gemaakt en waar mogelijk verminderd. Er wordt gestart met een aantal verkennende stappen.	

8	Routekaart voor aardgasvrije scholen (🔥)	Nieuwe activiteit
Middelen: Voor het opstellen van de routekaart is naar schatting een investering van € 5.000,- benodigd.		

9	Kennisuitwisseling warmtetransitie (👥)	Nieuwe activiteit
Trekking: - Westfriesse gemeenten Samenwerkingspartners: - Zonnecoöperatie Westfriesland - Schouten Techniek - Provincie Noord-Holland		Hoewel er al duidelijke keuzes op tafel liggen over de weg naar een energieneutraal Westfriesland in 2040, is er ook nog veel onzeker. Het is daarom belangrijk om de komende jaren op de hoogte te blijven van nieuwe ontwikkelingen en innovatie, ook op het gebied van de warmtetransitie. Lage temperatuur warmtenetten lijken bijvoorbeeld een veelbelovend alternatief voor het gebruik van aardgas, maar de weg richting het breed inzetten van LT-warmtenetten is nog lang. Daarom zetten de gemeenten zich in om kennisuitwisseling over veelbelovende warmtetoepassingen op gang te brengen en de koplopers in de regio te ondersteunen bij het onderzoeken van de mogelijkheden met LT-warmtenetten. Onderdeel hiervan is ook onderlinge kennisuitwisseling vanuit de transitievisies warmte en uitvoeringsplannen die de zeven Westfriesse gemeenten opstellen.
Planning: 2021-2023		Creëren van een regulier kennisuitwisselingsvehikel over thema's die regionaal spelen op het gebied van warmtetransitie.
Middelen: Voor de uitvoering van deze activiteit is naar schatting een investering van € 15.000,- benodigd.		

10	De klantreis naar energieneutraal (👥,🌱)	Nieuwe activiteit
Trekking: - Woon Duurzaam - Duurzaam Bouwloket - Compleet Duurzaam Samenwerkingspartners: - Gemeenten - Omgevingsdienst NHN		Binnen de regio is er veel kennis en expertise met betrekking tot het energieneutraal maken van woningen. Om deze kennis breder in te zetten en woningeigenaren inzicht te geven in verduurzamingsmogelijkheden wordt vanuit de gemeenten <i>de klantreis naar energieneutraal</i> in beeld gebracht, met als doel om een plan op te stellen om woningeigenaren te motiveren te verduurzamen. Hierbij staat het perspectief van de particuliere woningeigenaar centraal. Het initiatief richt zich op het inzichtelijk maken van de te doorlopen stappen op weg naar energieneutraal wonen. We zoeken natuurlijke momenten om acties uit te voeren en identificeren de belangrijkste 'afhaakmomenten'. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in de type personen en de vertaling naar wat dit betekent voor de stappen die ze (gaan) zetten om te verduurzamen. Door de informatie en diensten van partners in de regio te gebruiken, kan met de klantreis een plan van aanpak worden gemaakt dat woningeigenaren motiveert om

10	De klantreis naar energieneutraal (♿,🌱)	Nieuwe activiteit
	te gaan verduurzamen op een moment dat bij hun situatie past. Daarbij wordt met de acties gericht op het verhogen van de conversie.	
Planning:	Het beoogde resultaat is een inzichtelijke klantreis, waarin de stappen zijn beschreven die iemand doorloopt om uiteindelijk energieneutraal te wonen, die ertoe leidt dat gemeentelijke middelen en capaciteit (zoals campagnes) gericht ingezet kunnen worden.	
	• 2021-2022	
Middelen:	Voor het opstellen van de klantreis is naar schatting een investering van € 10.000,- benodigd.	

Mobiliteit

1	Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Flevoland en Noord-Holland (🌱,♿)	Bestaande activiteit
Trekkers: - Provincie NH - Provincie Flevoland Samenwerkingspartners, onder meer: - Flevolandse en Noord-Hollandse gemeenten - Ministerie van IenW - Metropoolregio Amsterdam	Als onderdeel van het Klimaatakkoord is in 2020 voor alle regio's in Nederland een mobiliteitsprogramma uitgewerkt. Het RMP wordt voor drie-deelgebieden uitgewerkt: Noord-Holland Noord (inclusief Westfriesland), de Metropoolregio Amsterdam en Flevoland Noordoost. Dit gebeurt als onderdeel van de Uitvoeringsagenda Samen Bouwen aan Bereikbaarheid (SBaB). In het RMP zijn zes programmalijnen geformuleerd: 1. Ruimtelijk beleid 2. Reguleren en beprijzen 3. Gedrag, kennis en werkgevers 4. Eigen organisatie en inkoop 5. Investeren in duurzaam mobiliteitssysteem 6. Faciliterende en ondersteunende maatregelen en programma's. Het RMP is een levend document dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Het RMP 2020 geeft een overzicht van lopende initiatieven en projecten, voorgenomen maatregelen en <i>quickwins</i> . Momenteel werken de betrokken partijen uit welke aanvullende maatregelen in het RMP 2021 kunnen worden opgenomen, met ook een vooruitblik naar 2022. Doel is om eind 2021 een ambitieuzer maatregelenpakket te presenteren voor de aanpak van CO ₂ -uitstoot door mobiliteit.	
Planning: Jaarlijkse actualisatie	Het beoogde resultaat is om de CO ₂ -uitstoot van mobiliteit in Noord-Holland en Flevoland te verminderen, door de transitie naar een slim en duurzaam mobiliteitssysteem dat doelen voor bereikbaarheid, verkeersveiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid verenigt.	

1	Regionaal Mobiliteitsprogramma (RMP) Flevoland en Noord-Holland (♻️, ♿)	Bestaande activiteit
Middelen: Voor deze activiteit is inzet en expertise van meerdere partijen nodig, waaronder het Rijk en Provincie Noord-Holland. Ook de individuele Westfriesse gemeenten worden betrokken. Er is geen directe rol voor de regio Westfriesland.		

2	Stimuleren elektrische deelauto's (♻️)	Bestaande activiteit
Trekken: - Zonnecoöperatie West-Friesland Samenwerkingspartners: - Westfriesse gemeenten		De Zonnecoöperatie West-Friesland heeft de ambitie om in Westfriesland projecten met elektrische deelauto's op te starten. Zo'n project begint met inwoners die enthousiast zijn over dit idee en lokaal contacten kunnen leggen voor de start. Het eerste project is gestart in Hoogkarspel. Met een buurtscan is de interesse gepeild. In samenwerking met de gemeente Drechterland zijn parkeerplaatsen met laadpalen toegewezen aan deelauto's. De eerste auto wordt in augustus 2021 op het Raadhuisplein verwacht, nabij het winkelcentrum. De gemeente Drechterland bekijkt de mogelijkheid om gebruik te maken van het initiatief voor haar eigen dienstreizen. De gemeente Medemblik oriënteert zich op mogelijkheden om een project met deelauto's te starten.
Planning: Doorlopende activiteit		Het beoogde resultaat is een uitbreiding van het aantal elektrische deelauto's in Westfriesland. Effect daarvan kan een vermindering van het aantal auto's op fossiele brandstof zijn, minder CO ₂ -uitstoot van mobiliteit en meer ruimte voor groen.
Middelen: Voor deze activiteit is inzet van Zonnecoöperatie en gemeenten nodig. Gemeenten zijn betrokken bij het zoeken naar locaties waar ook laadpalen kunnen staan. Er is geen directe rol voor de regio Westfriesland.		

3	Zero-emissiezone stadslogistiek Hoorn (🌱)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeente Hoorn - Andere grote gemeenten Samenwerkingspartners: Binnen de Green Deal werken overheden en maatschappelijk partners samen. Deelnemers zijn onder meer: - Brancheverenigingen - Grote transporteurs - Milieuorganisaties - Gemeenten	Binnen de Green Deal Zero-Emission Stadslogistiek werken overheden en bedrijven samen om de logistiek in binnensteden te verduurzamen. Het doel van de Green Deal is om zero-emissiezones (ZE-zones) voor stadslogistiek in te voeren in de dertig tot veertig grootste gemeenten in Nederland. Deze zones gaan van 2025, met een overgangsregeling tussen 2025-2030 voor bestaande voertuigen. Dit is begin 2021 vastgelegd in de Uitvoeringsagenda Stadslogistiek. De verwachting is dat de ZE-zones een regionale impact hebben omdat ze vervoerders en verladers in de regio stimuleren tot het verduurzamen van hun wagenpark en processen. De gemeenten Amsterdam en Haarlem hebben besluiten genomen voor de inrichting van ZE-zones en verscheidene andere Noord-Hollandse gemeenten hebben plannen daartoe (Zaanstad, Haarlemmermeer) of onderzoeken de mogelijkheden daartoe (Alkmaar, Amstelveen). Ook de gemeente Hoorn werkt plannen uit voor een ZE-zone. De ambities hiervoor zijn in de Mobiliteitsvisie 2030-2040 geïntegreerd. Bestuurlijke besluitvorming hierover zal naar verwachting medio 2021 plaatsvinden. De gemeente Hoorn werkt een aantal begeleidende maatregelen uit om de overgang naar een ZE-zone te faciliteren. Deze zijn gericht op het aanscherpen van het toegangsbeleid naar de binnenstad, het stimuleren van schone en slimme logistiek (bijvoorbeeld via fiets, water of elektrische voertuigen) en het optimaliseren van de huidige bevoorrading.	
Planning: 2021 besluitvorming Hoorn - Tot 2025 voorbereiding 2025-2030 realisatie	Het beoogde resultaat is om via zero-emissiezones in grote steden de verduurzaming van de transport- en logistieksector te verbeteren en de leefbaarheid van de binnensteden te verhogen.	
Middelen: Er is geen directe rol voor de regio Westfriesland.		

4	Kennissessies verduurzaming logistiek (🚚)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Ontwikkelingsbedrijf NHN - Regio Westfriesland Samenwerkingspartners: - Westfrieze logistiek- en transportbedrijven - Westfrieze Bedrijvengroep	Veel Westfrieze transport- en logistiekondernemers zijn al bezig om te verduurzamen. Sommige bedrijven oriënteren zich nog op de beste verduurzamingsroute en andere hebben al concrete stappen gezet. Tegelijkertijd zijn overheden en netbeheerders om de mobiliteitstransitie zo goed mogelijk te faciliteren met elektriciteitsnet- en laadinfrastructuur. Om de transitie naar duurzame mobiliteit te bespoedigen is het waardevol dat de bedrijven en overheden onderling kennis delen en plannen afstemmen. Daarom gaan we vanuit de het Ontwikkelingsbedrijf NHN en de regio Westfriesland samenwerken met koplopers in duurzaamheid om kennissessies te organiseren over verduurzaming van de logistiek- en transportsector. Hierin komen thema's aan bod als technologische ontwikkelingen voor alternatieve brandstoffen en ontwikkeling van laadinfrastructuur en netcapaciteit. Dit helpt de regio om sneller energieneutraal te worden en kan ook de individuele ondernemers tot baat zijn. Zo kunnen ondernemers leren van hoe koplopers op het gebied van duurzaamheid het hebben aangepakt, wordt er meer kritische massa opgebouwd voor het verder ontwikkelen van publieke voorzieningen als (laad)infrastructuur, netverzwaring en/of waterstofleidingen en wordt er bijgedragen om Westfriesland als economisch cluster voor logistiek en transport te versterken.	
Planning: 2021-2022	Het beoogde resultaat is om de verduurzaming van de Westfrieze logistieke sector te bespoedigen door het uitwisselen van kennis en afstemmen van plannen.	
Middelen: Voor de activiteit is inzet nodig vanuit de betrokken partijen. Voor inhuur van ondersteuning en expertise is een investering van € 15.000,- benodigd.		

Industrie en bedrijven

1	Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Stichting Parkmanagement Hoorn - Westfrieze Bedrijvengroep Samenwerkingspartners: - Ontwikkelingsbedrijf NHN - Gemeenten - Provincie	Om ervoor te zorgen dat ondernemers één aanspreekpunt hebben op het gebied van de energietransitie, wordt vanuit de Westfrieze Bedrijvengroep en Stichting Parkmanagement Hoorn Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen opgericht. Deze stichting dient als centraal aanspreekpunt voor ondernemers die willen verduurzamen. Vanuit de stichting worden twee werkmaatschappijen ingericht: het Duurzaam Ondernemersloket en BE+ Westfriesland (zie activiteit 2 en 3 van dit hoofdstuk). De stichting bewaakt de processen, doelen, visie en samenwerking tussen de werkmaatschappijen. Daarnaast zet de stichting zich in voor het creëren van maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak voor de activiteiten van de werkmaatschappijen.	

1	Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)	Nieuwe activiteit
Planning:	Het beoogde resultaat is een opgerichte stichting en de start van de twee werkmaatschappijen in 2021-2022.	
• 2021		
Middelen:	De stichting vraagt inzet van meerdere partijen, waaronder voor het plaatsnemen in het bestuur van de stichting en de stakeholdersraad. Naast deze inzet is geen financiering vanuit de regio voorzien.	

2	Duurzaam Ondernemersloket (♻️, ♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers:	De Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen richt een Duurzaam Ondernemersloket op dat zich in de eerste fase richt op ondernemers gesitueerd op bedrijventerreinen. De activiteiten van het loket bestaan uit:	
• Stichting Energie Neutrale Bedrijventerreinen	1. Het (continu) communiceren over verduurzaming op bedrijventerreinen	
Samenwerkingspartners:	2. Het organiseren van collectiviteit tot aan de sluitende businesscase	
• Stichting Parkmanagement Hoorn	3. Het aanjagen van innovatie door middel van de inzet van pilots, financiering, etc.	
• Westfries Bedrijvengroep	4. Het lobbyen voor een Ondernemersfonds Duurzaamheidsprojecten, gericht op financieringsprojecten tot circa € 100.000,-.	
• Ontwikkelingsbedrijf NHN		
• Gemeenten		
• Provincie		
• Omgevingsdienst NHN		
Planning:	Het beoogde resultaat is dat in 2025 verduurzaming op drie bedrijventerreinen is gestart en op tien bedrijventerreinen (die al een start hebben gemaakt met verduurzaming) is doorgezet.	
• 2021-2022		
Middelen:	Tot en met 2022 financieren de zeven Westfriesse gemeenten en de provincie Noord-Holland het Duurzaam Ondernemersloket met beiden een jaarlijkse bijdrage van € 100.000,- (totaal € 200.000,-). Het Westfriesse bedrijfsleven draagt € 50.000,- bij. Hiermee zijn de kosten van het loket gedekt. In 2022 zal een tussentijdse evaluatie van de voortgang en resultaten plaatsvinden. Op basis hiervan wordt een besluit genomen over een eventuele verlenging van de financiering.	

3	Bedrijventerreinen Energiepositief (BE+) Westfriesland (⚡, 🔥, ♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Stichting Energie Neutrale Bedrijventerreinen Samenwerkingspartners: - Stichting Parkmanagement Hoorn - Westfriesse Bedrijvengroep - Ontwikkelingsbedrijf NHN - Gemeenten - Provincie - Omgevingsdienst NHN		De tweede werkmaatschappij vanuit de Stichting Energieneutrale Bedrijventerreinen is het initiatief BE+ Westfriesland. Dit initiatief is, in aanvulling op het Duurzaam Ondernemersloket, niet alleen adviserend, maar helpt in opdracht ondernemers met: - het realiseren van energiebesparing - de in- en verkoop van energie en maatregelen - beheer- en energimanagement Doel van deze werkmaatschappij is om ondernemers te helpen met het uitvoeren van verduurzamingsplannen.
Planning: 2021-2022		Het beoogde resultaat is dat het aanbod vanuit BE+ Westfriesland aangeboden is aan, en daarmee bekend is bij alle Westfriesse bedrijventerreinen.
Middelen: BE+ Westfriesland kent een sluitend businessmodel en biedt ondernemers betaalde diensten aan. Vanuit de regio vindt geen aanvullende financiering plaats.		

4	Stimulerend toezicht op energiebesparing (♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten - Provincie Noord-Holland Samenwerkingspartners: - Omgevingsdienst NHN - Partners stimulerend toezicht		In de praktijk blijkt dat het inzicht hebben in de resultaten van bepaalde acties of maatregelen een positief effect heeft op de motivatie om verder te verduurzamen. Om dit te stimuleren initieert de provincie Noord-Holland het Energiebesparingsakkoord tussen de provincie en 46 Noord-Hollandse gemeenten. De Omgevingsdienst NHN heeft samen met de andere Omgevingsdiensten een basiswerkplan gemaakt en kan gemeenten faciliteren bij de uitvoering van het akkoord en het werkplan. Bij de uitvoering van het akkoord wordt nauw samengewerkt met het Duurzaam Ondernemersloket. Belangrijke uitgangspunten bij de uitvoering van het akkoord en werkplan zijn: - eenduidige communicatie over de wet- en regelgeving op het gebied van energiebesparingsplicht - de inzet van stimulerend toezicht en fysieke en administratieve controles op energiebesparingswetgeving bij alle relevante bedrijven - het sluiten van green deals met ondernemers waarmee ze worden vrijgesteld van de verplichte EML-maatregelen (Erkende Maatregelenlijst energiebesparing) wanneer ze investeren in energieneutrale bedrijfsvoering. Het doel van deze actie is om ondernemers te stimuleren om te investeren in het plan met de meest positieve milieu-impact, en niet zozeer in de planning vanuit de EML.

4	Stimulerend toezicht op energiebesparing (♻️)	Nieuwe activiteit
	Onderdeel van de green deal is een investeringsplan met mijlpalen waarop realisatie plaatsvindt, zodat het mogelijk is toezicht te houden op de uitvoering. het aanreiken van instrumenten die inzicht bieden in energiebesparing, bijvoorbeeld een app voor ondernemers om de energiehuishouding bij te houden. De precieze inzet van instrumenten wordt nader uitgewerkt.	
Planning:	Het beoogde resultaat is dat de energiebesparingsplicht door bedrijven beter wordt nageleefd en dat bedrijven worden gestimuleerd om zoveel mogelijk energie te besparen.	
Middelen:	Op basis van de besluitvorming over het energiebesparingsakkoord en het werkplan zullen de benodigde en beschikbare middelen nader worden uitgewerkt door de betrokken partijen.	

5	Onderzoek naar de verduurzamingspotentie van bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)	Bestaande activiteit
Trekkers: - Metropoolregio Amsterdam (MRA) - Ontwikkelingsbedrijf NHN Samenwerkingspartners: - Gemeenten - Provincie Noord-Holland - Economisch Forum Holland Boven Amsterdam	Het onderzoek brengt de kansen voor Westfriesia bedrijventerreinen om bij te dragen aan de energietransitie in kaart. Op basis van de resultaten wordt een selectie gemaakt van de meest kansrijke bedrijventerreinen in de regio. Voor deze terreinen worden factsheets opgesteld waarop belangrijke data wordt gekoppeld aan de meest kansrijke verduurzamingsmaatregelen. De factsheets geven ondernemers inzicht in hun verduurzamingspotentie en dienen zo als motivatie om het potentieel te benutten.	
Planning:	Het beoogde resultaat is het op korte termijn inzicht krijgen in de potentie van bedrijventerreinen waar kansen liggen. De lessen uit deze pilot worden gebruikt voor het verduurzamen van andere bedrijventerreinen via de Stichting Energie Neutrale Bedrijventerreinen.	

5	Onderzoek naar de verduurzamingspotentie van bedrijventerreinen (⚡, 🔥, ♻️)	Bestaande activiteit
Middelen: Het onderzoek wordt gefinancierd door Ontwikkelingsbedrijf NHN en de MRA		 Bron: Buck Consultants International, Potentie bedrijventerreinen in de energietransitie. (2021)

6	Pilot WFO-bedrijventerrein (⚡, 🔥, ♻️)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Ontwikkelingsbedrijf NHN - Westfries Bedrijvengroep Samenwerkingspartners: - Gemeenten	De eerste stap in de verduurzaming van bedrijventerreinen betreft vaak het aanbrengen van LED-verlichting en het plaatsen van zonnepanelen op daken. Op bedrijventerrein WFO wordt een volgende stap gezet door de ontwikkeling van een smart grid. Het betreft een pilot. Uit de ervaringen worden lessen getrokken waar andere bedrijventerreinen van kunnen leren. De pilot bestaat uit: - balancering vraag en aanbod van elektra (verkennen van de mogelijkheden tot) aanleg van een warmtenet - verduurzaming van de logistiek	
Planning: 2021-2025	Het beoogde resultaat is een verduurzaamd bedrijventerrein in 2025 dat tevens als voorbeeld dient voor andere bedrijventerreinen om van te leren.	
Middelen: De Pilot WFO-bedrijventerrein wordt gesubsidieerd door de provincie Noord-Holland met een bedrag van € 100.000,-.		

7	Werkessie huurders & verhuurders kantoorlocaties (🏢)	Nieuwe activiteit
Trekkers: • Omgevingsdienst NHN • Gemeenten Samenwerkingspartners: • Huurders van kantoorlocaties • Verhuurders van kantoorlocaties	Om ondernemers, die gevestigd zijn in bedrijfsverzamel panden of huurder zijn bij een vastgoedeigenaar, te helpen bij het verduurzamen, organiseert de regio een werksessie tussen huurders en verhuurders van kantoorlocaties. Tijdens deze werksessie gaan we in gesprek over de mogelijkheden tot verduurzaming, drempels die hierbij komen kijken en de taken en verantwoordelijkheden van de partijen.	
Planning: • 2022	Het beoogde resultaat is om drempels om te verduurzamen als (ver)huurder te identificeren die mogelijk door de regio gereduceerd of weggenomen kunnen worden. Ook worden de taken en verantwoordelijkheden rondom verduurzaming besproken.	
Middelen: Voor de organisatie van de werksessie huurders & verhuurders kantoorlocaties zal beperkt budget en capaciteit nodig zijn. Te zijner tijd worden hier precieze afspraken over gemaakt.		

8	Uitvoering actieagenda circulair Westfriesland (♻️)	Bestaande activiteit
Trekkers: • Duurzaam Ondernemend Westfriesland Samenwerkingspartners: • Ondernemers in de sectoren: Bouw, vastgoed en GWW, Industrie, Horeca & recreatie, Bio-grondstoffen/agrarisch	Om circulair ondernemen te stimuleren en daarmee te versnellen draagt Duurzaam Ondernemend Westfriesland de komende jaren bij aan diverse circulaire projecten. Overkoepelend worden er netwerkbijeenkomsten en de Westfriese week van de circulaire economie georganiseerd, een communicatieplan opgesteld, intervisie tussen gemeenten georganiseerd, kennisontwikkeling gestimuleerd en een workshop voor bedrijven gegeven. Daarnaast worden er per sector specifieke activiteiten georganiseerd: • Bouw, vastgoed en grond-, weg- en waterbouw (GWW). Dit betreft de acties: - inspiratietour circulair bouwen in Nederland organiseren - onderzoek doen naar het starten/aanhaken van een fysieke grondstoffenbank - een kenniskring circulair GWW realiseren - het stimuleren van een circulaire betonketen - het stimuleren van een circulaire asfaltketen • Industrie (onder andere textiel). In samenwerking met de provincie Noord-Holland wordt verkend of nadere analyse van meeste impactvolle bedrijvigheid in de regio mogelijk is.	

8	Uitvoering actieagenda circulair Westfriesland (♻️)	Bestaande activiteit
	• Horeca & recreatie. Dit betreft het inzetten op waardewinst in de businesscase van circo track (samen met de provincie Noord-Holland) en het onderzoeken van draagvlak om samen met horeca afval te voorkomen, beter afval te scheiden en afval gescheiden op te laten halen. • Bio-grondstoffen/agrarisch. Dit betreft het opstellen van een aanpak voor verwaarding van bio-grondstoffen.	
Planning:	Het doel is om met circulaire bedrijfsvoering energiebesparing te realiseren en grondstoffen beschikbaar, bereikbaar en betaalbaar te houden.	
	Middelen: Voor de uitvoering van de actieagenda Circulair Westfriesland is € 120.000,- beschikbaar voor de periode tot en met 2022 (daarin zijn ook kosten voor coördinatorschap inbegrepen). Voor de financiering van Circulair Westfriesland in de periode na 2022 zullen nadere afspraken worden gemaakt.	

Land- en glastuinbouw

1	CO2-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland (♻️)	Bestaande activiteit
Trekkers: • Greenport • Provincie NH Samenwerkingspartners, waaronder: • Ontwikkelingsbedrijf NHN • Glastuinbouw Nederland • HVC • AEB • OCAP • Ministeries van LNV, EZK, en IenW	Om WKK's te kunnen vervangen door duurzame techniek is de glastuinbouwsector op zoek naar nieuwe, zo duurzaam mogelijke CO₂-bronnen. De samenwerkingspartners hebben onderzocht of het mogelijk is om de Noord-Hollandse kassen via CO₂-leidingen aan te sluiten op de afvalenergiecentrales in Alkmaar en Amsterdam. Pogingen om met het Rijk tot een Green Deal te komen zijn gestrand. Wel wordt door OCAP (leverancier van CO₂ aan de glastuinbouw) in samenwerking met de afvalbedrijven gekeken naar de realisatie van de afvang bij afvalenergiecentrales.	
Planning:	Beoogd resultaat is het verminderen van de afhankelijkheid van de Noord-Hollandse glastuinbouw van WKK's door kassen te voorzien van CO ₂ van afvalbedrijven. Het lijkt erop dat het komen tot een gezamenlijke Green Deal met het Rijk niet haalbaar is. De ontwikkeling van projecten wordt echter voortgezet waar mogelijk.	
	• Eerste fase is afgerond • Vervolg: 2023-2026	

1	CO2-voorziening Glastuinbouw Noord-Holland (♻️)	Bestaande activiteit
Middelen: Voor deze activiteit is inzet en expertise van meerdere partijen nodig, waaronder het Rijk en Provincie Noord-Holland. Er is geen directe rol voor de regio Westfriesland.		

2	Onderzoek warmtetransitie agrarische sector Westfriesland (🔥)	Nieuwe activiteit
Trekker: - Gemeenten Samenwerkingspartners: - KAVB - LTO Noord / Glaskracht - ECW / Het Grootslag	De grootste deel van het energiegebruik van de Westfrieze land- en glastuinbouw komt van de verbranding van aardgas, primair voor warmte. Hiervoor zijn alternatieven beschikbaar, zoals WKO- en geothermiesystemen. Een aantal duurzame koplopers uit de Westfrieze agrarische sector heeft al bewezen dat deze technieken onder de juiste voorwaarden succesvol en winstgevend toe te passen zijn. Sommige bedrijven geven zelfs aan dat ze warmte (en soms ook koude) aan woningen of bedrijven in de omgeving zouden kunnen leveren. Toch zijn er voor andere bedrijven soms nog belemmeringen en drempels om de overstap te maken, zoals kennisgebrek, financiering, vergunningverlening of schaalgrootte. We gaan daarom onderzoeken welke technische oplossingen er zijn voor verduurzaming van de agrarische warmte- en koudevraag, en wat onder welke omstandigheden de beste oplossing is. Daarbij nemen we factoren mee als bedrijfstype, omvang, de warmte- en koudevraag, locatie en beschikbare bronnen. Hiervoor sluiten we aan bij het programma Kas als Energiebron van LTO Glaskracht Nederland en het Ministerie van LNV. Ook onderzoeken we welke rol de agrarische sector kan spelen in het leveren van warmte en kou aan de gebouwde omgeving. Dit wordt meegenomen in de Regionale Structuurvisie Warmte.	
Planning: 2021-2022	Het beoogde resultaat is een overzicht van de beste verduurzamingskansen voor de warmte- en koudevoorziening van de verschillende Westfrieze agrarische bedrijven, en inzicht in kansen voor de agrarische sector als warmte- en koudeleverancier. Op basis van het overzicht van verduurzamingskansen kunnen vervolgacties, zoals kennisdeling en informatievoorziening, en beleidsontwikkeling, worden uitgewerkt, gericht op specifieke doelgroepen.	
Middelen: Dit onderzoek wordt meegenomen binnen de Regionale Structuurvisie Warmte.		

3	Stimuleren ontwikkeling Erf van de Toekomst ()	Nieuwe activiteit
Trekkers: - LTO Noord - Ontwikkelingsbedrijf NHN Samenwerkingspartners: - Gemeenten	LTO Noord heeft met het Erf van de Toekomst uitgewerkt welke kansen agrariërs zien op hun erf om energie te besparen en duurzame energie op te wekken. Daarbij is gekeken naar kansen voor de korte termijn en voor de lange termijn. De kortetermijnkansen zijn veelal bewezen kansrijke energietechnieken waaronder zonnepanelen en windturbines. Sommige agrariërs maken daarnaast gebruik van duurzame, nog minder bekende technieken als ijsbadkoeling en monovergisters. Om toepassing van de kortetermijnkansen te stimuleren organiseren we workshops met en voor agrariërs, om kennis en ervaringen te delen en belemmeringen te bespreken en op te lossen. We betrekken hierbij agrariërs die koploper zijn op het gebied van duurzaamheid en het organiseren van specifieke workshops voor verschillende doelgroepen ((melk)veehouders, groentetelers, etc.) Naast de bewezen kansrijke technieken zijn er energietechnieken die nog volop in ontwikkeling en veelbelovend zijn op de lange termijn. Voorbeelden hiervan zijn energieopslag in waterstof en landbouwvoertuigen op accu's of waterstof. LTO Noord en het Ontwikkelingsbedrijf NHN onderzoeken gezamenlijk hoe deze technieken zo snel mogelijk geïmplementeerd kunnen worden. Tot slot werken de Westfriesse gemeenten uit hoe zij de toepassing van het Erf van de Toekomst zo goed mogelijk kunnen ondersteunen bijvoorbeeld via beleid of informatievoorziening.	
Planning: 2021-2022	Het beoogde resultaat is aanvullende energiebesparing, -opwekking en/of -opslag in de landbouwsector door de toegenomen toepassing van kansrijke energietechnieken.	
Middelen: Deze activiteit wordt gezamenlijk ondernomen met LTO Noord en het Ontwikkelingsbedrijf NHN. Er is geen financiële investering nodig vanuit de regio Westfriesland.		

4	Verkenning 'boerderijmolens' (windturbines op agrarisch erf) ()	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten Samenwerkingspartner: - LTO Noord	Uit inventarisatie van LTO Noord is gebleken dat veel agrariërs een 'boerderijmolen' op hun erf verlangen voor de verduurzaming van de eigen energievoorziening. Ook kunnen boerderijmolens bijdragen aan het toewerken naar energieneutraliteit in Westfriesland. In de concept-omgevingsverordening 2022 van de provincie Noord-Holland zijn windturbines op het boerenerf met ashoogte tot 15 meter toegestaan. Daarmee hebben gemeenten de ruimte om te bepalen onder welke voorwaarden zij boerderijmolens toelaten.	

4	Verkenning 'boerderijmolens' (windturbines op agrarisch erf) (⚡)	Nieuwe activiteit
	We richten daarom een proces in waarmee we toewerken naar regionale beeld- en oordeelsvorming met Westfriesse raadsleden. Besluitvorming vindt plaats in de lokale gemeenteraden. Onderdeel hiervan is een analyse van de maatschappelijke voor- en nadelen van boerderijmolens, waarbij ook onderzocht wordt wat de ervaringen op plekken elders in het land zijn waar al veel boerderijmolens staan. Eind 2021 zullen tevens sessies worden georganiseerd met inwoners om het concept van de boerderijmolen bij hen te toetsen. Mochten boerderijmolens van maatschappelijke meerwaarde zijn, dan gaan we kijken hoe we belemmeringen als gevolg van gemeentelijk beleid kunnen oplossen.	
Planning:	Het beoogde resultaat is dat de regio Westfriesland een weloverwogen afweging maakt van de wenselijkheid van boerderijmolens en, indien wenselijk, een stappenplan opstelt voor het mogelijk maken daarvan.	
	Middelen: Deze activiteit wordt gezamenlijk ondernomen met LTO Noord. Er zijn geen aanvullende investeringen voor benodigd.	

Grootschalige opwek

1	Uitvoeren Regionale Energiestrategie NHN (⚡)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten Samenwerkingspartners: - Provincie - Alliander - Energiecoöperaties in de regio Westfriesland - Andere maatschappelijke organisaties	In de RES 1.0 zijn afspraken gemaakt over de uitvoering, die deels op de schaal van regio Westfriesland plaats zal vinden. Activiteiten die we daarom de komende jaren met de regio uitvoeren die voortkomen uit de RES zijn: - concretisering van de plannen voor zonne-energie. In de RES 1.0 zijn zoekgebieden genoemd waarbinnen we kijken naar de mogelijkheden voor duurzame opwek door zon (zon op parkeerplaatsen en daken en langs infrastructuur). In de komende jaren concretiseren we deze zoekgebieden samen met de samenleving. Regionaal stemmen we de voortgang en plannen af. - het opstellen van een EnergieSysteemActieplan Westfriesland. Dit betreft het inzichtelijk maken van de mogelijkheden en beperkingen van de energie-infrastructuur van Liander bij het realiseren van de opgave uit de energie- en warmtetransitie. <i>Afstemming over het elektriciteitsnet</i> Nieuwe zonneparken en windmolens vragen om aansluiting op het elektriciteitsnet, maar de capaciteit van het net in Westfriesland is beperkt.	

1	Uitvoeren Regionale Energiestrategie NHN (⚡)	Nieuwe activiteit
	Een goede afstemming en samenwerking tussen energiecoöperaties en de netbeheerder (Alliander) is daarom van groot belang. Om deze reden wordt er een regulier overleg opgezet tussen Alliander en betrokkenen die plannen hebben op het gebied van zonne-energie. Zo weten energiecoöperaties waar en wanneer ruimte is voor duurzame opwek, terwijl Alliander de informatie kan gebruiken voor de verdere ontwikkeling en/of verzwaring van het net. Deze activiteit loopt vooruit op de afspraken uit de RES en wordt op den duur meegenomen in het EnergieSysteemActieplan.	
Planning:	Het beoogde resultaat bestaat uit geconcretiseerde plannen voor zonne-energie en een EnergieSysteemActieplan zoals aangegeven in de RES 1.0.	
	Middelen: Voor de uitvoering van de RES 1.0 is in 2021 vanuit het programma RES NHN € 20.000,- beschikbaar. Van 2022 tot 2025 is er vanuit de regio Westfriesland naar schatting een investering van € 20.000,- per jaar benodigd.	

2	Buitendijks Plan Duurzaam Leefbaar – Wieringerhoek (⚡)	Bestaande activiteit
Trekkers: - Provincie Noord-Holland - Gemeente Hollands Kroon - Gemeente Medemblik Samenwerkingspartners: - De heer Buitendijk - Rijkswaterstaat - Ministeries van LNV, EZK en IenW	Het Buitendijks Plan 'Duurzaam Leefbaar' combineert natuurontwikkeling en duurzame energieopwekking door zonne-atollen in de Wieringerhoek. Door de integrale aanpak combineert het natuurontwikkeling, energieopwekking en recreatieve mogelijkheden voor een aantrekkelijke kuststrook ten noorden van de stad Medemblik tot Den Oever. Ruimtelijk is het plan goed inpasbaar in het IJsselmeer doordat er geen windturbines worden geplaatst en de atollen vanaf de kant niet het weids uitzicht wegnemen. Het plan is financieel uitvoerbaar waarbij de opbrengst uit de zonne-energie voorziet in de financiering van het overgrote deel van de natuurontwikkeling. We werken nauw samen met de provincie en de gemeente Hollands Kroon om dit plan te realiseren. Westfriesland ziet het Buitendijkse Plan Duurzaam Leefbaar als een unieke kans. Het kent veel meekoppelkansen. Ook draagt het bij in het realiseren van de ambitie van een energieneutraal Westfriesland. Het plan is daarom ook opgenomen in de RES Noord-Holland Noord.	
Planning:	Met het plan kan in potentie 0,4 TWh aan duurzame opwek worden gerealiseerd in de regio Westfriesland. Beoogd resultaat is dan ook realisatie van natuurontwikkeling in combinatie met duurzame opwek in het IJsselmeer in de Wieringerhoek.	

2	Buitendijks Plan Duurzaam Leefbaar – Wieringerhoek (⚡)	Bestaande activiteit
Middelen: Voor de financiering van het Buitendijkse Plan Duurzaam Leefbaar worden, onder regie van de provincie Noord-Holland, nadere afspraken gemaakt.		

3	Solar Carports (⚡)	Nieuwe activiteit
Trekkers: - Gemeenten Samenwerkingspartners: - Zonnecoöperatie West-Friesland - Bedrijven en ontwikkelaars		In de Regionale Energiestrategie zijn zogenaamde generieke zoekgebieden opgenomen. Onderdeel daarvan is zon op parkeerterreinen. In alle gemeenten in Westfriesland is zon op parkeerterreinen een optie die onderdeel uitmaakt van het RES-bod van de regio. Met Solar Carports wordt er op een duurzame manier elektriciteit opgewekt. Via de tool Parkthesun wordt met slimme software inzicht gegeven in de geschiktheid van parkeerterreinen in hoeveelheid op te wekken energie, benodigde investeringen, verwachte opbrengsten en terugverdientijden, informatie als de beschikbare netaansluiting van Liander en benodigde vergunningen. We werken uit hoe we vanuit de beschikbare informatie uit Parkthesun toe kunnen werken naar de realisatie van carports. Centrale vragen zijn: welke stappen moeten daarvoor worden gezet?, zijn er rendabele businesscases te ontwikkelen?, welke rol gaan gemeenten hierin spelen en hoe realiseren we lokaal eigendom? Belangrijke randvoorwaarde hierbij is beschikbaarheid op het net. We werken een gezamenlijk stappenplan uit om de uitvoeringskracht te bundelen. En we zorgen voor goede uitwisseling van kennis. Daarbij wordt gebruikt gemaakt van de resultaten van het Participatief haalbaarheidsonderzoek zon op parkeerterreinen in de Kop van Noord-Holland met de op te leveren Menukaart 'Zon op parkeerplaatsen'.
Planning: 2022 - 2023		Het beoogde resultaat is een stappenplan voor realisatie van Solar Carports met inzicht in de economische haalbaarheid/businesscases, de ruimtelijke/landschappelijke inpassing, de rol van gemeenten en de realisatie van lokaal eigendom. Separaat spoor kan initiatief door ontwikkelaar(s) zijn.
Middelen: Voor de inhuur van expertise is naar verwachting € 10.000,- nodig.		

Bijlage 3. Lokale activiteiten

In de Westfriesse gemeenten vinden vele lokale activiteiten plaats die bijdragen aan een energieneutraal Westfriesland. Hierna is een – niet uitputtend – overzicht te vinden van activiteiten per sector per gemeente.

Gebouwde omgeving

Gemeente Hoorn
Verduurzaming wijken Hoorn (🌱): bijeenkomsten met bewoners over duurzame kansen in hun eigen wijk.
RRE/RRE-W Hoorn bespaart (🌱): rijkssubsidie voor energiebesparende producten en maatregelen op aanvraag.
Postcoderoosprojecten (⚡): coöperatieve opwek van zonnestroom op (grote) daken.
Opwek op gemeentelijk vastgoed (⚡): 1700+ zonnepanelen op de daken van gemeentelijk vastgoed (blijft stijgen).
Pilotproject 'Parkeer de Zon' (⚡): onderzoek naar de potentie voor het opwekken van zonne-energie op parkeerterreinen.
Aanleg Warmtenet Kersenboogerd (🔥): gepland voor 2025, uitvoeringsaanpak vastgesteld door de gemeenteraad.
Strategisch uitvoeringsplan warmte Hoorn (🔥): programmatische uitwerking van de Transitievisie Warmte Hoorn.
Bewonersinitiatief Hoorn-Noord/Venelaankwartier (🔥): verduurzaming woningen in particulier bezit.
Samenwerkingsplatform Puur Hoorn (👥): partners en ambassadeurs die meedenken/-werken aan Hoornse duurzaamheidsvragen.
Plan ETNA (👥): concept van Hoorn80 Energiepositief en partners voor een duurzame energiehub in Markermeer.
Gemeente Koggenland
Verkennen verduurzaming Woningbedrijf Koggenland (🌱👥): de opgave in het verduurzamen van gemeentelijk woningbezit in beeld.
Onderzoek gemeentelijk energiebedrijf (🌱👥): onderzoek naar de mogelijkheden en het nut van een gemeentelijk energiebedrijf.
verLEDding sportterreinen (🌱): het plaatsen van duurzame LED-verlichting op sportterreinen.
Toetsingskader zonne-energie Koggenland (⚡): een beleidsmatig toetsingskader voor initiatieven omtrent zonne-energie.
Versnellingsaanpak zon op dak (⚡): initiatief om de aanleg van zonnepanelen in de gemeente te stimuleren.
Zonneweide Jaagweg (⚡): bouw en exploitatie van een zonneweide op provinciale grond langs de Jaagweg.
Transitievisie Warmte Koggenland (🔥): visiedocument over de toekomst van de warmtetransitie in de gemeente.
Gemeente Medemblik
Altijd Goed campagne (🌱): een expertpanel ter ondersteuning van beslissingen op het gebied van duurzaam wonen.
RRE / RRE-W (🌱): rijkssubsidie voor energiebesparende producten en maatregelen op aanvraag.
Energiescans VvE's (🌱): gratis energiescans voor VvE's in de gemeente.
Nacht van de nacht (🌱): een avontuurlijke nachtwandeling onder leiding van een gids om aandacht te vragen voor het effect van licht.
Energy Battle Sportverenigingen (🌱): sportverenigingen gaan een jaar lang de strijd aan om hun energiegebruik terug te dringen.
Zonneweides (pilots in Medemblik) (⚡): Onderzoek naar de mogelijkheden voor zonneweides in Medemblik.
Zonnecoöperatie WF in Andijk (⚡): zonnepanelen op het dak van Interpack, waarbij wordt gewerkt met postcoderoos.
Zon op gemeentelijke daken (⚡): zonnepanelen op de daken van gemeentelijk vastgoed.

Gemeente Medemblik
Zon op parkeerterreinen (⚡): zonnepanelen op parkeerterreinen.
Zon langs de A7 (bij op- en afritten) (⚡): een pilot van de rijksoverheid om potentiële locaties in kaart te brengen.
Geothermie Agriport (🔥): gebouwde omgeving verwarmen met aardwarmte uit Agriport.
Gemeente Opmeer
RRE adviesgesprekken (🚗): gratis adviesgesprek met een lokale energiecoach over het besteden van de RRE-subsidie.
Duurzaam gemeentelijk woningbezit (🚗): gemeentelijk woningbedrijf Opmeer die eigen woningbezit verduurzaamt.
Opstellen Transitievisie Warmte (🔥): visiedocument over de toekomst van de warmtetransitie in de gemeente.
Gemeenten Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland (SED)
RRE-adviesgesprekken (🚗): gratis adviesgesprek met een lokale energiecoach over het besteden van de RRE-subsidie
Uitvoering RREW (🚗): rijkssubsidie voor energiebesparende producten en maatregelen op aanvraag.
Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (🚗): onderzoek naar de verduurzaming van eigen gebouwen
Duurzaamheidslening (Enkhuizen) (🚗): speciaal fonds waaruit particulieren geld kunnen lenen om hun woning te verduurzamen.
Isolatiesubsidie (Drechterland en Stede Broec) (🚗): subsidieregeling voor wooneigenaren die isolerende maatregelen nemen.
Onderzoek zwembad afdekkingszeil (Stede Broec) (🚗): onderzoek naar mogelijke energiebesparing voor openluchtbaden.
Postcoderoosprojecten (⚡): coöperatieve opwek van zonnestroom op (grote) daken. Vindt ook plaats op gemeentelijk vastgoed.
Zon op dak (Drechterland) (⚡): project zon op dak voor agrarische ondernemers, i.s.m. LTO, Provincie Noord-Holland, Rabobank en Liander
Transitievisie warmte (🔥): visiedocument over de toekomst van de warmtetransitie in de gemeenten.
Onderzoek warmtenet (Enkhuizen) (🔥): onderzoek naar de haalbaarheid van buurtwarmte.

Mobiliteit

Gemeente Medemblik
Project deelauto's in Wognum (🚗)
Duurzame mobiliteit (🚗): elektrische deelauto's en elektrisch transport (Simon Loos en Action).
Gemeente Hoorn
Bevoordelen verkeerscirculatie fiets en OV t.o.v. auto (🚗)
Lage parkeernormen voor auto (🚗)
OV-knooppuntenbeleid (🚗)
Woningbouw en kantoor/werklocaties concentreren bij OV-knooppunten (🚗)
Parkeermogelijkheden deelauto's (🚗): gemeentebrede en wederzijds erkende parkeervergunningen voor deelauto's zonder vaste standplaats.
Inbouwen en belonen duurzame logistiek in vergunningsverlening (🚗)
Investeren in fietsenstallingen OV-knooppunten (🚗)
Investeren in fietsinfrastructuur (🚗)
Hubs voor overslaan & beter beladen (stedelijke distributie) (🚗)

Gemeente Koggenland
Parkeermogelijkheden deelauto's (🚗): vaste parkeerplaats voor standplaats-gebonden deelauto's, incl. evt. laadinfra.
Tolheffing (🚗)
Werkgeversaanpak (🚗)
Realisatie laadinfrastructuur elektrische personenauto's (🚗)
Investeren in fietsenstallingen OV-knooppunten (🚗)
Investeren in fietsinfrastructuur (🚗)
Gemeente Opmeer
Ruime fietsparkeernormen bij bedrijven en woningen (🚗)
Gedifferentieerde parkeertarieven in combinatie met andere maatregelen (🚗)
Duurzame mobiliteit in inkoopvoorwaarden en aanbestedingen (🚗): duurzaamheid, waaronder duurzame mobiliteit is gunningscriterium.
Verduurzaming eigen wagenpark (🚗)
Gemeente Drechterland
Project deelauto's (🚗): mogelijk maken van elektrische deelauto's

Industrie en bedrijven

Gemeente Hoorn
Verduurzamingstrajecten op de bedrijventerreinen Hoorn 80, De Oude Veiling en Westfrisia (🚗): bestaande uit voorlichting, energiescans, opstellen businesscases, gezamenlijke inkoop en realisatie
Gemeente Koggenland
Versnellingsaanpak zon op dak (⚡): initiatief om de aanleg van zonnepanelen in de gemeente te stimuleren.
Gemeente Medemblik
Verduurzamingstrajecten op de bedrijventerreinen A7 West en WFO (🚗): bestaande uit voorlichting, energiescans, opstellen businesscases, gezamenlijke inkoop en realisatie
Pilot Smart Grid (⚡): ontwikkeling Smart grid op het WFO-terrein
Onderzoeken warmtenet (🔥): op bedrijventerrein WFO en op bedrijventerrein Almere/Undamaris/Overleek in combinatie met gebouwde omgeving
Gemeenten Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland (SED)
Verduurzamingstrajecten op de bedrijventerrein Zuiderkogge, Krabbersplaat en Schepenwijk (🚗): bestaande uit voorlichting, energiescans, opstellen businesscases, gezamenlijke inkoop en realisatie

Land- en glastuinbouw

Gemeente Medemblik
Zonthermie (🔥): het verwarmen van kassen met een zonnewarmtepark in Nibbixwoud
Geothermie Grootslag (🔥): tien glastuinbouwbedrijven ontvangen warmte van de twee geothermiedoubletten.
Warmtekrachtkoppeling (WKK) (🔥): het verwarmen van kassen met behulp van WKK's.

Gemeente Koggenland
Versnellingsaanpak zon op dak (⚡): initiatief om de aanleg van zonnepanelen in de gemeente te stimuleren.
Toetsingskader zonne-energie Koggenland (⚡): een beleidsmatig toetsingskader voor initiatieven omtrent zonne-energie.
Gemeenten Stede Broec, Enkhuizen, Drechterland (SED)
Zon op dak (⚡): LTO, Liander, Over Morgen en de gemeenten stimuleren de aanleg van zonnepanelen op agrarische daken. LTO biedt agrariërs een gratis energiescan.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443743
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid E. v.d. Bosch
 Fractie CDA
 Onderwerp Commissievragen CDA raascie. 7-10 agendapunt 10.1
 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	Wie bepaalt de prioriteit als het gaat om de uitvoering?
antwoord	De prioriteit is onderwerp van gesprek tussen de zeven Westfriesse gemeenten. We bepalen dit gezamenlijk. Belangrijk hierbij is wel dat we ook de samenwerkingspartner hierbij betrekken. Immers Energieneutraal realiseren we samen met onze inwoners, ondernemers en samenwerkingspartners.
2.	Als het gaat om warmtenetten gevoed door geothermie, zijn we dan volledig afhankelijk van de initiatieven van ECW of zoekt u voor bijv grote woonwijken ook contact met bouwondernemers voor meedenken en investeren? (pag. 5 en 55)
Antwoord	Het programma nieuwe energie is bedoeld om te onderzoeken welke nieuwe vormen van energie mogelijk zijn in Westfriesland. Hier valt ook geothermie onder. Mits hiervoor middelen beschikbaar komen geven we uitvoering aan dit onderzoek. Dit onderzoek doen we onafhankelijk, dus los van ECW. We kunnen ECW wel om advies vragen. Zij hebben immers ervaring op dit gebied in ons gebied. Daarnaast onderzoekt de gemeente Hoorn ook de mogelijkheden van geothermie als alternatief voor aardgas. Hierbij zoeken ze vooral de samenwerking op met HVC.
3.	In sommige gevallen is de dakconstructie niet sterk genoeg voor zonnepanelen en hier liggen innovatiekansen zo lezen wij op pag. 39. Kunt u voorbeelden noemen van innovatiekansen specifiek op dit gebied?
Antwoord	We denken hierbij aan innovaties op het gebied van lichtere zonnepanelen. Ook kunnen er innovaties zijn op het gebied van de bevestiging van de zonnepanelen op het dak. Er zijn innovaties denkbaar die minder zwaar zijn voor het dak.

4.	Valt een daksterkteberekening of dakscan onder de SDE regeling? (Subsidieregeling stimulerend duurzame energieproductie)
Antwoord	Nee, helaas valt dit niet onder de SDE-subsidie.
5.	Verwacht u dat windmolens-zonder-wieken 'on site' een kansrijke energietechniek kan worden? (Het is nog niet opgenomen in de paragraaf Erf van de Toekomst pag 68)
Antwoord	Mocht in de toekomst blijken dat hier een gezonde businesscase voor op te stellen is, dan biedt dat zeker mogelijkheden. We moeten dit dan wel ruimte geven in ons beleid.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443757
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid Hans Verschoor en Tjeu Berlijn
 Fractie Hart voor Medemblik
 Onderwerp Commissievragen HvM raascie. 7-10 agendapunt 10.1
 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	Gezien de huidige financiële situatie van de gemeente niet verstandiger om de doelstellingen en ambities bij te stellen en naar achteren te schuiven?
antwoord	Het uitvoeringsprogramma bevat een begroting op pagina 48. Gezien de financiële situatie waarin de meeste Westfriesse gemeenten zich bevinden hebben we keuzes moeten maken. Daarmee presenteren de Westfriesse gemeenten een beperkte begroting die ons wel in staat stelt aan de slag te gaan met het uitvoeren van dit regionale programma. Voor de gemeente Medemblik hebben we aangegeven waar we de kosten uit dekken. We vinden het niet verantwoord om doelstellingen en ambitie bij te stellen. We willen onze gemeente leefbaar houden voor onszelf en voor onze kinderen.
2.	Hoe gaat de gemeente al deze plannen uitvoeren als er geen ruimte meer is op het energienet?
Antwoord	In bepaalde gebieden in onze gemeente is inderdaad sprake van beperkte ruimte op het energienetwerk van Liander. In bepaalde gebieden is er sprake van dat er geen extra teruglevering plaats kan vinden. Liander doet er alles aan om dit de komende jaren op te lossen. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma is dat we met Liander een Energiesysteem Actieplan (ESAP) opstellen. Met dit ESAP gaan we samen met Liander in beeld brengen welke activiteiten in Westfriesland impact krijgt op het energiesysteem. Hierdoor krijgen we ook in beeld aan welke knoppen we kunnen draaien. Veel activiteiten uit dit uitvoeringsprogramma kunnen onafhankelijk van de krapte op het elektriciteitsnet doorgang vinden.
3.	Wat als de doelen van het uitvoeringsprogramma 2022-2025 niet gehaald worden?

Antwoord	We zijn blij met dit uitvoeringsprogramma, het is een eerste stap naar een energieneutraal Westfriesland. De Westfriesse gemeenten gaan deze regelmatig actualiseren. Bijsturing doen gemeenten bij de periodieke actualisatie. Dit doen we voor wat betreft de activiteiten die we samen met de samenwerkingspartners uitvoeren. Maar ook wat betreft de benodigde inzet van capaciteit en middelen. Mochten deze onvoldoende beschikbaar zijn dan betekent het ook een bijstelling van de ambitie energieneutraal Westfriesland.
4.	Hoeveel geld investeert gemeente Medemblik in Zonnecoöperatie West-Friesland?
Antwoord	We investeren geen geld in de Zonnecoöperatie Westfriesland. Wanneer de Zonnecoöperatie activiteiten onderneemt in onze gemeente dan vragen zij een bijdrage in de kosten. U kunt daarbij denken aan het realiseren van een postcoderoos. We dragen echter niet bij in de kosten van de realisatie van de Zonneweides in onze gemeente.
5.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij 'Programma Nieuwe Energie'?
Antwoord	Deze kosten staan op P.M. Dit geldt ook voor de bijdrage van de gemeente Medemblik in dit programma.
6.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij 'Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen'?
Antwoord	De kosten ramen de Westfriesse gemeenten op € 30.000,-. De kosten worden via de verdeelsleutel over de Westfriesse gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Medemblik komt deze uit op ongeveer 21%. Voor de 'Verkenning platform ondersteuning uitvoering duurzaam wonen' komt dit uit op € 6.300,-.
7.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij 'Verkenning regionaal energiebedrijf'?
Antwoord	De kosten ramen we voor de Westfriesse gemeenten op € 35.000,-. De kosten worden via de verdeelsleutel over de Westfriesse gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Medemblik komt deze uit op ongeveer 21%. Voor de verkenning regionaal energiebedrijf komt dit uit op € 7.350,-.
8.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij 'de klantreis naar energieneutraal'?
Antwoord	De kosten ramen de Westfriesse gemeenten op € 10.000,-. De kosten worden via de verdeelsleutel over de Westfriesse gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Medemblik komt deze uit op ongeveer 21%. Voor de klantreis naar energieneutraal komt dit uit op € 2.100,-.

9.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij ‘Kennissuitwisseling warmtetransitie’?
Antwoord	De kosten ramen we voor de Westfrieze gemeenten op € 15.000,-. De kosten worden via de verdeelsleutel over de Westfrieze gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Medemblik komt deze uit op ongeveer 21%. Voor de Kennissuitwisseling warmtetransitie komt dit uit op € 3.150,-.
10.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik bij ‘Routekaart voor aardgasvrije scholen’?
Antwoord	De kosten ramen we voor de Westfrieze gemeenten op € 5.000,-. De kosten worden via de verdeelsleutel over de Westfrieze gemeenten verdeeld. Voor de gemeente Medemblik komt deze uit op ongeveer 21%. Voor de Routekaart voor aardgasvrije scholen komt dit uit op € 1.050,-.
11.	Wat zijn de kosten voor gemeente Medemblik als alle openbare verlichting wordt omgezet naar LED?
Antwoord	Een deel van de openbare verlichting is in het verleden al vervangen voor LED-verlichting. We ramen de resterende vervanging op ongeveer € 4,5 mln. In dit bedrag zit voor een deel ook de vervanging van masten, die hierdoor vervangen moeten worden. De activiteit die de Westfrieze gemeenten in het uitvoeringsprogramma benoemen betreft het aanvragen van een gezamenlijke aanvraag voor een Europese subsidie. Het aanvragen van deze subsidie vraagt inzet van capaciteit die hiervoor beschikbaar is.
12.	Waar worden de bovenstaande kosten uit gefinancierd?
Antwoord	Het raadsvoorstel geeft aan waaruit we de bijdrage van de gemeente Medemblik in dit uitvoeringsprogramma uit dekken. Het betreft hier overigens de zogenaamde out-of-pocket kosten. We gaan de openbare verlichting pas vervangen wanneer hiervoor (subsidie)middelen beschikbaar zijn.
13.	Indien de vragen 5 tot en met 11 niet beantwoord kunnen worden. Waarom is dit niet inzichtelijk? En welke financiële risico's loopt de gemeente hierdoor?
Antwoord	Zie de antwoorden 5 tot en met 11.
14.	Bij het regionaal isolatieprogramma wordt alleen gedacht aan collectieve acties. Hoe gaat de gemeente waarborgen dat acties daadwerkelijk terecht komen bij de huizen die het slecht geïsoleerd zijn?

Antwoord	Na besluitvorming van de Westfrieze gemeenten gaan we dit uitvoeringsprogramma uitvoeren. Ook met het regionale isolatieprogramma gaan we dan pas aan de slag. De gemeenten kijken daarbij hoe huiseigenaren bereikt worden die een slechte energieprestatie hebben. Overigens reserveert het (demissionaire) kabinet 514 miljoen euro voor een Nationaal Isolatieprogramma. Dit meldde het kabinet op Prinsjesdag. In dit programma wordt speciaal aandacht gevestigd op isolatie bij woningen met een slechte energieprestatie. Zowel koop- als huurwoningen gaan hiervan profiteren. De precieze invulling van het programma is echter nog niet bekend. De Westfrieze gemeenten maken hier graag gebruik van.
15.	Hoe verloopt het participatie proces?
Antwoord	Het uitvoeringsprogramma stelden de Westfrieze gemeenten op in samenwerking met vertegenwoordigers uit de vier sectoren. We hebben geen specifiek participatietraject uitgevoerd. Voor de concretisering van de zoekgebieden voeren de Westfrieze gemeenten wel een participatietraject uit. Hiermee starten we dit jaar. Dit moet ook resulteren in een Westfries kader voor duurzame energieopwekking op land. Daarnaast voeren we op dit moment een participatietraject uit in onze eigen gemeente. Deze gaat over een aardgasvrije gemeente. In de actieve informatie van deze maand vindt u hierover een update.
16.	Hoeveel deelauto's komen in de gemeente Medemblik? a. Wat zijn de kosten hiervan?
Antwoord	Op dit moment zijn we in overleg met de Zonnecoöperatie Westfriesland en een enthousiaste inwoner over een deelautoproject in de kern Wognum. Ook de dorpsraad van Wognum is betrokken én enthousiast. Daarbij zijn op dit moment 3 plekken in beeld. Per plek kunnen op termijn 2 deelauto's worden geplaatst. Dit is een eerste start. We hopen natuurlijk op meer initiatieven in onze gemeente. Als het project slaagt draagt de gemeente bij in de kosten. Per plek, met 2 deelauto's gaat het om een bijdrage van afgerond € 2.650,-.
17.	Waarom kan het 'Duurzaam Ondernemersloket' niet aan de markt overgelaten worden? Er zijn in deze branche veel bedrijven actief?
Antwoord	De Westfrieze gemeenten dragen samen met de provincie Noord-Holland bij in de kosten van dit Duurzaam Ondernemersloket. Dit doen gemeenten en provincie omdat het loket staat voor onafhankelijk advies. We horen van ondernemers dat zij dit een belangrijke voorwaarde vinden. Het klopt dat er veel bedrijven actief zijn, velen zijn echter niet onafhankelijk in hun advies. Die willen ook hun eigen product verkopen.

18.	Niet alle projecten worden tussentijds evaluatie waarom niet?
Antwoord	Alle activiteiten gaan we op termijn evalueren. Voor een aantal projecten geldt dat we hier al eerder mee starten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de activiteiten Circulair Westfriesland en het Duurzaam Ondernemersloket. Deze gaan we eind volgend jaar evalueren. Daarmee gaan we kijken in hoeverre deze activiteiten een succes zijn, en een vervolg verdienen na 2022.
19.	Voor de organisatie en uitvoering van het uitvoeringsprogramma is voor 2022 € 302.500,- en voor 2023 € 132.500,- nodig. Dit gaat alleen om de uitvoering van onderzoeken of verkenningen. Wanneer krijgt de gemeenteraad de kosten per project? Is het dan nog mogelijk om bij te sturen?
Antwoord	Het betreft hier een totaal van de in het uitvoeringsprogramma opgenomen activiteiten. Het raadsvoorstel geeft aan hoeveel de gemeente Medemblik bijdraagt in dit uitvoeringsprogramma. En, waar we dit uit kunnen dekken.
20.	Waarom is communicatie een PM post?
Antwoord	Gezien de financiële situatie waarin de meeste Westfrieze gemeenten zich bevinden hebben we keuzes moeten maken. Dit is ook de reden dat we communicatie op P.M. ramen. We proberen dit zo goed mogelijk binnen de bestaande middelen te realiseren.
21.	Wordt erbij het programma nieuwe energie gekeken naar kernenergie of andere innovatieve energiebronnen zoals Thorium? Zo nee waarom niet?
Antwoord	Nee, hier gaat de lokale overheid niet over.
22.	Als huiseigenaren niet van aardgas af willen. Welke stappen bent u van plan te maken?
Antwoord	We willen huiseigenaren stimuleren om hun woning zoveel mogelijk te verduurzamen. Dit door de woning te isoleren of om zonnepanelen te leggen op het dak. Deze altijd goed maatregelen zijn altijd goed om te treffen door huiseigenaren. Deze maatregelen verdienen zich in een aantal jaren terug. Ook vergroten ze het wooncomfort. Ook sorteert de eigenaar op deze manier alvast voor op aardgasvrij wonen. Voorbeelden waarmee we huiseigenaren stimuleren zijn onafhankelijk advies. Maar ook collectieve inkoopacties. We dwingen huiseigenaren met andere woorden niets af.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443750
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid C. Vlaar
 Fractie D66
 Onderwerp Commissievragen D66 raascie. 7-10 agendapunt 10.1
 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	Is er een directe connectie met het uitvoeringsprogramma energieneutraal in 2040 en de nadere uitwerking van de RES met het concretiseren van zoekgebieden etc.?
antwoord	Ja, er zeker een connectie. Om een energieneutraal Westfriesland te bereiken is ook een toename nodig van duurzame energieopwekking in de regio. De RES-NHN vormt hiervoor de basis. In hoofdstuk 8 van het uitvoeringsprogramma is deze connectie aangegeven.
2.	Energiebesparing is een belangrijk item maar de groei van elektrificatie bij o.a wonen en mobiliteit zal de vraag nog verder enorm laten groeien. De besparingsverwachting is 14 tot ca 30%. De verwachte energievraag in 2030 wordt geraamd op 3,8 TWh en is daarmee lager dan de 4,4 TWh uit 2019. Groei naar (veel) meer stroom lijkt realistischer. Kunt u, naast deze procentuele besparing, aangeven welk bedrag aan groei is berekend door de toename van elektrificatie?
Antwoord	Bij de analyse die hiervoor is uitgevoerd werd gekeken naar de totale energievraag in Westfriesland. Dat betekent niet alleen elektriciteit, maar bijvoorbeeld ook aardgasgebruik in de gebouwde omgeving en brandstofgebruik voor mobiliteit. Dit drukten we uit in TWh. Het klopt dat de elektriciteitsvraag naar verwachting stijgt als gevolg van elektrificatie in onder meer de gebouwde omgeving en de mobiliteitssector. Tegelijkertijd neemt de totale energievraag naar verwachting af door isolatie (gebouwde omgeving) en efficiënter energieverbruik. Een (hybride) warmtepomp voor verwarming van woningen of een elektrisch voertuig vraagt meer elektriciteit, maar beperkt de totale energievraag. Dit omdat deze oplossingen energie-efficiënter zijn dan respectievelijk een HR-ketel of een benzine-/dieselveertuig.

3.	Besparen door isolatie is topprioriteit en het niveau moet hoog zijn om een (toekomstige) stap naar bijv. een warmtepomp te maken. Probleem is dat de kosten naar 'energieneutraal' wonen hoger zijn dan door besparing op de energierekening gecompenseerd kan worden. Dat is helaas in tegenspraak met eerdere berekeningen/verwachtingen. Dat is niet stimulerend en zal met name voor lagere inkomensgroepen een nog grotere drempel opwerpen. Welke (financiële) instrumenten zijn er beschikbaar om deze groepen te helpen?
Antwoord	Isoleren wordt door de stijgende gasprijs steeds interessanter, met name voor lagere inkomensgroepen. Er is subsidie beschikbaar via de Investeringssubsidie Duurzame Energie en Energiebesparing (ISDE). De Energiebespaarlening van het Nationaal Warmtefonds kunnen huiseigenaren inzetten om het resterende bedrag voor isolatie te financieren. Dit geldt ook voor VvE's, door middel van de Subsidieregeling Energiebesparing Eigen Huis (SEEH) en de VvE Energiebespaarlening. Op Prinsjesdag maakte het (demissionaire) kabinet bekend € 514 miljoen te reserveren voor het Nationaal Isolatieprogramma. Hierin wordt speciaal aandacht gevestigd op isolatie bij woningen met een slechte energieprestatie. Zowel koop- als huurwoningen gaan hiervan profiteren. De precieze invulling van dit programma is echter nog niet bekend.
4.	Inzet van ambtelijke capaciteit en middelen zijn schaars. Toch wordt de ambitie naar 49% besparing over ruim 8 jaar en energieneutraal in 2040 niet bijgesteld, behoudens door Koggenland. U voorziet geen achterstand door schaarse middelen en personele capaciteit.
Antwoord	Bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma zijn we inderdaad afhankelijk van beschikbare capaciteit en middelen. Dit uitvoeringsprogramma is een eerste stap naar een energieneutraal Westfriesland. We gaan deze regelmatig actualiseren. Dit geeft ons ook gelegenheid om hierop bij te sturen. Zie ook antwoord 5.
5.	Wat betekent de afwijkende positie van Koggenland voor de gezamenlijk gestelde technische ambitie en planning?
Antwoord	Op dit moment heeft dit geen gevolgen. We zijn blij dat we met alle Westfriesse gemeenten dit uitvoeringsprogramma opstelden. Dit geeft een gezamenlijk vertrekpunt. Bijsturing doen we bij de periodieke actualisatie. Dit doen we voor wat betreft de activiteiten die we samen met de samenwerkingspartners uitvoeren. Maar ook wat betreft de benodigde inzet van capaciteit en middelen. Mochten deze onvoldoende beschikbaar zijn dan betekent het ook een bijstelling van de ambitie energieneutraal Westfriesland.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443765
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid S. Zeilemaker
 Fractie PWF
 Onderwerp Commissievragen PWF raascie. 7-10 agendapunt 10.1
 Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Westfriesland
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	In het programma wordt o.a. binnen “het erf van de toekomst” gesproken over kleine windmolens. De provincie onderzoekt of plaatsing van molens van 15 meter hoogte haalbaar is. Is 15 meter ashoogte of tiphoogte.
antwoord	Het gaat hier om ashoogte.
2.	De LTO heeft het over max. 35 meter ashoogte Wat is van deze molens de tiphoogte?
Antwoord	LTO gaat uit van ongeveer 50 meter.
3.	Wat is de definitie van een “boerderijmolen”?
Antwoord	De term ‘boerderijmolen’ kennen wij nog niet in ons beleid en is dus nog niet gedefinieerd. Onder een ‘boerderijmolen’ verstaan wij op dit moment een windturbine die op grond van de Omgevingsverordening NH2020 van de provincie Noord-Holland onder voorwaarden is toegestaan. Het gaat dan om een windturbine van maximaal 15 meter op boerenerven.
4.	Deze molens zijn niet opgenomen in de RESNHN Vraag 3: waarom zijn deze mogelijkheden opgenomen in dit uitvoeringsprogramma en waarom, op welke basis, stelt u voor dit verder te analyseren. Hoe verhouden deze plannen zich tot bestaande bestemmingsplannen en uitspraken van de gemeenteraad/-raden?

Antwoord	De Westfriesse gemeenten namen dit op in het uitvoeringsprogramma omdat de agrarische sector veel mogelijkheden ziet in boerderijmolens, als onderdeel van het erf van de toekomst. De gemeenten onderzoeken graag of er draagvlak is voor deze windturbines. Immers kunnen deze bijdragen in het realiseren van de ambitie energieneutrale Westfriesland 2040. Besluiten van de gemeenteraad, waaronder de geldende bestemmingsplannen, vormen op dit moment het toetsingskader van de gemeente Medemblik. Voor windturbines is geen ruimte voor nieuwvestiging. De bestaande windturbines zijn aangeduid in de bestemmingsplannen. Bestaande windturbines kunnen op dezelfde locatie vervangen worden door nieuwe windturbines, waarbij de ashoogte en rotordiameter lager of gelijk zijn aan de hoogte van de bestaande windturbine.
5.	In het uitvoeringsprogramma staat weinig of niets over warmte-uitwisseling tussen bedrijven en/of woningen. Wordt hier niet naar gekeken of is al vastgesteld dat dit geen haalbare kaart is?
Antwoord	Dit vormt onderdeel van de Transitievisies Warmte (TVW) van de individuele gemeenten. Zo noemt de TVW van de gemeente Medemblik kansen om restwarmte te gebruiken uit de bestaande geothermiebronnen van ECW. Ook zien we kansen op het bedrijventerrein Overspoor om gebruik te maken van restwarmte. In de buurt van dit bedrijventerrein is een zonnecollectorenveld gerealiseerd. Ook hier is sprake van restwarmte.
6.	In het programma wordt diverse malen gesteld dat “de 7 westfriesse gemeenten maken onderdeel uit van... “ of “hebben een rol als samenwerkingspartner”. Hoe moeten we dat zien in het kader van ambtelijke en bestuurlijke ureninvulling en past dit binnen het beschikbare budget?
Antwoord	Ja, dit past binnen het beschikbare budget.

Gemeenteraad

Dossiernummer	1143
Extern Zaak ID	Z-21-159739
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	28 oktober 2021
Agendapunt	B.2
Omschrijving	Kapitaalversterking Alliander (pfh. H. Nederpelt)
Organisatieonderdeel	Ruimtelijke Ontwikkeling

Bijlagen
00 DOC-21-433240 – Raadsvoorstel
01 DOC-21-415167 – Bijlage 1: Achtergrondinformatie versterking kapitaalstructuur Alliander.
02 DOC-21-436053 – Bijlage 2: Letter of comfort KPMG
03 DOC-21-436054 – Bijlage 3: Comfort Letter Stek
04 Beantwoording Commissievragen HvM raadscie. 7-10 agendapunt 9.2 Kapitaalversterking Alliander.docx
05 Beantwoording Commissievragen GroenLinks raadscie. 7-10 agendapunt 9.2 Kapitaalversterking Alliander.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W vergadering	21 september 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Gemeenteraad	28 oktober 2021

Voorgesteld besluit

RAADSVERGADERING d.d. 28 oktober 2021

Zaaknummer	Z-21-159739
Voorstelnummer	DOC-21-433240
Onderwerp	Kapitaalversterking Alliander
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Harry Nederpelt
Afdelingshoofd(en)	

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. ;

gelet op het Treasurystatuut 2014 gemeente Medemblik;

overwegende dat de energietransitie forse investeringen vraagt in het elektriciteitsnetwerk;

b e s l u i t

1. Deel te nemen in de reverse converteerbare hybride obligatielening van Alliander N.V. naar rato van ons aandelenbezit voor een bedrag van afgerond € 1.254.000,-.
2. De bereidheid uit te spreken om dit bedrag tot maximaal 25% te verhogen, mocht er onvoldoende bereidheid zijn bij andere aandeelhouders om pro-rata deel te nemen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 28 oktober 2021.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Kapitaalversterking Alliander.

Aanleiding

De energietransitie versnelt en leidt tot meer duurzame lokale opwek én een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt om grote aanpassingen van het energiesysteem. Als gevolg hiervan moet de capaciteit van de elektriciteitsnetten de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld.

Alliander is verantwoordelijk voor de vitale energie infrastructuur in onze gemeente. De gemeente Medemblik is aandeelhouder van Alliander. Alliander deed eind mei jl. alle aandeelhouders het verzoek voor kapitaalversterking. Alliander is van plan hiervoor een reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen uit te geven en onder de aandeelhouders. Het concrete verzoek van Alliander aan de gemeente Medemblik is om voor *minimaal* € 1.254.000,- te verstrekken. Dit bedrag bepaalt Alliander aan de hand van het aantal aandelen dat de gemeente Medemblik heeft (285.826 aandelen/0,209%). We informeerden u eerder over dit verzoek (DOC-21-412677).

Aandeelhouders Alliander N.V.

Alliander deed alle aandeelhouders dit verzoek. Aandeelhouders van Alliander zijn enkel provincies en gemeenten. Onafhankelijke bureaus beoordeelden dit verzoek zowel juridisch als financieel namens de aandeelhouders.

Hybride converteerbare obligatielening

Converteerbaar wil zeggen dat Alliander de lening in de toekomst geheel of gedeeltelijk converteert naar aandelen. Hiermee is het voor Alliander mogelijk om de komende jaren én de energietransitie te financieren én een goede rating te behouden. Aan deze conversie zijn strikte voorwaarden verbonden die nauwkeurig zijn omschreven. Hybride wil zeggen dat de obligatielening voor 50% meetelt als eigen vermogen. Dit is gunstig voor de kapitaalstructuur, en ondersteunt Alliander om gunstig vreemd vermogen aan te trekken.

Zolang de lening niet (geheel) is geconverteerd ontvangen de aandeelhouders een rentevaste vergoeding die marktconform is. De obligatielening heeft een looptijd van 60 jaar. Het rentepercentage wordt elke 10 jaar herzien. De huidige verwachting van Alliander is echter dat er in 2025 € 400 miljoen wordt geconverteerd en in 2028 de resterende € 200 miljoen. Hoe sneller de investeringen in het energiesysteem uitgevoerd kunnen worden, hoe eerder deze conversie plaats gaat vinden.

Voorstel

1. Deel te nemen in de reverse converteerbare hybride obligatielening van Alliander N.V. naar rato van ons aandelenbezit voor een bedrag van afgerond € 1.254.000,-.
2. De bereidheid uit te spreken om dit bedrag tot maximaal 25% te verhogen, mocht er onvoldoende bereidheid zijn bij andere aandeelhouders om pro-rata deel te nemen.

Beoogd resultaat

Als aandeelhouder bij te dragen in het versterken van de kapitaalstructuur van Alliander. Hierdoor het mogelijk maken dat Alliander zo gunstig mogelijk financiering aan trekt voor de forse investeringen die nodig zijn in het elektriciteitssysteem voor de energietransitie.

Argumenten

1.1 De energietransitie vraagt van Alliander om te investeren in het vergroten van de capaciteit van de elektriciteitsnetten.

Alliander werkt volop mee aan het doen slagen van de energietransitie, die op dit moment versnelt. Vanuit het Klimaatakkoord werkt Nederland aan het terugbrengen van de uitstoot van CO₂. Deze moet in 2030 teruggebracht zijn met 49% ten opzichte van 1990. In 2050 moet de CO₂ tot bijna 0 zijn teruggebracht. Deze opgave is enorm, en vraagt een bijdrage van de hele samenleving.

Alliander heeft hierin ook een belangrijke rol. Het netwerk van Alliander moet worden verbeterd zodat iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen. Immers betekent de energietransitie aan de ene kant dat de elektriciteitsvraag toeneemt. Hierbij kunt u denken aan bijvoorbeeld een toename door elektrisch rijden, elektrificeren van bedrijfsprocessen, elektrisch koken en verwarmen. Anderzijds betekent het een toename van het aanbod aan duurzame energie. De uitvoering van de Regionale Energiestrategie (RES) leidt hier bijvoorbeeld toe. Al deze ontwikkelingen vragen grote aanpassingen van het energiesysteem. Als gevolg hiervan moet de capaciteit van de elektriciteitsnetten de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld. Er ligt een maatschappelijke opgave om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. Ook in onze gemeente, waar op plekken het huidige energiesysteem knelt.

1.2 Hierdoor dragen we als aandeelhouder van Alliander bij aan deze maatschappelijke opgave voor een goed functionerend elektriciteitsnetwerk in ons gebied.

De energietransitie, zoals hiervoor beschreven vraagt om grote investeringen in de elektriciteitsnetten. Dit gaat heel veel geld kosten. Alliander berekende dit op € 1,2 miljard. Om deze investeringen te kunnen doen leidt tot een grote financieringsbehoefte bij Alliander. Alliander wil deze financiering deels aantrekken van de geldmarkt, en deels bij haar aandeelhouders. Hierdoor wordt Alliander niet geconfronteerd met onnodig hoge rentes doordat ze genoeg eigen vermogen heeft. Het verzoek van Alliander is om hier als aandeelhouder ook in bij te dragen.

1.3 Hierdoor versterkt Alliander haar kapitaalstructuur.

Dit, omdat deze obligatielening een hybride vorm krijgt. De obligatielening telt hierdoor voor 50% mee in het eigen vermogen. Hierdoor ontstaat een kapitaalstructuur die aantrekkelijk is bij het aantrekken van vreemd vermogen.

1.4 Het is een financieel aantrekkelijk voorstel.

We verwijzen u naar de financiële paragraaf voor deze onderbouwing.

2.1 Hiermee geven we gehoor aan het verzoek van Alliander om eventueel 25% meer bij te dragen.

Aandeelhouders worden gevraagd om naar verhouding (pro-rata) volgens het aantal aandelen deel te nemen in de obligatielening van € 550 - 600 miljoen. Om zeker te stellen dat het benodigde bedrag bijeengebracht wordt gebracht vraagt Alliander de aandeelhouders om aan te geven in hoeverre zij bereid zijn om meer dan pro-rata deel te nemen, bij voorkeur 25% boven het pro-rata aandeel.

Kanttelingen

1.1 Het is mogelijk dat Alliander onvoldoende financiering krijgt van de aandeelhouders.

Alliander hoopt dat door het uitschrijven van deze obligatielening zij € 550 - € 600 miljoen aan financiering aantrekt.

Mocht het toch niet lukken dit bedrag bij elkaar te brengen dan bestaat een risico dat we minder of geen dividend meer uitgekeerd krijgen. In de begroting staat hiervoor een bedrag geraamd van € 151.000,-. Dit zou leiden tot een structurele tegenvaller in de begroting. In deze financieel slechte tijden is dat ongewenst.

1.2 Het is mogelijk dat Alliander op termijn de obligatielening omzet in aandelen.

De huidige verwachting van Alliander is dat er in 2025 € 400 miljoen wordt geconverteerd en in 2028 de resterende € 200 miljoen. Dit is op basis van de huidige investeringsplanning. Mocht de komende jaren de investeringen sneller plaatsvinden dan nu ingeschat, dan kan conversie eerder plaatsvinden. Conversie kan ook plaatsvinden wanneer de kredietwaardigheid van Alliander minder wordt (onder een A-rating). Daarmee wordt het onzeker of de gemeente hetzelfde rendement behaalt dan op de obligatielening. De verwachting van Alliander is echter dat dit in dezelfde orde grootte ligt als de marktconforme vergoeding op de obligatielening.

Financiën

Gemeente verstrekt obligatielening

De gemeente trekt voor deze obligatielening financiering aan op de markt. De Bank Nederlandse Gemeenten hanteert op dit moment een rentetarief van 0,11% voor 10 jaar vast.

We verstrekken voor dit geld een obligatielening aan Alliander. Alliander vergoedt een rentevaste vergoeding van 1,975% die voor 10 jaar vaststaat. Daarbovenop ontvangt de aandeelhouder een marktconforme opslag (swap rate). Deze bedraagt op dit moment 0,0337%. Het renteresultaat komt daarmee uit op afgerond € 23.800,-. Deze kan oplopen tot € 29.700,- mocht de gemeente 25% meer verstrekken.

Mocht u instemmen met het verstrekken van een obligatielening dan gelden de tarieven waarop de gemeente deze transacties afsluit. De rentevaste vergoeding van 1,975% staat wel vast.

Gemeente verstrekt geen obligatielening

Wanneer aandeelhouders niet bereid zijn om minimaal € 550 miljoen aan obligatieleningen te verstrekken dan kan Alliander besluiten geen dividend meer te verstrekken. Voor onze gemeente betekent dit een nadeel van structureel € 151.000,-.

Dit voorstel heeft geen invloed op de reservepositie van de gemeente.

Uitvoering/evaluatie

Wanneer u akkoord gaat met dit voorstel informeren we Alliander hierover. De gemeente trekt begin december op de geldmarkt financiering aan om deze obligatielening aan Alliander te verstrekken. We vragen bij verschillende aanbieders een offerte aan, onder andere bij onze huisbankier de Bank Nederlandse Gemeenten.

Alliander heeft een website ingericht voor veel gestelde vragen en de antwoorden daarop. U bereikt deze site via <https://www.alliander.com/nl/kapitaalstructuur/>.

Communicatie

N.v.t.

Bijlagen

Bijlage 1: Achtergrondinformatie versterking kapitaalstructuur Alliander (DOC-21-415167);

Bijlage 2: Letter of comfort door KPMG (DOC-21-436053);

Bijlage 3: Comfort of letter door Stek (DOC-21-436054).

Raadscommissie d.d.

BIJLAGE 1 – Achtergrond- informatie Versterking kapitaalstructuur Alliander

alliander

Introductie en inhoudsopgave

Verzoek aan aandeelhouders voor versterking kapitaalstructuur Alliander

alliander

Introductie

- Deze presentatie geeft een nadere toelichting op het verzoek van Alliander aan haar aandeelhouders voor versterking van de kapitaalstructuur.
- In sectie 1 van deze presentatie wordt het verzoek op hoofdlijnen toegelicht. In de bijlagen zijn verdiepingen opgenomen voor verschillende relevante thema's.

Inhoudsopgave

Sectie 1: Versterking kapitaalstructuur Alliander

Pagina 3

Sectie 2: Bijlagen

- Bedrijfsprofiel Alliander Pagina 17
- Groei Alliander door energietransitie Pagina 21
- Sector regulering en financiering van de energietransitie Pagina 31
- Financieel beleid Alliander Pagina 36
- Instrumenten voor versterken eigen vermogen Pagina 40
- Kenmerken van voorkeursinstrument Pagina 52
- Mogelijk financieel arrangement met de BNG Pagina 57

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Alliander geeft vorm aan de energietoekomst van Nederland. Een toekomst waarin iedereen duurzame energie kan gebruiken, produceren en delen.

alliander

Missie Alliander

Alliander staat voor een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie. Dat is waar wij iedere dag aan werken.

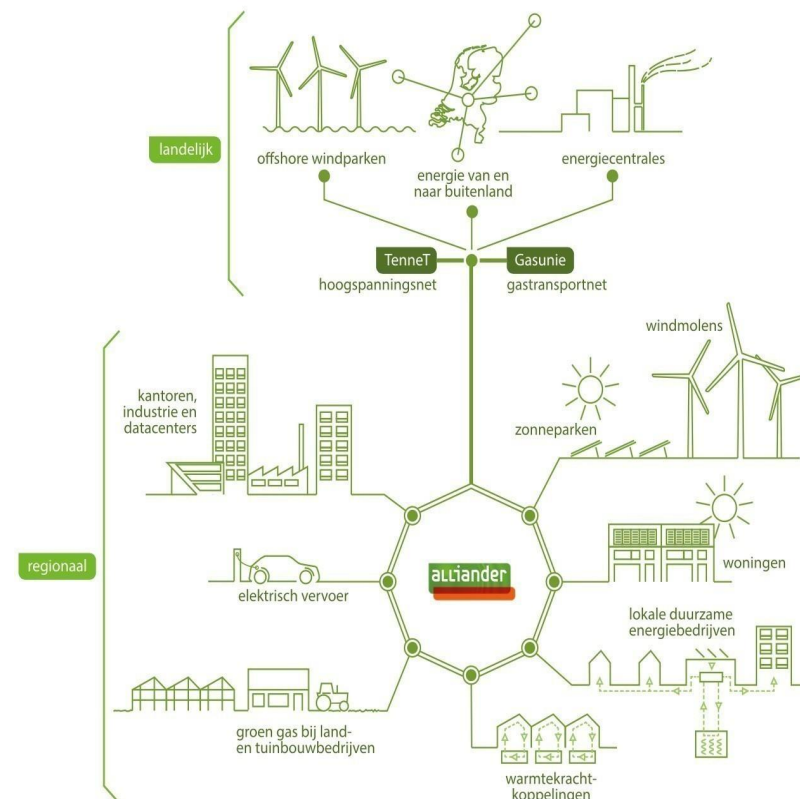
Alliander ontwikkelt en beheert energienetten. Via onze kabels en leidingen ontvangen ruim drie miljoen Nederlandse huishoudens en bedrijven elektriciteit, gas en warmte. We beheren meer dan 90.000 km elektriciteitsnet en 40.000 km gasnet en zijn er trots op dat onze netten tot één van de betrouwbaarste ter wereld behoren.

We zorgen ervoor dat het licht brandt, de huizen warm zijn en de bedrijven draaien. Dit doen we vanuit het maatschappelijk belang om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden.

Werkgebied

Onze plaats in de energieketen

Meer informatie

Versterking eigen vermogenspositie Alliander

De energietransitie versnelt en leidt tot meer duurzame lokale opwek en een groeiende vraag naar elektrisch vermogen

alliander

Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord is de afspraak gemaakt dat in 2030 70% van alle elektriciteit uit hernieuwbare bronnen komt. Dat gebeurt onder meer door met Regionale Energiestrategieën (RES-en) tot 35 TWh duurzame opwek op land te komen.

Tegelijk groeit de vraag naar elektriciteit. Auto's worden elektrisch, de industrie vervangt olie en gas door duurzame opgewekte stroom en huizen worden op een duurzame manier verwarmd.

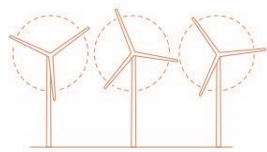
Huidige ontwikkelingen

De overgang naar een duurzame energievoorziening is in volle gang. Op steeds meer daken liggen zonnepanelen en op veel plaatsen verrijzen windparken. Elektrisch vervoer komt sterk op. En gemeenten spreken de ambitie uit van het aardgas af te gaan en over te stappen naar duurzame alternatieven.

De toename van duurzaam opgewekte energie en groeiende elektrificatie betekenen dat onze netten fors moeten worden uitgebreid en verzaamd. Dit vraagt grote aanpassingen van het energiesysteem.

Klimaatakkoord: doelen 2030

35 terawatt-uur
duurzame energie

1,5 miljoen woningen
van het aardgas

1,2 miljoen
laadpunten

Bijdrage Alliander aan energietransitie (2019 -2020)

Opgesteld vermogen zonne-energie

3.444 MW

2.222 MW in 2019

+55%

Opgesteld vermogen windenergie

1.714 MW

1.321 MW in 2019

+30%

Ingevoede hoeveelheid groen gas

54,9 miljoen m³

41,4 miljoen m³ in 2019

+33%

Aantal publieke laadpalen

8.459

6.066 in 2019

+39%

Versterking kapitaalstructuur Alliander

allliander

De capaciteit van onze elektriciteitsnetten moet op veel plekken worden verdubbeld, waardoor onze investeringen oplopen tot € 1,2 miljard per jaar

Capaciteitstoename

De afspraken uit het Klimaatakkoord betekenen een enorme verandering voor ons werk. Het elektriciteitsnet, ooit aangelegd om te voorzien in transport van energie van de centrale naar de klant is in 2030 veranderd in een multifunctionele verbinder van vraag, aanbod en opslag.

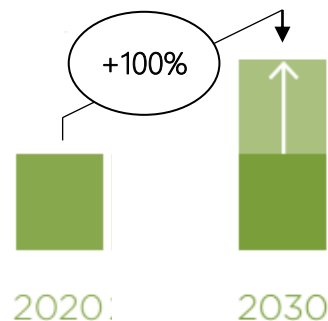
Om dat mogelijk te maken moet het elektriciteitsnet drastisch worden uitgebreid. In feite herontwerpen wij het hele energiesysteem.

Als netbeheerder staat Alliander voor de opdracht om de capaciteit van het elektriciteitsnet op een groot aantal plekken te verdubbelen in 2030.

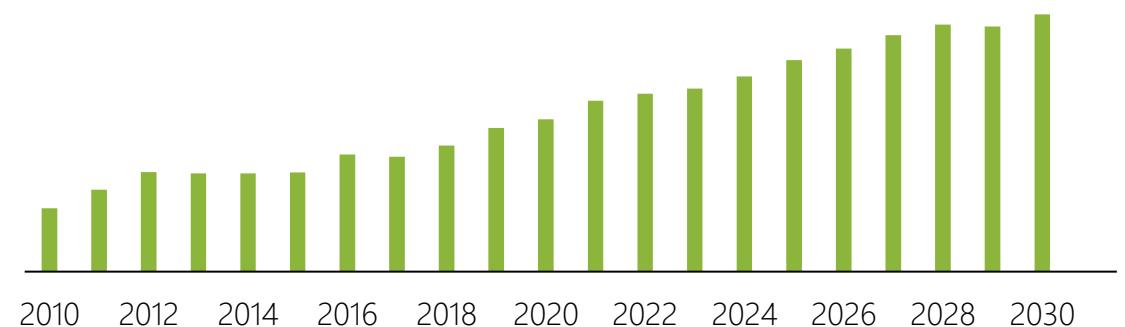
Toenemende investeringen

- Om de capaciteit van het net te verdubbelen, moet de komende 10 jaar evenveel werk worden verzet als in de afgelopen 40 jaar en moet het investeringsniveau worden verdubbeld ten opzichte van de afgelopen jaren.
- De investeringen voor Alliander – voor de periode 2021-2030 – zullen gemiddeld € 1,2 miljard per jaar bedragen
- Op de lange termijn (na 2030) neemt de onzekerheid over de benodigde investeringen toe, maar de verwachting is niet dat de investeringen zullen dalen
- De groeiende investeringen en de financiering daarvan is een vraagstuk dat alle netwerkbedrijven in Nederland raakt.

Verdubbeling van de netcapaciteit

Investeringen Alliander per jaar – 2010 t/m 2030

Versterking kapitaalstructuur Alliander

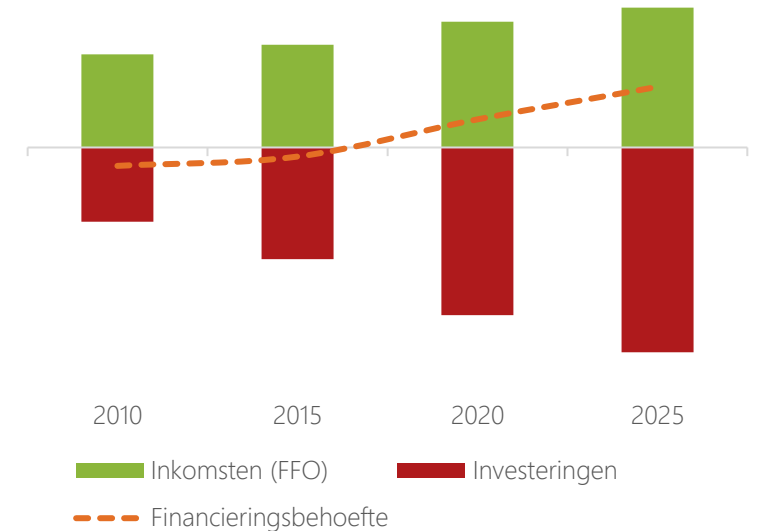
Door de combinatie van sterk toenemende investeringen, lange terugverdientijden en lage rendementen, neemt de financieringsbehoefte van Alliander sterk toe

allliander

Toenemende financieringsbehoefte Alliander

- De sterke toename van investeringen leidt tot substantieel hogere afschrijvingen en financieringslasten. Deze hogere kosten worden op basis van het huidige wettelijk kader met enkele jaren vertraging, over een periode van circa 40 jaar (= de economische levensduur van de infrastructuur), doorberekend in de tarieven voor huishoudens en bedrijven.
- Door deze lange terugverdientijden wordt Alliander gedwongen om de groeiende investeringen in toenemende mate te voorfinancieren.
- Door de combinatie van sterk toenemende investeringen, lange terugverdientijden en lage rendementen neemt de financieringsbehoefte van Alliander sterk toe. Hiervoor wordt vreemd vermogen aangetrokken, waar voldoende eigen vermogen tegenover moet staan.
- De investeringsopgave van Alliander vereist dat wij een robuust en kredietwaardig netwerkbedrijf zijn, zodat wij ook in de toekomst onze maatschappelijke taak kunnen blijven uitvoeren. Dit betekent onder andere dat wij:
 - onze A rating moeten behouden (welke ook het uitgangspunt is voor de regulatorische kapitaalvergoeding welke is vastgesteld door de ACM), om financiering aan te kunnen blijven trekken tegen acceptabele voorwaarden, en;
 - een financiële buffer hebben om risico's op te kunnen vangen.

Toenemende financieringsbehoefte

Inkomsten uitgedrukt in FFO Funds From Operations (vrije kasstroom). Getoonde grafiek ter illustratie.

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Om de benodigde investeringen te kunnen financieren, werken wij parallel aan een drietal sporen

The logo for Alliander, featuring the word "allliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with an orange horizontal bar below it.

Alliander

- In 2018 is Alliander gestart met een kostenbesparingsprogramma om zowel de kosten te verlagen als productiviteit te verhogen.
- Daarnaast werkt Alliander aan slimme oplossingen en innovaties om de capaciteit van het bestaande elektriciteitsnet beter te benutten en investeringen te beperken.
- Tot slot worden er aanvullende kasstromen gegenereerd buiten het gereguleerde domein.

Alliander streeft naar kostenbesparingen en zet actief in op innovaties en alternatieve kasstromen. Dit biedt echter onvoldoende ruimte om de benodigde investeringen zelf te bekostigen.

Overheid

- Er vinden momenteel intensieve gesprekken plaats met de Autoriteit Consument & Markt (ACM) om de inkomstensystematiek van netbeheerders beter toe te snijden op de uitdagingen van de energietransitie.
- Ook worden gesprekken gevoerd met ACM en de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat (EZK) over mogelijke oplossingen voor het bredere financieringsprobleem in de sector.

De gesprekken met EZK en Financiën worden de komende tijd gecontinueerd, maar eventuele resultaten worden pas op de lange(re) termijn verwacht.

Aandeelhouders

- Om de investeringen in de energietransitie te kunnen doen en tegelijkertijd financieel solide te blijven, is versterking van de kapitaalstructuur nodig.
- Zonder versterking van de kapitaalstructuur, neemt de kredietwaardigheid van Alliander af (met hogere rentelasten tot gevolg) en is Alliander onvoldoende in staat om de investeringen te financieren tegen acceptabele renteniveaus.

Het Grootaandeelhoudersoverleg herkent de noodzaak van versterking van de kapitaalstructuur. Gezamenlijk zijn verschillende mogelijkheden verkend.

Versterking kapitaalstructuur Alliander

allliander

Na een zorgvuldig proces is in samenspraak met het Grootaandeelhoudersoverleg gekozen voor een reverse converteerbare hybride obligatielening van € 600 miljoen

Reverse converteerbare hybride obligatielening

De verschillende opties voor een kapitaalinjectie zijn uitgebreid afgewogen. Hierbij is onder meer gekeken naar

- Geen dividend vanaf boekjaar 2021;
- Uitgifte nieuwe aandelen, en
- Reverse converteerbare hybride obligatielening

Uiteindelijk heeft Alliander in samenspraak met de Grootaandeelhouders gekozen voor uitgifte van een **reverse convertible hybride obligatielening** ter grootte van € 600 miljoen.

Voordelen voor aandeelhouders en Alliander

Een dergelijke lening heeft het karakter van zowel eigen als vreemd vermogen (= hybride) en telt bij uitgifte al voor 50% mee als eigen vermogen.

Bovendien heeft Alliander het recht de lening gedeeltelijk of geheel om te zetten in aandelen (= reverse converteerbaar), als de A rating op grond van objectieve omstandigheden onzeker wordt.

Op deze wijze:

- Wordt de **financiële soliditeit** van Alliander geborgd
- Blijft Alliander in staat om de komende jaren **dividend aan de aandeelhouders** uit te keren en krijgen de aandeelhouders een **aantrekkelijk marktconform rendement** op de lening
- Kan Alliander zijn maatschappelijke opdracht blijven realiseren en de **investeringen in de energietransitie continueren**

De omvang van de gevraagde lening, de voorwaarden waartegen de lening wordt verstrekt en de rentevergoeding zijn getoetst door Stek (juridisch) en KPMG (financieel). Deze onafhankelijke adviseurs, die het Grootaandeelhoudersoverleg hebben bijgestaan, geven aan dat het voorstel van Alliander op zorgvuldige wijze is ontstaan en de voorwaarden solide zijn. Zie voor meer informatie de letters of comfort van KPMG en Stek (BIJLAGE 4A en 4B).

Versterking kapitaalstructuur Alliander

De lening combineert de eigenschappen van een hybride lening met die van een reverse converteerbare lening

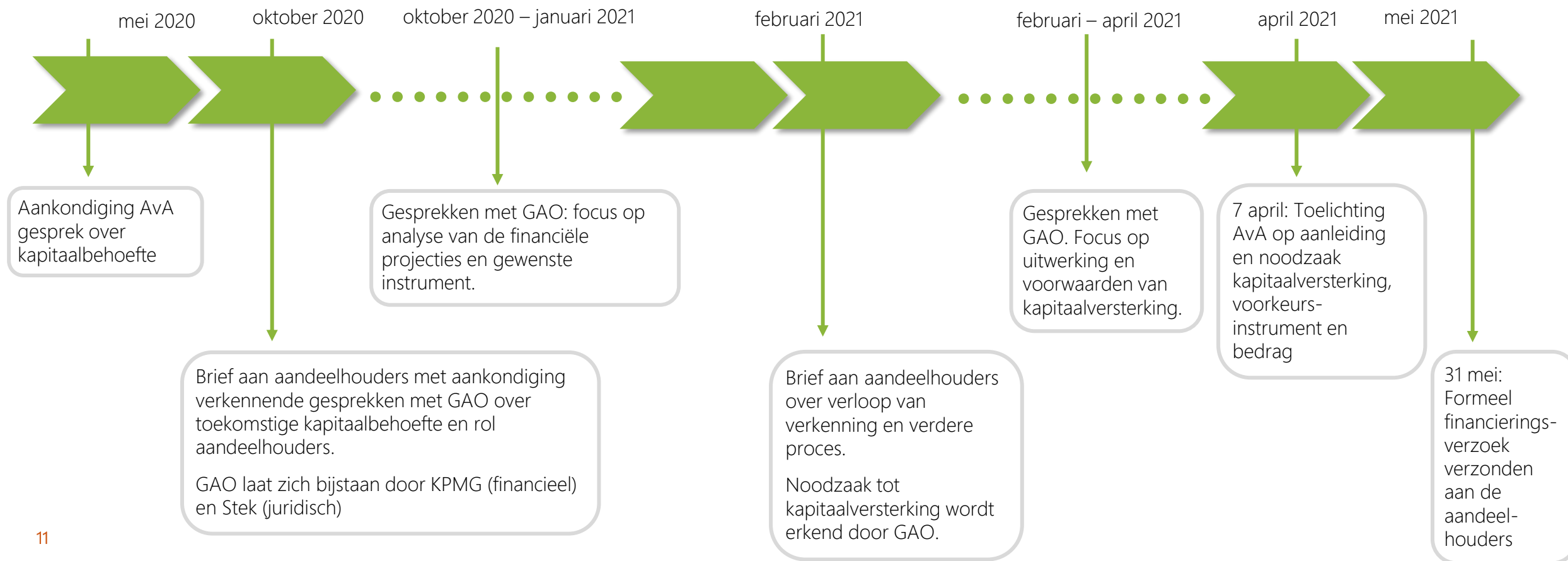
Beknpte kenmerken (zie BIJLAGE 2A, 2B en 2c)

Type lening	Reverse converteerbare hybride obligatielening
Hoofdsom	€ 600 miljoen
Looptijd	60 jaar, tenzij eerder afgelost of geconverteerd
Rentevaste periode	Tarief wordt elke 10 jaar vastgezet
Rentevaste vergoeding	Marktconforme opslag van 1,975% boven 10-jaars swap rate *)
Cumulatieve rentebetalingen	Er is mogelijkheid tot uitstel rentebetaling, maar rente wordt altijd uitbetaald
Mogelijke aflossing	Door Alliander bij elke renteherziening of eerder onder bepaalde voorwaarden
Conversie	Onder strikte voorwaarden kan de lening door Alliander worden geconverteerd naar gewone aandelen
Uitgifte	15 december 2021

*) de 10-jaars swap rate is een veel gebruikte basis waarmee de rente voor leningen wordt bepaald. De swap rate wordt dagelijks continue genoteerd en gepubliceerd.

Versterking kapitaalstructuur Alliander

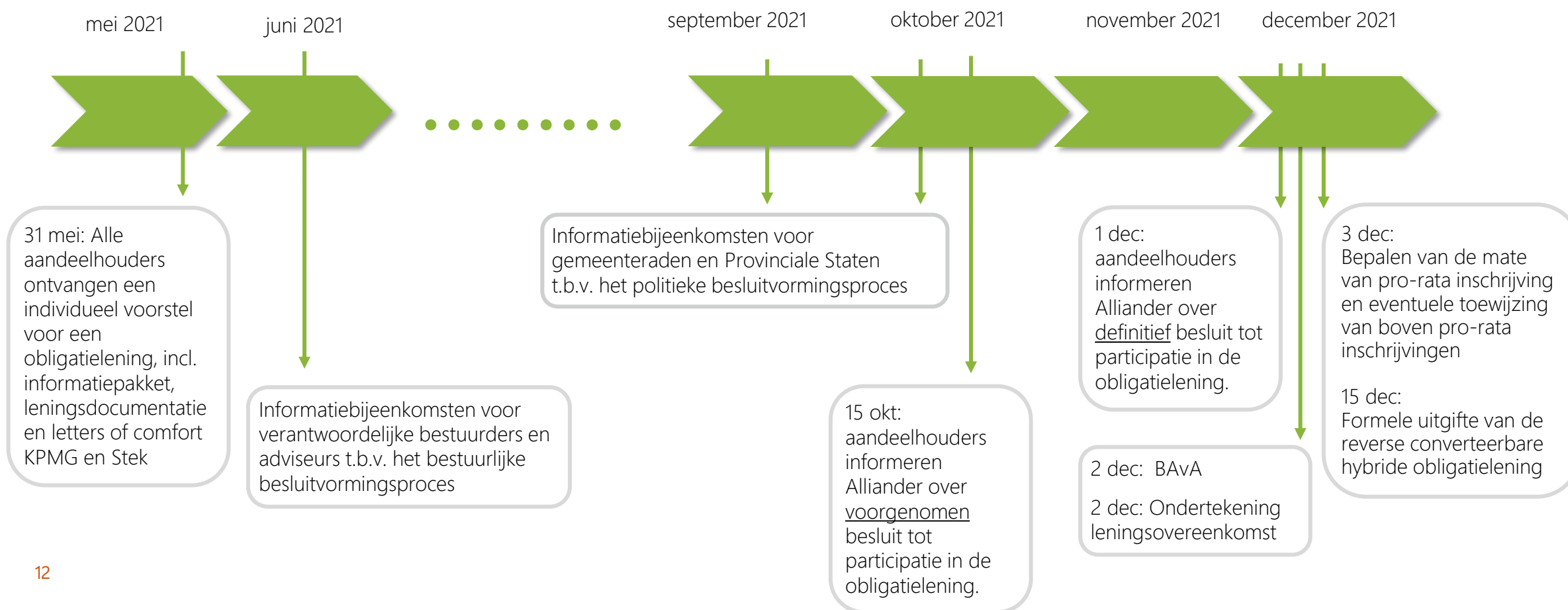
Het afgelopen jaar hebben we een zorgvuldig en intensief proces doorlopen met het Grootaandeelhoudersoverleg (GAO) en hun adviseurs

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Tot aan de formele uitgifte van de lening worden de volgende vervolgstappen beoogd

alliander

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Concreet verzoek aan aandeelhouders

- Het totaal benodigde bedrag van de reverse converteerbare hybride obligatielening bedraagt € 600 miljoen, met een minimale ondergrens van € 550 miljoen. Dit laatste betekent dat Alliander het recht heeft om af te zien van de lening op het moment dat voor minder dan € 550 miljoen wordt ingeschreven door de aandeelhouders. In een dergelijke situatie, zal versterking van de kapitaalstructuur op een andere wijze gerealiseerd moeten worden en lijkt inhouding van het dividend onvermijdelijk.
- Aandeelhouders wordt gevraagd om pro-rata deel te nemen. Om zeker te stellen dat het benodigde bedrag bijeengebracht wordt, worden de aandeelhouders gevraagd om aan te geven in hoeverre zij bereid zijn om meer dan pro-rata deel te nemen, bij voorkeur 25% boven het pro-rata aandeel.
- Om de uitkomst van het proces goed in te kunnen schatten, ontvangt Alliander graag uiterlijk 15 oktober 2021 het voorgenomen collegebesluit (BIJLAGE 3A). Hierop kan ook de bereidheid worden aangegeven om de Raad van Bestuur aan te wijzen als bevoegd orgaan tot uitgifte van aandelen in geval mogelijke conversie van de obligatielening.
- Aandeelhouders wordt gevraagd om Alliander uiterlijk op 1 december 2021, middels het bijgevoegde formulier (zie BIJLAGE 3B, te informeren over het definitieve besluit tot participatie in de obligatielening.
- Op 2 december 2021 vindt er een Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders (BAvA) plaats ten einde Alliander N.V. in staat te stellen aandelen uit te geven indien aan de specifieke voorwaarden van de leningsdocumentatie wordt voldaan. In overeenstemming met het bepaalde in artikel 6 en 7 van de statuten van Alliander N.V. wordt voorgesteld te besluiten tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot uitgifte van aandelen in verband met een mogelijke conversie van de obligatielening en tot het beperken of uitsluiten van het voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij de uitgifte van aandelen, voor de duur van 5 jaar vanaf de datum van de BAvA. Zolang de lening uitstaat moet dit besluit ieder jaar opnieuw worden genomen.

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Concreet verzoek aan aandeelhouders

Op 3 december wordt de mate van pro-rata inschrijvingen en eventuele toewijzing van boven pro-rata inschrijvingen bepaald.

Dit gaat volgens de hieronder volgende regels:

1. In het geval dat het totaal van alle inschrijvingen groter is dan EUR 550 miljoen en kleiner dan EUR 600 miljoen krijgt iedereen precies het bedrag waarvoor is ingeschreven.
2. In het geval dat het totaal van de inschrijvingen groter is dan EUR 600 miljoen, wordt eerst iedereen een percentage van de obligatielening toegewezen dat gelijk is aan maximaal het percentage aandelenbelang van de inschrijver in Alliander. Dit zijn de Initial Allocated Commitments.
3. Het deel van de obligatie lening dat dan nog niet is toegewezen is de Remaining Available Sum. Alliander zal dit bedrag verdelen onder de boven pro-rata inschrijvers in verhouding met het aandeel van iedere boven pro-rata inschrijver op het totale bedrag dat door de boven pro-rata inschrijvers boven pro-rata is ingeschreven.

Zie hiervoor de leningsdocumentatie, artikel 5 (BIJLAGE 2A, 2B en 2C).

Versterking kapitaalstructuur Alliander

Tot slot

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background. Below the green rectangle is a horizontal orange bar.

- Wij beseffen dat wij met dit financieringsverzoek een fors beroep op onze aandeelhouders doen, maar gezien het belang van de continuïteit van onze investeringen in de energietransitie en gelijktijdig de wens om onze dividenduitkering te behouden, doen wij met klem een beroep op iedere aandeelhouder om te participeren voor (tenminste) het pro-rata deel in de voorgenomen reverse converteerbare hybride obligatielening.
- Voor vragen of opmerkingen kunt u via mail contact opnemen met
 - Walter Bien, walter.bien@alliander.com
 - Michiel Olij, michiel.olij@alliander.com

Bijlagen

Bedrijfsprofiel Alllander

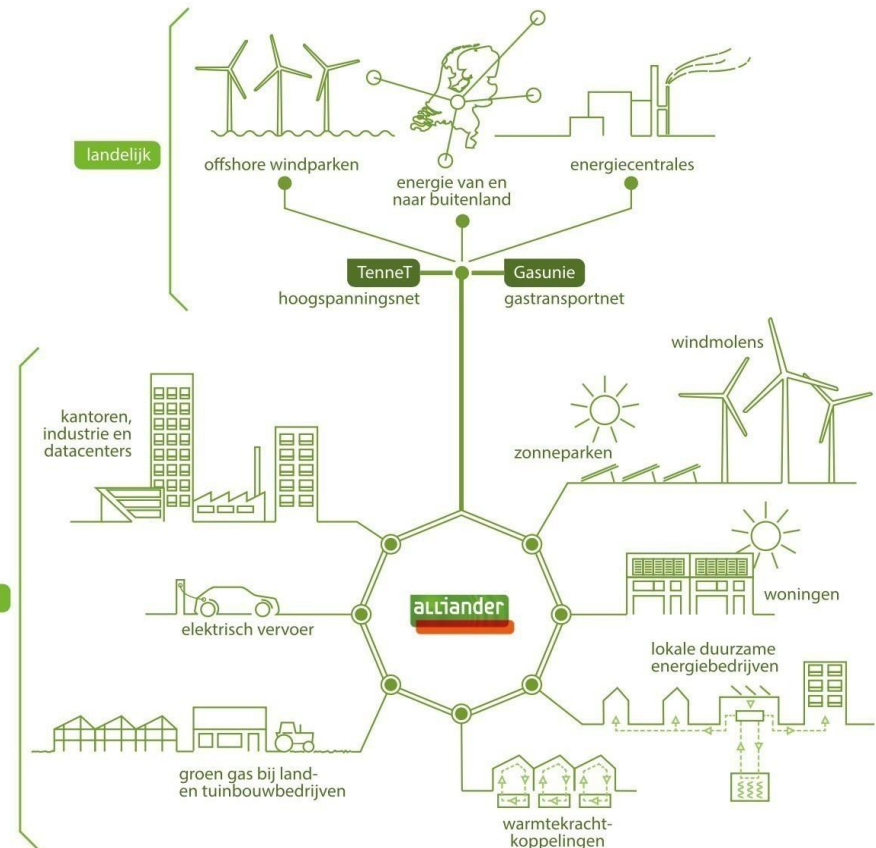

Bedrijfsprofiel Alliander

Onze rol in de energieketen

alliander

- Alliander N.V. is een netwerkbedrijf dat bestaat uit een groep bedrijven met ongeveer 7.000 medewerkers. Samen staan we voor hoogwaardige kennis van het energienet. We investeren in de ontwikkeling van het energienet en verkennen en realiseren innovatieve oplossingen. Met onze stakeholders overleggen we over toekomstplannen en dragen we oplossingen aan voor complexe vraagstukken op het gebied van de energietransitie. Dit doen we vanuit het maatschappelijk belang om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden.
- Netbeheerder Liander, onderdeel van Alliander, heeft de wettelijke taak de gas- en elektriciteitsnetwerken te beheren en te ontwikkelen. We staan 24/7 klaar om storingen te verhelpen, want zonder energie staat alles stil. Energie die wij distribueren, komt onder meer uit energiecentrales, windparken en import via de landelijke elektriciteits- en gasnetten van respectievelijk TenneT en Gasunie. Liander werkt samen met veel partijen in de energiesector en organisaties die willen innoveren op het gebied van energie. De netbeheerder zorgt voor een juiste data-uitwisseling met onder andere leveranciers in de huidige energiemarkt en werkt samen met overheden rondom vraagstukken over de warmtetransitie. Daarnaast helpen we organisaties bij innovaties met onze datadiensten en we werken samen aan ontwikkeling van de vraag- en aanbodgestuurde flexibele energiemarkt. Daarnaast leveren steeds meer consumenten en bedrijven energie die ze zelf produceren terug aan onze energienetten. Hierdoor ontstaat een wisselwerking en verwevenheid tussen vraag en aanbod van energie.
- Andere onderdelen van ons netwerkbedrijf faciliteren actief markten met producten en diensten die bijdragen aan een toekomstbestendig energienet. We bouwen en onderhouden de infrastructuur en managen vraag en aanbod van energie. We maken inzichtelijk wie, wanneer, waar en in welke hoeveelheid energie produceert of verbruikt. Als onafhankelijke partij geven wij klanten inzichten die hen helpen bij de ontwikkeling van hun energievoorziening. Wij laten de mogelijkheden van het energienet zien en zijn duidelijk over de maatschappelijke kosten die verschillende keuzes met zich meebrengen.

Bedrijfsprofiel Alliander

Alliander bestaat uit een groep bedrijven waarvan Liander de grootste is

allliander

Onze bedrijven

Liander

- Netbeheerder Liander beheert en ontwikkelt het energienet in haar werkgebied. De netbeheerder heeft de maatschappelijke taak miljoenen consumenten en bedrijven dagelijks van gas en elektriciteit te voorzien. Liander omvat ruim 90% van de omzet van de Alliander groep.

Kenter

- Kenter is een dienstverlener op het gebied van energievoorzieningen, meetdiensten en laadoplossingen. Kenter plaatst onder meer transformatoren, meters, levert meetdata en geeft inzicht in energieverbruik met online (verbruiks)analyses.

Telecomcluster Alliander

- Alliander Telecom levert telecommunicatie voor besturing en beveiliging van kritische infrastructuur (zoals de energienetwerken). Utility Connect biedt draadloze datacommunicatie aan voor o.a. slimme meters. TRenT levert glasvezeldiensten in Oost-Nederland. 450connect exploiteert een draadloos communicatienetwerk voor kritische infrastructuur, door nauwe samenwerking met de Duitse netwerksector.

Firan

- Firan ontwikkelt, realiseert en exploiteert netten voor o.a. warmte en koude, zonnestroom, windenergie en CO₂. Samen met publieke en private partners werkt Firan aan de energietransitie voor gebouwen, gebieden en gemeenten.

ENTRANCE

- ENTRANCE heeft een digitaal handelsplatform ontwikkelt waar zij alle mogelijke energietransacties tussen leveranciers en gebruikers in de energiemarkt faciliteert.

Hoe wij georganiseerd zijn

Alliander AG (Duitsland)

- Alliander AG is met name op kleinere schaal actief in Noordrijn-Westfalen en Berlijn waar zij elektriciteits- en gasnetten, openbare verlichting en verkeerslichten beheert.

Qirion

- Qirion onderhoudt het hoog- en middenspanningsnet in een deel van Nederland en creëert duurzame en innovatieve oplossingen voor nieuwe en bestaande energienetten.

Overige dochterondernemingen

- Overige activiteiten waaronder bodemonderzoek, grondwerk en uitvoering en Smart Grid technologie worden verricht door respectievelijk Qterra, Stam & Co en Locamation.

Bedrijfsprofiel Alliander

2020 in cijfers

allliander

Kerncijfers

Netto-omzet

2,0 € miljard

1,9 € miljard in 2019

Balanstotaal

9,4 € miljard

8,8 € miljard in 2019

Omvang netwerk elektriciteit

92.000 km

91.000 km in 2019

Omvang netwerk gas

42.000 km

42.000 km in 2019

Resultaat

224 € miljoen

253 € miljoen in 2019

Investerings materiële vaste activa

890 € miljoen

834 € miljoen in 2019

Aantal klantaansluitingen

5,8 miljoen

5,8 miljoen in 2019

Aantal eigen medewerkers

5.881 fte

5.703 fte in 2019

Uitvalduur elektriciteit

23,2 minuten

21,9 minuten in 2019

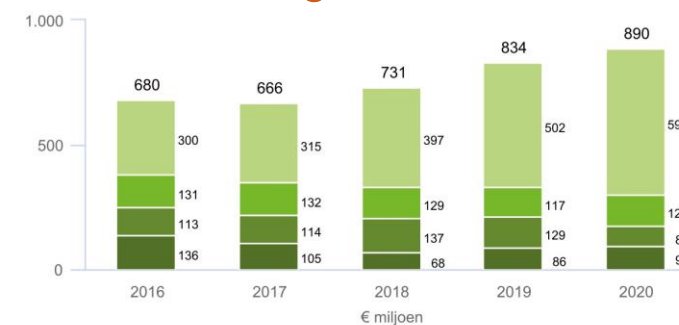
Lost Time Injury Frequency

1,8

2,1 in 2019

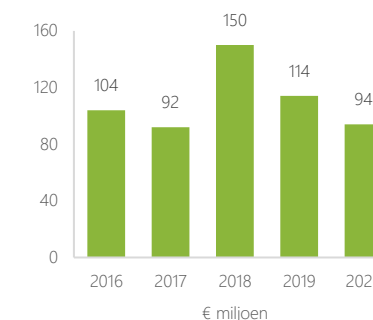

Bruto investeringen

- Elektriciteit gereguleerd
- Gas gereguleerd
- Meetinrichtingen
- Gebouwen, ICT etc.

Dividend

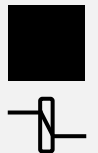

Groei Alliander door energietransitie

Groei Alliander door energietransitie

CO₂ reductie is de kern van het klimaatakkoord en heeft grote invloed op de elektriciteitssector

allander

Drijvers		Doelstellingen	Maatregelen
 P2H	 Industrie 57,2 Mton ¹	2030: 21.5 Mton CO₂ reductie 2050: Nagenoeg emissievrije industrie	- Nationale CO₂ heffing i.c.m. verlaging Europese emissierechten - Waterstof als energiedrager voor procesindustrie (tot 600° C) - Verplicht stellen van CO₂ beperkende maatregelen met maximaal 5 jaar terugverdientijd
	 Elektriciteit opwekking 45,2 Mton ¹	2030: 32.8 Mton CO₂ reductie 2050: Emissievrije productie	- Opschalen hernieuwbare elektriciteitsopwekking met 84 TWh in 2030 - Focus op wind op zee - Afbouw kolencentrales tot 2030
	 Verkeer en vervoer 35,6 Mton ¹	2030: 10.6 Mton CO₂ reductie 2050: Emissievrij verkeer	- Inzet op 100% aandeel van elektrische auto's in nieuwverkoop na 2030 - Verlagen van zakelijke (auto)kilometers met 8 miljard in 2030
	 Landbouw 26,9 Mton ¹	2030: 4.7 Mton CO₂ reductie 2050: Balans tussen opslag & productie van hernieuwbare energie/ biomassa en emissie van onvermijdbare uitstoot	- Elektrisch verwarmen kassen en gebruik restwarmte - Verduurzamen veehouderij (precisiebemesting, kunstmest vervanging) - Inrichten van land en wateroppervlak op CO₂ vastlegging en gebruik
	 Gebouwde omgeving 24,4 Mton ¹	2030: 9.1 Mton CO₂ reductie 2050: Alle woningen en gebouwen goed geïsoleerd, duurzaam verwarmd en voorzien van schone elektriciteit	- Verduurzaming van 1,5 miljoen bestaande woningen in 2030 - Jaarlijks verduurzamen van 50.000 woningen en gebouwen vanaf 2021 en 200.000 per 2030 d.m.v. aardgasvrije nieuwbouw, subsidiëren van verduurzaming huidige woning

¹Mton CO₂ equivalent uitstoot in 2018.

Bronnen: Strategy & PwC, Klimaatakkoord, IPCC

Groei Alliander door energietransitie

alllander

De energietransitie vereist dat er de komende jaren sterk geïnvesteerd moeten worden in de energie-infrastructuur in Nederland

(Inter)nationale klimaatdoelen

Op 1 januari 2020 is de Klimaatwet ingegaan, waarin de CO₂ doelstellingen van 49% reductie in 2030 en 95% in 2050 zijn vastgelegd. De Europese Klimaatwet scherpert deze doelstellingen verder aan.

De energietransitie vereist dat de gehele energie-infrastructuur in Nederland de komende jaren verzwakt wordt, omdat de elektriciteitsvraag in 2050 verdubbeld is.

Onze grootste uitdaging is ervoor te zorgen dat de energie-infrastructuur hiervoor op tijd klaar is.

Consequenties voor de netbeheerders

Nieuwe vereisten aan de elektriciteits- en gasnetten

Elektriciteitsverbruik neemt toe

- Sterk toenemende vraag door elektrificatie
- Opkomst van datacenters

Systeem wordt meer decentraal

- Hogere peakload en een 'tweerichtingsverkeer' in alle netvlakken
- Balanceren meer in regionale netten

Hernieuwbare energie is niet stuurbaar

- Belangrijke rol biomassa/biogas en waterstof richting 2050
- Relatief veel geïnstalleerd vermogen nodig per eenheid opwek

Wind op Zee zal aangesloten worden

- Realisatie beide fases Wind op Zee richting 2030
- TenneT wettelijk verplicht tot aanleg net op zee
- Investeren op land door TenneT

Hogere volatiliteit in het dagprofiel

- Meer weersafhankelijk door opwek achter de meter
- Toename volatiliteit door toename elektrisch vervoer
- Sturing op moment en hoogte van elektriciteitsverbruik

Bron: Strategy & PwC

1

Verzwaren van het net

2

Aanleg nieuwe infrastructuur

3

Nieuwe aansluitingen

Groei Alliander door energietransitie

alliander

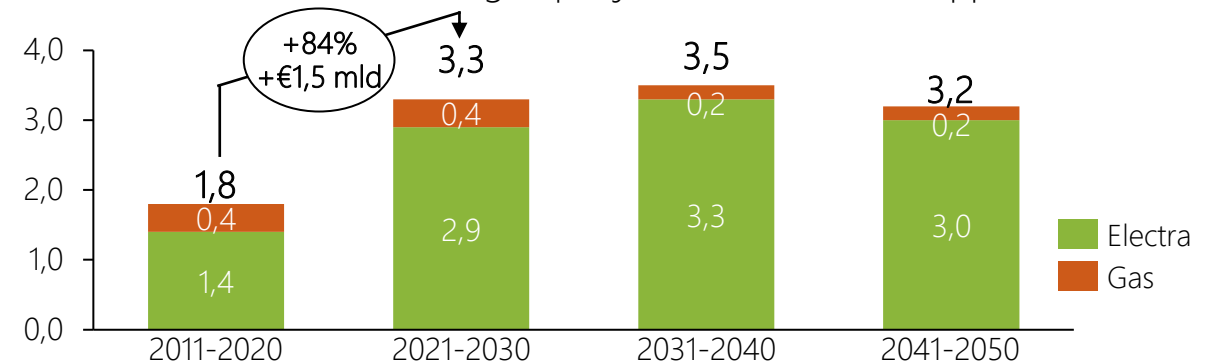
Door de investeringen in de energie infrastructuur zal de kapitaalbehoefte van de sector en Alliander de komende 20 jaar sterk toenemen

Investerings

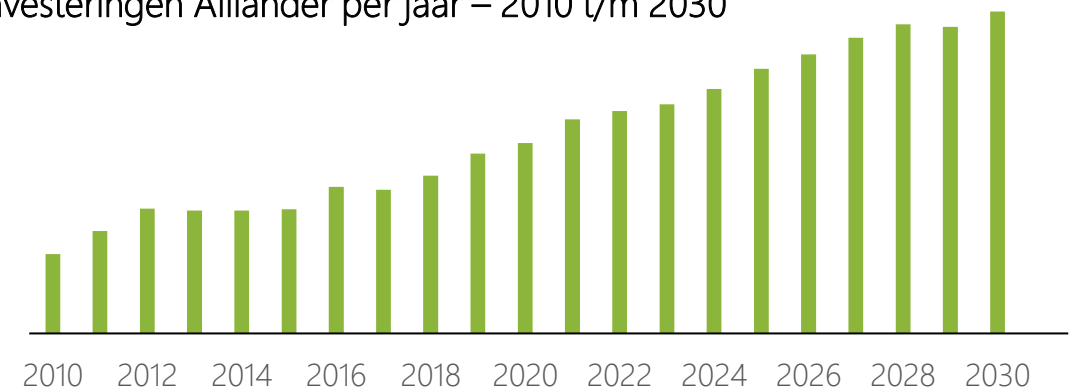
- TenneT, Alliander, Enexis en Stedin zullen per jaar gezamenlijk gemiddeld €1,5 miljard extra gaan investeren – een verdubbeling ten op zichte van het recente gemiddelde investeringsniveau. Gezamenlijk moeten zij € 102 miljard investeren in het elektriciteitsnet en de regionale gasnetten.
- Door de benodigde investeringen in het hoogspanningsnet alsmede het net op zee, is de verwachting dat de kosten die TenneT doorberekent aan Regionale Netbeheerders ("RNB's") ook zullen stijgen
- De investeringen van Alliander zijn sinds 2018 aan het stijgen. Deze stijging zal de komende jaren versneld worden ingegeven door de energietransitie. De investeringen voor Alliander – voor de periode 2019-2030 – zullen gemiddeld €1,2 miljard per jaar bedragen
- Op de lange termijn (na 2030) neemt de onzekerheid over de benodigde investeringen toe, maar de verwachting is niet dat de investeringen zullen dalen
- De verhoogde investeringen zullen primair gefinancierd worden met vreemd vermogen. Dit is echter alleen mogelijk indien er tevens nieuw eigen vermogen beschikbaar wordt gesteld, waarmee de rating en voor Alliander belangrijke ratio's in stand gehouden kunnen worden.

Investerings TenneT, Alliander, Enexis en Stedin

Gemiddelde netto investeringen per jaar 2011-2050 (reëel pp 2020 in €mld)¹

Investerings Alliander per jaar – 2010 t/m 2030

¹Netto getallen zijn investeringen minus klantbijdragen, exclusief prijseffect, exclusief meters, exclusief GTS
Bronnen: Rapport Fien, Liander, Enexis, Stedin, TenneT

Groei Alliander door energietransitie

We werken nauw samen met onze stakeholders om de doelstellingen te realiseren

alliander

Werkpakket Alliander

Zonneparken, datacenters en andere snel ontwikkelende energie-intensieve sectoren vragen steeds meer energie.

De energietransitie vraagt om intensieve samenwerking tussen gemeenten, provincies, netbeheerders en andere partners binnen en buiten de energiesector.

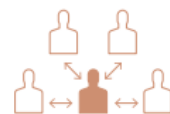
Capaciteitstoename

Als netbeheerder staat Liander voor de opdracht om de capaciteit van het elektriciteitsnet op een groot aantal plekken minstens te hebben verdubbeld in 2030.

Onze focus

Om de afspraken uit het Klimaatakkoord waar te maken, hebben we als maatschappij een enorme hoeveelheid werk te verzetten in het komende decennium. Als netbeheerder bereiden we ons zo voor:

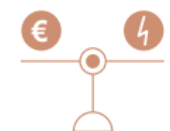
We zetten in op een integraal transitieplan samen met stakeholders. In essentie herontwerpen we als maatschappij het gehele energiesysteem

We investeren proactief in ons netwerk op basis van regionale energiestrategieën, klantcontacten en systeemstudies

We vergroten productiviteit en efficiency en richten ons op innovatie, standaardisatie en het inzetten van tijdelijke concepten

Het nog optimaler benutten van het bestaande net om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden

Groei Alliander door energietransitie

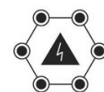
Werkpakket Liander - investeringen in Friesland

allliander

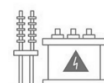
Friesland

- Voor de komende tijd wordt ingezet op investeringen in de diverse onder- en regelstations en het versterken van het distributienet met grote 20 kV-ringen, om te voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag als gevolg van zonopwek en de industrievraag.
- Als eerste worden belangrijke stations in het zuidelijke deel van Friesland (Wolvega en Oosterwolde) en het noordoostelijke deel (Dokkum – Holwerd – Ameland) verzaamd en wordt op veel plaatsen het middenspanningsnet versterkt om transportbeperkingen op te lossen en een toekomstbestendig net te maken. Daarna worden de stations Lemmer en Bergum beiden uitgebreid met nieuwe 110/20 kV-transformatoren van 80 MVA.
- Daarnaast wordt een nieuw onderstation bij Bolsward gebouwd, dat ook ingezet wordt om de groei in duurzame energie in het zuidwesten van de provincie op te vangen. Tevens worden verdere plannen met TenneT gemaakt voor een geheel nieuw onderstation nabij Leeuwarden om verdere toekomstige groei op te vangen.
- Voor de periode tot 2029 voorziet Liander op dit moment voor de regio Friesland (en Noordoostpolder) dat van de zeventig stations circa veertig stuks overbelast raken. Liander is daarom voornemens om circa dertig nieuwe stations te stichten en er circa veertig uit te breiden. Verdere concretisering van deze investeringen zal plaatsvinden via de RES.

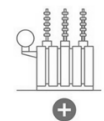
Wij investeren de komende tijd in diverse onder- en regelstations en in het versterken van het distributienet met grote 20 kV-ringen. Op deze manier kunnen we beter voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag.

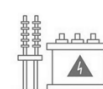
We versterken het middenspanningsnet op veel plaatsen om transportbeperkingen op te lossen en te zorgen voor een toekomstbestendig energienet.

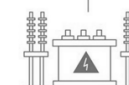
We plannen de bouw van een nieuw onderstation om toekomstige groei op te vangen.

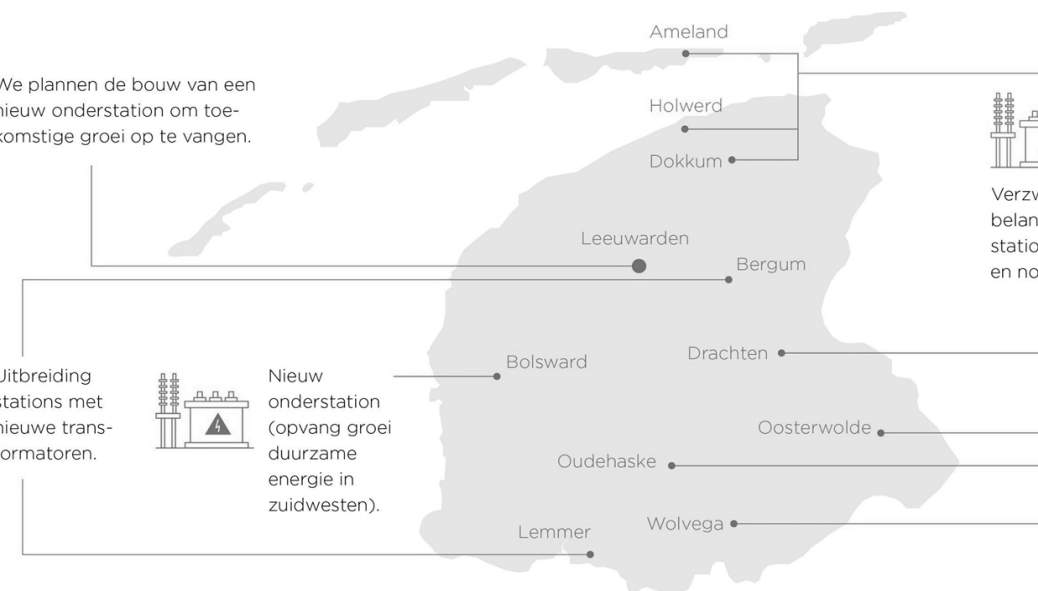
Uitbreiding stations met nieuwe transformatoren.

Nieuw onderstation (opvang groei duurzame energie in zuidwesten).

Verzwaren van belangrijke stations in zuiden en noordoosten.

Groei Alliander door energietransitie

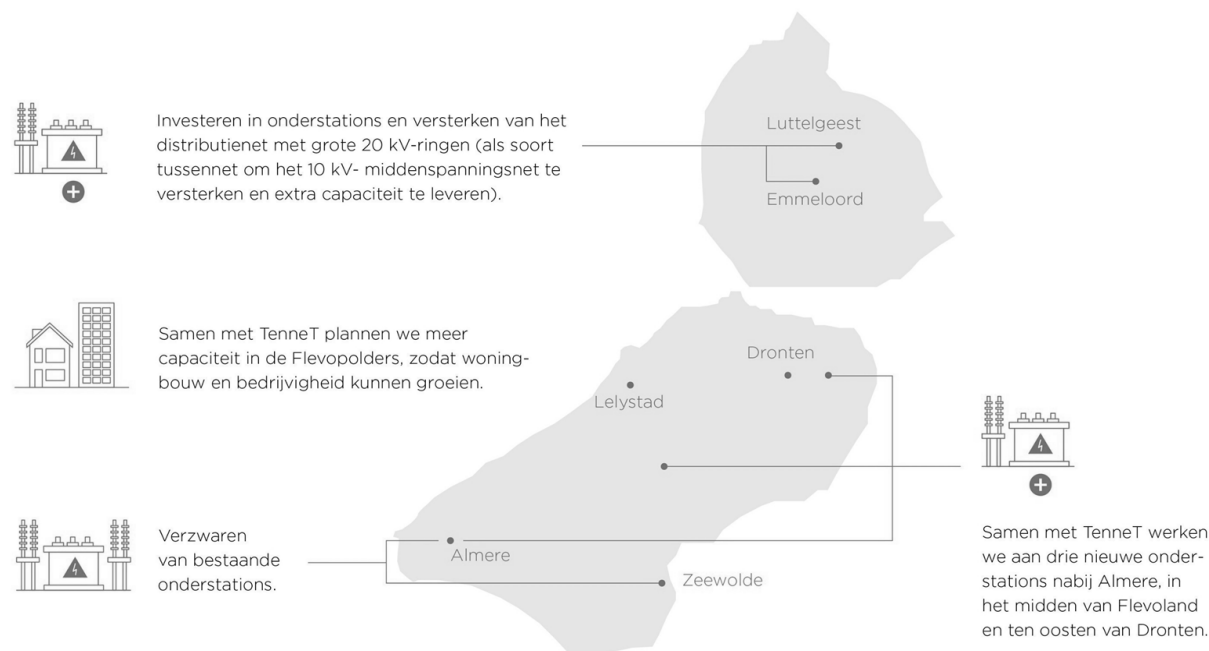
Werkpakket Liander - investeringen in Flevoland

Flevoland

allander

- Om de knelpunten het hoofd te bieden investeert Liander in de Noordoostpolder in de onderstations Emmeloord en Luttelgeest en het versterken van het distributienet met grote 20 kV-ringen. Deze 20 kV-ringen worden als het ware een tussennet om het 10 kV- middenspanningsnet te versterken en extra capaciteit te leveren.
- In de Flevopolder worden bestaande onderstations uitgebreid (onder andere Dronten, Lelystad, Zeewolde en Almere) en wordt samen met TenneT gewerkt aan drie nieuwe onderstations (nabij Almere, in het midden van de polder en ten oosten van Dronten).
- De verzwaringen van de onderstations Dronten, Lelystad in het oosten van de Flevopolder zijn voornamelijk voor duurzame opwek. Daarnaast worden binnen de planperiode twee nieuwe onderstations gebouwd (in het midden van de polder en ten oosten van Dronten) voor het aansluiten van duurzame opwek.
- Het onderstation Zeewolde wordt verzwaard. Enerzijds zien we een grote vraag voor wat betreft duurzame opwek en anderzijds de komst van datacentra. Ook de verdere ontwikkeling van de woningbouw in Oosterwold en bedrijventerrein Stichtsekan worden hiermee gefaciliteerd. Een nieuw te realiseren onderstation Almere is voornamelijk bedoeld voor de stad Almere. Om verdere groei in het oosten van Almere voor zowel woningbouw als ook bedrijvigheid mogelijk te maken wordt met TenneT samen de planvorming opgestart voor een schaa sprong in de benodigde capaciteit in de westzijde van de Flevopolder
- Voor de periode tot 2029 voorziet Liander op dit moment voor de regio Flevoland dat van de 38 stations circa 24 stuks overbelast raken. Liander is daarom voornemens om circa vijf nieuwe stations te stichten en er circa twintig stations uit te breiden. Verdere concretisering van deze investeringen zal plaatsvinden via de RES.

Wij investeren de komende tijd in diverse onder- en regelstations en in het versterken van het distributienet met grote 20 kV-ringen. Op deze manier kunnen we beter voldoen aan de verwachte capaciteitsvraag.

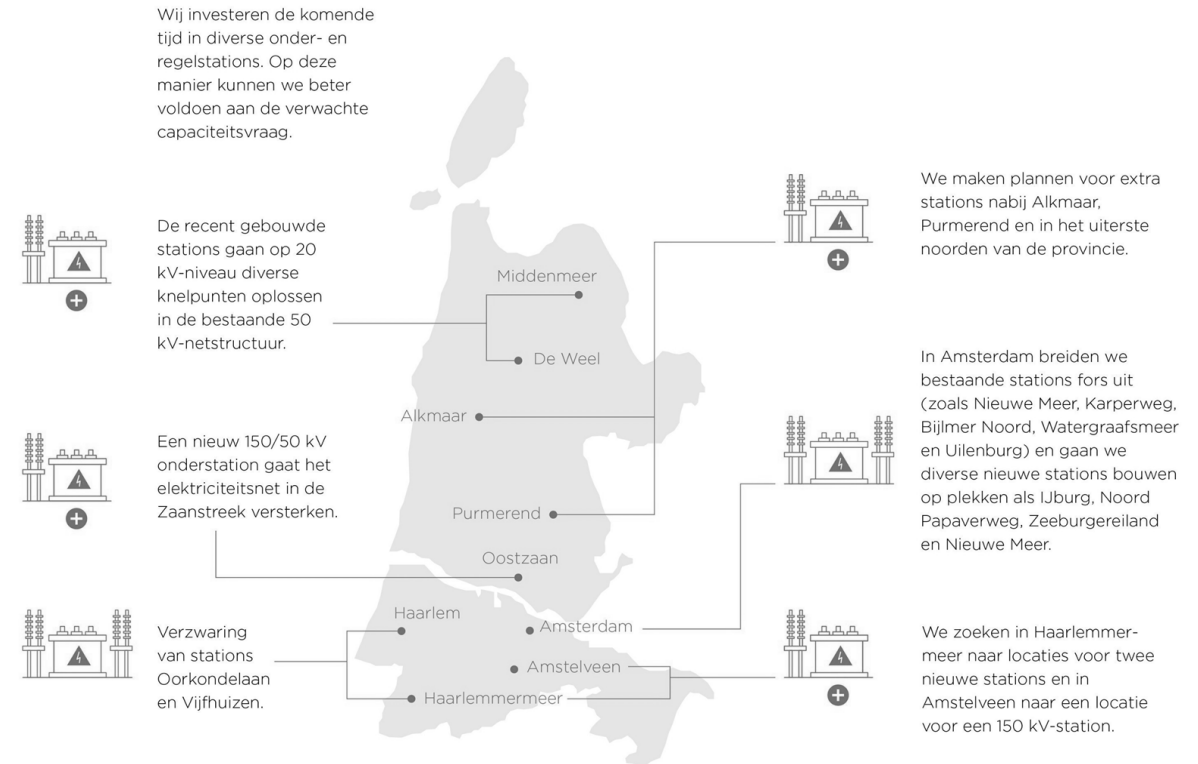
Groei Alliander door energietransitie

Werkpakket Liander - investeringen in Noord-Holland

allander

Noord-Holland

- In het noordelijke deel van Noord-Holland wordt geïnvesteerd in verzwaringen van diverse stations. De recent gestichte stations Middenmeer en De Weel gaan op 20 kV-niveau diverse knelpunten oplossen in de bestaande 50 kV-netstructuur. Daarnaast wordt een nieuw 150/50 kV onderstation bij Oostzaan gebouwd om het elektriciteitsnet in de Zaanstreek te versterken. Voor de verdere tijdshorizon worden nu ook al plannen gemaakt voor extra stations nabij Alkmaar en het uiterste noorden van de provincie. De noodzaak hiervoor en de geografische locatie zal vanuit de RES onderbouwd worden.
- In Amsterdam vindt een grote uitbreiding plaats van bestaande stations (zoals Nieuwe Meer, Karperweg, Bijlmer Noord, Watergraafsmeer en Uilenburg) en worden diverse nieuwe stations gebouwd op plekken als IJburg, Noord Papaverweg, Zeeburgereiland en Nieuwe Meer. Hiervoor werkt Liander nauw samen met de gemeente Amsterdam. Verder wordt in Haarlem gewerkt aan de verzwaring van station Oorkondelaan en in Haarlemmermeer aan station Vijfhuizen. Tevens wordt in de Haarlemmermeer gezocht naar een locatie voor twee nieuwe stations en wordt in Amstelveen met de gemeente ook naar een locatie voor een nieuw 150 kV-station gezocht om het bestaande elektriciteitsnet te uit te breiden voor de sterk toenemende vermogensvraag.
- Voor de periode tot 2029 voorziet Liander op dit moment voor de regio Noord-Holland dat van de 46 stations circa dertig stuks overbelast raken. Liander is daarom voornemens om minimaal tien nieuwe stations te stichten (oplopend tot circa 24) en er minimaal 25 uit te breiden (oplopend tot 32). Verdere concretisering van deze investeringen zal plaatsvinden via de RES.

Groei Alliander door energietransitie

Werkpakket Liander - investeringen in Zuid-Holland

alllander

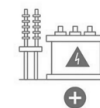
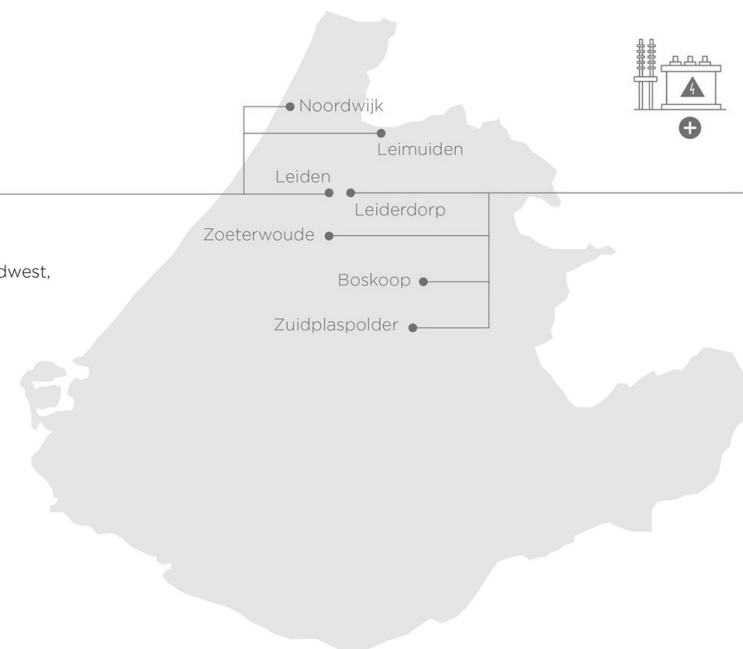
Zuid-Holland

- Liander dient veel van haar 50 kV-onderstations te versterken en nieuwe onderstations te bouwen om de huidige en toekomstige transportknooppunten het hoofd te bieden. Verzwaring van de onderstations Zoeterwoude, Leiden Zuidwest, Leiden Rijksuniversiteit, Leiderdorp, Noordwijk en Leimuiden staan op stapel, waarvoor in de komende jaren eerst de benodigde ruimte moet worden gevonden. Tevens wordt momenteel voortvarend gewerkt om het nieuwe onderstation Boskoop en de nieuwe invoedingspunten vanuit TenneT, Zuidplaspolder (samen met TenneT en Stedin) en Leiden Oost (samen met TenneT) tot stand te brengen.
- Voor de periode tot 2029 voorziet Liander op dit moment voor de regio Zuid-Holland dat van de achttien stations circa vijf stuks overbelast raken. Liander is daarom voornemens om circa tien nieuwe stations te stichten en er circa vijf uit te breiden. Verdere concretisering van deze investeringen zal plaatsvinden via de RES.

We gaan veel van onze 50 kV-onderstations versterken en nieuwe onderstations bouwen om de huidige en toekomstige transportknooppunten het hoofd te bieden.

We gaan de onderstations Leiden Zuidwest, Universiteit Leiden, Noordwijk en Leimuiden verzwaken.

Omdat we voorzien dat extra capaciteit nodig is, werken we samen met TenneT hard aan nieuwe invoedpunten in de Zuidplaspolder (met Stedin) en Leiden Oost. Daarnaast werken we aan nieuwe onderstations in Boskoop, Zoeterwoude en Leiderdorp.

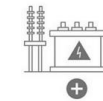
Groei Alliander door energietransitie

Werkpakket Liander - investeringen in Gelderland

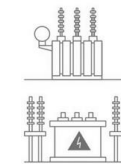
Gelderland

alllander

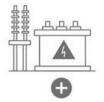
- Liander investeert op diverse plekken in verzwaring van stations. De stations Barneveld, Dodewaard, Zevenaar, Doetinchem en Eibergen zijn hier voorbeelden van. Zowel extra vermogen als ook aansluitmogelijkheden worden bijgeplaatst.
- De grotere projectgebieden zijn de Bommelerwaard en het knooppunt Arnhem - Nijmegen. In deze twee gebieden worden ook geheel nieuwe stations (in samenspraak met TenneT) gebouwd voor verdere versterking van het elektriciteitsnet.
- In de Bommelerwaard wordt onderstation Zaltbommel verder verzwakt met 150/20 kV en wordt een nieuw onderstation 150/20 kV gebouwd in Zuilichem. Daarna worden bijna alle onderliggende grotere verdeelstations versterkt om huidige en toekomstige knelpunten op te lossen.
- In het gebied tussen Arnhem en Nijmegen wordt enerzijds volop ingezet op grote logistieke oplossingen en anderzijds speelt de duurzame opwek en verduurzaming van woningbouw een grote rol. Om knelpunten het hoofd te bieden wordt samen met TenneT een nieuw onderstation Oosterhout gesticht met drie 150/20 kV-transformatoren van 80 MVA.
- Voor de verdere toekomst worden in de buurt van Nijkerk de mogelijkheden voor een nieuw onderstation samen met TenneT en Stedin verkend. De groei ten noorden en oosten van Amersfoort zal immers verder doorgaan gezien de gunstige ligging nabij de snelweg A1. Om deze groei beter te kunnen voorspellen zet Liander samen met de omgevingspartners in op de RES als instrument.
- Voor de periode tot 2029 voorziet Liander op dit moment voor de regio Gelderland dat van de 39 stations circa 28 stuks overbelast raken. Liander is daarom voornemens om circa vijftien nieuwe stations te stichten en er circa zeven uit te breiden. Verdere concretisering van deze investeringen zal plaatsvinden via de RES.

We verkennen samen met TenneT en Stedin de mogelijkheden voor een nieuw onderstation.

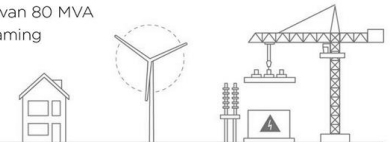

In de Bommelerwaard verzwaken we het onderstation Zaltbommel en bouwen we een nieuw onderstation Zuilichem 150/20 kV. Daarna versterken we onderliggende grotere verdeelstations om huidige en toekomstige knelpunten op te lossen.

We investeren op diverse plekken in de verzwaring van stations en plaatsen zowel extra vermogen als aansluitmogelijkheden bij.

We bouwen tussen Arnhem en Nijmegen samen met TenneT een nieuw onderstation Oosterhout met drie 150/20 kV-transformatoren van 80 MVA voor duurzame opwek, verduurzaming woningbouw en grote logistieke oplossingen.

Sectorregulering en financiering van de energietransitie

Sectorregulering en financiering van de energietransitie

De markt waarin Alliander actief is wordt gereguleerd door de ACM

allander

Regulering in Nederland

Als netbeheerder heeft Alliander de wettelijke taak om consumenten en bedrijven dagelijks van gas en elektriciteit te voorzien. Dit moet tegen de voorwaarden die hun basis vinden in de Elektriciteitswet.

De regionale netbeheerders werken in een gereguleerde markt zonder directe concurrentie. Het is immers niet kostenefficiënt om meerdere netten naast elkaar aan te leggen. Gelet op de monopolistische marktstructuur houdt de Autoriteit Consument & Markt (ACM) toezicht.

De ACM is verantwoordelijk voor de regulering van de transmissiesysteembeheerders ("TSO's") en regionale netbeheerders van de elektriciteitsvoorziening en aardgasnetten in Nederland en doet dit middels 3 tot 5-jarige reguleringsperioden.

Regulatorische doelen

- Netwerkbeheerders prikkelen om op een efficiënte manier te opereren
- Voorkomen dat netbeheerders tarieven doorbelasten boven het (efficiënte) kostenniveau
- Netwerkbeheerders een passend rendement op hun investeringen laten maken
- Optimale transportkwaliteit aanmoedigen (voor elektriciteits-RNB's)

Gereguleerde tarifiering en rendement

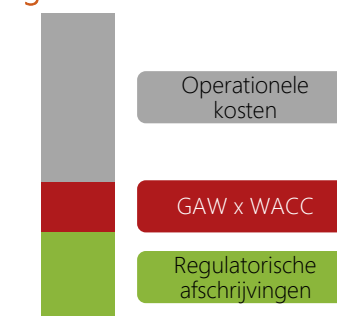
De ACM stelt de maximum transport- en aansluittarieven vast in de tarievenbesluiten. Deze tarieven worden zo vastgesteld dat de aanleg, het beheer en de exploitatie van de energienetten de economische kosten van de investeringen dekt.

De tarieven bestaan uit twee componenten: (i) de kapitaallasten en (ii) de operationele kosten.

- De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingen en een vermogenskostenvergoeding voor de verschaffers van vreemd en eigen vermogen. De vermogenskostenvergoeding volgt uit het product van de gewogen gemiddelde vermogenskostenvoet (WACC voor weighted average cost of capital) en de gereguleerde activawaarde (GAW).

- De operationele kosten zijn kosten voor personeel, inkoop van goederen, inkoopkosten bovenliggende netbeheerder en diensten die nodig zijn om de taken uit te voeren.

Toegestane inkomsten RNB's

Aan het begin van de reguleringsperiode bepaalt de ACM de GAW en de afschrijvingstermijnen voor verschillende activacategorieën. De afschrijvingen en de vermogenskostenvergoeding worden opgenomen in de maatstafregulering en landen in de tarieven van de netbeheerders. Gedurende de looptijd van de investeringen vindt vergoeding hierover plaats via de tarieven aan klanten, waardoor deze op lange termijn kostendekkend zijn. Bij groei zijn de uitgaven op korte termijn daardoor echter hoger dan de inkomsten.

Sector regulering en financiering van de energietransitie

Simultaan zetten 3 factoren uit de regulering druk op de netto kasstroom van de netbeheerders

alliander

Drie simultane effecten

- 1 Wanneer investeringen sterk stijgen, stijgen de inkomsten niet navenant en neemt de financieringsbehoefte toe op de middellange termijn
- 2 Wanneer de gereguleerde WACC daalt neemt de financieringsbehoefte verder toe
- 3 Inkomsten worden bepaald op basis van historische kosten, waardoor deze achterlopen bij toenemende kosten

Sectorregulering en financiering van de energietransitie

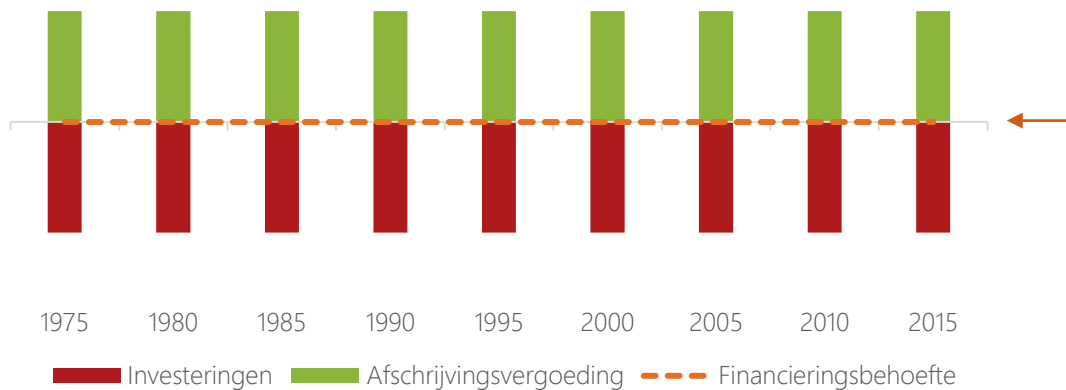
alliander

Factor 1: Wanneer investeringen sterk stijgen, stijgen de inkomsten niet navenant en neemt de financieringsbehoefte toe

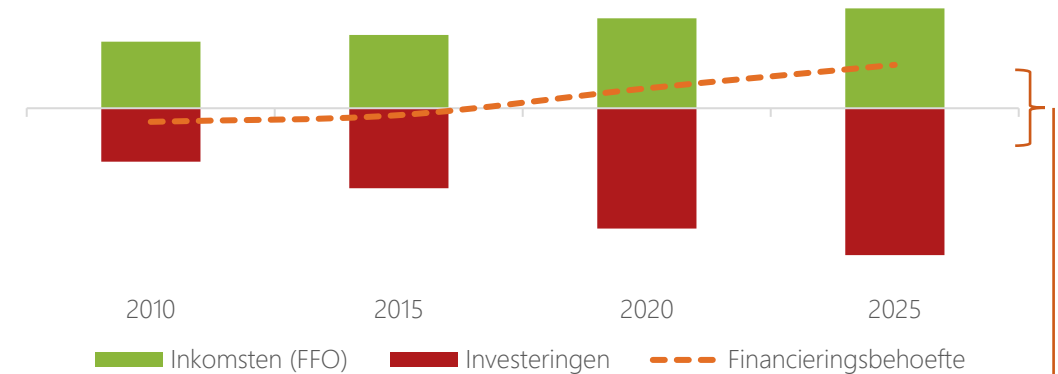
Ideaalcomplex: stabiel patroon investeringen

1

Energietransitie: blijvend hoge investeringen

- Inkomsten uit investeringen bestaan uit een vermogenskostenvergoeding plus een vergoeding gelijk aan de afschrijving.
- Bij een stabiel niveau van investeringen lopen de afschrijvingsvergoedingen op tot een niveau waarop ze de nieuwe investeringen volledig dekken. Dit noemen we een ideaalcomplex.

Inkomsten uitgedrukt in FFO (vrije kasstroom). Getoonde grafiek ter illustratie

De financieringsbehoefte zal toenemen door een combinatie van:

- Sterk toenemende investeringen;
- Een lange terugverdientijd (~40 jaar), en;
- Lage rendementen.

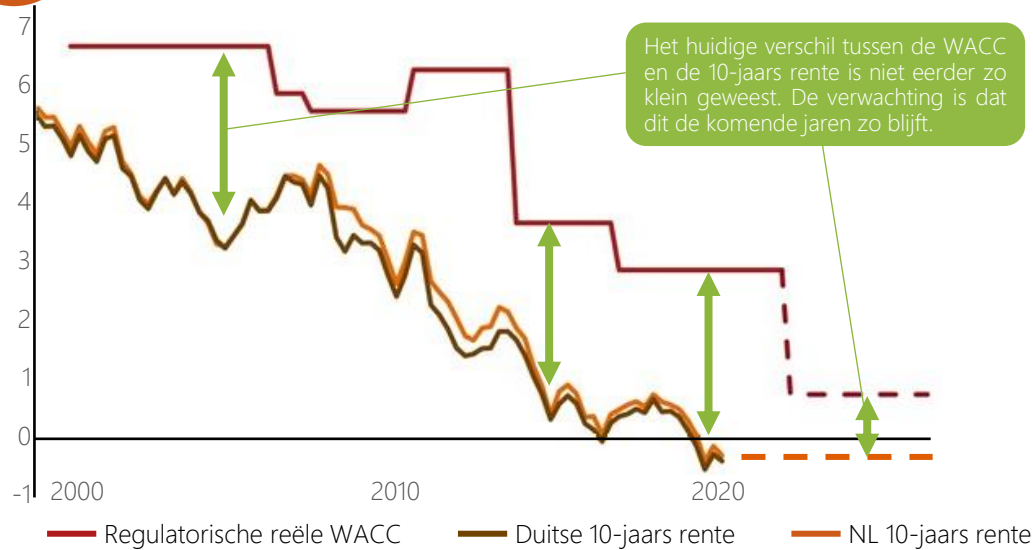
Als dit voor een lange periode zo blijft (energietransitie) zal de resulterende financieringsbehoefte blijven toenemen. Deze behoefte wordt ingevuld door het aantrekken van schuld (vreemd vermogen).

Sectorregulering en financiering van de energietransitie

alliander

Factor 2 & 3: Een dalende WACC verlaagt de inkomsten. Kosten stijgen maar vergoeding vindt plaats op basis van (lagere) historische kosten

2 Dalende reële WACC en rente

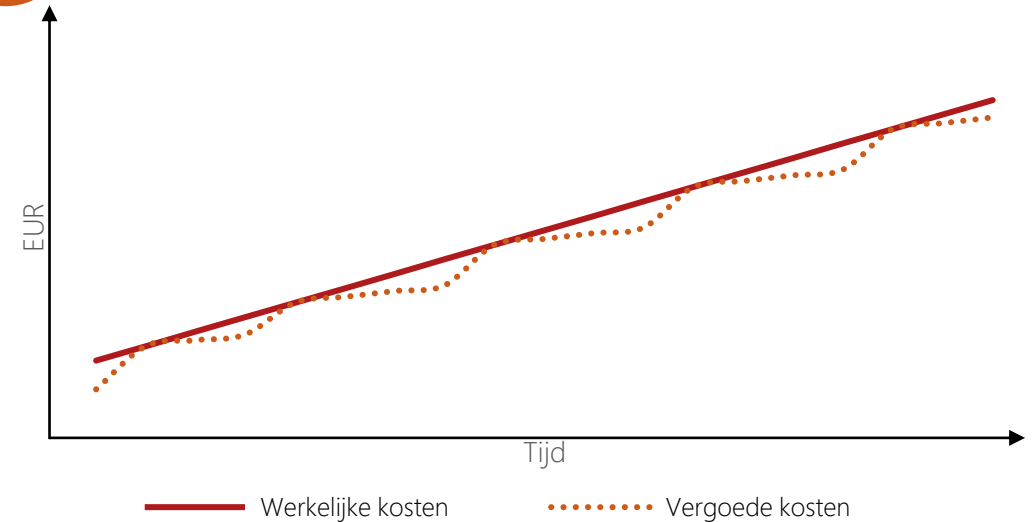

- Een dalende rentestand heeft voordelen, namelijk dat het aantrekken van financiering goedkoper wordt. Echter, voor de regionale netbeheerders heeft het ook nadelen omdat de inkomsten (eg. het gereguleerde tarief en rendement) afnemen. De ACM kijkt daarbij naar de Duitse en Nederlandse rente.
- De ACM stelt deze vergoeding periodiek vast op basis van marktdata. De verwachting is dat voor de komende reguleringsperiode de kapitaalsvergoeding naar beneden wordt bijgesteld. Hierdoor nemen de inkomsten af en zal er dus ook minder beschikbare ruimte zijn voor het financieren van de energietransitie.

35

*Uitgaande van een daling van de gereguleerde WACC vóór belastingen naar 0,7% (structureel laag) in de nieuwe reguleringsperiode.
Bron: Strategy & PwC*

3 Stijgende kosten RNB

- De kosten die Alliander vergoed krijgt worden bepaald op basis van de gemiddelde historische gemaakte kosten van de netbeheerders.
- Wanneer de kosten een blijvende stijging laten zien, zullen de inkomsten voor de regionale netbeheerders permanent achterblijven, wat een grote impact heeft op het bedrijfsresultaat en daarmee ook op de kredietratio's van Alliander.
- Door het effect van de 'zaagtand' schommelt het beeld enigszins gedurende elke reguleringsperiode. Dit raakt direct het resultaat en daarmee ook de dividenden.

Financieel beleid Alliander

Financieel beleid Alliander

Bijgesteld financieel beleid past bij uitdaging van energietransitie

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with an orange horizontal bar below it.

Financieel beleid ondersteunt strategie Alliander

Het financieel beleid ondersteunt het algemene beleid en de strategie van Alliander. Het beleid richt zich op:

- 1) het te allen tijde beschikken over voldoende middelen om te kunnen voldoen aan de regulatorische en financiële verplichtingen van de onderneming,
- 2) een adequaat aandeelhouders rendement en
- 3) bescherming voor obligatiehouders en andere vreemd vermogen verschaffers, met behoud van financiële draagkracht, discipline, flexibiliteit om te groeien en te investeren in onze onderneming.

Het handhaven van een solide A rating* profiel is een belangrijk onderdeel van het beleid. Zo behoudt Alliander een goede uitgangspositie om tegen gunstige voorwaarden vreemd vermogen aan te trekken en om te kunnen groeien als onderneming. De belangrijkste ratio in het bepalen van de rating is de beschikbare operationele kasstromen ten opzichte van de schuldpositie (FFO/netto schuld).

* Rating agencies beoordelen bedrijven op hun financiële stabiliteit en de kans op tijdige betaling van aflossing en rente. De hoogst haalbare rating is AAA. Beneden BBB komt een bedrijf in de gevarenszone vanuit het perspectief van kredietverleners. Bij de door Alliander nagestreefde A rating zullen kredietverleners tegen gunstige voorwaarden geld ter beschikking stellen omdat de kans op rentebetaling en aflossing zeer groot is. De ACM gaat in haar tariefregulering ook uit van een A rating.

Energietransitie heeft geleid tot bijstellen beleid

Door ontwikkelingen vanuit de energietransitie staat met name deze FFO / netto schuld verhouding sterk onder druk:

- De energietransitie vraagt om forse investeringen, waardoor de schuldpositie in rap tempo oploopt. De beschikbare operationele kasstromen (FFO) nemen veel minder snel toe.
- Hierdoor daalt de FFO/netto schuld verhouding. Hoe lager deze ratio, hoe lager de rating en de kredietwaardigheid.
- Het vermogen om meer schuld aan te trekken komt daarmee in gevaar en de rentelasten stijgen.

Tegelijkertijd is er binnen de wens om een solide A rating profiel te handhaven ruimte voor een lagere ondergrens in het eigen beleid. Ook bij een FFO/netto schuld verhouding van ten minste 15% zal dit rating profiel behouden kunnen blijven. Derhalve is in mei 2021 in het financiële beleid de streefwaarde van 20% verlaagd naar 15%.

In de voorwaarden van de obligatielening is overeengekomen dat Alliander de lening kan converteren in aandelen als de FFO/netto schuld ratio structureel onder de 16% komt. Op deze manier wordt geborgd dat er tijdig kan worden ingegrepen indien de FFO/netto schuld ratio dichtbij 15% komt.

De volgende sheets gaan in op de belangrijkste kenmerken van het nieuwe beleid en bieden een toelichting op de wijzigingen.

Financieel beleid Alliander

Kenmerken van bijgesteld beleid en wijzigingen t.o.v. huidig beleid (I)

allliander

Algemene uitgangspunten

- Zekerstellen van een adequate omvang van liquide middelen en gecommiteerde kredietfaciliteiten;
- Te allen tijde zeker stellen van toegang tot de kapitaalmarkt;
- Zekerstellen van een gebalanceerd aflossingsschema
- Handhaving van een buffer ten opzichte van reguleringscriteria conform Besluit Financieel Beheer Netbeheer (BFBN) waarbij Alliander niet de grens opzoekt;
- Centrale financiering van bedrijfsonderdelen* en centraal cash management;
- Schulden worden in principe op Alliander N.V. niveau aangetrokken
- Onderdeel van bedrijfsbeleid en strategie;
- Transparante berichtgeving;

De algemene uitgangspunten blijven ongewijzigd.

Financieel kader

- FFO/netto schuld verhouding $\geq 15\%$
- Rentedekking $\geq 3,5$
- Netto schuldratio $\leq 60\%$
- Solide A ratingprofiel
- Voldoen aan de regulatorische vereisten voor de netbeheerders (BFBN)

- Minimum FFO/netto schuld ratio is aangepast van 20% naar 15%. Het financieel beleid is en blijft gericht op behoud van een A rating profiel. Het bestaande minimum van 20% is echter strikter dan noodzakelijk voor het A rating profiel. De grens van 15% is meer in lijn met dit profiel en biedt daarmee meer financiële ruimte.

Financieel beleid Alliander

Kenmerken van bijgesteld beleid en wijzigingen t.o.v. huidig beleid (II)

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with a dark green horizontal bar below it.

Dividendbeleid

- Stabiel dividend
- Pay-out: 45% van de winst na belastingen, gecorrigeerd voor fair value mutaties, periodieke vergoedingen voor leningen die via het eigen vermogen worden verwerkt en bijzondere posten die niet hebben geleid tot kasstromen, tenzij investeringen of financiële criteria een hogere toevoeging aan de algemene reserves vereisen
- Solvabiliteit minimaal 30%

In het nieuwe beleid wordt verduidelijkt dat de periodieke vergoedingen voor leningen die onder International Financial Reporting Standards (IFRS) als eigen vermogen zijn geclassificeerd, gecorrigeerd worden op de dividendgrondslag. Dit doet recht aan preferente positie van de hybride schuldhouders t.o.v. de aandeelhouders.

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

De verschillende mogelijke financiële instrumenten zijn beoordeeld aan de hand van onderstaande randvoorwaarden en criteria

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with an orange horizontal bar below it.

Randvoorwaarden	Toelichting
Solide credit rating	Gelet op de regulatoire kapitaalvergoeding (vastgesteld door de ACM) streeft Alliander naar tenminste een A-rating.
Aandeelhoudersflexibiliteit	Het instrument moet de flexibiliteit bieden aan aandeelhouders om onafhankelijk van elkaar te besluiten om te participeren.
Criteria aan instrument	Toelichting (NB: er is geen verschillende zwaarte aan de verschillende criteria toegekend)
Effectiviteit	De mate waarin een instrument bijdraagt aan het versterken van het eigen vermogen en behoud van een A-rating. Dit verschilt per instrument, bepaalde instrumenten worden door de rating agencies deels als vreemd vermogen geclassificeerd (geen 100% weging als eigen vermogen).
Financiële flexibiliteit*	Flexibiliteit kan worden bereikt door trapsgewijs kapitaal aan te trekken, de mogelijkheid om schuld naar eigen vermogen te converteren en/of de mogelijkheid om de betaalverplichting (tijdelijk) uit te kunnen stellen.
Fiscale aftrekbaarheid**	In hoeverre komt de vergoeding op het financieel instrument in aanmerking voor een fiscale korting uit hoofde van renteaftrekbaarheid en overige fiscaal relevante aspecten met financiële gevolgen.
Kosten	(i) De hoogte van de verschuldigde vergoeding op het financiële instrument. (ii) De impact op de winst- en verliesrekening en de balans van Alliander.
Eenvoud	De instrumenten verschillen in complexiteit, uitvoerbaarheid, transparantie, in hoeverre overeenstemming nodig is tussen de aandeelhouders, juridische implicaties (e.g. statutenwijziging, onderhandse of notariële akte, goedkeuring AvA) en de transactiekosten gemoeid met het financiële instrument.
Aantrekkelijkheid voor de aandeelhouders***	De mate waarin het interessant is voor de aandeelhouder om te participeren in het instrument.

* Flexibiliteit geniet de voorkeur omdat hierdoor (ceteris paribus) minder beslag wordt gelegd op het vermogen van de aandeelhouders en daarmee wordt een hoger rendement (%) op geïnvesteerd vermogen gerealiseerd.

** Dit criterium is enkel van toepassing op instrumenten die een vreemd vermogen karakter hebben (en rente met zich meedragen).

*** Gedefinieerd als criterium maar inhoudelijk ter beoordeling gelaten door de aandeelhouders.

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

Een overzicht van de mogelijke financiële instrumenten die nader zijn uitgewerkt en onderzocht

The logo for Alliander, featuring the word "allliander" in white lowercase letters on a green rectangular background. Below the green rectangle is a horizontal orange bar.

A Instrument	Beschrijving
A Agiostorting	Eenvoudige vorm van onvoorwaardelijk kapitaal.
B Gewone aandelen huidige klasse (nieuwe uitgifte)	Recht op zeggenschap en een aandeel in de winst in de vorm van dividend.
C Gewone aandelen nieuwe klasse met beperking stemrecht (nieuwe uitgifte)	Geven de mogelijkheid om te differentiëren in winst en/of stemrecht t.o.v. bestaande gewone aandelen.
D (Cumulatief) preferente aandelen	Recht op een vast dividend met voorrang op gewone aandelen.
E Achtergestelde lening (of 'hybride lening')	Lening met een hogere rentecoupon op basis van het hogere risicoprofiel. Kan (deels) als eigen vermogen classificeren in de berekeningen van vermogensratio's bij rating agencies en (bank)convenanten.
F Senior lening	Vaste of variabele rentecoupon met ('senior') leningsvoorwaarden en vooraf vastgestelde looptijd.
G Reverse converteerbare obligatielening	Een lening met optie om te converteren naar aandelen leidend tot een (gelijktijdige) verhoging van het eigen vermogen en verlaging van vreemd vermogen.
Inhouden dividend	Niet verder beoordeeld omdat dit als zeer onaantrekkelijk voor de aandeelhouders is beoordeeld en conform het financieel beleid van Alliander gestreefd wordt naar bestendige betaling van dividend

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

A: Agiostoring

Eenvoudige vorm van onvoorwaardelijk kapitaal. Uitvoerbaar op voorwaarde dat alle aandeelhouders pro rata participeren in de storting

- + Directe versterking van het eigen vermogen
- + Minder vreemd vermogen en daarmee in de toekomst een hoger dividend
- + Zeer eenvoudig qua uitvoering
- Kan alleen plaatsvinden als alle aandeelhouders pro-rata hun aandelen belang mee doen
- Geen extra vergoeding op de kapitaalstorting
- Sterk, maar eenmalig signaal naar de kapitaalmarkt

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

B: Gewone aandelen huidige klasse (nieuwe uitgifte)

Deze variant zorgt voor een permanente aanvulling van het eigen vermogen.

Directe versterking van het eigen vermogen

Minder vreemd vermogen en daarmee in de toekomst een hoger dividend

Sterk maar eenmalig signaal naar de markt door commitment aandeelhouders

Notariële akte(n) van uitgifte vereist

Waardering nodig. Indien niet alle aandeelhouders pro rata participeren in de nieuwe uitgifte beperkte wijziging van zeggenschapsverhoudingen.

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

C: Gewone aandelen nieuwe klasse met beperking stemrecht (nieuwe uitgifte)

Deze variant zorgt voor een permanente aanvulling van het eigen vermogen waarbij differentiatie mogelijk is tussen economische rechten en zeggenschap.

Directe versterking van het eigen vermogen

Minder vreemd vermogen en daarmee in de toekomst een hoger dividend

Bij toetreding van nieuwe aandeelhouders verbreding van de aandeelhoudersbasis (pluspunt voor rating agencies)

Sterk maar eenmalig signaal naar de markt door commitment aandeelhouders

Notariële akte(n) van uitgifte vereist

Waardering nodig indien niet alle aandeelhouders pro rata participeren in de nieuwe uitgifte

Statutenwijziging vereist

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

D: (Cumulatief) preferente aandelen

alliander

Deze vorm van financiële instrumenten geeft een vast rendement aan aandeelhouders en hebben structuur eigenschappen op basis waarvan kredietbeoordelaars ze (gedeeltelijk) meetellen als eigen vermogen.

Wordt niet a priori als 100% eigen vermogen beschouwd en hierdoor is meer kapitaal nodig om dezelfde rating te bewerkstelligen

Minder vreemd vermogen en daarmee in de toekomst een hoger dividend

Nieuwe klasse aandelen kan als klasse worden ingetrokken met terugbetaling (kapitaal-verminderingprocedure)

Sterk maar eenmalig signaal naar de markt door commitment aandeelhouders

Notariële akte(n) van uitgifte vereist

Aanvullende laag in vermogensstructuur, derhalve verhoging van complexiteit met subjectieve pricing

Statutenwijziging vereist

Leidt tot structurele ongelijkheid c.q. prioriteit voor bepaalde aandeelhouders

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

E: Achtergestelde lening (of 'hybride lening')

alliander

Deze lening heeft karakteristieken van zowel vreemd- als eigen vermogen. Deze dient wel te voldoen aan voorwaarden als (i) achtergesteldheid (ii) (zeer) lange looptijd en (iii) uitstelmogelijkheden ten aanzien van rente- en aflosverplichtingen. Dit type lening is verhoudingsgewijs duur en kan ook van de kapitaalmarkt worden aangetrokken.

Telt doorgaans voor 25-75% mee als eigen vermogen afhankelijk van de voorwaarden

Optie uitstel rente en aflossing (bij niet perpetual)

Rente aftrekbaar onder voorwaarden (waaronder niet winstafhankelijk gestructureerd)

Kan ook via de kapitaalmarkt bij derden worden aangetrokken

Er is meer kapitaal nodig om dezelfde ratingimpact te bewerkstelligen

Eigen vermogen weging door rating agencies vermindert in de loop van de tijd richting de einddatum

Hogere rente dan gewone (senior) lening

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

F: Senior lening

alliander

Senior lening heeft een lage rentevergoeding maar telt niet mee als eigen vermogen en dus geen verbetering van de kapitaalstructuur. Dit type vermogen zal logischerwijs uit de reguliere kapitaalmarkt worden gehaald.

Rente fiscaal aftrekbaar

Veruit de voordeligste manier van financieren gezien zeer lage rente standen

Pricing en voorwaarden zijn objectief vast te stellen op basis van vergelijkbare transacties in de markt

Geen versterking van het eigen vermogen

A-rating blijft bij toenemende behoefte aan financiering niet behouden

Beperkingen vanuit bankconvenanten en eisen ACM op gebied van solvabiliteit

Vervroegde aflossing normaliter alleen met betalen van boeterente

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

G Reverse converteerbare obligatielening

alliander

Een lening met optie om te converteren naar aandelen leidend tot een (gelijktijdige) verhoging van het eigen vermogen en verlaging van vreemd vermogen. Kan tot conversie veel kenmerken delen met die van een achtergestelde lening. Bij een conversierecht voor Alliander als leningnemer is sprake van een 'reverse convertible'.

Rente tot aan conversie fiscaal aftrekbaar

Telt tot aan conversie voor een deel mee als eigen vermogen (veelal 50%)

Optie geeft flexibiliteit aan Alliander om schuld te verlagen op gewenste timing

Relatief hoge rente vergoeding door conversierecht van Alliander en illiquiditeit

Sterk signaal aan de markt

Complexer instrument door optie-element, derhalve meer afstemming nodig met aandeelhouders en rating agencies en fiscus

Indien conversie niet plaatsvindt vervalt na verloop van tijd de gedeeltelijke behandeling als eigen vermogen

Voor Alliander relatief duur instrument

Instrumenten voor versterken eigen vermogen

Na een zorgvuldig totstandkomingsproces is gekozen voor de reverse converteerbare hybride obligatielening

alliander

Analyse financiële instrumenten

Gegeven de randvoorwaarden met betrekking tot het behoud van een solide credit rating en de gewenste aandeelhoudersflexibiliteit is in samenspraak met de aandeelhouders gekozen voor de reverse convertible hybride obligatielening als voorkeursinstrument.

Reverse converteerbare hybride obligatielening

Deze optie combineert de voor- en nadelen van een hybride lening met die van een reverse converteerbare lening. Het instrument is **effectief** vanwege de conversieoptie voor Alliander naar aandelen (wanneer nodig) en het **vaste rendement voor participerende aandeelhouders** tot het moment van conversie. Bovendien is de rente onder voorwaarden **fiscaal aftrekbaar** voor Alliander. Gegeven de onzekerheid omtrent de timing en omvang van het benodigde kapitaal is flexibiliteit (het kunnen terugbetalen en/of converteren van de lening) van groot belang.

Kenmerken

- ▶ Een achtergestelde lening met een lange looptijd
- ▶ Vaste rentecoupon
- ▶ Mogelijkheid om rentebetalingen uit te stellen. Uitgestelde betalingen zijn te allen tijden betaalbaar, ook als Alliander dividenden uitkeert of andere betalingen doet onder soortgelijke instrumenten
- ▶ Met optie voor Alliander om (o.b.v. objectieve triggers) de lening om te zetten in aandelen: eigen vermogen vergroten én schuld verlagen zonder aanvullend kapitaal op te halen.
- ▶ Indien de optie niet tussentijds wordt uitgeoefend, bestaat naar keuze van Alliander aan het einde van de looptijd en bij renteherziening de mogelijkheid van aflossing van de hoofdsom.

Kenmerken van voorkeursinstrument

Kenmerken van voorkeursinstrument

Kenmerken van de reverse converteerbare hybride obligatielening

alliander

Beknpte kenmerken

Type lening	Reverse converteerbare hybride obligatielening
Leningverstrekkers	Aandeelhouders van Alliander
Hoofdsom	€ 600 miljoen
Looptijd	60 jaar, tenzij eerder afgelost of geconverteerd
Rentevaste periode	Tarief wordt elke 10 jaar vastgezet
Rentevergoeding	Twee werkdagen voor de transactiedatum zal het tarief worden vastgesteld op basis van de basisrente en afgesproken risico-opslag, waarbij de totale rente niet lager dan 0% kan zijn. Afgesproken rente is 1,975% boven 10-year swap rate.
Renteherziening	Voor het eerst in 2031, daarna elke 10 jaar
Cumulatieve rentebetalingen	Er is mogelijkheid tot uitstel rentebetaling, maar rente blijft altijd betaalbaar
Mogelijke aflossing	Door Alliander bij elke renteherziening of eerder onder bepaalde voorwaarden
Conversie	Onder voorwaarden kan de lening door Alliander worden geconverteerd naar aandelen op basis van een waardering van het aandeel op het moment van de conversie
Uitgifte	15 december 2021

Zie ook de volgende pagina en de bijgevoegde leningsdocumentatie (BIJLAGE 2A, 2B en 2C)

Kenmerken van voorkeursinstrument

Reverse converteerbare hybride obligatielening

allander

Overige voorwaarden

- Optionele aflossing en Aflossing bij Speciale Gebeurtenissen:
 - Verlies aftrekbaarheid rente, verlies 50% eigen vermogen toekenning door kredietbeoordelaars en als Alliander reeds 80% van de lening heeft teruggekocht.
- Substitutie of Aanpassing in plaats van een Aflossing bij Speciale Gebeurtenissen¹
- De overige clausules in de lening zijn standaard clausules voor hybride instrumenten, behalve de conversiemogelijkheid
- De lening is overdraagbaar tussen aandeelhouders, tenzij de overdracht wijzigingen in de zeggenschap tot gevolg heeft
- De renteopslag is marktconform vastgesteld, zie volgende pagina

Conversie van de hybride obligatielening

- Alliander heeft de mogelijkheid om de lening geheel of gedeeltelijk te converteren in aandelen. Dit recht ontstaat wanneer:
 - Alliander een lagere credit rating krijgt dan A (S&P) of A2 (Moody's)
 - Kredietbeoordelaars aankondigen dat de rating naar verwachting op korte termijn onder de A/A2 (creditwatch) zal worden aangepast
 - De FFO/Netto schuld structureel onder 16% komt
 - De gedelegeerde bevoegdheid tot uitgifte van aandelen aan het bestuur van Alliander ongeldig is verklaard, wordt ingetrokken of een resterende geldigheid van 3 maanden of minder heeft.

¹Standaard clausules voor een hybride instrument

Kenmerken van voorkeursinstrument

Indicatieve rente

alliander

Toelichting

- Door de interne benchmark methode te combineren met de beschikbare marktdata van de externe benchmark methode kan een prijspunt bepaald worden voor een nieuwe, achtergestelde, hybride lening met een eerste call datum over 10 jaar.
- 1 De actuele spread boven de swap rate van de huidige hybride lening van Alliander bedraagt circa 0,95% op grond van de huidige single A issue rating. Dit is circa 59 basispunten goedkoper dan vergelijkbare instrumenten met BBB- rating in de markt.
 - 2 De opslag (zonder conversiepremie) in de markt voor 10 jaar is berekend op circa 2,13%. Gecorrigeerd voor het ratingvoordeel voor Alliander van 59 basispunten bedraagt de opslag indicatief 1,55%.
 - 3 De opslag voor het conversie recht (optie element) in de lening is (kwalitatief) bepaald op 20 basispunten op grond van de gewenste triggers voor het conversierecht voor Alliander.
 - 4 De illiquiditeitsopslag voor verminderde verhandelbaarheid van de lening is (kwalitatief) bepaald op 22,5 basispunten. De marktconforme opslag bedraagt daarmee in totaal 1,975%

Prijsbepaling 10-jaars indicatieve rente hybride lening Alliander

Rente opbouw	
10-jaars opslag op basis van (BBB-) regressie-analyse	2,13%
1 Ratingvoordeel	(0,59%)
2 Indicatieve marktconforme opslag (10 jaar)	1,55%
3 Opslag voor het conversierecht	0,20%
4 Illiquiditeitspremie	0,225%
Indicatieve gefixeerde all-in spread	1,975%
10-jaars swap rate per 17/5/21	0,14%
Indicatieve all-in rente converteerbare hybride lening	2,115%

Op basis van een actuele 10-jaars swap rate van 0,14% per 17/5/21 bedraagt de indicatieve rente in totaal 2,115% voor Alliander. Swap rate wordt bij het aangaan van de lening definitief vastgesteld op basis van openbare noteringen en kan in december 2021 hoger of lager staan. De opslag van 1,975% staat vast.

Kermerken van het voorkeursinstrument

Procedure in geval van conversie

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with a dark green horizontal bar below it.

De lening kan onder bepaalde objectieve omstandigheden worden geconverteerd in gewone aandelen. Deze omstandigheden zijn:

- (i) een rating downgrade,
- (ii) een credit watch of
- (iii) een structurele daling van de FFO/Netto schuld ratio onder de 16%.

In deze situaties heeft Alliander het recht een bedrag van minimaal € 200 miljoen van de uitstaande lening te converteren in aandelen.

Bij conversie wordt het volgende zorgvuldige proces doorlopen:

In samenspraak met een Lenders Committee van de aandeelhouders wordt een onafhankelijke adviseur aangesteld (een Independent Valuation Service Provider)

Deze onafhankelijke adviseur valideert de noodzaak voor conversie, het voorgestelde te converteren bedrag en bepaalt de conversieprijs waartegen leningdelen worden omgezet in aandelen Alliander

Het Lenders Committee laat met een eigen adviseur een fairness opinion uitvoeren op het werk van de Independent Valuation Service provider

Indien overeenstemming op alle punten vindt conversie plaats.

In geval van een down grade of credit watch situatie wordt hetzelfde proces doorlopen, echter ontbreekt de nadere toets op het te converteren bedrag.

Mogelijk financieel arrangement met de BNG

Financiering bij BNG Bank

Achtergrond BNG Bank

The logo for Alliander, featuring the word "alliander" in white lowercase letters on a green rectangular background with a dark green horizontal bar below it.

BNG Bank is van en voor de publieke sector. Bij de BNG draait het niet om zoveel mogelijk winst, maar om maximale maatschappelijke impact. Dat is de drijfveer.

- BNG Bank, waarvan u aandeelhouder bent, is begin 20^e eeuw opgericht door Vereniging van Nederlandsche Gemeenten (VNG) om bij te dragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken
- BNG Bank richt zich specifiek op de publieke sector in Nederland en het vergroten van klantpartnerschap
 - Stelt de publieke sector in staat maatschappelijke doelstellingen te realiseren
- BNG Bank heeft vier *Sustainable Development Goal* doelstellingen waarvan er twee uitstekend aansluiten bij de energietransitie en de uitdaging van Alliander:
 - Betaalbare duurzame energie
 - Duurzame steden en gemeenschappen
- Wat kan BNG Bank voor aandeelhouders van Alliander betekenen wat betreft de deelname in de obligatielening?
 - BNG Bank biedt financiering aan voor alle looptijden tegen zo laag mogelijke prijzen
 - BNG Bank stelt financieringsoplossingen en expertise ter beschikking waarmee klanten hun maatschappelijke doelstellingen realiseren
 - BNG Bank bouwt aan langdurige relaties met stakeholders en speelt proactief in op hun behoeften

Financiering bij BNG Bank

Indicatie van rente tarieven

alliander

BNG Bank biedt aandeelhouders financiering tegen aantrekkelijke voorwaarden

BNG faciliteert verschillende type financieringen. Er kan gekozen worden:

- tussen rentevaste geldleningen of leningen met renteaanpassingen naar verloop van tijd (bijvoorbeeld aangepast aan de reguleringsperioden).
- tussen geldleningen met kortere looptijden of leningen met een langere looptijd.
- tussen aflossingsvrije leningen en leningen met lineair of annuïtair aflossingsprofiel.

Voor indicatieve rentetarieven, zie de tabel hiernaast.

(rentetarieven volgen de markt en veranderen per minuut; voor up to date indicaties kunt u contact opnemen met uw accountmanager)

	Aflossingsvrij	Annuïtair
rentevastperiode		
5 jaar	-/- 0,10%	-/- 0,20%
10 jaar	0,30%	0,05%
20 jaar	0,75%	0,50%
30 jaar	0,80%	0,65%
40 jaar	0,85%	0,75%
50 jaar	0,85%	0,75%

Indicatie van de rentetarieven van BNG Bank

- tarieven op 28-05-2020
- geldig voor gemeenten en provincies
- tarieven op basis van contante storting

Financiering bij BNG Bank

Contactgegevens en proces

Alle gemeenten en provincies zijn reeds klant bij BNG Bank

- Voor het aangaan van een lange termijn financiering t.b.v. een investering in Alliander, adviseren wij om contact op te nemen met de accountmanager van uw gemeente/provincie of te bellen met de accountdesk van BNG Bank:
tel. 070 – 308 1740
- Of gebruik kan worden gemaakt van de BNG hangt mede af van de financiële situatie bij de Gemeente of Provincie.
- BNG Bank kan en mag u uitdrukkelijk niet adviseren wel of niet tot aankoop van een convertible over te gaan.
- Mocht u interesse hebben in een informatie sessie over verschillende type leningen (met/zonder tussentijdse aflossing, verschillende looptijden, vaste/variabele rente), dan kunt u uw interesse ook bij Alliander kenbaar maken. Bij voldoende gegadigden zullen we in samenwerking met de BNG Bank een webinar organiseren om u te informeren en waar u ook uw vragen kunt stellen.

EINDE

KPMG Advisory N.V.
P.O. Box 74500
1070 DB Amsterdam
The Netherlands

Laan van Langerhuize 1
1186 DS Amstelveen
The Netherlands
Telephone +31 (0)20 656 7890
www.kpmg.com/nl

Persoonlijk en vertrouwelijk
Aandeelhouders van Alliander N.V.

Our ref. 21.495 RS/WB/JvdA

Onderwerp: Letter of Comfort inzake Project Kavera

Amstelveen, 31 mei 2021

Geachte heer/mevrouw,

De aandeelhouders van Alliander N.V. ("Alliander") hebben op 31 mei 2021 een financieringsverzoek ontvangen voor een bijdrage in de financiering van aan de energietransitie gerelateerde benodigde investeringen door Alliander als onderdeel van project Kavera.

KPMG Advisory N.V. ("KPMG"), treedt op als financieel adviseur voor de aandeelhouders van Alliander inzake project Kavera, vertegenwoordigd door de deelnemers van het groot aandeelhoudersoverleg ("GAO") en de klankbordgroep ("KBG") (gezamenlijk de "Opdrachtgevers").

KPMG is verzocht een letter of comfort af te geven inzake het op 31 mei 2021 door Alliander verstuurd financieringsverzoek. In deze letter of comfort wordt voor de aandeelhouders van Alliander een oordeel gegeven over het voorgestelde instrument alsmede het doorlopen proces.

1) Achtergrond

De energietransitie leidt de komende jaren tot een significante stijging van de investeringen voor netbeheerders in Nederland. Alliander verwacht dat de totale investeringen op korte termijn oplopen tot meer dan € 1 miljard per jaar, meer dan een verdubbeling ten opzichte van de afgelopen jaren. Vanwege de uitgestelde regulatorische vergoeding voor de kosten van de investeringen, moeten de benodigde investeringen voorgefinancierd worden door Alliander. Een belangrijk deel van de hieruit resulterende kapitaalbehoefte kan Alliander financieren met vreemd vermogen. Om echter voldoende kredietwaardig te blijven is Alliander voornemens om de eigen vermogenspositie te versterken. In deze hoedanigheid heeft Alliander in 2020 project Kavera geïnitieerd.

Alliander is voornemens om de eigen vermogenspositie te versterken door uitgifte van een reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening ter grootte van € 600 miljoen.

2) Vertegenwoordiging aandeelhouders

De aandelen van Alliander zijn in handen van meer dan 70 Nederlandse provincies en gemeenten. Met betrekking tot project Kavera treedt KPMG op als adviseur van de aandeelhouders van Alliander, vertegenwoordigd door het GAO en de KBG. De deelnemers van het GAO en de KBG zijn vertegenwoordigers van de grootaandeelhouders, zijnde de provincies Gelderland, Friesland en Noord-Holland, de gemeente Amsterdam alsmede vertegenwoordigers van de overige aandeelhouders, samengevoegd in clusters (het Nuval platform en Oud-EWR gemeenten).

3) Opdracht KPMG

Alliander heeft het GAO en de KBG medio 2020 benaderd ter voorbereiding op project Kavera. Opdrachtgevers hebben kort hierna KPMG aangesteld als hun onafhankelijk financieel adviseur inzake project Kavera.

KPMG heeft in haar advies als raamwerk voor de benodigde werkzaamheden een drietal werkstromen geïdentificeerd en deze werkstromen gedurende het proces in detail geanalyseerd en uitgewerkt:

- Beoordeling van de kapitaalbehoefte Alliander;
- Inventarisatie van de overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren van de groot aandeelhouders; en
- Beoordeling van het voorkeursinstrument van Alliander.

4) Aanpak en conclusies

Beoordeling kapitaalbehoefte Alliander

KPMG heeft een analyse op het financiële prognosemodel van Alliander uitgevoerd en de belangrijkste onderliggende inputparameters zijn door middel van benchmark analyses getoetst. Op basis hiervan zijn de door Alliander geschetste prognoses als niet onrealistisch beoordeeld. Op basis van gevoeligheidsanalyses merkt KPMG op dat de uitkomsten van de analyses sterk beïnvloed worden door enkele inputparameters met een relatief hoge onzekerheid, zoals de veronderstelde regulatorische WACC en de hoogte van de investeringsagenda alsmede de snelheid van de uitrol van deze investeringsagenda. Alliander heeft als onderdeel van project Kavera meerdere initiatieven opgezet om de kapitaalbehoefte zo veel mogelijk te reduceren. KPMG merkt op dat de meest concrete en/of geïmplementeerde initiatieven in de prognoses zijn verwerkt.

Momenteel heeft Alliander een solide 'Investment Grade' credit rating van AA-/Aa2. Deze credit rating ligt boven de minimale wettelijke norm voor Nederlandse netbeheerders (BBB-) en is gemiddeld hoger dan vergelijkbare Nederlandse (semi-)publieke infrastructuurbedrijven. Door KPMG is een credit rating analyse uitgevoerd om een inschatting te maken van de mogelijkheden van het aantrekken van financiering in de markt. Ondanks de huidige beperkte impact van een rating downgrade op de verwachte rentelasten van nieuw aan te trekken schuld, onderkent KPMG het belang van het behoud van een stabiele A-rating. Een stabiele A-rating kan zorgdragen voor voldoende toegang tot de kapitaalmarkt en biedt hiernaast een belangrijke buffer om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen.

KPMG heeft op basis van beoordelingscriteria van diverse credit rating agencies een analyse uitgevoerd op de door Alliander opgestelde financiële prognoses en daaruit volgende kapitaalbehoefte. Op grond hiervan is KPMG meermaals in gesprek getreden met Alliander. Daarnaast is er uitgebreid discussie gevoerd over de interpretatie van de uitgangspunten van het financiële beleid van Alliander. Na diverse afstemmingsrondes en vervolganalyses is door KPMG geconcludeerd dat de door Alliander vastgestelde kapitaalbehoefte van € 600 miljoen niet onredelijk is, gegeven het doel een robuust financieel beleid te kunnen garanderen tot ten minste het eind van de volgende reguleringsperiode (2026).

Inventarisatie overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren van groot aandeelhouders

De overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren van de groot aandeelhouders vormde, in combinatie met de kapitaalbehoefte, de basis voor de beoordeling van diverse financieringsinstrumenten. KPMG heeft, in samenwerking met de juridisch adviseur van Opdrachtgevers (Stek Advocaten B.V., "Stek"), deze overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren in kaart gebracht.

Op basis van gesprekken en toelichtingen gedurende meerdere overleggen met de KBG en het GAO is geconcludeerd dat de groot aandeelhouders over het algemeen bereid zijn om additioneel te participeren als Alliander geen andere financieringsopties heeft. Nadrukkelijk werd als voorwaarde van participatie aangegeven dat alle overige financieringsopties zijn onderzocht en als minder aantrekkelijk of onvoldoende zijn beoordeeld. Vanuit het perspectief van de groot aandeelhouders wordt waarde gehecht aan (verdere financiële onderbouwing van) het minimaliseren van de kapitaalbehoefte, rekening houdend met mogelijkheden van het aantrekken van extern kapitaal alsmede de geïdentificeerde onzekerheden van de prognoses.

Beoordeling voorgenomen instrument Alliander

Op basis van de analyse van de hoogte en gevoeligheid van de kapitaalbehoefte alsmede de geïdentificeerde overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren van de groot aandeelhouders zijn diverse potentiële financieringsinstrumenten in detail beoordeeld. Op basis hiervan komt de door Alliander voorgestelde reverse converteerbare hybride lening als meest aantrekkelijk naar voren.

Algemene beschrijving instrument

Een reverse converteerbare hybride lening is een langlopend financieringsinstrument dat onder bepaalde voorwaarden door de leningnemer geconverteerd kan worden in aandelen. Tot aan conversie kan het instrument onder bepaalde voorwaarden deels als eigen vermogen gekwalificeerd worden door rating agencies.

Tot aan het moment van conversie ontvangen de leningverstrekkers een vast rendement (rentecoupon) op de reverse converteerbare hybride lening. De betaling van deze rente kan onder voorwaarden worden uitgesteld, maar blijft wel verschuldigd. Op het moment dat vooraf overeengekomen conversiegronden zich voordoen, kan deze lening deels of geheel omgezet worden in aandelen.

Reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening Alliander

In het geval van de door Alliander voorgenomen reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening zal eventuele conversie plaats vinden in aandelen van gewone klasse. Tot aan de eventuele conversie zal het instrument naar verwachting voor 50% meetellen als eigen vermogen voor de rating agency S&P. Kort voor conversie zal een waardeanalyse uitgevoerd

worden (en gevalideerd door een onafhankelijke waarderingsdeskundige) om een marktconforme conversieprijs te waarborgen. Na conversie zal het geconverteerde deel van de lening door de aandeelhouders volledig als eigen vermogen kwalificeren en bestaat het rendement niet meer uit een rentecoupon, maar uit een eventuele dividenduitkering.

Gegeven de timing en hoogte van de kapitaalbehoefte, de mate van onzekerheid van de financiële prognoses alsmede de overwegingen, randvoorwaarden en voorkeuren van groot aandeelhouders concludeert KPMG dat de door Alliander voorgestelde reverse converteerbare hybride lening duidelijke voordelen biedt ten opzichte van overige onderzochte financiële instrumenten. Het betreft een flexibel instrument voor de participerende aandeelhouders aangezien de lening pas wordt omgezet in aandelen wanneer dit nodig is. Tot aan een eventuele conversie wordt een rentecoupon ontvangen en indien de kapitaalbehoefte significant lager uitvalt dan verwacht kan Alliander de lening niet converteren en onder voorwaarden aflossen. Het verstrekken van de reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening geeft – net als een directe uitgifte van aandelen – tevens een belangrijk en tijdig signaal af aan zowel de credit agencies als overige vermogensverschaffers dat de aandeelhouders bereid zijn bij te springen.

Marktconforme rente

In algemene zin is de rentecoupon die een lening moet opbrengen afhankelijk van onder meer de looptijd, kredietwaardigheid van de leningnemer, achterstelling en andere voorwaarden van de lening. In het kader van de voorgenomen uitgifte van de reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening heeft Alliander een analyse uitgevoerd naar de rente op deze lening. De rente wordt grofweg opgebouwd uit een basis rente en een renteopslag hierop. De basisrente weerspiegelt de (vrijwel) risicovrije rente voor het verstrekken van financiering. Als inschatting hiervoor wordt de 'Euribor swaprente' voor de looptijd van de lening gehanteerd. Om een marktconforme renteopslag in te schatten dat recht doet aan de specifieke eigenschappen en risico van de lening, heeft Alliander een analyse uitgevoerd op basis van vergelijkbare instrumenten die Alliander reeds heeft uitgegeven (aan niet-aandeelhouders) en deze vergeleken met marktdata van vergelijkbare instrumenten van andere ondernemingen met een vergelijkbaar profiel (actief in de infrastructuur sector, 'investment grade' en met grotendeels publieke aandeelhouders). Hiernaast is bij het bepalen van de renteopslag rekening gehouden met de conversiemogelijkheid door Alliander en met de beperkte liquiditeit van de lening (de lening is immers beperkt overdraagbaar, enkel aan andere publieke aandeelhouders). Alliander heeft op basis van deze analyse een renteopslag bepaald voor de reverse converteerbare lening van 1,975%. Alliander neemt het risico van schommelingen van de renteopslag tot de beoogde datum van het aangaan van de lening voor haar rekening en heeft de renteopslag derhalve gefixeerd op 1,975%.

Door KPMG is geconcludeerd dat de door Alliander uitgevoerde berekeningsmethode voldoet aan internationaal gangbare maatstaven voor marktconformiteit. De berekende renteopslag bevindt zich tevens binnen de door KPMG bepaalde acceptabele marktopslag bandbreedte voor de voorgenomen reverse converteerbare hybride aandeelhouderslening rekening houdend met de kenmerken van deze lening.

5) Doorlopen proces

KPMG is van mening dat project Kavera zorgvuldig en transparant is ingestoken. Hierbij hebben de adviseurs van de aandeelhouders voldoende toegang gehad tot de benodigde informatie en relevante personen binnen Alliander. Sinds medio 2020 heeft Alliander meerdere keren met de KBG en het GAO gesproken inzake project Kavera. Deze gesprekken zijn in constructieve sfeer verlopen, met oog voor zowel de belangen van de aandeelhouders als van Alliander.

Met vriendelijke groeten,

KPMG Advisory N.V.

Belangrijke opmerkingen

Voor het doel van deze letter of comfort is KPMG uitgegaan van en/of heeft KPMG vertrouwd op de juistheid en volledigheid van alle (waaronder door of namens Alliander en/of adviseurs) verkregen informatie of informatie afkomstig uit openbare bronnen of van derden. KPMG is niet verantwoordelijk voor onafhankelijke verificatie van, en heeft de informatie met betrekking tot Alliander ook niet onafhankelijk geverifieerd. KPMG aanvaardt geen aansprakelijkheid voor dergelijke informatie en, voor zover betrekking hebbend op door de Alliander verstrekte informatie, is het management van Alliander hiervoor verantwoordelijk.

KPMG heeft aangenomen dat alle ontvangen en besproken toekomstgerichte financiële informatie zoals gebruikt in de analyses in alle redelijkheid zijn opgesteld en dat die informatie een juiste weergave is van de actuele omstandigheden en verwachtingen van het management van Alliander ten aanzien van de toekomstige verwachte financiële prestaties van Alliander en haar dochterondernemingen.

KPMG gaat ervan uit dat aan haar geen informatie is achtergehouden die een materiele impact zou kunnen hebben op de aannames onderliggend aan of op de uiteindelijke uitkomsten van onze werkzaamheden. Alliander heeft bevestigd aan KPMG dat de informatie die door Alliander en adviseurs aan KPMG ter beschikking is gesteld in alle aspecten compleet, niet misleidend is in de vorm van haar opzet/beschrijving, en geen onjuistheden bevat en daardoor betrouwbaar is om als basis van deze letter of comfort te dienen.

Deze letter of comfort is uitsluitend voor gebruik door, en ten behoeve van, Opdrachtgevers en is geen advies van KPMG aan individuele aandeelhouders van Alliander om wel of niet te participeren in de door Alliander voorgenomen uitgifte van de reverse hybride converteerbare aandeelhouderslening. Andere partijen kunnen geen rechten ontleen aan deze letter of comfort of vertrouwen op de inhoud daarvan.

KPMG is aangesteld door Opdrachtgevers. Alle andere partijen die betrokken zijn bij project Kavera dienen zelf separaat advies in te winnen aangaande juridische, fiscale, financiële, accounting technische en overige aspecten die verband houden met project Kavera. KPMG accepteert dienaangaande geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid.

KPMG's bevindingen zijn opgesteld op basis van de economische, financiële, monetaire, markt- en overige condities zoals deze bestonden op, en op de informatie die ons verstrekt is tot, 21 mei 2021. Wijzigingen na deze datum ten aanzien van deze condities of van de informatie zouden de aannames waarop deze bevindingen zijn gebaseerd kunnen wijzigen en zouden derhalve ook letter of comfort zelf kunnen wijzigen. In dat geval is KPMG er niet toe gehouden de letter of comfort te vernieuwen, wijzigen of te herbevestigen.

Aan : De aandeelhouders van Alliander N.V.

Onderwerp : Letter of Comfort inzake Project KaverA

Amsterdam, 31 mei 2021

Geachte heer, mevrouw,

1 Introductie

- 1.1 Wij verwijzen naar het financieringsverzoek van Alliander N.V. (**Alliander**) aan haar aandeelhouders ten behoeve van investeringen die verband houden met de energietransitie, zoals uiteengezet in de brief van Alliander gedateerd 31 mei 2021 (**Kapitaalverzoek**).
- 1.2 Stek is voor het financieringsproces aangesteld als juridisch adviseur van de aandeelhouders van Alliander, vertegenwoordigd door de leden van het Grootaandeelhoudersoverleg (**GAO**) en de Klankbordgroep (**KBG**) van Alliander (**Opdrachtgevers**). In dat kader is ons verzocht om deze brief op te stellen.

2 Procesverloop

- 2.1 In de periode vanaf oktober 2020 tot en met januari 2021 hebben tussen Alliander en het GAO en hun adviseurs verkennende gesprekken plaatsgevonden over de investeringsopgave van Alliander, het Kapitaalverzoek en mogelijke financieringsinstrumenten.
- 2.2 KPMG heeft in verband met Project KaverA, onafhankelijk van Alliander, opgetreden als financieel adviseur van de Opdrachtgevers.
- 2.3 Stek en KPMG hebben de belangen en overwegingen van de aandeelhouders in kaart gebracht en besproken met het GAO en de KBG. Deze belangeninventarisatie is als uitgangspunt gebruikt tijdens besprekingen met Alliander.
- 2.4 Belangrijke voorwaarden voor deelname voor de meeste aandeelhouders zijn dat (i) alle overige financieringsopties zijn onderzocht en als minder aantrekkelijk of onvoldoende zijn beoordeeld; (ii) voldoende aandacht uitgaat naar (een financiële onderbouwing van) het minimaliseren van de kapitaalbehoefte; en (iii) een doelmatige besteding en verantwoording van de publieke middelen wordt geborgd.

- 2.5 In februari 2021 is door Alliander, na akkoord door de GAO, besloten tot het nader uitwerken van de reverse converteerbare hybride obligatielening (de **Lening**) als voorkeursinstrument. In de periode vanaf februari 2021 tot de datum van deze brief zijn de voorwaarden van de Lening uitonderhandeld met Alliander en nader uitgewerkt in een leningsovereenkomst (**Leningsovereenkomst**). Verder zijn afspraken met Alliander gemaakt over een doelmatige besteding van de financiering en verantwoording hierover, zoals nader omschreven in paragraaf 5 van deze brief.
- 2.6 De Leningsovereenkomst is tot stand gekomen na diverse onderhandelingsrondes. Op grond van mandaat van de KBG heeft Stek de meeste juridische onderdelen uitonderhandeld met Alliander en haar externe juridisch adviseur. De KBG en het GAO zijn daarover steeds geïnformeerd en inhoudelijke onderwerpen zijn door Stek steeds vooraf besproken. In de eindfase van het proces zijn het GAO en de KBG direct betrokken geweest bij de onderhandelingen over de Leningsovereenkomst.
- 2.7 Gedurende het gehele proces heeft wekelijks overleg plaatsgevonden tussen de KBG en haar adviseurs. Daarnaast hebben twee vertegenwoordigers van de KBG wekelijks nog aanvullend overleg gehad met KPMG en Stek. Het GAO is regelmatig geïnformeerd en bestuurlijke afstemming heeft steeds plaatsgevonden voorafgaand aan onderhandelingen met Alliander.
- 2.8 Stek is van mening dat het proces om te komen tot de Lening als voorkeursinstrument en de onderhandelingen over de Leningsovereenkomst met Alliander zorgvuldig zijn opgezet en vervolgens transparant en prudent zijn doorlopen.

3 **Keuze voorkeursinstrument**

- 3.1 Door Alliander zijn verschillende mogelijke financieringsinstrumenten voorgesteld. Door Stek en KPMG zijn zelfstandig verschillende financieringsinstrumenten in detail beoordeeld (waaronder de door Alliander voorgestelde financieringsinstrumenten) gelet op de hoogte van de kapitaalbehoefte van Alliander en de belangen en overwegingen van de aandeelhouders.
- 3.2 Gegeven de timing en hoogte van het Kapitaalverzoek, de mate van onzekerheid van de financiële prognoses en de geïnventariseerde belangen en overwegingen van de aandeelhouders, onderschrijft Stek de keuze van Alliander voor de Lening als voorkeursinstrument.
- 3.3 De Lening is een flexibel en proportioneel instrument voor de participerende aandeelhouders omdat de Lening pas wordt geconverteerd in aandelen indien en voor zover dit daadwerkelijk nodig is. Het instrument is voor aandeelhouders financieel aantrekkelijk omdat tot aan conversie een rente wordt ontvangen. Mocht de kapitaalbehoefte uiteindelijk significant lager uitvallen dan kan Alliander besluiten om de Lening niet te converteren of onder voorwaarden vervroegd af te lossen. De Lening is

daarnaast doelmatig en effectief omdat deze vanaf de uitgifte voor 50% als eigen vermogen wordt beoordeeld en een signaal afgeeft aan zowel de *credit rating agencies* als overige vreemd vermogen verschaffers.

4 Leningsvoorwaarden

- 4.1 Het is aan de leningnemer (Alliander) en de leninggevers (aandeelhouders) om de voorwaarden van de Lening overeen te komen. In beginsel bestaat daarbij een hoge mate van contractsvrijheid. Bij het vaststellen van de leningsvoorwaarden wordt deze contractsvrijheid wel beperkt door een aantal factoren, zoals het doel van het instrument, boekhoudkundige en fiscale vormvereisten, de verplichting van Alliander om financiële stakeholders gelijk te behandelen, de beleidscriteria van betrokken *credit rating agencies* en internationaal heersende maatstaven voor hybride financieringsinstrumenten.
- 4.2 De concept Leningsovereenkomst is opgesteld door de externe juridisch adviseur van Alliander. Vanwege de betrokkenheid van *credit rating agencies* is de Leningsovereenkomst in het Engels opgesteld.
- 4.3 Uitgangspunt bij het opstellen van de Leningsovereenkomst is geweest om marktconforme voorwaarden te hanteren. Stek is van mening dat de juridische voorwaarden van de Leningsovereenkomst passend zijn gelet op het doel van de financiering, de voorwaarden van bestaande hybride financieringsinstrumenten van Alliander, rekening houdend met zowel de geïntermediate belangen en overwegingen van de aandeelhouders als de belangen van Alliander. Stek meent dat de leningsvoorwaarden, in combinatie met de afspraken over een doelmatige besteding en verantwoording, de belangen van de aandeelhouders als leninggevers op een adequate manier borgen.

5 Doelmatige besteding en verantwoording

- 5.1 Om de doelmatige aanwending van de financiering en rapportage en verantwoording daarover te borgen, zijn tussen Alliander en het GAO een aantal afspraken gemaakt. Deze afspraken behelzen onder meer dat Alliander eenmaal per reguleringsperiode een strategiesessie zal organiseren met het GAO en een strategiesessie met alle aandeelhouders. Daarnaast zal Alliander jaarlijks een strategiesessie organiseren met het GAO waarin voorgenomen investeringen en andere ontwikkelingen door Alliander worden gedeeld en door leden van het GAO zienswijzen naar voren kunnen worden gebracht. Verder zal Alliander een specifieke rapportage opstellen ten behoeve van de leninggevers die onder meer ingaat op de beoogde aanwending van de Lening, een procesbeschrijving van de beoogde aanwending, een rapportage over de daadwerkelijke aanwending en een mogelijke validatie van de aanwending door een accountant.
- 5.2 Gelet op de belangen en overwegingen van de aandeelhouders wordt naar het oordeel van Stek met de voorgenoemde afspraken, in combinatie met de leningsvoorwaarden, de

doelmatige aanwending en verantwoording van de geïnvesteerde middelen op adequate wijze geborgd.

6 **Staatssteun**

- 6.1 Aangezien de aandeelhouders van Alliander provincies en gemeenten zijn, moet bij het Kapitaalverzoek rekening worden gehouden met het Europese staatssteunrecht ter voorkoming van onrechtmatige staatssteun. Er is geen sprake van staatssteun indien de kapitaalversterking op marktconforme voorwaarden geschiedt.
- 6.2 KPMG heeft, als financieel deskundige onafhankelijk van Alliander, de aandeelhouders van Alliander geadviseerd over de beoogde financiering van Alliander en heeft de kapitaalbehoefte, de omvang en de invulling daarvan beoordeeld vanuit het perspectief van de aandeelhouders.
- 6.3 Aannemende dat de analyses door KPMG op adequate wijze zijn verricht en op een wijze zoals een rationele particuliere aandeelhouder deze zou (laten) verrichten, is Stek van oordeel dat het aannemelijk is dat de aandeelhouders van Alliander als 'particuliere aandeelhouders' kunnen beslissen over hun deelname aan de Lening in welk geval geen sprake zal zijn van staatssteun.

7 **Wet financiering decentrale overheden**

- 7.1 In de Wet financiering decentrale overheden (**Wet Fido**) zijn regels opgenomen over het financieringsbeleid van openbare lichamen (zoals provincies en gemeenten). Het verstrekken van de Lening zal moeten voldoen aan de Wet Fido. De aandeelhouders zullen in hun hoedanigheid van 'openbare lichamen' moeten kunnen motiveren dat en waarom de Lening wordt verstrekt ten behoeve van een publieke taak. Wat moet worden verstaan onder de 'publieke taak' wordt door de Wet Fido (bewust) niet nader ingevuld en overgelaten aan de openbare lichamen.
- 7.2 Stek is van mening dat de aandeelhouders goede argumenten hebben om te beargumenteren dat het verstrekken van de Lening gezien moet worden als het verstrekken van een lening ten behoeve van een publieke taak en daarmee in dit opzicht kan voldoen aan de Wet Fido. Het is aan de individuele aandeelhouders om vast te stellen of aan deze en de overige (financiële) voorwaarden van de Wet Fido en daarop gebaseerde regelgeving wordt voldaan, waaronder het Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden en de Uitvoeringsregeling Financiering decentrale overheden.

Hoogachtend,

Stek Advocaten B.V.

Belangrijke opmerkingen

Voor het doel van deze letter of comfort is Stek uitgegaan van en/of heeft Stek vertrouwd op de juistheid en volledigheid van alle (waaronder door of namens Alliander en/of adviseurs) verkregen informatie of informatie afkomstig uit openbare bronnen of van derden. Stek is niet verantwoordelijk voor onafhankelijke verificatie van, en heeft de informatie met betrekking tot Alliander ook niet onafhankelijk geverifieerd. Stek aanvaardt geen aansprakelijkheid voor dergelijke informatie.

Stek heeft aangenomen dat alle ontvangen en besproken toekomstgerichte informatie zoals gebruikt in onze analyses in alle redelijkheid zijn opgesteld en dat die informatie een juiste weergave is van de actuele omstandigheden en verwachtingen van het management van Alliander ten aanzien van de toekomstige verwachte prestaties en ontwikkelingen van Alliander en haar dochterondernemingen.

Stek gaat ervan uit dat aan haar geen informatie is achtergehouden die een materiële impact zou kunnen hebben op de aannames onderliggend aan of op de uiteindelijke uitkomsten van onze werkzaamheden. Stek veronderstelt dat de informatie die door Alliander en adviseurs aan Stek ter beschikking is gesteld in alle aspecten compleet, niet misleidend is, en geen onjuistheden bevat en daardoor betrouwbaar is om als basis van onze advisering en deze letter of comfort te dienen.

Deze letter of comfort is uitsluitend voor gebruik door, en ten behoeve van, de Opdrachtgevers en is geen advies van Stek om wel of niet te participeren in de Lening. Andere partijen kunnen geen rechten ontleen aan deze letter of comfort of vertrouwen op de inhoud daarvan. Deze letter of comfort doet geen cliëntrelatie ontstaan tussen Stek en individuele aandeelhouders van Alliander.

Stek is voor het financieringsproces aangesteld als juridisch adviseur van de Opdrachtgevers. Alle andere partijen die betrokken zijn bij Project KaverA dienen zelf separaat advies in te winnen aangaande juridische, fiscale, financiële, accounting technische en overige aspecten die verband houden met Project KaverA. Stek accepteert dienaangaande geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid.

Stek heeft juridisch geadviseerd over onderwerpen naar Nederlands recht die vielen binnen onze overeenkomst van opdracht met de Opdrachtgevers. Wij hebben uitdrukkelijk niet geadviseerd over fiscale, financiële, accounting, strategische en overige aspecten die verband houden met Project KaverA.

De analyses en adviezen van Stek, waaronder deze letter of comfort, zijn opgesteld op basis van feiten en omstandigheden zoals deze bestonden op, en op de informatie die ons verstrekt is tot, de datum van deze brief. Wijzigingen in feiten of omstandigheden, of informatie verstrekt, na deze datum zouden de analyses en adviezen van Stek kunnen wijzigen en zouden derhalve ook deze letter of comfort zelf kunnen wijzigen. In dat geval

is Stek er niet toe gehouden de letter of comfort te vernieuwen, te wijzigen of te herbevestigen.

De algemene voorwaarden van Stek zijn van toepassing op al onze dienstverlening, waaronder onze dienstverlening in het kader van Project KaverA, en deze zijn vindbaar op onze website: <https://stek.com/nl/algemene-voorwaarden>.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443752
Zaaknummer Z-20-133065
Naam commissielid R. Mensink
Fractie Hart voor Medemblik
Onderwerp Commissievragen HvM raadsclie. 7-10 agendapunt 9.2
Kapitaalversterking Alliander
Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
Portefeuillehouder
Afdeling

1.	Is er al over gestemd bij andere aandeelhouders (provincies en gemeenten)? a. Zo ja, wat is de uitkomst hiervan?
antwoord	Een groot aantal colleges publiceerden hun voorgenomen besluit. Deze waren vrijwel allemaal gelijk. Namelijk om deel te nemen aan de door Alliander gevraagde reverse converteerbare hybride obligatielening. De daadwerkelijke behandeling in raden en staten moet veelal nog wel plaatsvinden. Op dit moment namen alleen de raden van de gemeenten Beemster en Bergen een positief besluit over het verzoek van Alliander.
2.	Als de gemeente Medemblik niet instemt betekent dit voor onze gemeente een nadeel van structureel 151.000 Euro, dit door het eventueel niet meer verstrekken van dividend. U geeft aan dat dit voorstel geen invloed heeft op de reservepositie van de gemeente. Bedoelt u daarmee dat het eventueel wegvallen van die 151.000 Euro niet van toepassing is als het voorstel wordt aangenomen?
Antwoord	Wanneer de aandeelhouders kunnen instemmen met dit voorstel dan heeft dit geen gevolgen voor het uitbetalen van dividend door Alliander, is onze verwachting.

Zolang de lening niet (geheel) is geconverteerd ontvangen de aandeelhouders een rentevaste vergoeding die marktconform is. Bij een lening van 1.254.000 Euro bedraagt deze 23.800 Euro. De huidige verwachting van Alliander is echter dat er in 2025 400 miljoen Euro wordt geconverteerd en in 2028 de resterende 200 miljoen.

Met andere woorden, vanaf 2025 wordt de lening omgezet naar aandelen. Wat die dan waard zijn is de grote vraag.

3.	In verband met die onvoorspelbaarheid zouden we daar graag nog een toelichting over krijgen van de portefeuillehouder.
----	--

Antwoord	Bij conversie wordt de obligatielening omgezet in aandelen. Aandeelhouders krijgen dan exact de waarde van de lening in aandelen. We weten nu nog niet hoeveel aandelen we krijgen, maar de waarde van de aandelen tezamen is gelijk aan het geconverteerde deel van de lening. Het is de verwachting dat Alliander de lening op termijn converteert naar aandelen. Conversie kan alleen plaatsvinden wanneer aan vooraf vastgestelde voorwaarden wordt voldaan. Conversie kan ook plaatsvinden wanneer de kredietwaardigheid van Alliander minder wordt (onder een A-rating). Na conversie wordt het onzeker of de gemeente hetzelfde rendement behaalt dan als op de obligatielening. De verwachting van Alliander is echter dat dit in dezelfde orde grootte ligt als de marktconforme vergoeding op de obligatielening.
----------	---

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443794
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid G. van Keulen
 Fractie GroenLinks
 Onderwerp Commissievragen GroenLinks raadsce. 7-10 agendapunt 9.2
 Kapitaalversterking Alliander
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	Op pagina 4 van het raadsvoorstel staat: “Mocht het niet lukken dit bedrag bij elkaar te brengen, dan bestaat een risico dat we minder of geen dividend meer uitgekeerd krijgen.” Dit klinkt alsof de gemeente Medemblik door Alliander N.V. financieel onder druk wordt gezet om in te stemmen met dit verzoek. Is die constatering juist?
antwoord	Nee, deze constatering is niet juist. Alliander zet ons niet onder druk om in te stemmen met dit verzoek. Deze zin in het raadsvoorstel geeft wel aan welke enorme investeringen nodig zijn in het energiesysteem. En, dat dit tot lastige keuzes kan leiden bij Alliander. Deze kunnen in het nadeel zijn van de aandeelhouder. Met het voorliggende financieringsverzoek is door Alliander - in goed overleg met de grootaandeelhouders- gezocht naar een oplossing. Het betreft een oplossing die zowel de belangen van Alliander als de belangen van de aandeelhouders behartigt. We willen tijdens het besluitvormingsproces open en eerlijk zijn over wat de consequenties kunnen zijn, wanneer de ondergrens van € 550 miljoen niet wordt gehaald. Dan moet Alliander afzien van uitgifte van de voorgenomen reverse converteerbare hybride obligatielening.
2.	Uit Bijlage 1 (de Achtergrondinformatie) blijkt dat er gesprekken worden gevoerd met ACM en de ministeries van Financiën en Economische Zaken en Klimaat (EZK) over mogelijke oplossingen voor het bredere financieringsprobleem in de sector. Wat weerhoudt u als decentrale bestuurder ervan om de uitkomsten van deze gesprekken af te wachten?
Antwoord	Voor het oplossen van het financieringsvraagstuk van netwerkbedrijven is een combinatie van de volgende drie oplossingen nodig: 1. netwerkbedrijven die werken aan een wendbare, slagvaardige en kostenefficiënte organisatie;

	2. bestaande aandeelhouders die de eigen vermogenspositie van de netwerkbedrijven versterken; 3. de ACM en het Rijk die bijdragen aan het vinden van een structurele oplossing voor het financieringsvraagstuk. Alliander heeft inmiddels een reorganisatie doorgevoerd. Dit leidde onder meer tot een afname van 200 arbeidsplaatsen (1). Op korte termijn heeft Alliander financiering nodig. Dit leidde tot het voorstel van Alliander voor kapitaalversterking (2). De gesprekken met ACM en het Rijk moet voor de langere termijn leiden tot een structurele oplossing (3). Met andere woorden zijn alle drie sporen nodig voor een structurele oplossing. Tenslotte is het ook belangrijk dat aandeelhouders nu hun verantwoordelijkheid pakken. Hiermee geven zij ook een belangrijk signaal af richting het Rijk. Het Rijk is vervolgens aan zet om met het langere termijn financieringsvraagstuk aan de slag te gaan.
3.	De gebruikers van elektriciteit zullen op termijn deze investeringen in het netwerk moeten gaan terugbetalen. De inwoners met een lager inkomen, die zich geen zonnepanelen of warmtepomp kunnen veroorloven, zullen hierdoor relatief zwaarder belast gaan worden. Is die redenering naar uw oordeel correct en zo ja, hoe zouden we in samenwerking met Alliander dit probleem kunnen voorkomen?
Antwoord	De energietransitie vraagt in de volle breedte om enorme investeringen. De betaalbaarheid van energie is een maatschappelijk en vooral politiek vraagstuk. Dit zien we op dit moment ontstaan, nu de prijzen van energie stijgen. De maatschappelijke taak van Alliander is om bij te dragen aan een energievoorziening die iedereen onder gelijke condities toegang geeft tot betrouwbare, betaalbare en duurzame energie.
4.	Hoe gaat u deze kapitaalinjectie uitleggen aan de inwoners, in een tijd waarin zij geconfronteerd worden met grootscheepse bezuinigingen, die tot doel hebben om een miljoenentekort weg te werken?
Antwoord	We kunnen aan het verzoek van Alliander voldoen zonder dat dit de begroting beïnvloedt. Dit omdat het een financieringsvraagstuk betreft. Daarnaast kan de gemeente goedkoop geld aantrekken hiervoor. De marktconforme vergoeding die Alliander in het vooruitzicht stelt is hoger. Financieel gezien levert dit verzoek de gemeente dus ook iets op, naast dat we op deze wijze investeren in het energiesysteem.

RAADSVERGADERING d.d. 28 oktober 2021

Zaaknummer	Z-21-172369
Voorstelnummer	DOC-21-450451
Onderwerp	Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek
Agendapunt	C.1
Portefeuillehouder(s)	F. Streng
Afdelingshoofd(en)	

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van de griffier d.d. 20 oktober 2021;

gelet op de verordening Burgerinitiatief Medemblik;

b e s l u i t

het burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek geldig te verklaren en voor advies in handen te geven van de raadscommissie.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 28 oktober 2021.

De griffier,

De voorzitter,

Voorstel griffier d.d. 20 oktober 2021

Ter besluitvorming

Onderwerp

Burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek.

Aanleiding

Op 2 oktober 2021 is van D. Franquinet, secretariaat Dorpsraad Wervershoof een verzoek ontvangen om het burgerinitiatief *om een plan voor woningbouw en nieuwbouw zwembad “Ontwikkelcombinatie De Zeehoek” te bespreken en te onderzoeken* op de agenda van de eerstvolgende raadsvergadering plaatsen. D. Franquinet is - conform de verordening Burgerinitiatief Medemblik - in de raadsvergadering uitgenodigd om het initiatief toe te lichten.

Voorstel

Het burgerinitiatief Ontwikkelcombinatie De Zeehoek geldig te verklaren en voor advies in handen te geven van de raadscommissie.

Beoogd resultaat

De verordening Burgerinitiatief Medemblik stelt eisen aan burgerinitiatieven.

Nadat het burgerinitiatief geldig is verklaard, wordt de procedure voor inhoudelijke behandeling in de raad gestart. Deze procedure start met de agendering van het burgerinitiatief in de raadscommissie. Deze commissie brengt advies uit aan de raad, voor beraadslaging en besluitvorming over het burgerinitiatiefvoorstel in de gemeenteraad.

Argumenten

Een burgerinitiatief is een voorstel van een initiatiefgerechtigde om een onderwerp op de agenda van de raad te plaatsen. De raad plaatst een burgerinitiatief op de agenda van zijn vergadering indien daartoe een geldig verzoek is ingediend. Voor geldigheid is vereist dat:

- *voldaan wordt aan voorwaarden m.b.t. indiening*
O.a. is vereist dat het voorstel informatie bevat om te kunnen toetsen of het om indiening door minimaal 30 initiatiefgerechtigden gaat. Initiatiefgerechtigd zijn alle ingezetenen van (dan wel personen die werkzaam zijn in) de gemeente Medemblik van 14 jaar en ouder.
- *het niet gaat om:*
 - a. een onderwerp dat niet tot de bevoegdheid van de Gemeenteraad behoort,
 - b. een vraag over het gemeentelijk beleid,
 - c. een klacht in de zin van hoofdstuk 9 van de Algemene Wet Bestuursrecht,
 - d. een bezwaar in de zin van hoofdstuk 7 van de Algemene Wet Bestuursrecht tegen een besluit van het gemeentebestuur,
 - e. een onderwerp waarover korter dan 2 jaar voor indiening van het burgerinitiatief door de raad een besluit is genomen, tenzij nieuwe argumenten tot een nieuwe afweging zouden kunnen leiden,
 - f. een onderwerp met betrekking tot privé en/of zakelijke belangen,
 - g. een onderwerp betreffende tarieven en belastingen.

Toetsing aan deze punten levert het volgende op.

- Er wordt voldaan aan de vereisten voor indiening; er is sprake van minimaal 30 initiatiefgerechtigden.
- Over het onderwerp *zwembad De Zeehoek* heeft de raad in de afgelopen jaren diverse besluiten genomen, echter omdat het plan voor woningbouw en nieuwbouw zwembad “Ontwikkelcombinatie De Zeehoek” nieuwe argumenten kan bieden die tot een nieuwe afweging zouden kunnen leiden (pt. e.) leidt dit niet tot ongeldigheid van het initiatief. Ook toetsing aan overige punten leidt niet tot ongeldigheid.

Kanttelingen

--

Financiën

--

Uitvoering/evaluatie

Indien de raad instemt met het voorstel, zal het burgerinitiatief worden toegevoegd aan de agenda voor de raadscommissie van 11 of 15 november 2021. Daarbij wordt de initiatiefnemer uitgenodigd en kunnen de commissieleden vragen stellen aan de initiatiefnemer en het college. Voorafgaand hieraan kan het college de raad en commissie informatie verstrekken over het burgerinitiatief. Deze informatie wordt dan aan de commissiestukken toegevoegd.

De gemeenteraad dient na de commissiebehandeling een besluit te nemen over de afhandeling van het burgerinitiatief. Dit kan de raad doen op basis van een raadsvoorstel (initiatiefvoorstel; dit vereist een zienswijze van het college), het advies van de commissie of een motie (uitspraak van de raad, opdracht aan het college).

Communicatie

--

Bijlagen

Ingevuld format burgerinitiatief (geanonimiseerd)

Lijst met personalia initiatiefnemers + handtekeningen (bij de griffie in te zien)

Raadscommissie d.d.

Verzoek voorstel Burgerinitiatief

Ondergetekende verzoekt hierbij het volgende voorstel / onderwerp te plaatsen op de agenda van de gemeenteraad

Omschrijving van het voorstel:

Bespreken en onderzoeken van het plan voor woningbouw en nieuwbouw zwembad; "Ontwikkelcombinatie De Zeehoek".

Toelichting op het voorstel:

De Dorpsraad Wervershoof heeft op 2 september jl. samen met de VVD, Woningstichting het Grootslag, bestuur van zwembad De Zeehoek en projectontwikkelaar Ooms een avond over woningbouw georganiseerd. Deze avond werd goed bezocht door vele inwoners van de kern Wervershoof en omstreken. Ook wethouder mevr. A. van Langen sprak namens de gemeente over het bouwen in de gemeente Medemblik. Hierbij werd duidelijk dat bouwen op de mogelijke bouwlocaties in de kern Wervershoof zeker nog 4 tot 5 jaar zou duren. Projectontwikkelaar Ooms was ook een van de sprekers deze avond en presenteerde het plan: "Ontwikkelcombinatie De Zeehoek".

*Dit plan biedt vele kansen voor starters, doorstarters, belangstellende van Tiny Houses en senioren. Tevens zal er een nieuw zwembad kunnen worden gebouwd, waarbij het raadsbesluit van november jl. om het bad te renoveren, kan komen te vervallen. Financieel biedt het plan ook veel voordelen. Om die redenen heeft de Dorpsraad besloten om samen met inwoners van Wervershoof een burgerinitiatief te starten. Hierbij zijn **415 handtekeningen** ingezameld, van initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen. Om het op de agenda te plaatsen moesten er minimaal 29 handtekeningen worden verzameld. Dit aantal is ruimschoots gehaald, waardoor meteen duidelijk wordt hoe hoog de noodzaak is van woningbouw!*

Naam: Daphne Franquinet, secretariaat Dorpsraad Wervershoof

Het verzoek gaat vergezeld van een lijst met de namen, adressen, geboortedata en handtekeningen van ten minste 29 initiatiefgerechtigden die het verzoek ondersteunen.

Gemeenteraad

Dossiernummer	1098
Extern Zaak ID	Z-21-144001
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	28 oktober 2021
Agendapunt	C.2
Omschrijving	Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder (pfh. D. Kuipers)
Organisatieonderdeel	Sociaal Domein – Onderwijs

Bijlagen
00 DOC-21-426035 – Raadsvoorstel Vaststellen transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf
01 DOC-21-426276 – Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
02 DOC-21-420116 – Advies ARSD
03 DOC-21-429749 – Reactie op advies ARSD Medemblik
04 Beantwoording Commissievragen CDA raadscie. 7-10 agendapunt 8.1 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf
05 Beantwoording Commissievragen PW2010 raadscie. 7-10 agendapunt 8.1 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.pdf
06 Beantwoording Commissievragen GroenLinks raadscie. 7-10 agendapunt 8.pdf
A C.2 Motie ChristenUnie Voorkomen is beter dan genezen.docx

Geagendeerd	Vergaderdatum
B&W vergadering	31 augustus 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Raadscommissie	7 oktober 2021
Gemeenteraad	28 oktober 2021

Toelichting

Bespreekpunten tijdens OBA:

- Advies ARSD zo voldoende beantwoord? = brief geworden die meegestuurd wordt
- Advies meesturen naar Raad? = ja
- OOGO in september: hoe op nemen in raadsvoorstel? = nu zo laten staan, later wijziging raadsvoorstel indien nodig

Voorgesteld besluit

RAADSVERGADERING d.d. 28 oktober 2021

Zaaknummer	Z-21-144001
Voorstelnummer	DOC-21-426035
Onderwerp	Vaststellen transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
Agendapunt	
Portefeuillehouder(s)	Dirk Kuipers
Afdelingshoofd(en)	Sabine van Eck

Besluit

De raad van de gemeente Medemblik,

gelezen het bijbehorend voorstel van het College van burgemeester en wethouders van Medemblik d.d. 31 augustus 2021;

gelet op artikel 2.2, 2.4 en artikel 6 van de Jeugdwet;

overwegende dat op grond van de Jeugdwet de gemeente de verplichting heeft om een accommodatie voor gesloten jeugdhulp als bedoeld in artikel 6 beschikbaar te stellen; de raad verantwoordelijk is voor het stellen van de kaders van de in te kopen jeugdhulp en daarvoor in samenspraak met de samenwerkingspartners een visie is opgesteld;

b e s l u i t

Vast te stellen de Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Medemblik, gehouden op 28 oktober 2021.

De griffier,

De voorzitter,

Ter besluitvorming

Onderwerp

Vaststellen Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

Aanleiding

In 2018 startten de achttien gemeenten in de regio Noord-Holland-Noord een transformatie in de JeugdzorgPlus. We sloten een contract af met jeugdhulpaanbieder Horizon die de locatie Antonius in Bakkum (gemeente Castricum) opende. Het contract loopt op 4 februari 2023 af en kan juridisch gezien niet verlengd worden. Dit stelt ons in de gelegenheid om een transformatievisie op te stellen en nieuwe afspraken te maken om gewenste veranderingen in de JeugdzorgPlus verder door te zetten. Dit kunnen gemeenten niet alleen. We hebben alle betrokkenen in de jeugdhulp, jeugdrechtsketen en het onderwijs nodig om de zorg te verbeteren voor jeugdigen met zeer complexe problematiek.

Vanaf februari 2023 loopt het huidige contract van de JeugdzorgPlus af en zijn de achttien Noord-Holland-Noord (NHN) gemeenten het verwervingstraject gestart voor de inrichting van JeugdzorgPlus in de periode na 2023. In voorliggende transformatievisie stellen wij met elkaar vast hoe wij JeugdzorgPlus zien in NHN, dat een gecontroleerde afbouw nodig is omwille van de jeugdigen en dat er een gezamenlijke opdracht ligt voor gemeenten en andere betrokkenen om instroom in de JeugdzorgPlus te voorkomen.

In dit visiedocument is vastgelegd hoe we de inhoudelijke doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus zien in onze regio's. Het biedt ons de komende jaren houvast bij deze opgave. We zien JeugdzorgPlus als een tijdelijke opname, die erop gericht is jeugdigen voor te bereiden op een voor hen geschikte plek in de maatschappij. Met specifieke aandacht voor betrokkenheid van het netwerk, onderwijs/werk, huisvesting en het opbouwen van een (in)formeel netwerk. De grootste opdracht ligt bij het gezamenlijk voorkomen van instroom in de JeugdzorgPlus. Deze opdracht legt de afhankelijkheden bloot tussen verschillende betrokkenen: alleen in gezamenlijkheid kunnen we JeugdzorgPlus voorkomen en uitstroom bevorderen. Deze visie is daarmee breder dan de verwerving van gesloten jeugdhulp.

Voorstel

Vast te stellen de Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

Beoogd resultaat

De visie geeft de kaders mee om JeugdzorgPlus vanaf 2023 voor de achttien NHN gemeenten te verwerven, zodat jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp passend geholpen kunnen worden. Tevens wordt er een bredere opgave meegegeven aan het gehele zorgveld om gesloten plaatsingen te voorkomen en gecontroleerde afbouw van gesloten plaatsen te bespoedigen. Dit vraagt een sterke regierol van gemeenten en commitment van alle betrokken partijen bij JeugdzorgPlus. Gezien de afhankelijkheidsrelatie tussen de afzonderlijke partijen is samenwerking essentieel om de ambities in de visie te behalen.

Argumenten

1. *De Jeugdwet bepaalt dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het aanbieden van gesloten jeugdhulp.*

De Jeugdwet schrijft voor dat gemeenten de verantwoordelijkheid hebben om gesloten jeugdhulp aan te kunnen bieden aan jeugdigen die een machtiging gesloten jeugdhulp opgelegd hebben. gekregen van de rechter. Dat betekent dat we nog steeds aanbod beschikbaar moeten hebben.

2. De gemeenteraad stelt met deze transformatievisie de kaders vast waarbinnen het college uitvoering kan geven aan de gesloten jeugdhulp.

In de transformatievisie stellen wij, dat zolang deze zorg beschikbaar moet zijn, wij binnen de kaders van de wet de zorg zo open mogelijk willen organiseren omwille van de jeugdige. Tegelijkertijd zien wij de JeugdzorgPlus als een time-out-voorziening waar de jeugdige zo kort mogelijk verblijft. Bij het stapsgewijs afbouwen van JeugdzorgPlus hoort de ontwikkeling van passende alternatieven gericht op de situatie van de jeugdige. Deze ontwikkeling moet zowel binnen de JeugdzorgPlus plaatsvinden als binnen de voorliggende vormen van jeugdhulp. De doelen uit de transformatievisie worden na vaststelling verder uitgewerkt in een inkoopvisie. Deze wordt door de colleges vastgesteld.

3. De transformatievisie JeugdzorgPlus sluit aan op de ambities uit het Thuis voor Noordje.

Eerder hebben we op Noord-Holland-niveau geconcludeerd dat voor sommige zorgvormen de samenwerking op een breder niveau moet worden vormgegeven om voorzieningen beschikbaar te houden in onze provincie. Dit geldt voor de JeugdzorgPlus aangezien er een relatief klein aantal jeugdigen gebruikt maakt van deze zorg en we de ambitie uitspreken om dit aantal verder te laten dalen. In het bovenregionaal plan Thuis voor Noordje werken jeugdhulpregio's, het onderwijs, gecertificeerde instellingen en zorgaanbieders met elkaar samen om alle jeugdigen die JeugdzorgPlus nodig hebben op te vangen binnen onze eigen provincie en voorzieningen te ontwikkelen voor de zeer specialistische doelgroep. We willen voorkomen dat deze jeugdigen ver buiten de provincie moeten worden geplaatst. De visie voor onze regio en de ambities vanuit het Thuis voor Noordje sluiten op elkaar aan.

Daarnaast worden landelijke ontwikkelingen nauwgezet gevolgd om aansluiting te behouden tussen regionaal beleid en landelijke ambities.

4. De transformatie van JeugdzorgPlus vraagt om gezamenlijke verantwoordelijkheid en een sterkere regierol daarin voor de gemeente.

De transformatie komt met randvoorwaarden. Het gezamenlijk optrekken tussen het onderwijs, zorgaanbieders, gemeenten, gecertificeerde instellingen en de jeugdrechtsketen is een noodzakelijke voorwaarde om toe te werken naar een toekomst waarin jeugdigen met complexe zorgvragen niet meer in geslotenheid hoeven te verblijven. We spreken van een gezamenlijke verantwoordelijkheid, omdat gemeenten zelf geen gesloten plaatsing kunnen opleggen, dat doet immers de rechter. Om instroom te beperken moeten we met elkaar onderzoeken welke alternatieven nodig zijn om inzet van een gesloten machtiging te voorkomen. Daarnaast kunnen gemeenten een grotere regierol pakken in het doorontwikkelen van passende alternatieven van lichtere vormen van jeugdhulp om JeugdzorgPlus te voorkomen én om uitstroom te bevorderen. De visie op JeugdzorgPlus is daarmee breder dan de geslotenheid zelf, daar het aan gemeenten de opdracht meegeeft om een passend voorliggend jeugdhulpveld te hebben wil deze afbouw verantwoord plaatsvinden.

Kantttekeningen

1. De gemeenteraad kan besluiten de voorliggende visie niet of niet op dit moment vast te stellen. De stukken zoals nu voorliggen moeten door 18 gemeenteraden worden vastgesteld. Als een raad van mening is dat er een andere visie moet worden opgesteld, betekent dit dat opnieuw ook door alle raden moet worden besloten. Dit heeft dan consequenties voor de planning en voorbereidingen van de inkoop en het tijdig kunnen sluiten van nieuwe contracten. Het is dan in ieder geval niet meer haalbaar om in Q1 2022 de verwerving te starten en het is dan ook niet meer haalbaar om tijdig (2023) een nieuw contract af te sluiten met een zorgaanbieder. Gelet op het feit dat de onderliggende visie zeer uitgebreid is afgestemd, wordt er vanuit gegaan dat de visie voldoende houvast biedt om deze te kunnen vaststellen.
2. Bij het realiseren van een gecontroleerde afbouw zijn wij als gemeenten afhankelijk van de betrokkenheid en daadkracht van partners om ons heen. We kunnen daar als gemeente regie op voeren, maar het tempo van de organisaties kunnen wij niet altijd bepalen. De samenwerking moet tot doel hebben om geschikte duurzame alternatieven beschikbaar te maken in het voorveld om jeugdigen eerder op te vangen of na geslotenheid te laten uitstromen. Het gaat hier bijvoorbeeld om specialistische ambulante alternatieven of gezinsvormen.
3. Tevens is er nog een slag te slaan met betrekking tot de financiering van het onderwijs in en rondom JeugdzorgPlus. De financiering vanuit het ministerie is niet faciliterend aan de afbouwbeweging die wij met onze partners willen maken. Op dit moment loopt er op Noord-Holland niveau een lobby richting het Rijk voor een beter passende financieringssystematiek.
4. Ten slotte vraagt het werken met zeer complexe jeugdigen beschikbaarheid en een bepaalde deskundigheid van zorg- en onderwijspersoneel. Gemeenten kunnen hierop sturen in het pakket van eisen bij de verwerving. Organisaties moeten hierin investeren. Denk aan training in het voorkomen van escalaties. Een meer open setting met minder vrijheidsbeperkende maatregelen betekent bijvoorbeeld ook dat de kans op weglopen groter wordt. Toch zeggen wij met elkaar dat we liever ons sterk maken voor het voorkomen van weglopen, dan het in stand houden van geslotenheid wat veelal als traumatiserend wordt ervaren door jeugdigen.

Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties. Met dit voorstel wordt de transformatievisie ter besluitvorming aan uw raad voorgelegd. Dit leidt niet tot aanpassingen in de begroting. We verwachten dat de gecontroleerde afbouw van JeugdzorgPlus een verschuiving in de kosten teweeg gaat brengen. We willen de inzet van deze (duurdere) zorgvorm voorkomen door passende alternatieve voorliggende zorgvormen door te ontwikkelen. We geven een impuls en opdracht aan de aanbieder om proactief te participeren in het voorkomen van instroom. We verwachten hiermee een dalende instroom in JeugdzorgPlus.

Tegelijkertijd zullen de meest kwetsbare jeugdigen intensieve vervolghulp nodig hebben om een stabiel toekomstperspectief te krijgen. De beweging naar kleinschaligheid zal ook de nodige investeringen met zich meebrengen.

Op termijn verwachten we dat de uitgaven van zwaardere jeugdhulp afnemen en dat uitgaven in andere vormen van jeugdhulp (en eventueel lokale, vrij toegankelijke jeugddomein) toenemen, omdat er een verschuiving plaatsvindt. De kosten nemen naar waarschijnlijkheid eerder af door een

dalende instroom. Deze beweging wordt reeds duidelijk uit de cijfers van de JeugdzorgPlus: steeds minder jeugdigen komen in geslotenheid terecht.

Uitvoering/evaluatie

Startbijeenkomst

Op 28 mei 2021 is de start van het verwervingstraject ingeluid met een verdiepende en informerende themabijeenkomst over JeugdzorgPlus voor raadsleden, adviesraadsleden en overige betrokkenen. Vervolgens zijn er meerdere individuele gesprekken gevoerd met gecertificeerde instellingen, ervaringsdeskundigen, zorgaanbieders, onderwijs en de wetenschap over de uitgangspunten van de visie. Uiteindelijk zijn deze uitgangspunten verder uitgewerkt in de concept transformatievisie die in raadsinformatiebijeenkomsten besproken is op 30 juni en 7 juli.

Adviesraden

Tevens is het concept transformatievisie voorgelegd aan alle adviesraden om hen de gelegenheid te bieden een advies mee te geven aan het college. Voor de adviesraden zijn in de aparte regio's momenten georganiseerd voor een nadere toelichting.

Van de 15 adviesraden/participatieraden gericht op Jeugd hebben wij van 13 een advies ontvangen. Uit de reacties komt naar voren dat de adviesraden zich kunnen vinden in de transformatievisie op de JeugdzorgPlus. Nadrukkelijk wordt hierbij aandacht gevraagd voor het thuis nabij organiseren van hulp voor de jeugdigen en de noodzaak om de samenwerking te verstevigen tussen gemeenten, onderwijs en zorgaanbieders. Verder is een aantal termen naar aanleiding van vragen vanuit de adviesraden nader toegelicht in het visie document.

Voor de Advies Raad Sociaal Domein (ARSD) Medemblik is een puntsgewijze reactie opgesteld (zie bijlage DOC 21 429749).

Onderwijs

Daarnaast heeft er overleg plaatsgevonden met het onderwijs over de transformatievisie. In de regio West-Friesland zal in september een op overeenstemming gericht overleg (OOGO) worden gevoerd op de onderliggende visie. In de maand juni heeft een REA plaatsgevonden over de concept Transformatievisie. Het advies uit de overleggen met het onderwijs in de breedste zin is reeds verwerkt in de visie.

Op basis van de transformatievisie zal uw college een inkoopvisie en verwervingsstrategie opstellen.

Communicatie

Na vaststelling van de transformatievisie door uw raad zullen de organisaties die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming worden geïnformeerd.

Bijlagen

DOC 21 426276 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

DOC 21 420116 Advies ARSD Medemblik

Raadscommissie d.d. 7 oktober 2021

Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder

Regio's:

Alkmaar

Kop van Noord-Holland

Westfriesland

10 augustus 2021

Werkgroep Verwerving JeugdzorgPlus 2023 en verder

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. JeugdzorgPlus: gesloten jeugdhulp	4
1.1 Wat is JeugdzorgPlus?	
1.2 Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?	5
1.3 JeugdzorgPlus vanaf 2023: hoe ziet dat eruit?	
- Voorkomen van geslotenheid	
- Gecontroleerde afbouw	6
- Bevorderen van uitstroom uit geslotenheid	7
1.4 Omschrijving vormen JeugdzorgPlus na 2023	
1.5 Uitgangspunten transformatievisie	9
2. Visie op geslotenheid	10
2.1 Plaatsing in geslotenheid zo kort mogelijk en als tijdelijke time-out	
2.2 Zo open mogelijk	
2.3 Betrokkenheid leefomgeving (gesloten) plaatsing	
3. Visie op leefklimaat in geslotenheid	11
3.1 Kleinschalig	
3.2 Samen beslissen en maatwerk	
3.3 Thuisnabij	12
3.4 Onderwijs	13
3.5 Gekwalificeerd personeel en een stabiel team	
4. Visie op het betrekken van het netwerk tijdens geslotenheid	14
4.1 Ouders / voogd	
4.2 Inzet JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)	
4.3 Betrokkenheid netwerk jeugdige en veiligstellen van beschermfactoren die in de eigen omgeving van jeugdige aanwezig zijn	
5. Samenwerking met netwerkpartners	15
5.1 Jeugdrechtsketen	
5.2 Samenwerking met andere partijen voor en na geslotenheid	
6. Vervolg	17

Inleiding

Een transformatievisie vaststellen wanneer de transformatie van JeugdzorgPlus al volop in gang is? Is dat niet overbodig? Zeker niet!

In 2018 startten de achttien gemeenten in de regio Noord-Holland-Noord een transformatie in de JeugdzorgPlus. Met doelstellingen die zich richten op verandering van deze hulpvorm en effectiviteit: minder geslotenheid, minder recidive, minder doorplaatsingen en ervoor zorgen dat jeugdigen hun behandeldoelen halen. We willen hen een toekomstperspectief bieden.

We sloten een contract af met jeugdhulpaanbieder Horizon die de locatie Antonius in Bakkum (gemeente Castricum) opende. Het contract loopt, na verlenging in 2021, af op 4 februari 2023 en kan conform het aanbestedingsrecht niet verlengd worden. Dit stelt ons in staat om gezamenlijk te komen tot een visie op de transformatie van de JeugdzorgPlus waarbij we nieuwe afspraken kunnen maken om de gewenste veranderingen verder door te zetten.

Gemeenten zijn nog steeds wettelijk verplicht om de gesloten jeugdhulp te organiseren. Vanaf 2023 willen wij verder gaan op de ingezette weg om in 2030 geen jeugdigen meer in geslotenheid te hebben. Dat betekent dat wij met de huidige verwerving zo veel mogelijk inzetten op het verbeteren van de kwaliteit en doelgerichtheid van de zorg. En binnen de geslotenheid zo open mogelijk te werk gaan om de nadelige effecten ervan op jeugdigen te minimaliseren. Idealiter is het hele jeugdhulpnetwerk in 2030 zo op elkaar ingespeeld en goed georganiseerd dat de kinderrechter geen jeugdigen meer in JeugdzorgPlus hoeft te plaatsen.

In dit visiedocument is vastgelegd hoe we de inhoudelijke doorontwikkeling van de JeugdzorgPlus zien in onze regio. Het biedt ons de komende jaren houvast bij deze opgave. We zien gesloten jeugdhulp als een tijdelijke opname, die erop gericht is jeugdigen voor te bereiden op een voor hen geschikte plek in de maatschappij. Met specifieke aandacht voor betrokkenheid van het netwerk, onderwijs/werk, huisvesting en het opbouwen van een (in)formeel netwerk. Om in 2030 geen gesloten jeugdhulp meer te hebben, zijn er drie speerpunten waar we ons op moeten richten:

- 1) Het voorkomen van gesloten plaatsingen
- 2) Het gecontroleerd afbouwen van gesloten plaatsingen
- 3) Het bevorderen van de uitstroom uit de geslotenheid

Dit kunnen we als gemeenten niet alleen. We hebben alle betrokkenen in de jeugdhulp, het onderwijs en de jeugdrechtsketen nodig om de zorg te verbeteren voor jeugdigen met complexe problematiek. Onze samenwerkingspartners zijn met name ervaringsdeskundigen, het onderwijs, de gecertificeerde instellingen, de jeugdrechtsketen en zorgaanbieders. Nu is het moment om met elkaar vast te stellen: wat is JeugdzorgPlus en hoe gaan we ervoor zorgen dat we in de komende jaren gesloten plaatsingen kunnen afbouwen naar nul? Wat is er nodig om daar te komen en wat zijn de stappen die we moeten zetten?

Het gezamenlijk optrekken is onzes inziens een noodzakelijke voorwaarde om toe te werken naar een toekomst waarin jeugdigen met complexe zorgvragen niet meer in geslotenheid hoeven te verblijven. Hierbij ligt een belangrijke verantwoordelijkheid en regierol bij de gemeenten: alleen als er voldoende mogelijkheden zijn voorafgaand aan geslotenheid (ambulante hulp, maar ook

verblijfsvoorzieningen) hoeven deze jeugdigen niet in geslotenheid te worden opgenomen. Het Rijk, waaronder het ministerie van OCW¹ en VWS², en gemeenten moeten zich realiseren dat er moet worden geïnvesteerd op voorwaarden om de gesloten voorzieningen af en om te bouwen.

Provinciale samenwerking: Thuis voor Noordje

Naast deze transformatievisie wordt op het niveau van Noord-Holland met acht jeugdhulpregio's, samenwerkingsverbanden, speciaal onderwijs, zorgaanbieders en gecertificeerde instellingen (GI) een bovenregionaal plan ontwikkeld met de werktitel Thuis voor Noordje. Met elkaar is geconstateerd dat er een kleine groep jeugdigen³ binnen de JeugdzorgPlus is die momenteel geen hulp geboden krijgt nabij huis, omdat de hulpvraag zodanig specialistisch is dat wij hen in NHN geen passende hulp kunnen geven. Door de terugloop in het aantal jeugdigen met een gesloten machtiging, neemt ook deze groep verder af. Met dit vraagstuk kampen meerdere regio's en daarom zijn de handen in elkaar geslagen om op NH-niveau mogelijkheden te onderzoeken. In het Thuis voor Noordje stellen wij onszelf de opdracht om binnen twee jaar alle jeugdigen die JeugdzorgPlus nodig hebben op te vangen binnen onze eigen provincie. Hiernaast ontwikkelen we voorzieningen voor de zeer specialistische doelgroep, zodat gesloten jeugdhulp voorkomen wordt. Op dit moment wordt er gewerkt aan een contourenplan voor de samenwerking tussen de regio's en samenwerkingspartners op de JeugdzorgPlus. De verwachting is dat dit plan meer vorm en inhoud zal hebben in het najaar van 2021.

Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken nemen wij u verder mee in onze visie. U leest achtereenvolgens:

- ❖ Wat is JeugdzorgPlus?
- ❖ Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?
- ❖ De visie op JeugdzorgPlus vanaf 2023:
 - Voorkomen van geslotenheid
 - Gecontroleerde afbouw
- ❖ Uitgangspunten van de transformatievisie:
 - Visie op geslotenheid
 - Visie op leefklimaat in geslotenheid
 - Visie op het betrekken van het netwerk
 - Samenwerking met netwerkpartners

¹ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

² Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

³ Ter illustratie, in de periode februari 2020-2021 zijn er 9 jeugdigen buiten de regio NHN geplaatst.

1. JeugdzorgPlus: gesloten jeugdhulp

1.1. *Wat is JeugdzorgPlus?*

JeugdzorgPlus is een vorm van hulp die geboden wordt aan jeugdigen die niet bereikbaar zijn voor lichtere vormen van jeugdhulp of die zonder behandeling een gevaar vormen voor zichzelf of hun omgeving. Een periode in de JeugdzorgPlus omvat een plaatsing in een gesloten voorziening. De hulp heeft als doel om jeugdigen met ernstige gedragsproblematiek te behandelen en perspectief te bieden op een toekomst waarin zij verantwoord mee kunnen doen in de maatschappij⁴. In de Jeugdwet staat hierover het volgende opgenomen:

Een machtiging (gesloten jeugdhulp) kan slechts worden verleend indien naar het oordeel van de kinderrechter:

- a) jeugdhulp noodzakelijk is in verband met ernstige opgroei- of opvoedingsproblemen die de ontwikkeling van de jeugdige naar volwassenheid ernstig belemmeren, en*
- b) de opneming en het verblijf noodzakelijk zijn om te voorkomen dat de jeugdige zich aan deze jeugdhulp onttrekt of daaraan door anderen wordt onttrokken.*

In hoofdstuk 6 van de Jeugdwet is het juridische kader vastgelegd voor de gesloten jeugdhulp bij ernstige opgroei- en opvoedproblemen. De verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van gesloten jeugdhulp ligt bij de gemeente. Zij verwerft JeugdzorgPlus bij een daartoe geregistreerde JeugdzorgPlus-aanbieder en stelt voorwaarden rondom de zorg aan de jeugdigen. De gecertificeerde instelling⁵ voert de maatregel(en) - die de rechter oplegt - uit.

Toeleiding naar JeugdzorgPlus is een zeer ingrijpende maatregel in het leven van een jeugdige en zijn/haar omgeving. Zijn/haar vrijheid wordt immers beperkt en dit heeft een flinke impact. Daarom kan deze beslissing, tegen de wil van de jeugdige, alleen worden opgelegd na zorgvuldige toetsing door de rechter. In de afgelopen jaren zijn alle partijen zich steeds meer bewust van de impact die een gesloten plaatsing met zich meebrengt. We zien dan ook dat de verwijzingen naar JeugdzorgPlus afnemen.

De afgelopen jaren hebben we steeds de term JeugdzorgPlus gebruikt als we spraken over de gesloten jeugdhulp. We hebben echter gezien dat een JeugdzorgPlus traject zelf meer omhelst dan alleen gesloten jeugdhulp. In de huidige situatie doorlopen jeugdigen een totaal traject van gemiddeld 8 maanden, waarvan 3-4 maanden daadwerkelijk in geslotenheid plaatsvindt. In deze visie zullen we grotendeels de term gesloten jeugdhulp gebruiken, omdat ons doel blijft dat we geen jeugdigen meer gesloten willen plaatsen in 2030.

1.2 *Hoe ziet de huidige JeugdzorgPlus eruit?*

Sinds februari 2019 hebben de achttien gemeenten in de regio NHN een contract voor JeugdzorgPlus met jeugdhulpaanbieder Horizon. Deze aanbieder is op 4 februari 2019 gestart met de locatie

⁴ Voor meer feitelijke informatie over JeugdzorgPlus verwijzen wij u naar bijlage 1 Brochure.

⁵ In een enkel geval is er sprake van een vrijwillige plaatsing in de JeugdzorgPlus. In dat geval ligt het gezag bij ouders en niet bij de gecertificeerde instelling.

Antonius in Bakkum (gemeente Castricum). Op deze locatie wordt gesloten jeugdhulp – met een open karakter - geboden aan jeugdigen. Er staan geen grote hekken om het terrein en vrijheidsbeperkende maatregelen worden individueel afgestemd op de jeugdige.

In de hulpverlening wordt uitgegaan van *shared decision making*. Bij deze methodiek wordt in gezamenlijkheid (met ouders, JIM, GI, onderwijs, behandelaar) besloten waar de jeugdige aan gaat werken en wat hij daarvoor nodig heeft. Hiermee wordt een beroep gedaan op de intrinsieke motivatie van een jeugdige om zijn/haar leven en gedrag anders in te richten. Ouders en het netwerk zijn een belangrijk onderdeel van de behandeling. Zij worden direct na de start betrokken bij de behandeling.

Het streven is dat jeugdigen zo kort mogelijk verblijven in de gesloten voorziening. Zowel de intrinsieke motivatie van jeugdigen en hun netwerk, als de uitvoering van het plan (zorg, onderwijs, verblijf) dragen hieraan bij. Het verblijf in geslotenheid is gericht op stabilisatie van de problematiek van de jeugdige en het gezin. Vervolghulp vindt plaats in de eigen omgeving, buiten het gesloten verblijf.

Landelijk is geconcludeerd dat recidive in gesloten voorzieningen hoog was, er onvoldoende resultaat was van behandeling, er onvoldoende traumabehandeling plaats vond, het onderwijs niet op maat kon worden geboden en dat jeugdigen te veel werden overgeplaatst van de ene voorziening naar de andere. Dit waren redenen om voor de achttien NHN-gemeenten de transformatie van JeugdzorgPlus in te zetten en te werken naar een andere vorm van JeugdzorgPlus. De werkwijze die Horizon in 2019 introduceerde - en in de afgelopen jaren doorontwikkelde - was afwijkend van het JeugdzorgPlus-regime dat wij daarvoor kenden in de regio.

Landelijk, maar ook in de regio NHN, zien we het aantal jeugdigen dat in geslotenheid wordt geplaatst teruglopen. Dat is een goede ontwikkeling. Helaas zien we ook dat jeugdigen nog steeds doorgeplaatst worden. En dat het onderwijs - of vooral het creëren van een ononderbroken leerlijn - in veel gevallen complex is.

1.3 JeugdzorgPlus vanaf 2023, hoe ziet dat eruit?

Eerder gaven we aan de ambitie om in 2030 geen gesloten jeugdhulp meer te hebben voort te willen zetten in de nieuwe contractperiode vanaf 2023. Om dit mogelijk te maken zien wij drie speerpunten:

1) We willen geslotenheid voorkomen

De opgave voor het voorkomen van gesloten plaatsingen ligt in het veld voorliggend aan JeugdzorgPlus. Het gaat dan om bijvoorbeeld ambulante jeugdhulp of jeugdhulp met verblijf, maar ook kun je denken aan de eerste lijn (huisarts, lokaal team) of algemeen toegankelijke voorzieningen (zoals een jongerenwerker). Het onderwijs speelt een belangrijke rol in het tijdig signaleren als er sprake lijkt te zijn van problematiek bij een jeugdige of het gezin.

Een voorwaarde om minder jeugdigen in geslotenheid te plaatsen, is dat er voldoende specialistische alternatieven voorafgaand aan deze opname beschikbaar zijn. De ontwikkeling hiervan valt deels

buiten de scope van JeugdzorgPlus. Vanwege de duidelijke relatie nemen wij het volgende op in de visie:

- 1) Gemeenten hebben een verantwoordelijkheid en regierol om het voorveld zodanig te organiseren dat afbouw van gesloten jeugdhulp ook mogelijk wordt gemaakt. Dat betekent dat er voldoende lichtere en/of specialistische vormen van jeugdhulp beschikbaar zijn voor deze doelgroep.
- 2) Er is altijd een verklarende analyse⁶ afgenomen indien sprake lijkt te zijn van verzoek tot gesloten plaatsing.
- 3) Er vindt onderzoek plaats naar alternatieve mogelijkheden. Een gesloten plaatsing mag niet ingezet worden 'omdat er niks anders is'. Het wordt ingezet als tijdelijke time-out en niet als eindstation.
- 4) We zien het belang in van een gezamenlijk streven naar het terugdringen van spoedplaatsingen. We willen voorkomen dat jeugdigen acuut uit hun omgeving worden getrokken, omdat de impact van de gesloten plaatsing dan nog groter wordt en ook meer belastend voor de groep is.
- 5) We zien het belang in van consistente datamonitoring van jeugdigen met zeer complexe problematiek, die gebruik maken van verblijf en behandeling, al dan niet in geslotenheid. JeugdzorgPlus is een schakel in deze brede keten. Door toe te werken naar een uniforme wijze van resultaatmeting door verschillende organisaties, kunnen we tijdig trends en effectiviteit van zorg waarnemen. De vervolgstap is om hier op een lerende manier met elkaar op te acteren, zodat een waterbedeffect voorkomen wordt. Het doel is namelijk om jeugdigen een toekomstperspectief te geven en op weg te helpen, niet om het 'probleem' te verplaatsen tussen organisaties. De gereguleerde afbouw van gesloten plaatsingen moet bijdragen aan dit initiële doel.

2) We werken toe naar een gecontroleerde afbouw van geslotenheid naar nul plaatsingen, uiterlijk in 2030

Met onze transformatie willen we toewerken naar een gecontroleerde (stapsgewijze) afbouw van geslotenheid. We hebben al eerder de ambitie uitgesproken: in 2030 geen gesloten plaatsingen meer. Dat is een mooie stip op de horizon, maar daar moet wel naar toegewerkt worden. Daarom stellen wij in deze transformatievisie vast wat we de komende jaren met elkaar willen (door)ontwikkelen, zodat we straks daadwerkelijk geen gesloten jeugdhulp meer hoeven in te kopen.

Bij het stapsgewijze afbouwen hoort de ontwikkeling van passende alternatieven gericht op de unieke situatie van de jeugdige. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden in het hele jeugdhulpveld. In de periode van gecontroleerde afbouw wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden binnen het wettelijk kader. Er vindt realisatie plaats naar mogelijkheden rondom inzet van ambulante JeugdzorgPlus, kleinschalige verblijfsvormen, inzet van een voorwaardelijke machtiging, intensieve gezinsbehandeling en meer. Dit is ook een onderdeel van innovatie en ontwikkeling van de JeugdzorgPlus-aanbieder.

⁶ Deze analyse geeft inzicht in de samenhang van de problematiek, het ontstaan en het voortbestaan ervan en legt verbanden tussen deze factoren. Hierdoor ontstaat er overzicht en kennis over de problematiek van de jeugdige en de situatie waarop vervolgens een keuze gemaakt wordt voor de meest passende interventie.

Wij zien in de afgelopen jaren een daling van het aantal plaatsingen in geslotenheid. Met het doorontwikkelen en vormgeven van alternatieve vormen van JeugdzorgPlus moeten we kunnen bereiken dat de groep jeugdigen die nu in de huidige setting in geslotenheid verblijven, binnen een aantal jaar niet meer die geslotenheid nodig hebben. Deze groep heeft wel hulp nodig, maar niet in geslotenheid.

Speciale aandacht is er voor de groep jeugdigen met zeer complexe problematiek die nu nog buitenregionaal worden geplaatst omdat zij niet terecht kunnen in de lichtere vorm van JeugdzorgPlus die nu in de NHN regio wordt geboden. De ontwikkeling wordt in het Thuis voor Noordje opgepakt.

Wij spreken de ambitie uit om de lichtere vormen gesloten jeugdhulp over een kortere periode dan 2030 te kunnen afbouwen naar nul. We realiseren ons dat de gesloten jeugdhulp voor de zeer complexe problematiek nog heel intensief moet worden doorontwikkeld en daardoor meer tijd kost. Dit wordt een onderdeel van contract met de aanbieder.

Deze stapsgewijze afbouw van gesloten plaatsingen zal aan moeten sluiten bij de transformatie die we willen in de JeugdzorgPlus. De wijze van bekostiging moet ondersteunend zijn aan wat we willen bereiken en moet de juiste prikkels afgeven om de gewenste beweging voort te zetten.

3) We werken aan het bevorderen van uitstroom uit geslotenheid

Wij zijn ons ervan bewust dat jeugdigen nog gesloten geplaatst worden in de komende jaren. Daarom is het van belang dat we aandacht besteden aan de mogelijkheden voor uitstroom uit de geslotenheid. Wanneer we het bij het voorkomen van plaatsingen hebben over de noodzaak van het ontwikkelen van voorzieningen in het voorveld, zijn deze voorzieningen ook nodig voor het bevorderen van de uitstroom.

Als jeugdigen zicht willen hebben op een toekomst na geslotenheid zijn er veel levensgebieden waar aandacht voor moet zijn, zoals het eigen gezin, woonplek (thuis of elders) onderwijs of werk, vrijetijdsbesteding.

Er ligt een taak voor de gemeenten naast de JeugdzorgPlus aanbieder om regie te nemen en ervoor te zorgen dat de jeugdige in zijn of haar eigen regio of zelfs eigen gemeente die verbinding weer tot stand kan laten komen. In het lokale of regionale beleid werken we aan initiatieven om voor deze doelgroep mogelijkheden te creëren op het gebied van bijvoorbeeld wonen en werken. Hierbij denken we aan bijvoorbeeld een plaatsing werkgelegenheidsproject (in samenwerking met het (lokale) bedrijfsleven) wat misschien wel heel goed kan aansluiten bij deze jeugdige of contact met de woningbouwvereniging voor afspraken omtrent huisvesting. Belangrijk aandachtspunt voor de gemeente is hierbij ook de overgang van 18- naar 18+ en de samenhang van Jeugdwet, Wmo, WLZ en zorgverzekering.

1.4 Omschrijving vorm JeugdzorgPlus na 2023

Wij willen de gesloten plaatsingen de komende jaren af kunnen bouwen. Hierom is het van belang om de vorm te beschrijven, zodat ook duidelijk is onder welke type jeugdhulp de totale JeugdzorgPlus valt. Met deze omschrijving kunnen wij de komende jaren sturen op de te behalen resultaten van (onder meer) de zorgaanbieder.

Bij de groep jeugdigen die in de JeugdzorgPlus terecht komt zien we veelal meervoudige complexe problematiek die verder gaat dan alleen de jeugdige zelf. Vaak is er sprake van (intergenerationele) problematiek binnen het gezin. Bij deze jeugdige is er een dusdanige dreiging ten aanzien van hun gezondheid dat zij voor zichzelf een gevaar zijn of een gevaar vormen voor de omgeving. Ook onttrekken zij zich (en eventueel het gezin) aan de hulp die wordt geboden.

Bij deze doelgroep moet altijd sprake zijn van een gesloten machtiging die door de rechtbank is opgelegd. Het is wenselijk om de komende periode te onderzoeken of - als een jeugdige nog geen gesloten machtiging heeft - er op een andere manier hulp ingezet kan worden ter voorkoming van instroom in de JeugdzorgPlus.

Een machtiging gesloten jeugdhulp is er in drie varianten:

- a. een *voorwaardelijke* machtiging: hierbij wordt een hulpverleningsplan opgesteld met voorwaarden voor de jeugdige en het gezin. Behandeling en begeleiding mag dan buiten de gesloten voorziening⁷ plaatsvinden, zolang de voorwaarden worden nageleefd;
- b. een *machtiging gesloten* jeugdhulp: hierbij wordt een jeugdige daadwerkelijk uit huis geplaatst en in een gesloten voorziening geplaatst;
- c. een *geschorste* machtiging: hierbij schorst de JeugdzorgPlus aanbieder geslotenheid op onder voorwaarden. De machtiging blijft als een stok achter de deur. De tenuitvoerlegging van de gesloten behandeling kan (tijdelijk) worden hervat als de jeugdige een terugval heeft en de gesloten jeugdhulp weer noodzakelijk is.

Wij maken onderscheid in drie groepen hulpvragen en jeugdigen:

- 1) Jeugdhulp aan jeugdigen met een voorwaardelijke machtiging gesloten jeugdhulp (voorkomen instroom)
- 2) Jeugdhulp aan jeugdigen met een machtiging gesloten jeugdhulp en plaatsing in een gesloten voorziening
- 3) Jeugdhulp aan jeugdigen na afloop van een periode van gesloten hulp (bevorderen uitstroom)

Toelichting:

- 1) De eerste vorm van jeugdhulp kan ingezet worden als er een voorwaardelijke machtiging afgegeven wordt door de rechtbank. Door gebruik te maken van voorwaardelijke machtigingen is er sprake van “een stok achter de deur” voor de jeugdige en het gezin om mee te werken aan de hulp. Tegelijkertijd kunnen we met de voorwaardelijke machtiging de instroom in een gesloten voorziening voorkomen. We kunnen hierbij denken aan het inzetten van intensieve specialistische ambulante (gezins-) hulpverlening of een gezinsopname. Er is in deze situatie al sprake van de voorwaarden voor plaatsing in geslotenheid. Dit betekent dat vrijheidsbeperkende maatregelen, zoals bijvoorbeeld het afnemen van urinecontrole (wanneer er sprake is van dusdanig middelengebruik) ingezet kunnen worden.

⁷ In de Jeugdwet wordt gesproken van een ‘gesloten accommodatie’. Wij gebruiken in de transitievisie de term ‘gesloten voorziening’, omdat deze term meer ruimte geeft voor innovatieve alternatieven.

- 2) De tweede vorm is het daadwerkelijke verblijf in een gesloten voorziening. Dit kan zijn voor de jeugdigen die zich niet aan de voorwaarden van de voorwaardelijke machtiging hebben gehouden of voor de groep zeer complexe jeugdigen waarvan de problematiek zo dreigend is dat een plaatsing in een gesloten voorziening als enige mogelijkheid op dat moment wordt gezien. Ook hier is het criterium dat een jeugdige wanneer deze een dreiging voor zichzelf is of voor de omgeving en zich onttrekt aan hulp randvoorwaardelijk.
- 3) De derde vorm is gericht op in te zetten jeugdhulp voor jeugdigen na afloop van de gesloten machtiging, bij een geschorste machtiging of bij een voorwaardelijke machtiging volgend op de gesloten machtiging. Hiermee willen we de uitstroom bevorderen. Daarbij zien we dat het wenselijk is dat deze jeugdigen nog wel onder de JeugdzorgPlus vallen, omdat het na geslotenheid nodig is om continuïteit aan de doelen van de behandeling te geven. De inhoudelijke zorgregie vindt altijd in afstemming met de GI plaats. De GI is immers verantwoordelijk voor de jeugdige in het kader van de ondertoezichtstelling.

Het kan hierbij gaan om twee varianten:

- de aanbieder waar de jeugdige in een periode van geslotenheid verbleef biedt vervolghulp aan vanuit de eigen organisatie. Hulp die gekenmerkt wordt in methodisch handelen met deze complexe doelgroep en deze expertise inzet.
- de aanbieder behoudt de inhoudelijke zorgregie over de behandeling na de gesloten plaatsing, dit terwijl de jeugdige vervolghulp volgt anders dan die van de gesloten aanbieder. Hiermee wordt er inhoudelijke continuïteit geboden aan de doelen van het behandelplan van de jeugdige.

1.5 Uitgangspunten transformatievisie

In de volgende hoofdstukken gaan we in op de aspecten die onderliggend zijn om de gecontroleerde afbouw verantwoord uit te voeren. De uitgangspunten van de transformatievisie JeugdzorgPlus voor de komende jaren zijn daarom gebaseerd op de volgende onderdelen:

- a. Visie op geslotenheid
- b. Visie op leefklimaat in geslotenheid
- c. Visie op het betrekken van het netwerk tijdens geslotenheid
- d. Samenwerking met onze netwerkpartners

2. Visie op geslotenheid

In het voorafgaande hoofdstuk hebben we drie varianten op geslotenheid beschreven. In het hiernavolgende deel gaan we verder in op onze visie op geslotenheid. We realiseren ons dat in 2023 er nog gesloten machtigingen jeugdhulp afgegeven zullen worden door de rechtbank en wij daarom als gemeenten ook nog een voorziening zullen hebben die gesloten jeugdhulp biedt. Wat verstaan we eronder en wat moet er veranderen? De volgende aspecten zijn hierbij van belang:

2.1 Plaatsing in geslotenheid zo kort mogelijk en als tijdelijke time-out

Een gesloten plaatsing wordt gezien als een tijdelijke time-out, als een integraal onderdeel van het volledige behandeltraject. Als het nodig is om een jeugdige voor een korte periode stabilisatie te bieden, kan een gesloten plaatsing worden ingezet. Hierbij is het van belang dat vooraf wordt bepaald wat het doel is van de geslotenheid en dat er behandeldoelen zijn opgesteld.

2.2 Zo open mogelijk

Als geslotenheid dan toch nodig is, dan zo open als mogelijk. Hiermee wordt bedoeld:

Er zijn algemene regels: geen hoge hekken, jeugdigen worden niet verplicht opgesloten op hun kamer of gedwongen afgezonderd. Overige vrijheidsbeperkende maatregelen (bijv. het innemen van de telefoon) zo min mogelijk en in overleg en 'op maat' afgestemd met de jeugdige.

Wettelijk gezien mogen vrijheidsbeperkende maatregelen worden ingezet tijdens het gesloten verblijf. Momenteel wordt de inzet van deze maatregelen onvoldoende bijgehouden. Daardoor zijn er weinig handvatten om onnodig gebruik terug te dringen. Wij willen deze maatregelen laten registeren. Omdat wij het belangrijk vinden inzicht te krijgen waarom maatregelen worden ingezet, hoe vaak dit gebeurt en hoe effectief de ingezette maatregel is.

We spreken jeugdigen aan op hun intrinsieke motivatie. Een open vorm van gesloten verblijf is hierbij nodig omdat de jeugdige, onder begeleiding, eigen keuzes en beslissingen moet maken en de jeugdige niet uit de maatschappij wordt onttrokken. We zijn van mening dat dit nodig is voor een succesvolle behandeling. Met een meer open vorm van gesloten jeugdhulp is het risico op weglopen groter. Als gemeenten aanvaarden we dit risico, omdat we geloven dat de meer open vorm een traumatische ervaring bij jeugdigen kan voorkomen. Daarnaast is uit de afgelopen periode, waarin we een lichtere vorm van JeugdzorgPlus kennen, gebleken dat als jeugdigen terugkeren naar de voorziening (nadat zij zijn weggelopen), er sprake is van een verhoogde vorm van motivatie om aan hun behandeling te werken en deze af te maken. Dit laat zien dat jeugdigen fouten mogen maken en weer terug kunnen komen.

2.3 Betrokkenheid leefomgeving (gesloten) plaatsing

Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de omgeving waar de (gesloten) voorziening gevestigd is. Er zijn mogelijkheden voor jeugdigen om andere jeugdigen te ontmoeten, vrijetijdsbesteding te volgen, stage te lopen of werkervaring op te doen. Deze mogelijkheden worden individueel afgestemd op de jeugdige en gereguleerd opgebouwd. Hierdoor versterken wij het 'normaliserende' karakter van JeugdzorgPlus en verminderen wij de geslotenheid. Deze vorm draagt bij aan het creëren van kansen en aan het zien van perspectief op een gezonde toekomst.

3. Visie op leefklimaat in geslotenheid

We vinden het belangrijk om te blijven investeren in een steunend en passend leefklimaat binnen de voorziening. In dit hoofdstuk beschrijven we aan welke voorwaarden het leefklimaat in de groep en de voorziening moet voldoen.

3.1 Kleinschalig

Uit onderzoek - en uit onze ervaring de afgelopen jaren - blijkt dat groepsgrootte en mate van een-op-een-contact met begeleiders bepalende factoren zijn in het eindresultaat. Jeugdigen functioneren beter in kleinere groepen wanneer zij kwalitatief goede aandacht krijgen van begeleiders, er relatiegericht gewerkt wordt en er bewezen methoden worden ingezet bij de behandeling. Onder relatiegericht werken verstaan wij dat begeleiders in staat zijn het vertrouwen met de jeugdige op te bouwen, dat er oprechte betrokkenheid en interesse is en dat meer er gelijkwaardigheid ontstaat tussen de begeleider en de jeugdige.

De beweging naar kleinschaligheid zien we op diverse terreinen binnen het sociaal domein. Kleinschaligheid kan betekenen dat in elke regio een voorziening aanwezig is, maar kleinschaligheid kan ook op één locatie met meerdere groepen 'naast' elkaar. De keuze hiervoor zal in belangrijke mate worden vormgegeven door de mogelijkheden om specifieke expertise efficiënt in te kunnen zetten op groepen of meerdere locaties. Ook speelt de beschikbaarheid van voldoende personeel in de regio's, de mogelijkheden voor onderwijs en de financiële consequenties van de vormen een rol.

Die kleinschaligheid kun je ook doortrekken naar de groepsgrootte binnen het verblijf: een groepsgrootte van vier tot maximaal zes jeugdigen met minimaal twee begeleiders. Hierdoor is er ruimte voor individuele aandacht en het creëren van verbondenheid tussen de begeleiding en de jeugdigen. Zo worden jeugdigen echt 'gezien'. We kiezen voor een derde begeleider als vliegende keep wanneer extra begeleiding ingezet moet worden.

3.2 Samen beslissen en maatwerk

We vinden het belangrijk dat de behandeling, c.q. hulpverlening voortdurend oog heeft voor de jeugdige en voor de mensen die belangrijk zijn voor de jeugdige. Jeugdigen vallen niet terug op systemen, maar op relaties. We zien daardoor dat het verduurzamen hiervan een onderdeel is van de behandeling. Jeugdigen en ouders stellen samen met de voogd, de JIM (Jouw ingebrachte Mentor), een onderwijsconsulent en de behandelaar de doelen vast van het behandelplan. Betrokkenheid van het netwerk en het onderwijs is een voorwaarde. Jeugdigen horen autonomie over hun eigen leven te hebben. Door hen samen met anderen doelen te laten bepalen, worden ze eigenaar van hun eigen plan. Dit is een integraal onderdeel van de behandeling.

Daarnaast willen we dat de aanbieder faciliteert in een vertegenwoordiging van jongerenparticipatie en gebruik maakt van de inzet van ervaringsdeskundigen. Hun input draagt bij aan het verbeteren van de zorg. Daarbij hoort ook een adviesrecht/-plicht als het gaat om beleidsontwikkeling binnen de organisatie.

3.3 Thuisnabij

Ons uitgangspunt is dat jeugdhulp en onderwijs zo thuisnabij mogelijk plaats moeten vinden. Als we de gesloten plaatsing zien als een tijdelijke time-out waar het verblijf zo kort mogelijk is, kan de keuze gemaakt worden om de jeugdige uit zijn omgeving op één locatie (met meerdere groepen) gesloten te plaatsen. De behandeling en het onderwijs tijdens en na deze periode van geslotenheid moet juist ingericht worden op thuisnabij. De periode van verblijf buiten de eigen regio voor een jeugdige blijft dan zo kort mogelijk. We verwachten dat daarmee de verbinding met de eigen regio in stand kan worden gehouden.

Voorwaarde voor de keuze van de locatie en de 'thuisnabijheid' is dat het voldoet aan de voorwaarden die omschreven staan bij de visie op geslotenheid, leefklimaat, betrokkenheid netwerk en samenwerking in de jeugdhulp- en jeugdrechtsketen.

Hiernaast zien we een dalende instroom in de JeugdzorgPlus en is het de vraag of we zouden willen investeren in de ontwikkeling van kleinschalig aanbod van gesloten voorzieningen in elke regio terwijl je deze juist wilt afbouwen. Liever zien wij dat er geïnvesteerd wordt in alternatieve voorzieningen zoals: intensief ambulante ondersteuning en/of kleinschalige open vormen van verblijf. Deze vormen zijn bedoeld voor jeugdigen om plaatsing in geslotenheid te voorkomen. Of plekken waar zij naar toe kunnen uitstromen na plaatsing in de gesloten voorziening in de periode van afbouw gesloten jeugdhulp.

Wederom hebben we hier ook aandacht voor de jeugdigen die wij binnen het Thuis voor Noordje kennen. Dit is een kleine groep jeugdigen die dusdanige complexe problematiek heeft en hierbij zelfbeschadigend en/of agressief gedrag vertoont dat zij veel behoefte aan toezicht en veiligheid heeft. Deze groep past op dit moment niet in de huidige lichtere vorm van JeugdzorgPlus waar sprake is van minder toezicht en begeleiding. Het doel is om deze jeugdigen binnen de eigen provincie op te vangen. Kanttekening hierbij is dat als er gegronde redenen zijn - in het belang van de jeugdige – het mogelijk moet blijven om een buitenprovinciale plaatsing te realiseren.

3.4 Onderwijs

Onderwijs op het eigen niveau is een van de meest normaliserende factoren in het leven van de jeugdige. Het is van belang dat er sprake is van een doorgaande leerlijn in het onderwijs, dat jeugdigen blijven deelnemen aan basisonderwijs, voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Jeugdigen blijven leren, blijven gebruik maken van onderwijs en als dit ontbreekt vindt herstel hiervan zo snel als mogelijk plaats.

Om instroom in de JeugdzorgPlus te voorkomen is het belangrijk dat de samenwerkingsverbanden, het MBO en indien van toepassing de school van herkomst altijd worden betrokken bij het opstellen van een integraal plan voor de jeugdige en het gezin. De betrokkenheid van een onderwijsconsulent is hierbij van belang. Het contact met onderwijs moet zo vroeg als mogelijk gelegd worden om afbreuk van de leerlijn van de jeugdige te voorkomen.

Tijdens de gesloten plaatsing kan de jeugdige onderwijs volgen op de school van herkomst of - indien dit niet mogelijk is – kan hij/zij vanuit de gesloten voorziening een geïntegreerd en 'op maat' onderwijszorgprogramma krijgen. Streven is dat jeugdigen terug kunnen naar de school van

herkomst of een alternatief krijgen aangeboden. Het doel is om jeugdigen zo snel als mogelijk op het eigen niveau en in de eigen omgeving onderwijs te laten volgen. Er worden onderwijszorgarrangementen gerealiseerd⁸.

Hiermee bewerkstelligen we dat de jeugdige duurzaam onderwijs volgt wat perspectief biedt op zijn/haar toekomst. Wanneer het niet mogelijk is dat de jeugdige ten tijde van de plaatsing onderwijs volgt, dan worden alternatieve vormen gerealiseerd, zoals een werkervaringsplaats of dagbesteding. Er is samenwerking tussen het speciaal onderwijs (uitvoerder van onderwijs in een gesloten plaatsing) en de regionale samenwerkingsverbanden VO (voortgezet onderwijs) of het MBO. De onderwijsconsulent is vooraf en tijdens de gesloten plaatsing altijd betrokken bij het ontwikkelen van het plan van aanpak en een onderwijsplan voor de jeugdige. De school voor speciaal onderwijs (verbonden aan de JeugdzorgPlus voorziening) is verantwoordelijk voor het organiseren van onderwijs tijdens de gesloten plaatsing. De samenwerkingsverbanden die gekoppeld zijn aan de drie regio's van NHN zijn verantwoordelijk voor het onderwijs voorafgaand en ná de gesloten plaatsing.

Naast de onderlinge samenwerking vormt ook de financiering van onderwijs in en na geslotenheid een aandachtspunt. Het ministerie van OCW financiert het onderwijs in de JeugdzorgPlus voorziening op basis van plaatsbekostiging en het speciaal onderwijs is verantwoordelijk voor de uitvoering. Het afnemend aantal plaatsen in de JeugdzorgPlus heeft direct gevolgen voor de organisatie en kwaliteit van het onderwijs. Een klein team kan minder goed voldoen aan de gevraagde diversiteit van praktijkonderwijs tot gymnasium en Mbo rekening houdend met verschillende vakrichtingen en leerjaren.

Wij, maar ook zeker de samenwerkingsverbanden en het MBO, signaleren dat er sprake is van een verschuiving van de jongeren met zeer complexe problematiek van onderwijs in geslotenheid naar onderwijs in openheid. Samenwerkingsverbanden noemen dit het waterbedeffect. De financiering voor deze jongeren is nog onvoldoende gewaarborgd. Om onderwijszorgtrajecten te realiseren is het van belang dat hiervoor ook financiële middelen beschikbaar zijn. Dit vraagt een gezamenlijk appèl van gemeenten, onderwijs en jeugdhulp op de ministeries VWS en OCW.

3.5 Gekwalificeerd personeel en een stabiel team

Het zorgpersoneel is SKJ-geregistreerd. Het team kan worden aangevuld met personeel dat een relevante mbo-opleiding heeft afgerond. We hanteren de norm verantwoorde werktoedeling jeugdhulp.

Medewerkers zijn getraind in het voorkomen van escalatie, dit leidt tot reduceren van vrijheidsbeperkende maatregelen. Er vindt intervisie en scholing plaats, er wordt gehandeld binnen een theoretisch en methodisch onderlegd kader om zo de kwaliteit van zorg te verhogen. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van wetenschappelijke inzichten.

⁸ Arrangementen waarbij er naast onderwijs ook jeugdhulp op school kan plaatsvinden. Hulp welke is gericht op de jeugdige maar ook op de begeleiding van docenten in de aanpak van deze complexe hulpvragen.

Er moet zo veel als mogelijk sprake zijn van een stabiel team van zorgpersoneel en de zorgaanbieder voert actief beleid op het behoud van personeel. Het aantal wisselingen van personeel dient zoveel mogelijk te worden teruggedrongen.

4. Visie op het betrekken van het netwerk tijdens geslotenheid

Een belangrijke (door)ontwikkeling is het betrekken van het netwerk van de jeugdige waar (al dan niet een voorwaardelijke) machtiging gesloten jeugdhulp voor wordt ingezet. We kijken holistisch naar de jeugdige en het familiesysteem: doorgaans is er sprake van een gezin waar problemen opgelost moeten worden. Een jeugdige heeft daarnaast een sociaal netwerk om zich heen gebouwd. We moeten voorkomen dat de gesloten plaatsing alle lijnen met thuis doorknipt en de jeugdige onttrokken wordt aan het gewone leven.

4.1 Ouders/voogd

Ouders/voogd worden vanaf de start van de JeugdzorgPlus-behandeling betrokken. Er vindt altijd een gezinsintake plaats, waarbij gezins- en ouderproblematiek in kaart wordt gebracht (bijvoorbeeld gericht op signalering of er sprake is van onderliggend trauma bij de ouder), zodat dit betrokken kan worden bij behandeling.

Het ontwikkelde aanbod van gezinsbehandeling na de periode van geslotenheid moet doorontwikkeld worden. En ook vooraf, tijdens of na het verblijf in geslotenheid ingezet kunnen worden. Inzet vooraf is vooral met het doel om plaatsing van een jeugdige in geslotenheid te voorkomen.

4.2 Inzet JIM (Jouw Ingebrachte Mentor)

De JIM is een door de jeugdige zelfgekozen mentor en vertrouwenspersoon die voor langere tijd naast de jeugdige staat: voorafgaand, tijdens en na de gesloten plaatsing.

Een JIM wordt veelal gezocht in het eigen netwerk. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om een oom, een broer of een trainer van de plaatselijke sportclub. JIM's worden begeleid en getraind door de zorgaanbieder.

4.3 Betrokkenheid netwerk jeugdige en veiligstellen van beschermfactoren die in de eigen omgeving van jeugdige aanwezig zijn

Jeugdigen die behandeld worden in de JeugdzorgPlus hebben vaak een uitgeput of afgebroken netwerk. Dit is ongewenst. Zeker omdat we zien dat een steunend netwerk de jeugdige kan helpen bij het doorlopen van zijn/haar behandeling en mogelijke terugkeer naar huis of een andere gezinsvorm. Onderdeel van de behandeling is dan ook het opbouwen en/of uitbreiden van een formeel/informeel netwerk. Naast het versterken van het eigen informele netwerk (ook het opbouwen van vrijetijdsbesteding valt hieronder) werkt de zorgaanbieder ook samen met formele steunbronnen in de leefomgeving van de jeugdige zoals jongerenwerkers.

5. Samenwerking in de jeugdhulp en het onderwijs

Wij realiseren ons dat de transformatievisie op de JeugdzorgPlus een schakel is in een groter geheel en dat we met één schakel niet alles kunnen oplossen.

Wij zien een onderscheid tussen twee stromingen qua samenwerking, die vanzelfsprekend nauw met elkaar samenhangen. De eerste is de jeugdrechtsketen. Daarmee bedoelen we de rechtbank, gecertificeerde instellingen, de veiligheidsregio en de Raad voor de Kinderbescherming.

De andere is gericht op de samenwerking met jeugdhulp en het onderwijs na of voor geslotenheid. Bij jeugdhulp denken we hierbij aan andere zorgaanbieders, maar ook aan lokale teams van gemeenten. Bij onderwijs denken we aan de (onderlinge) samenwerking met de samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs⁹. Zij dragen de verantwoordelijkheid voor een passend en dekkend onderwijsaanbod in de regio.

Al deze samenwerkingspartners zijn van belang en noodzakelijk voor het kunnen realiseren van de afbouw van gesloten plaatsingen de komende jaren. Dit gaat dus om hoe diverse partijen met elkaar in de komende jaren willen samenwerken.

5.1 *Jeugdrechtsketen*

De volgende aspecten zijn belangrijk:

- Er is directe betrokkenheid van de gezinsvoogd bij de toeleiding, de plaatsing en het opstellen van het behandelplan voor de jeugdige die in geslotenheid wordt geplaatst.
- Er moet een inspanningsverplichting aan de JeugdzorgPlus-aanbieder worden opgelegd om samenwerking met de jeugdrechtsketen te versterken, initiatieven te realiseren en innovatie te agenderen/realiseren.
- Er vindt altijd een warme overdracht plaats. De jeugdige wordt dus niet op papier overgedragen maar in persoon. Daarbij is een volledig dossier over de jeugdige van belang. Voor en na plaatsing in de gesloten jeugdhulp.
- Gecertificeerde instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming hebben een verantwoordelijkheid om geen gesloten plaatsing aan te vragen bij de rechtbank. Dit is alleen mogelijk als in het voorveld voldoende mogelijkheden zijn om de juiste hulp in te zetten.

5.2 *Samenwerking met andere partijen voor en na geslotenheid*

We zijn ons ervan bewust dat samenwerking met meerdere partijen nodig is voor en na geslotenheid. We hebben het dan over:

- Onderwijs
- Andere jeugdhulp- of Wmo-aanbieders
- Gemeenten (bij overdracht naar bijvoorbeeld het wijkteam)

⁹ De samenwerkingsverbanden worden gevormd door de schoolbesturen voor regulier en speciaal onderwijs werkzaam binnen een regio.

- Veiligheidsregio
- Woningbouwcorporatie
- (Lokale) bedrijfsleven

Ook hier zijn de volgende aspecten belangrijk:

- Er is betrokkenheid van gemeenten, zorgaanbieders en het onderwijs nodig om samen de juiste hulp in te kunnen zetten voor jeugdigen. Voorafgaand om plaatsing te voorkomen, na afloop om een toekomstperspectief te kunnen bieden. Gemeenten hebben hierbij een belangrijke regierol.
- De JeugdzorgPlus-aanbieder krijgt een inspanningsverplichting om de samenwerking met de jeugdhulpketen te versterken, initiatieven te realiseren en innovatie te agenderen/realiseren.
- Er is altijd een integraal plan op basis waarvan een warme overdracht plaatsvindt van gesloten naar open, van de gesloten voorziening naar de gemeente of van gesloten voorziening naar het onderwijs waar de jeugdige heen gaat. Hierbij is een volledig dossier nodig.
- Er wordt nagedacht over mogelijkheden in de samenwerking. Bijvoorbeeld dat een begeleider van de gesloten plaatsing JeugdzorgPlus 'meeloopt' in de open voorziening ter ondersteuning van de jeugdige en - bijvoorbeeld de eerste week - aanwezig is.

6. Vervolg

Het vaststellen van onze transformatievisie op JeugdzorgPlus vanaf 2023 is de start van het verwervingstraject wat wij als gemeenten doorlopen. Hierna zullen de volgende stappen worden gezet:

Bij de volgende stappen (inkoopvisie en verwervingsstrategie) zullen wij deze transformatiedoelen als samenvatting van ons visiedocument meenemen:

- 1) De afbouw van gesloten jeugdhulp in 2030 door een ombouw naar gespecialiseerde ambulante en verblijfvoorzieningen (met JeugdzorgPlus expertise)
- 2) De herstel- en ontwikkelingskansen van jeugdigen in een gesloten voorziening maximaliseren.
- 3) Een integratie van expertise rondom een jeugdige van (in)formeel netwerk tot professionele voorzieningen

Datum: 21 juli 2021
Betreft: Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
(Conceptdocument 10 juni 2021)

Geachte werkgroep Wervingstraject JeugdzorgPlus 2023 en verder,

Hierbij ontvang u ons advies op de Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.

Vooraf willen wij onze waardering uitspreken voor de door de werkgroep geboden mogelijkheden om informatie in te winnen en vragen te stellen. Tevens hebben wij het als erg prettig ervaren dat we tijdig geïnformeerd zijn over het tijdsplan en de planning. Hierdoor zijn wij beter in staat geweest om aan het gevraagde advies te voldoen.

Wij hebben een aantal adviezen geformuleerd, die wij, om de leesbaarheid en de bruikbaarheid te vergroten, per paragraaf zullen verwoorden.

Inleiding:

Er wordt gesproken over bereisbare afstand en zo dichtbij mogelijk. We zouden graag zien dat dat concreter wordt omschreven, zodat helder is wat onder bereikbaar wordt verstaan. U kunt dan denken aan in afstand in kilometers of reistijd per openbaar vervoer.

1.2:

We missen een omschrijving van wat Horizon de afgelopen vijf jaar heeft opgedaan aan ervaringen met hun aanbod in NHN. Zoals wat is er bereikt? Wat is er ontdekt? Hoe werkt het werken met een JIM? Voor welke jongere werkt dit wel en voor welke niet en waarom?

1.3:

De verantwoordelijkheid voor plaatsing bij de afzonderlijke gemeentes beleggen en houden heeft tot gevolg dat er soms dagen gezocht wordt door de gemeente naar een passende plek voor een jongere en dat aanbieders de mogelijkheid hebben om jongeren af te wijzen. Ons advies zou zijn dat de aanbieder(s) die aanbesteed of gesubsidieerd worden een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben om een jongere binnen een vastgestelde periode, bijvoorbeeld 48 uur, een passende plek aan te bieden. Dit overleg zou mogelijk door een onafhankelijke voorzitter met mandaat om een besluit te nemen vanuit de drie betrokken regio's of vanuit de provincie geleid kunnen worden.

Deze verantwoordelijkheid moeten de gemeentes aan deze aanbieder (s) durven geven en de aanbieders moeten dit gezamenlijk kunnen dragen. Deze werkwijze draagt bij aan het gebruik maken van elkaars expertise en leidt mede tot een vanzelfsprekende samenwerking in de keten, ook voor en na de gesloten plaatsing.

Er wordt gesproken over een verklarende analyse. Onduidelijk is vanuit welke organisatie deze analyse wordt opgesteld en wie daar de verantwoording in draagt. Ook is ons niet duidelijk wat bedoeld wordt met het 'waterbed-effect'.

2.2:

We zouden graag zien dat er omschreven wordt wat de gevolgen zijn van weglopen en welke stappen er dan worden gezet, tijdens en na het weglopen. Ook adviseren wij de jongeren hierover te informeren, er ligt immers een rechterlijke machtiging waar hij of zij zich niet aan houdt.

2.3:

Het is mooi om te lezen dat er aandacht is voor het ontmoeten van andere jeugdigen. We zijn nieuwsgierig naar hoe dat er dan praktisch uitziet en hoe er gekeken wordt naar aansluiten bij anderen, stigmatisering, wisselen van sociale situaties tussen bijvoorbeeld de sportclub thuis en de sportclub nabij de instelling en weer terug etc.

3.1:

Er wordt gedacht aan een locatie met een aantal kleinschalige groepen. Een van de redenen is om de expertise efficiënt in te zetten. Gevolg is dat de jongere verplaatst wordt naar deze specifieke locatie. Een alternatief zou kunnen zijn om de expertise in te vliegen. Dus niet de jongere verplaatsen, maar de expertise zich laten verplaatsen en flexibel in te zetten van uit de aanbieder(s) die aanbesteed of gesubsidieerd worden.

3.2:

Veel jeugdigen in een gesloten setting hebben moeite met het omgaan met gezag en hebben (vele) negatieve ervaringen opgedaan. We vragen ons af hoe zich dat verhoudt tot het samen nemen van beslissingen en maatwerk. Dit zouden we graag beschreven zien in het visiestuk.

3.3:

Verblijven buiten de eigen regio staat haaks op het thuisnabij inrichten van de behandeling en het onderwijs. Hoe wordt dit vormgegeven en is dat ook haalbaar voor betrokkenen bij de jongere?

Zou een groep met een gesloten karakter ook onderdeel kunnen zijn van een open setting, zodat thuisnabij makkelijker te realiseren is?

Een plaatsing buiten de drie betrokken regio's zou alleen mogelijk moeten zijn als daar vanuit de belangen of problematiek van de jongere gezien gegronde redenen voor zijn.

3.4:

In deze paragraaf staat omschreven dat de jongere zo snel mogelijk onderwijs moet kunnen volgen. We zouden graag zien dat dit concreter wordt gemaakt.

3.5:

Ons advies is dat al het personeel SKJ-geregistreerd is, zodat de kwaliteit van de behandeling van deze complexe en kwetsbare doelgroep op die manier geborgd is. Daarnaast draagt dit bij aan een stabiel team, doordat er minder overvraging van het personeel zal zijn.

4.1:

Het betrekken van ouders/gezaghebbers moet een vast onderdeel zijn van de behandeling en moet een niet-vrijblijvend karakter hebben. De behandeling betreft immers niet alleen de jongere, maar het hele gezin.

Deze systeemgerichte benadering zou nadrukkelijk aandacht voor intergenerationele problematiek en eigen problematiek van de ouders/gezaghebbers op alle levensgebieden moeten hebben.

Jongeren die een machtiging gesloten plaatsing krijgen opgelegd, hebben vaak al een verleden in de jeugdzorg. In dit verleden zijn al inzichten opgedaan, ook over het netwerk van de jongere. Het verder in kaart brengen van het netwerk van de jongere en het betrekken van zijn of haar netwerk zou een vast en terugkerend onderdeel van de behandeling moeten zijn. Ook de praktische kant van het betrekken van het netwerk, zoals zorgen dat de jongere voor het netwerk bereikbaar is, ook fysiek, moet hierbij goed omschreven en ingeregeld zijn.

Het betrekken van het netwerk zorgt voor een betere borging van de geboden behandeling in de toekomst en verdient daarom aandacht, tijd en financiële ruimte om dit mogelijk te maken.

4.2:

Zie opmerkingen gemaakt bij paragraaf 1.2.

5.1:

De warme overdracht is in onze ogen een procesmatig onderdeel van de behandeling en behelst meer dan een eenmalig gesprek of een weekje meelopen. Het begint al op de plek van herkomst, waar de zorgaanbieder die het vervolg van de behandeling op zich neemt meeloopt in de huidige behandeling. Daarna is er pas een fysieke overstap van de jongere en verschuift het meelopen van de ene naar de andere plek. Het meelopen/'warm overdragen' is daarom een proces dat meer tijd verdient.

5.2:

We adviseren om na geslotenheid, als de jongere 16 jaar of ouder is, de inzet van verlengde jeugdzorg en/of WMO als vast onderdeel van het borgingsplan/dossier wordt opgenomen.

We hopen dat onze adviezen en opmerkingen een bijdrage leveren aan een sterke en bruikbare Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder.

Met vriendelijke groet,

Namens de Adviesraad Sociaal Domein Gemeente Medemblik

Judith Groot (voorzitter)

Frits Kummer

Cor van Putten

Lisette Weltevreden

ARSD Medemblik
Judith Groot (voorzitter)
Frits Kummer
Cor van Putten
Lisette Weltevreden

Uw kenmerk
Uw brief van 21 juli 2021
Zaaknummer Z-21-144001
Documentnummer DOC-21-429749
Bijlage(n) 0
Telefoonnummer 0229 856000
Verzonden 24 augustus 2021

Behandelend ambtenaar Mariska Siksmā
Onderwerp Reactie op advies ARSD Medemblik

Geachte heer, mevrouw, leden van de Adviesraad Medemblik,

Op 21 juli 2021 hebben wij uw reactie ontvangen op het concept Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder. Op 24 augustus is de Transformatievisie JeugdzorgPlus door het college vastgesteld. De transformatievisie zoals door het college vastgesteld, vindt u als bijlage bij deze brief. In deze brief geven wij u een reactie op uw advies.

Inleiding

U vraagt om een concrete beschrijving van de afstand. Dat is een vraag die wij mee zullen nemen in de vaststelling van de verwervingsstrategie. Daarbij moet wel rekening gehouden worden met het feit dat bij een keuze voor alle vormen van gesloten jeugdzorg binnen de grenzen van de provincie Noord Holland te willen organiseren, dat waarschijnlijk het meest concreet wordt, omdat het voor elke jongere in Noord Holland een andere afstand kan zijn.

1.2

U vraagt wat Horizon de afgelopen jaren heeft bereikt. In de transformatievisie die nu voorligt, gaat het niet over de prestaties van de huidige zorgaanbieder. De informatie daarover is al wel eerder gedeeld met colleges en gemeenteraden, de evaluaties hierover worden u alsnog door de betreffende vakambtenaar nagezonden ter informatie.

1.3

U adviseert om de aanbieders een plicht te geven om elke jongere binnen 48 uur een plek te bieden, omdat er vaak dagen moet worden gezocht naar een passende plek. Dat zien wij ook gebeuren in de jeugdhulp. Bij gesloten jeugdzorg is dit echter wezenlijk anders: de aanbieder moet een kind altijd plaatsen als de rechter hiervoor een machtiging afgeeft. Zowel bij de huidige aanbieder als de aanbieder daarvoor, werden kinderen ook altijd direct geplaatst als de rechter een machtiging heeft afgegeven. In de overige jeugdzorginstellingen is dit helaas anders, maar dat

kunnen wij niet binnen deze huidige transformatievisie meenemen. Dit heeft zeker aandacht in andere dossiers, zowel op regionaal als bovenregionaal niveau

U vraagt wat een verklarende analyse is. De uitleg hiervoor hebben wij opgenomen in een voetnoot in de Transformatievisie (pagina 7).

2.2

U vraagt om een omschrijving van de werkafspraken bij weglopen van jongeren. Het is belangrijk om hier aandacht voor te hebben, maar dit hoort thuis bij de inkoopafspraken die gemaakt worden met de zorgaanbieder in het verwervingstraject. Zulke afspraken worden vaak geduid als werkafspraken, die een zorgaanbieder tijdens contractmanagementgesprekken moet kunnen overhandigen en inzage moet geven in hoe deze werkafspraken uitgevoerd worden.

2.3

U vraagt om informatie over hoe ontmoeten met andere jeugdigen er in de praktijk uitziet. Dit kunt u nalezen in de evaluaties die u krijgt nagestuurd.

3.1

U adviseert na te denken over het niet verplaatsen van de jongere, maar het verplaatsen van de expertise. In de Transformatievisie is hier in de inleiding (pagina 9 en 10) en in het hoofdstuk visie op leefklimaat (pagina 11) meer nadruk op gelegd. Het is ook o.a. aan de zorgaanbieder om samen met gemeenten alternatieven te ontwikkelen die het beste aansluiten bij de jongeren en bij de mogelijkheden die er zijn.

3.2

U vraagt om een nadere beschrijving van samen nemen van beslissingen en maatwerk in de visie. Dit hebben wij niet nader gespecificeerd. Het is aan een zorgaanbieder om methodieken te gebruiken of te ontwikkelen om het voor elkaar te krijgen dat jongeren samen met de hulpverlening de beslissingen kunnen nemen. Als gemeenten kunnen wij de methodieken hiervoor niet vaststellen, de expertise ligt bij de zorgaanbieder. Ook hiervoor geldt dat in contractmanagementgesprekken gesproken wordt over deze methodieken, de doorontwikkeling en de resultaten.

3.3

Wij zijn het met u eens dat verblijf buiten de drie regio's alleen mogelijk moet zijn als dat gelet op het belang van de jongere nodig is. Dat is in het huidige contract ook zo en zal niet veranderen. Wat wij op hebben gesteld in de visie is dat de gesloten periode zo kort mogelijk moet zijn. Het totale traject van een jongere kan dan wel langer duren, maar zal veel meer echt thuis nabij (in eigen gezin of vlakbij eigen gezin) worden ingezet.

3.4

U vraagt om een concretere beschrijving van “zo snel mogelijk onderwijs volgen” in de visie. Wij zijn van mening dat in de visie voldoende aandacht is opgenomen voor het onderwijs en zien daarna buiten deze transformatievisie en verwervingstraject veel ontwikkelingen in het onderwijs die zeker

gaan bijdragen aan de mogelijkheid van het onderwijs in geslotenheid. In de verwervingsstrategie zal hier zeker aandacht voor zijn.

3.5

U adviseert al het personeel SKJ geregistreerd te laten zijn om de kwaliteit te borgen. U heeft het hierbij ook om kwaliteit van de behandeling. Een behandeling van een jongere, bijvoorbeeld EMDR of traumatherapie, wordt altijd uitgevoerd door een daartoe BIG geregistreerde hulpverlener. Dat wordt dus niet gedaan door het SKJ personeel. De begeleiding op de groep vindt plaats met SKJ personeel en MBO opgeleide medewerkers onder verantwoordelijkheid van de SKJ geregistreerde medewerkers. Als gemeenten stellen wij eisen aan de kwaliteit van het personeel van een zorgaanbieder en het is aan de zorgaanbieder hoe hij dit uitvoert. Wij zijn ons ervan bewust dat er niet alleen SKJ geregistreerde hulpverleners in dienst zijn, maar zij zijn wel altijd verantwoordelijk. Het kan dus bijvoorbeeld niet zo zijn dat er alleen MBO medewerkers op een groep aanwezig zijn. Zeker gelet op de kosten van het personeel en het tekort aan personeel, is het onhaalbaar om voor alle medewerkers een SKJ registratie te eisen. Dat neemt dus niet weg dat de zorgaanbieder de verantwoordelijkheid houdt om de juiste kwaliteit te bieden.

4.1

In uw opmerkingen van deze alinea onderschrijft u onze visie, dank hiervoor.

5.1 / 5.2

U vraagt extra aandacht voor de warme overdracht van een jongere. Dit hebben wij opgenomen in de transformatievisie en zullen wij zeker ook meenemen in de op te stellen verwervingsstrategie voor de inkoop.

Hierbij zal ook nadrukkelijk aandacht gevraagd worden voor jongeren vanaf 16 jaar vanwege mogelijke overgang hulp na het bereiken van de 18 jarige leeftijd.

Wij willen u nogmaals danken voor uw reactie op de Transformatievisie en gaan ervan uit u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Namens het college gemeente Medemblik

De heer D. Kuipers, wethouder Sociaal Domein

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443737
Zaaknummer Z-20-133065
Naam commissielid C. Selders
Fractie CDA
Onderwerp Commissievragen CDA raadscie. 7-1 agendapunt 8.1
Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
Portefeuillehouder
Afdeling

Inleiding

Argument 4: De visie op JeugdzorgPlus is daarmee breder dan de geslotenheid zelf, daar het aan gemeenten de opdracht meegeeft om een passend voorliggend jeugdhulpveld te hebben wil deze afbouw verantwoord plaatsvinden.

Kanttekening 2: Het gaat hier bijvoorbeeld om specialistische ambulante alternatieven of gezinsvormen.

Financiën: De beweging naar kleinschaligheid zal ook de nodige investeringen met zich meebrengen.

Onze fractie heeft de op pagina 5 genoemde bijeenkomsten bijgewoond. Daar hebben wij mondeling vragen gesteld vanuit onze zorg met betrekking tot de genoemde gezinshuizen. Dit vanwege een opmerking die gemaakt werd bij de raadscommissie in januari van dit jaar over het rvs 'Financieel in Balans Sociaal domein 2020'. Daarin werd gesteld dat iedereen kan starten met een gezinshuis; zonder extra eisen kun je een woonhuis omzetten in een gezinshuis. En er werd toegelicht dat voor de financiering van de zorg, bij het huidige woonplaatsbeginsel, bij gezag de woonplaats van de ouders telt en bij voogdij de woonplaats van het kind.

Bij de regionale bijeenkomst op 30 juni is gesproken over het belang van een passend voorveld met de voorbeelden zoals ook genoemd bij kanttekening 2. Daar werd echter gezegd dat het niet gaat om gezinshuizen maar om meer gespecialiseerde 'gezins opname huizen' waar in Hoorn twee voorbeelden van zijn.

1.	Vanwege de verschillende termen: Aan welke gezinsvormen wordt exact gedacht als passend voorliggend jeugdhulpveld?
antwoord	Het is afhankelijk van de complexiteit van de zorgvraag welke gezinsvorm als passend voorliggend kan worden beschouwd. Een gezinshuis kan ingezet worden in de situatie dat er sprake is van een uithuisplaatsing waarbij een jeugdige elders moet wonen. Dan kan gekozen worden voor een pleeggezin of een gezinshuis. Op dat moment wordt een jeugdige alleen elders geplaatst. Als er sprake is van een meer complexe situatie, zeker bij meervoudige problematiek

	van zowel ouders als jeugdige, kan bijvoorbeeld gekozen worden voor een gezinsopname, waarbij het hele gezin onder begeleiding van een ambulant team in een andere omgeving wordt geplaatst, om toe te werken naar een herstel van de thuissituatie. Beide vormen kunnen onderdeel zijn van het voorveld en kunnen door meerdere zorgaanbieders dan alleen de JeugdzorgPlus zorgaanbieder worden ingezet. Naast deze vormen kun je ook denken aan kleinschalige woonvoorzieningen waar jeugdigen met elkaar langdurig kunnen wonen met begeleiding. Een gezinshuis bestaat uit professionals die een huis starten waar jeugdigen kunnen wonen. Het gaat hierbij vaak om langdurig wonen in een gezinshuis. Naast een gezinshuis geldt pleegzorg ook als verblijfsvorm in het voorveld. Ook deze vorm is meestal gericht op langdurig wonen van jeugdigen in het pleeggezin. Een gezinsopname huis is gericht op het tijdelijk verplaatsen van het hele gezin om zo het gezin heel intensief te kunnen begeleiden. Het gaat hierbij om een periode van 3 tot 6 maanden. De kleinschalige woonvoorzieningen zijn net als gezinshuizen en pleeggezinnen ook gericht op een langdurig woonperspectief.
--	--

Vanwege het relatieve gemak waarmee een gezinshuis kan worden gestart:

2.	Hoeveel gezinshuizen zijn er in onze gemeente en welke zijn dat?
Antwoord	Er zijn voor zover nu bekend 6 gezinshuizen in de gemeente Medemblik. Stichting Driestroom en Parlan hebben bijvoorbeeld gezinshuizen in Medemblik.
3.	Is het mogelijk om als gemeente een maximaal aantal gezinshuizen vast te leggen?
Antwoord	Nee dit is niet mogelijk
4.	In hoeverre hebben wij als gemeente 'last' van het huidige woonplaatsbeginsel?
antwoord	In de gezinshuizen en pleeggezinnen die wij in onze gemeente hebben, verblijven ook voogdijkinderen. In het huidige woonplaatsbeginsel betalen wij als gemeente hiervoor. Vanaf januari 2022 geldt een nieuw woonplaatsbeginsel. De gevolgen hiervoor voor onze gemeente worden momenteel in kaart gebracht. Het nieuwe woonplaatsbeginsel kent als woonplaats van een jeugdige de gemeente waar de jeugdige stond ingeschreven direct voorafgaand aan de zorg met verblijf. Voor ambulante zorg is dat dus de gemeente waar de jeugdige staat ingeschreven.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443745
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid A. v.d. Geest
 Fractie PW2010
 Onderwerp Commissievragen PW2010 raadsce. 7-10 agendapunt 8.1
 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	De beweging van nul gaat ook uit van het principe van 0 uithuisplaatsingen door een integrale aanpak. Is de beweging van nul en het boek “ Op de groei” bekend bij de organisatie/ de werkgroep Verwerving JeugdzorgPlus 2023?
antwoord	Ja daar zijn we mee bekend. De beweging van nul is gericht op het toewerken naar 0 uithuisplaatsingen. Een uithuisplaatsing is niet hetzelfde als een gesloten plaatsing. Een uithuisplaatsing houdt in dat de rechtbank besluit dat een jeugdige (tijdelijk) niet meer thuis kan wonen. Bij een gesloten plaatsing besluit de rechtbank dat een jeugdige in een gesloten instelling behandeling moet krijgen. Een gesloten plaatsing is een veel zwaardere maatregel dan een uithuisplaatsing omdat bijvoorbeeld bij een gesloten plaatsing ook vrijheidsbenemende maatregelen worden opgelegd. Zowel bij uithuisplaatsingen als bij gesloten plaatsingen is voorkomen alleen mogelijk als er sprake is van een integrale aanpak voor de hulp aan deze groep jeugdigen.
2.	Zo nee, wordt er dan alsnog gebruik gemaakt van de adviezen, de aanpak, die professionals verwoorden in het boek “ Op de groei” voor optimale groei van jonge mensen, waarin ook hun ouders en netwerk worden meegenomen?
Antwoord	n.v.t.
3.	Krijgen de hulpverleners met dit nieuwe beleid meer regelruimte, minder regels, minder bureaucratie en minder bekostigingskwesties, waardoor er meer tijd is voor effectieve hulp?
Antwoord	Ja dat is het streven.
4.	Wordt er naast de relatie met het onderwijs, Nationaal Programma Onderwijs, (dat zich richt op de brede ontwikkeling van leerlingen en studenten, op hun cognitieve en

	beroepsgerichte ontwikkeling, op hun sociale en persoonlijke ontwikkeling en op hun mentaal welbevinden) ook gekeken naar armoedebestrijding/ schuldhulpverlening en Veilig Thuis?
Antwoord	Ja
5.	Gaat u ervan uit dat er helemaal geen uithuisplaatsingen meer nodig zijn? Of zijn er situaties dat die toch nodig blijken? Welke zijn dat?
Antwoord	Een uithuisplaatsing is niet hetzelfde als een gesloten plaatsing. De transformatievisie JeugdzorgPlus gaat over het afbouwen van het aantal gesloten plaatsingen. Wij gaan ervan uit dat op termijn deze gesloten plaatsingen niet meer nodig zullen zijn.
6.	De laatste tijd is er veel aandacht voor het verdien model Jeugdzorg: “de snelle jongens die cashen, waardoor er veel instellingen crashen” en er veel ervaringdeskundigheid verloeren gaat. Hoe kan worden voorkomen dat de JeugdzorgPlus in handen komt van de “ cowboys” , die de Jeugdhulp alleen maar zien als geldbron en niet willen investeren in de jonge mensen, hun ouders en netwerk om zo op termijn kosten te besparen? Wordt er gelet op transparante geldstromen?
Antwoord	Om gesloten jeugdzorg te mogen bieden heb je als zorgaanbieder specifieke registraties nodig. Er zijn landelijk slechts 10 zorgaanbieders die dit mogen aanbieden. De “cowboys” die u noemt, zijn niet geregistreerd voor gesloten jeugdzorg. Daarnaast zullen wij in de inkoopstrategie eisen stellen aan ervaringen in de gesloten jeugdzorg in onze regio aan de in te schrijven zorgaanbieders.

Beantwoording vragen voorafgaand aan de raadscommissie

Nummer DOC-21-443770
 Zaaknummer Z-20-133065
 Naam commissielid G. van Keulen
 Fractie GroenLinks
 Onderwerp Commissievragen GroenLinks raadsce. 7-10 agendapunt 8.1
 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
 Datum waarop de vraag is gesteld 4 oktober 2021
Beantwoording uiterlijk woensdag 15:00 uur, voorafgaand aan de raadscommissie.
 Portefeuillehouder
 Afdeling

1.	Uit het rapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd van het Ministerie van VWS komt naar voren dat in de regio Westfriesland de gemeenten zich inhoudelijk te veel bemoeien met de jeugdzorg. De resultaatgerichte financiering leidt tot bureaucratie en tot wachtlijsten. Volgens het rapport (pag. 27) is deze maatregel “(...) zodanig gecompliceerd dat dit de tijdige inzet van passende hulp vertraagt.” In de Transformatievisie (pag. 7) wordt het resultaatgerichte werken desondanks als uitgangspunt genomen: “Door toe te werken naar een uniforme wijze van resultaatmeting door verschillende organisaties, kunnen we tijdig trends en effectiviteit van zorg waarnemen.” Kunt u uitleggen wat u ertoe heeft bewogen om op dit punt de aanbevelingen van het inspectierapport naast u neer te leggen?
antwoord	Het inspectierapport heeft opmerkingen gemaakt over het resultaatgericht werken dat in de regio Westfriesland geldt sinds 1 januari 2020. De verwerving van de JeugdzorgPlus gaat over 3 regio's en wordt op een andere manier ingekocht dan in Westfriesland voor de lichtere vormen van jeugdhulp. Met het punt dat u aankaart op pagina 7 wordt vooral gesproken over data monitoring van zorgaanbieders in het algemeen en hoe die monitoring beter op elkaar aan zou moeten gaan sluiten zodat we over het hele jeugdhulpveld een goede vergelijking kunnen maken van de trends en effectiviteit van zorg. Dat sluit niet aan op de aanbevelingen die in het inspectierapport zijn bedoeld, daarmee zijn wij van mening dat we niet de aanbevelingen naast ons neer hebben gelegd.
2.	Uit recente cijfers van Follow the Money blijkt dat binnen de jeugdzorg meerdere zorgaanbieders exorbitante winsten hebben opgestreken. In de Transformatievisie wordt geen aandacht besteed aan dergelijke zorgcowboys. Bent u bereid om - met het oog op het aankomende verwervingstraject - een paragraaf toe te voegen met daarin een visie op deze problematiek?
Antwoord	Nee. Wij zullen in ons verwervingstraject onder andere eisen stellen aan de in te schrijven zorgaanbieder, onder andere over de registratie als JeugdzorgPlus aanbieder en over de ervaringen van deze specifieke aanbieder in de regio's waar onze jeugdigen.

	vandaan komen. Daarmee kunnen we sturen op welke zorgaanbieders die zich in kunnen schrijven voor deze verwerving.
--	--

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
paraaf		

MOTIE

Onderwerp: Voorkomen is beter dan genezen
Agendapunt: C.2 Transformatievisie JeugdzorgPlus 2023 en verder
Ingediend door: S. Visser (ChristenUnie)
Ondersteund door:

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 28 oktober 2021;
gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad
gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- Gevolgen van gebroken relaties overal voelbaar zijn. Deze werken door in de economische, lichamelijke en psychische omstandigheden van mensen, zowel van ouders als van kinderen. Veel van de problemen in jeugdzorg, maar ook in de maatschappelijke opvang, zijn te relateren aan problemen in de relationele sfeer;
- Meer dan 80% van de jongeren die in de gesloten jeugdzorg terechtkomen, komen uit situaties van onveiligheid en geen vrede (ruzies) die gerelateerd zijn aan - op de 1^e plaats - de vele (v)chtscheidingen. Dit betreft meer dan 600.000 jongeren;
- Pestgedrag op de 2^e plaats staat als medeoorzaak;
- Ook genderideologie een oorzaak kan zijn van identiteitscrisis.

Overwegende dat:

- Het bovenstaande ernstige hechtingsproblemen oplevert;
- Dit beter voorkomen kan worden door vroegtijdig in gesprek te komen en te gaan;
- Niet alleen ingezet moet worden op het begeleiden van echtscheidingen maar juist meer op voorkomen;
- Deze preventie goed uitgevoerd kan worden door diverse bureaus met bekwame medewerkers;
- Dit veel effectiever is, minder maatschappelijk leed geeft en goedkoper is.

Verzoekt het college:

- Meer actief aan preventie te gaan werken wat betreft echtscheidingen en identiteitscrises om zodoende minder zware behandeling achteraf te hoeven in te zetten.

Ingediend door:

.....
S. Visser
(ChristenUnie)

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
paraaf		

MOTIE

Onderwerp: Adopteer een naam - Nationaal Holocaust Namenmonument
Agendapunt: D.1 Moties vreemd aan de orde van de dag
Ingediend door: E. van den Bosch (CDA)
Ondersteund door: J. Stam (VVD), R. Manshanden (GroenLinks)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 28 oktober 2021;
gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- Op zondag 19 september het Nationaal Holocaust Namenmonument is onthuld aan de Weesperstraat in Amsterdam;
- Dit namenmonument gesteund kan worden door één of meerdere namen te adopteren;
- Er met de opbrengst van de adopties educatieve projecten en nieuwe stenen worden gefinancierd;
- Met een donatie van 50 euro er 1 naam kan worden geadopteerd en als aandenken ontvangt schenker een certificaat met de geadopteerde naam.

Overwegende dat:

- Er op het Namenmonument elf mensen genoemd worden die van geboorte afkomstig zijn uit de huidige gemeente Medemblik;
- Wij er veel waarde aan hechten dat hun namen voortleven om het verleden nooit te vergeten;
- Er nog iedere dag nieuwe informatie wordt ontdekt over slachtoffers van de Holocaust en dit betekent dat er regelmatig stenen moeten worden vervangen of toegevoegd;
- De gemeente haar steentje kan bijdragen om dit te realiseren en in stand kan houden.

Verzoekt het college:

- Om nu de namen te adopteren van de elf mensen die van geboorte afkomstig zijn uit de huidige gemeente Medemblik en hiervoor € 550,-- beschikbaar te stellen uit het budget van de Stichting Leven in Vrijheid;
- Om te onderzoeken dan wel op te roepen of er nog meer namen vermeld staan op het Namenmonument van mensen die eveneens woonachtig waren in de huidige gemeente Medemblik en van hieruit zijn vervolgd en gedeporteerd.

Ingediend door:

.....
E. van den Bosch
(CDA)

Ondersteund door:

.....
J. Stam
(VVD)

.....
R. Manshanden
(GroenLinks)

Hun namen leven voort om het verleden nooit te vergeten

De elf mensen die genoemd worden die van geboorte afkomstig zijn uit onze gemeente:

Willem Meinhardt	geboren 12-03-1913 te Nibbixwoud	vermoord 1-1-1944 te Mittelbrau-Dora
Frederik M.A. van Pels	geboren 12-03-1906 te Medemblik	vermoord 9-7-1943 te Sobibor
Belo V. van der Velde	geboren 25-5-1883 te Medemblik	vermoord 14-5-1943 te Sobibor
Eva Simons-Frank	geboren 16-6-1899 te Medemblik	vermoord 4-6-1943 te Sobibor
Izaäk P. Blok	geboren 20-10-1926 te Medemblik	vermoord 2-7-1943 te Sobibor
Betje Coster-de Jong	geboren 1-10-1893 te Medemblik	vermoord 11-6-1973 te Sobibor
Emanuel van der Velde	geboren 26-1-1866 te Medemblik	vermoord 2-7-1943 te Sobibor
David Hartog Blok	geboren 28-8-1889 te Medemblik	vermoord 2-7-1943 te Sobibor
Elisabeth Frank-Koster	geboren 28-2-1870 te Medemblik	vermoord 5-3-1943 te Sobibor
Sipora Rodrigues-Vieijra	geboren 22-9-1862 te Medemblik	vermoord 15-5-1943 te Westerbork
Eleazar J. Koster	geboren 19-1-1896 te Medemblik	vermoord 25-1-1943 te Birkenau

Invullen door de griffier		
voor	tegen	opmerkingen
paraaf		

MOTIE vreemd aan de orde van de dag

Onderwerp: Gratis verstrekken Energiebox voor sociale huurders en inzet energiecoaches
Agendapunt: D.1 Moties vreemd aan de orde van de dag
Ingediend door: L. Plekker (GemeenteBelangen)
Ondersteund door: R. Manshanden (GroenLinks)

De raad van de gemeente Medemblik, in de vergadering bijeen op 28 oktober 2021;
Gelet op artikel 34 van het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad gemeente Medemblik 2019,

Constaterende dat:

- De gasprijs fors is gestegen de afgelopen periode;
- Dit vooral de huishoudens raakt met de laagste inkomens, zeker in woningen die nog niet goed geïsoleerd zijn;
- Er goede ervaringen zijn met het verstrekken van een gratis Energiebox aan sociale huurders en de inzet van energiecoaches (o.a. in Utrecht en Hilversum);
- De Energiebox bestaat uit o.a. radiatorfolie en tochtstrips.

Overwegende dat:

- De gemeente Medemblik op basis van prestatieafspraken samenwerkt met de woningcorporaties in de regio;
- Er in deze regio ook sprake is van energiearmoede bij veel huishoudens;
- Het Rijk 150 mln. beschikbaar stelt om energiearmoede tegen te gaan.¹

Verzoekt het college:

- In gesprek te gaan met de woningcorporaties in de regio om een gratis Energiebox te verstrekken voor sociale huurders en de mogelijkheid te bespreken van de inzet van energiecoaches;
- Eventuele kosten hiervan te dekken uit het budget voor duurzaamheid en het beschikbare budget vanuit de Rijksoverheid;
- De andere gemeenten in de regio Westfriesland op de hoogte te stellen en te polsen of zij mogelijk ook willen deelnemen.

Ingediend door:

.....
L. Plekker
(GemeenteBelangen)

Ondersteund door:

.....
R. Manshanden
(GroenLinks)

¹ zie ook: <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2021/10/15/150-miljoen-euro-voor-aanpak-energiearmoede-kwetsbare-huishoudens>